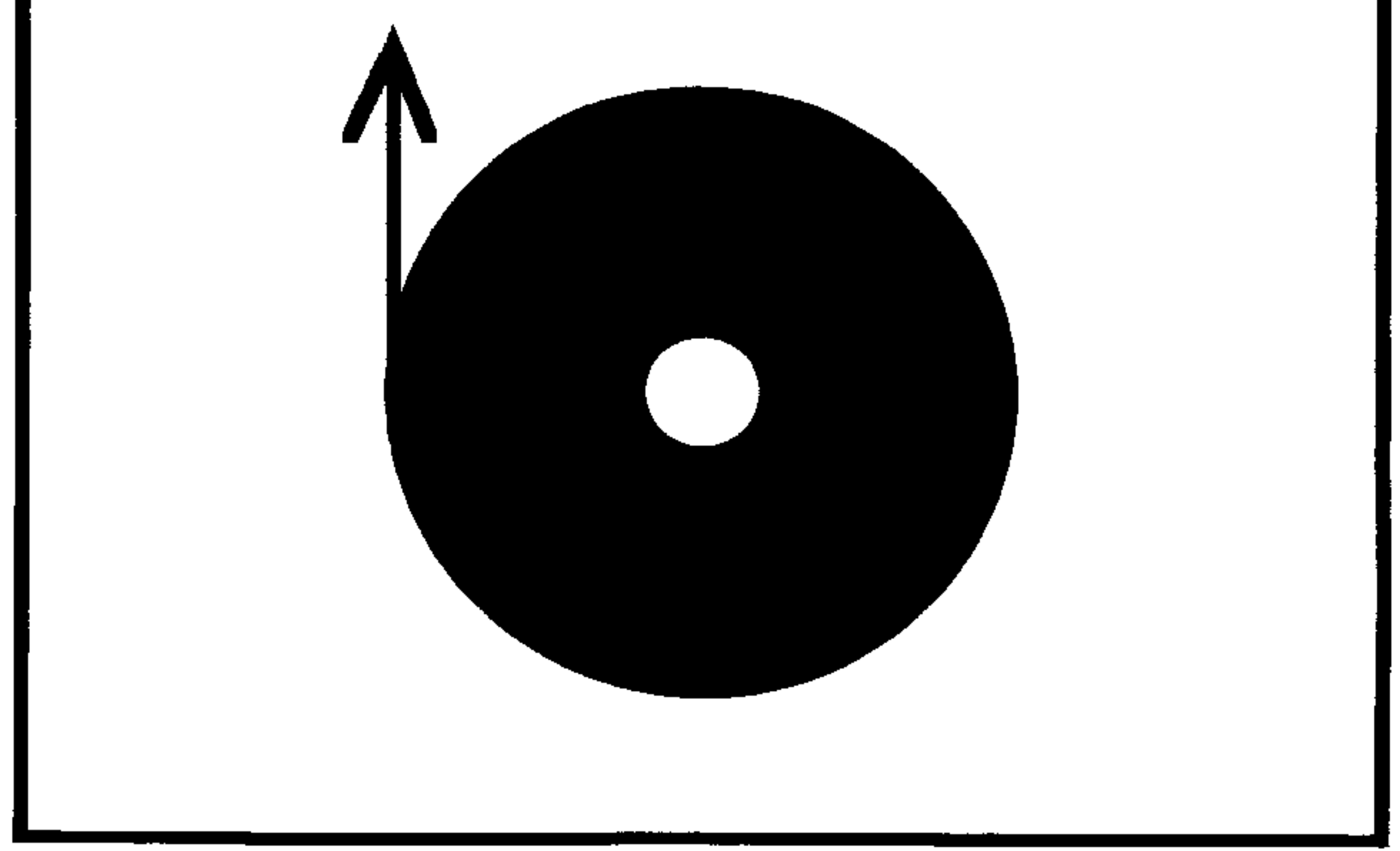

RE

Nas

Na

Na

Telephone: +47 75

LØGTINGS-TIDINDI

1913

LAGTINSTIDENDE

DEN ORDINÆRE SAMLING

1913

THORSHAVN

Trykt i Aktieselskabet »Fram«s Bogtrykkeri

1913—14

Lagtingets ordentlige Samling aabnedes den 29. Juli.

Lagtingets Medlemmer.

Amtmand Svenning Rytter.
Provst Frederik Petersen (R. & Dbm.).

***

For Norderøernes Præstegæld:
Højskoleforstander Símun av Skarði,
Lærer Simon Just Jacobsen.

For Østerø Præstegæld:
Skolelærer Joen Poulsen,
Købmand Jacob F. Olsen,
Fisker Chr. Johs. Christiansen,
Fyrpasser Simon Thorkildshøj.

For Nordstrømø Præstegæld:
Kongsbonde Johan C. F. Dam,
Sysselmand Andreas Samuelsen,

For Sydstrømø Præstegæld:
Tømrer Hans Andreas Djurhuus,
Kongsbonde Jóannes Patursson (R.),
Fuldmægtig Mads Andreas Winther,
Fuldmægtig Joh. M. Dam.

For Vaagø Præstegæld:
Odelsbonde Daniel Pauli Michelsen,
Sysselmand Joen Zakarias Nielsen.

For Sandø Præstegæld:
Pastor Andreas Christian Evensen,
Kongsbonde Johan Michael Hentze.

For Suderø Præstegæld:
Skolelærer Niclas Johannes Djurhuus,
Sysselmand Oliver Johan Thomas Ludvig Effersøe (R.),
Skolelærer Ole Nicolaj Skaalum,
Købmand Magnus Dahl.

Til Sekretærer valgtes: Poulsen og Nielsen.

I. Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes det fra forrige Aars Samling udsatte Lovforslag om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne, m. m.

Ved Sagens *1. Behandling*, den *31. Juli*, vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den *1. August* valgtes: *Samuelsen, N. Djurhuus, Olsen, Evensen* og *Nielsen*. Den *8. September* afgav Udvalget (Ordfører: Samuelsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat til at afgive Betænkning over det fra i Fjor udsatte Lovforslag om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme.

Til Udvalget er endvidere henvist:

1) Sag angaaende den i Paris 17. Januar 1912 afsluttede internationale Sundhedskonvention, der er tiltraadt for det øvrige Kongeriges Vedkommende 10. Januar 1912.
2) Andragende om, at Kollefjord, Ejde og Sørvaag maa blive Klareringshavne.

Udvalget er blevet enigt om, at den førstnævnte Sag er vel egnet til at fremmes med visse Ændringer saa snart man mener at kunne gaa med til at opføre det i Lovforslagets § 5 omhandlede Lokale, men dette tør man ikke tilraade Lagtinget at gøre for Tiden. Dels vil et saadant Lokale medføre Bekosteligheder, hvortil der for Tiden ikke er Stemning at skaffe Bevilling, dels henviser man til, at Spørgsmaalet om Tilvejebringelsen af et Amtssygehus synes at blive mere og mere aktuelt, og i Forbindelse med et saadant Sygehus vil Spørgsmaalet om Isolationslokalet eventuelt kunne løses. Man mener derfor, at Sagen paany bør udsættes foreløbig indtil næste Aar. De to andre Sager høre nøje sammen med den første Sag og bør rettest behandles sammen med den, man skal dog allerede nu udtale, at Udvalget har Sympathi med Tanken om at udvirke, at Kollefjord, Ejde og Sørvaag blive Indklarningshavne saafremt dette maatte kunne lade sig forene med

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 1.

Hensynet til Karantænevæsenets Ordning, mons man selvfølgelig er klar over, at der fra andre færøske Havne vil kunne fremkomme lige saa berettigede Andragender.

Forslag:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens *2. Behandling* den *9. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

II. Lov om Bogføring m. v.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes den fra forrige Aars Samling udsatte Sag angaaende eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Bogføring m. v. af 10. Maj 1912 tilligemed et af Amtmanden udarbejdet Forslag til Lov for Færøerne om Bogføring m. v. (vedhæftet som Bilag 4).

Ved Sagens *1. Behandling* den *4. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den *5. s. M.* valgtes: *Dahl, Poulsen* og *Nielsen*.

Den *29. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Lagtingsamlingen 1912 havde Tinget til Behandling Spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilket Omfang de i Lov Nr. 98 om Bogføring af 10. Maj s. A. indeholdte Regler skulde gøres anvendelige paa Færøerne. Tinget vedtog da at anmode Amtmanden om fra Købmandsforeningen at indhente en Erklæring og derefter affatte et Lovforslag til Forelæggelse for Tinget i 1913.

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 45.

Amtmanden har nu affattet og forelagt Lagtinget et saadant Forslag, der er blevet henvist til undertegnede Udvalg, som ogsaa har modtaget en af Købmandsforeningen over dette afgiven Erklæring. Det fremgaar heraf, at Købmandsforeningen mener, at der ikke er taget tilstrækkeligt Hensyn til dens Udtalelser, navnlig derved at de nuværende »Filialbestyrere« ogsaa komme ind under den almindelige Bogføringspligt. Købmandsforeningen havde nemlig foreslaaet, at der skulde skælnes imellem Forretningsdrivende (Handlende), der drive selvstændig Forretning og Handlende, der drive Filialforretning. Lovforslaget har ogsaa i §§ 2 og 8 nogle særlige Regler for Filialforretninger. Da dette, saavidt Udvalget bekendt, er det første Forsøg paa i vor Lovgivning at skælne imellem almindelige Købmandsforretninger og Filialforretninger, turde det maaske ikke være overflødigt, (uden iøvrigt at komme ind paa Spørgsmaalet om Hensigtsmæssigheden af en saadan Sondring i Lovgivningen), at fremsætte nogle Bemærkninger om disse Forhold.

Efter at der i 50erne var etableret Handelsforretninger paa enkelte Pladser som Klaksvig, Thorshavn og Tveraa, løste adskillige Personer omkring paa Øerne Handelsbevilling, hvorefter de fra en af de større Handelsforretninger modtog Varer til Forhandling, ligesom de, i Reglen for den store Forretnings Regning opkøbte færøske Produkter, Fisk, Tran, Trøjer o. s. v. Dette Forhold bestaar endnu; men under noget forskellige Former. I nogle Tilfælde ejer (eller lejer) den større Forretning (Hovedhandelen) de for den mindre Forretning nødvendige Lokaler og lønner dens Bestyrer med en fast aarlig Løn; her er altsaa en Filial af den større Forretning. I andre Tilfælde ejer (lejer) den større Forning vel Lokalerne; men Bestyreren lønnes ved at erholde en vis Rabat paa de Varer, han modtager fra »Hovedforretningen«, og en bestemt (procentvis) Godtgørelse for de Varer, han indhandler for Hovedforretningen; denne godtgør nok som Regel usælgelige Varer, der sendes Retur, men iøvrigt maa Bestyreren bære alt Svind og svare til den Kredit, han giver Kunderne; her er Forholdet noget anderledes. Atter er der Tilfælde, hvor Smaahandlerne selv ejer Forretningslokaler, men ved Kontrakt har forpligtet sig til at tage alle de Varer, han sælger, fra en bestemt Forretning, for derved at opnaa gunstigere Betingelser. En saadan Handlende kan staa i et saadant (økonomisk) Afhængighedsforhold til den større Forretning, at han faktisk er at betragte som Filialbestyrer eller Kommissionshandler; men er han økonomisk uafhængig, bliver han mere at betragte som selvstændig Handlende. Det vil derfor formentlig volde nogen praktisk Vanskelighed i det enkelte Tilfælde bestemt at skelne mellem selvstændig »Købmandsforretning« og »Filialforretning«.

Det er ogsaa en bekendt Sag, at nogle af de selvstændige Forretninger her paa Øerne ere meget smaa, saa de med Hensyn til Omsætningens Størrelse godt kan sættes i Klasse med adskillige af de saakaldte Filialforretninger. Vedkommende Forretningsdrivende kan maaske nok saa nogenlunde slaa sig igennem; men har absolut ikke Raad til til at holde lønnet Medhjælp. Naar nu en saadan Handlende ikke er i Stand til at føre Handelsbøger og vanskelig vil kunne erhverve den fornødne Færdighed heri —, her er Tale om Personer der ofte er i en fremrykket Alder —, vilde Vedtagelsen af det foreliggende Lovforslag for en saadan Handlende nu medføre, at han maatte opgive sin selvstændige Handelsvirksomhed, og tvinges til at søge andet Erhverv f. Eks. blive Filialhandler; men dette mener Udvalget vilde være altfor haardt.

Man mener derfor at Grænsen for Bøgføringspligten ikke bør sættes efter Forretningens Art eller Navn som selvstændig Handel eller Filialhandel, men derimod under Hensyn til Forretningens Omfang i Lighed med hvad Forslagets § 2, 2det Stykke (jfr. Lov Nr. 98 af 10. Maj f. A. § 1, 1ste Stykke) bestemmer om Haandværkere. Det ses, at Købmandsforeningen, til Støtte for at nedsætte Bogføringspligten for Filialhandlerne, anfører, at en saadan Forretning i Regelen kun har en Kreditor, hvilket kan være rigtig nok; men de smaa selvstændige

Forretninger ville vel heller ikke have mange Kreditorer, og disse ville som Regel under vore smaa Forhold ad andre Veje end gennem Handelsbøgerne kunne danne sig en Mening om Forretningens Soliditet.

Udvalget maa derfor være af den Formening, at der bør indføres Lempelser for alle de nuværende smaa Handlende enten Handelen drives som selvstændig Forretning eller som Filial; men hvor man skal sætte Grænsen og hvor store Lempelserne skal være, maa formentlig i nogen Grad afhænge af, hvor let eller vanskeligt det er at erhverve de i saa Henseende fornødne Kundskaber. Herom vil man formentlig bedre kunne have et Skøn næste Aar, idet der jo nu er Tale om i Thorshavn at oprette en teknisk Skole, der bl. a. skal give Undervisning i Bogføring, og da der næppe kan siges at være nogen presserende Grund til netop at faa Loven gennemført allerede i Aar, vil man af Hensyn hertil foreslaa Sagen udsat til næste Aar.

Man tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. *Behandling* den *1. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

III. Statstilskud til Befordringskasser i Forbindelse med statsanerkendte Sygekasser paa Færøerne.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes den fra forrige Aars Samling udsatte Sag om Lægebefordringskasser.

Ved Sagens *1. Behandling* den *5. August* vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den *G. s. M.* valgtes: *Christiansen, Samuelsen* og *Nielsen.*

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 36.

Den *2. September* afgav Udvalget (Ordfører: Samuelsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat til Behandling af den fra i Fjor udsatte Sag om Lægebefordringskasser.

Blandt Sagens Bilag findes der en Skrivelse fra Sygekasseinspektøren bilagt med en Skrivelse fra de herværende Sygekassers Centralbestyrelse gaaende ud paa at faa denne Sag udsat indtil den ny Sygekasselov, som Rigsdagen f. T. arbejder med, er traadt ud i Livet.

Skønt der indenfor Udvalget findes nogen Stemning for, at Spørgsmaalet om Lægebefordringskasser ordnes uafhængig af Sygekasserne, er Udvalget, paa Grund af det foreliggende, dog blevet enigt om at udsætte Sagen til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens *2. Behandling* den *4. September* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

IV. Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes

Anordning for Færøerne

angaaende

Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner.

(Vedhæftet som Bilag 2.)

Ved Sagens *1. Behandling* den *1. August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sagen.*

Den *11. September* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, til hvilket nærværende Sag har været henvist, skal tillade sig at udtale følgende:

Den hidtil paa Færøerne drevne Fabriksvirksomhed har ikke tidligere været uudorkastet noget offentligt Tilsyn af den naturlige Aarsag, at der i meget ringe Udstrækning har fundet saadan Virksomhed Sted her, bortset fra en for en Del Aar siden i Thorshavn oprettet Fabrik til Tilvirkning af Fiskeriprodukter, der efter en kortere Virksomhed blev standset. Der har ikke senere været oprettet nogen Fabrik her paa Øerne, der tilnærmelsesvis med Hensyn til Brug af større Maskiner har kunnet maale sig med denne. Der forelaa dengang i Lagtinget et lignende Forslag som det beromhandlede til Udvidelse til Færøerne af Lov om Foranstaltninger til Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner m. m. af 12. April 1889, se Beretning om Lagtingssamlingen 1889, Side 3. Lagtinget fandt det dengang, endda der fandtes en Fabrik, der udfoldede betydelig Virksomhed og beskæftede Hundreder af Arbejdere, ikke nødvendigt at udvide Loven til at gælde for Færøerne, antagelig navnlig af den Grund, at man manglede faguddannede Personer, til hvilke et saadant Tilsyn kunde betros.

En saadan Mangel er formentlig for en Del fremdeles til Stede her paa Færøerne, og at overgive et saadant Tilsyn som det i nærværende Forslag omhandlede til Personer, der ikke er faguddannede, giver ingen Garanti med Hensyn til Driftssikkerheden af en Maskine.

Der findes nu paa Færøerne en Del mindre Fabriksvirksomheder. De betydeligste af disse, en Konservesfabrik i Thorshavn med Dampkraft og et Spinderi sammesteds, der drives med Vandkraft. Endvidere findes der, saavidt Udvalget bekendt, en Del af de saakaldte Motormaskiner, der benyttes til mindre Virksomheder til Eks. Drivning af Boremaskine og Drejelag og lignende.

Med Hensyn til Tilsyn med de for Tiden værende Fabriksvirksomheder m. m. og specielt med Hensyn til Motormaskiner, vilde det næppe volde betydelige Vanskeligheder at tilvejebringe nogenlunde forsvarligt Tilsyn, da der nu her paa Øerne findes en Del Personer, der har en Del Uddannelse ved Behandlingen af saadanne Maskiner, men som derimod næppe sidde inde med Betingelser for at kunne bedømme en Maskines Virksomhed. Med Hensyn til Tilsynet med Dampmaskiner vil det derimod volde en Del Vanskeligheder, da der er Mangel paa sagkyndige eller faguddannede Personer, bortset fra f. Eks.: Maskinmesteren paa »Smiril«, der har Bopæl i Thorshavn, og som man mulig kunde formaa at overtage en Del af Tilsynet.

Udvalget har en Del Betænkelighed ved allerede i Aar at anbefale Forslaget til Tingets Vedtagelse, navnlig af Hensyn til de Vanskeligheder, det vil medføre, at tilvejebringe et virkeligt og godt Tilsyn. Man har heller ikke været rigtig klar over, i hvilket Omfang, der paa Færøerne gøres Brug af de i Forslaget omhandlede, Maskiner og har deraf været noget i Tvivl om Betimeligheden af et saadant Forslag som det foreliggende. Udvalget har derfor fundet det rigtigst, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Amtmanden anmodes om til næste Aars Lagtingssamling gennem Sysselmændene at indhente Oplysning om, i hvilket Omfang der her paa Øerne gøres Brug af Maskiner af de forskellige Slags, til hvilke Virksomheder de benyttes, og hvilken Kraft de udfolde, angivet i H. K., og omtrentlig hvor mange Personer, der beskæftiges ved disse.

I Henhold til det anførte skal Udvalget foreslaa Lagtinget til Vedtagelse:

1. Lagtinget anmoder Amtmanden om til næste Aars Lagtingssamling, gennem Sysselmændene at indhente Oplysning om, i hvilket Omfang der her paa Øerne gøres Brug af Maskiner af de forskellige Slags, til hvilke Virksomheder de benyttes, og hvilken Kraft de udfolde, angivet i H. K., og omtrentlig hvormange Personer, der beskæftiges ved disse.
2. Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens *2. Behandling s. D.* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14. Stemmer mod 0.

V. Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 29. April 1913 om Hjælpekasser.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes

Forslag

til

kgl. Anordning, hvorved Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser sættes i Kraft paa Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 1.)

Ved Sagens *1. Behandling* den *1. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til *det kommunale Udvalg*.

---

*) Se Lagtingstidende for 1911, Side 11.

Den *30. August* afgav Udvalget (Ordfører: Skaalum) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til det kommunale Udvalg er henvist et af Formanden affattet Forslag til kgl. Anordning, hvorved Lov om Hjælpekasser af 29. April d. A. sættes i Kraft paa Færøerne.

Forslaget gaar væsentlig ud paa, at de ved § 13 i Lov Nr. 97 af 10. April 1895 om Fattigvæsenet paa Færøerne stiftede kommunale Understøttelseskasser ophæves fra 1. Oktober 1914 at regne, og at der i Stedet for oprettes i hvert Sogn en Hjælpekasse, samt at de Midler, som ejes af den kommunale Understøttelseskasse, overgaar til Sognets Hjælpekasse.

Med Hensyn til Sagens Forhistorie bemærkes, at der i Lagtingssamlingen 1911 vedtoges et Forslag til at sætte Loven om Hjælpekasser af 4. Maj 1907 i Kraft paa Færøerne. Af Hensyn til den da forestaaende Revision af nævnte Lov, blev Forslaget imidlertid ikke fremmet af Regeringen. Derfor har Justitsministeriet nu, efter at Hjælpekasseloven i Aar er blevet vedtaget i revideret Skikkelse, anmodet Amtet om fra Lagtinget at ville indhente en Udtalelse om, hvilke Ændringer der maatte findes Grund til at foretage i bemeldte Lov forinden den sættes i Kraft paa Færøerne.

Det foreliggende Forslag er væsentlig overensstemmende med det af Lagtinget i 1911 vedtagne, og man skal med Hensyn til Grundlaget for dette henvise til de Forslaget ledsagende Motiver.

Udvalget har, efter at have gennemgaaet de enkelte Paragrafer, ikke fundet Anledning til at foreslaa Tinget nogen Forandring heri, men mener at kunne anbefale Forslaget til Tingets uforandrede Vedtagelse.

Forslag:

Udvalget tillader sig derfor at indstille det forelagte Forslag til kgl. Anordning til uforandret Vedtagelse.

Ved Sagens *2. Behandling* den *1. September* sattes

§§ 1—3	under	Afstemning	og	vedtoges	med	12	Stemmer	mod	0.
§§ 4 og 5	—	—	-	—	-	12	—	-	0.
§§ 6—9	—	—	-	—	-	12	—	-	0.
§ 10	—	—	-	—	-	12	—	-	0.

hvorefter Sagen overgik til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *4. September* betragtedes

§§ 1--3 som vedtagne uden Afstemning.
§§ 4 og 5 ligeledes.
§§ 6—10 ligeledes.

Lovforslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*stemte ikke:* Evensen, *fraværende:* J. M. Dam).

Den *6. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 6. September 1913.

Lagtinget har i indeværende Samling behandlet et af Amtmanden forelagt Forslag til kgl. Anordning, hvorved Lov om Hjælpekasser af 29. April 1913 sættes i Kraft paa Færøerne.

Efter en 1. Behandling i Tinget er Sagen blevet behandlet i et Udvalg, som har afgivet medfølgende Udvalgsbetænkning, hvori man henstillede Forslaget til uforandret Vedtagelse.

Ved Sagens 3. Behandling den 4. ds. blev Forslaget i dets Helhed enstemmig vedtaget ved Navneopraab med 20 Stemmer, et Medlem stemte ikke og et var fraværende.

Det saaledes endelig vedtagne Forslag tillader man sig herved under Henvisning til Udvalgsbetænkningen ærbødigst at anbefale til det høje Ministeriums videre Forsorg.

Svenning Rytter. *O. N. Skaalum.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

VI. Forbedring af Forholdene ved Færø Amts Hospital.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse:*

Inspektionen for Færø Amts Hospital
den 26. Maj 1913.

Til
Lagtinget.

Under Hensyn til, at Forholdene ved Færø Amts Hospital, saaledes som det formentlig tør anses Lagtinget bekendt, er at betragte som ganske utids-

svarende og dette i saa høj Grad, at de, saavidt Inspektionen kan se, maa betegnes som ikke forsvarlige, tillader Inspektionen sig at anmode om, at der i Lagtingets forestaaende Samling maa blive nedsat et Udvalg til Forhandling med Inspektionen om, hvilke Veje der er at gaa og hvad der i det hele taget maatte kunne gøres for at opnaa en virkelig og snarlig Forbedring af Hospitalsforholdene.

Thygesen, kst. *A. Metz.* *Jens Olsen.*

Ved Sagens *1. Behandling,* den *4. August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Budgetudvalget.*

Den *10. September* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Herom fremkom der til Lagtinget en Skrivelse af 26. Maj d. A. fra Hospitalsinspektionen, hvori Tinget anmodes om at nedsætte et Udvalg til Forhandling med Inspektionen angaaende hvilke Veje, der er at gaa, og hvad der i det hele taget maatte kunne gøres for at opnaa en virkelig og snarlig Forbedring af Hospitalsforholdene.

Denne Skrivelse blev henvist til Budgetudvalget, som i et Møde har forhandlet med Hospitalsinspektionen om Sagen.

Derefter har Udvalget modtaget den hermed følgende Skrivelse af 1. d. M. fra Inspektionen, til hvilken man skal henvise, idet iøvrigt følgende bemærkes:

Inspektionen hævder, at Amtshospitalet trænger til Fornyelse. Forinden Lagtinget imidlertid kan tage Stilling til Spørgsmaalet om Opførelse af et nyt Amtshospital, særlig om Tinget skal yde et Tilskud hertil, maa der formentlig fremskaffes Oplysninger i forskellige Henseender. Først og fremmest maa man vide, hvorledes de hertil fornødne Pengemidler skal skaffes, navnlig hvem der skal opføre og drive et eventuelt nyt Hospital. Amtshospitalet, der er en selvejende Institution, var i sin Tid det eneste Hospital paa Færøerne, men nu forefindes her to andre Hospitaler, henholdsvis paa Norderøerne og paa Suderø, der begge ligesom Amtshospitalet, støttes af Amtskommunen med aarlige Bidrag. Det førstnævnte Hospital (i Klaksvig) er formentlig kommunalt, da det saa vidt bekendt, garanteres med Hensyn til de til Driften fornødne Udgifter af samtlige Sogne i Norderøernes Lægedistrikt. Hospitalet paa Suderø (i Tvøraa) er en selvejende Institution, som er oprettet af Beboerne i Suderø Lægedistrikt. Disse Hospitaler maa som Følge af det anførte betragtes som Hospitaler, henholdsvis for Norderøernes Lægedistrikt og for Suderø Lægedistrikt. Det fremgaar ogsaa af den medfølgende fra Inspektionen for Færø Amts Hospital modtagne Opgørelse over Antallet af Patienter, som er indlagte paa Amtshospitalet i Femaaret 1908--12, at dette Hospital kun benyttes meget lidt af Patienter fra de to nævnte Lægedistrikter.

Der turde som Følge heraf være Grund til at bringe i Erfaring, hvorledes de særlig interesserede Kommuner (samtlige Kommuner i Thorshavns og Vestmannhavns Lægedistrikter) stiller sig til Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af de fornødne Pengemidler til Hospitalets Opførelse og Drift. Det vilde derhos være heldigt, ifald man kunde oplyse, om der er Udsigt til at faa noget Tilskud fra Statskassen.

Det maa endvidere undersøges, hvormeget et nyt hensigtsmæssigt Hospital kan anslaas at ville koste, hvor meget der kan ventes at ville indbringes ved eventuelt Salg af det nuværende Hospitals Bygninger med Grund, hvor et nyt Hospital skulde opføres m. m.

Udvalget mener, at det vil være af Betydning for de forestaaende Overvejelser med Hensyn til denne Sag, at der snarest muligt tilvejebringes en Bygningstegning samt Overslag over Udgifterne ved Opførelsen af det paatænkte nye Hospital. Man tænker sig, at en skitsemæssig Tegning og et kalkulatorisk Overslag, som affattes af en færøsk Haandværker, og hvis Tilvejebringelse formentlig vil blive billig, kan yde en god Vejledning, og da Amtshospitalets økonomiske Forhold er ugunstige, anser Udvalget det for rigtigt, at Amtskommunen yder et Tilskud til Udgifterne herved, idet man iøvrigt bemærker, at Lagtinget ikke herved paatager sig nogen som helst yderligere Forpligtelse overfor denne Sag.

Forslag:

1. Af Færø Amts økonomiske Fond bevilges et Beløb paa 100 Kr. som Tilskud til Udgifterne ved Tilvejebringelse af en Tegning over Bygninger til et nyt Amtshospital og et kalkulatorisk Overslag.
2. Hospitalsinspektionen underrettes herom, idet der samtidig tilstilles denne en Afskrift af vedkommende Udvalgsbetænkning.

Ved Sagens *2. Behandling* den *12. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *13. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

VII. Lov om Arbejdsanvisning.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 17. Juli 1913:*

I Skrivelse af 30. f. M., hvoraf Afskrift vedlægges*), har Justitsministeriet anmodet mig om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om de Ændringer eller Modifikationer i Lov Nr. 110 af 29. April d. A. om Arbejdsanvisning, hvortil der maatte findes Grunde, saafremt Loven i Henhold til sammes § 11 ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne.

Idet Amtet fremsender et Eksemplar af den nævnte Lov samt et Eksemplar af Forslaget til denne med de dertil føjede Motiver, skal man bemærke følgende:

Den ved Loven af 29. April d. A. indførte offentlige Arbejdsanvisning er for Danmarks Vedkommende en fuldkommen Nyordning, idet lignende Anvisningskontorer, naar bortses fra København, Motiverne Side 27, 13 L. f. n., ikke tidligere har eksisteret. Ogsaa i Udlandet er det først i de senere Aar og kun i forholdsvis faa Lande, at lignende Kontorer er blevet oprettede (Motiverne Side 5). Offentlige Arbejdsanvisningskontorer synes først at faa et naturligt Grundlag at arbejde paa, hvor Samfundsforholdene har naaet til et vist Trin i Retning af Udvikling af Industri, af større Byer og mere specialiseret Arbejdsdeling.

Der kan nu formentlig ingen Tvivl være om, at Samfundsforholdene her paa Færøerne i disse Retninger er væsentlig afvigende fra Forholdene i det øvrige Danmark. Saavel Kongsbønder, Skippere og Købmænd, der tilbereder og eksporterer Klipfisk, beskæftiger vel et større Antal lejede Folk, og særlig de førstnævnte har maaske i mange Tilfælde vanskelig ved at faa fornøden Arbejdskraft, ligesom paa den anden Side Arbejdsløshed heller ikke er ukendt paa Færøerne. Der er imidlertid sikkert ingen Tvivl om, at der ingen Fremskridt vilde ske i denne Retning ved Oprettelse af Arbejdsanvisningskontorer, idet den nuværende Fremgangsmaade med personlig Henvendelse til vedkommende sikkert under vore Forhold i Reglen vil være mere hensigtsmæssig, og man under alle Omstændigheder kan gaa ud fra, at Befolkningen ikke vil gaa bort herfra og i Stedet benytte de offentlige Anvisningskontorer, selv om saadanne blev oprettede. Da en Udveksling af Arbejdskraft mellem Færøerne og det øvrige Land (se Lovens § 5, 1. Stykke og Motiverne hertil Side 6, 2. Stykke) allerede paa Grund af den betydelige Afstand og uregelmæssige Forbindelse ikke kan have nogen praktisk Betydning, vil der heller ikke af Hensyn hertil være nogen Grund til, at søge Loven udvidet til Færøerne, og endnu mindre kan saadan Grund udledes fra Bestemmelsen i § 7 om, at Anvisningskontorerne skal være behjælpelige med Indsamling af Arbejdsstatistik. Det tilføjes, at de i Lovens § 8 omhandlede anerkendte Arbejdsløshedskasser ikke findes paa Færøerne.

Amtet skal derfor henstille til Lagtinget, at dette udtaler, at Lagtinget ikke kan tilraade, at Lov af 29. April d. A. om Arbejdsanvisning udvides til Færøerne.

*) Udelades her.

Ved Sagens *1. Behandling* den *1. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *9. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 17. Juni d. A. har Amtet, efter Anmodning i Skrivelse fra Justitsministeriet af 30. Maj d. A. forelagt Lagtinget til Betænkning Spørgsmaalet om, hvilke Ændringer og Modifikationer i Lov Nr. 110 af 29 April d. A., om Arbejdsanvisning, hvortil der maatte findes Grund saafremt Loven i Henhold til sammes § 11 ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne. Amtet har i denne Skrivelse udtalt den Formening, og nærmere paavist, at Arbejdsforholdene her ikke nødvendiggøre offentlige Arbejdsanvisningskontorer (eller Kontor) og at et saadant, om det blev oprettet, næppe vilde faa nogen praktisk Betydning.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er blevet henvist, kan slutte sig til det i Amtets Skrivelse anførte, og vil derfor under Henvisning hertil foreslaa Tinget at fraraade, at den nævnte Lov for Tiden udvides til at gælde for Færøerne.

I Henhold til det anførte tillader man sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget fraraader, at Lov Nr. 110 af 29. April d. A. om Arbejdsanvisning, for Tiden udvides til at gælde for Færøerne.

Ved Sagens *2. Behandling* den *16. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *19. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

Den *28. August* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 28. August 1913.

Til

Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 17. Juni d. A. (Bilag 1) har Amtet forelagt Lagtinget til Betænkning Lov af 29. April d. A. om Arbejdsanvisning med Anmodning om en Udtalelse om de Ændringer eller Modefikationer, hvortil der maatte findes Grund, saafremt Loven i Henhold til sammes § 11 ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne.

Sagen er blevet behandlet i et Udvalg, der har afgivet medfølgende Betænkning (Bilag 2) og er undergivet 3 Behandlinger i Tinget.

Ved Sagens 3. Behandling den 19. August vedtog Tinget enstemmig med 17 Stemmer Udvalgets saalydende Forslag:

»Lagtinget fraraader, at Lov Nr. 110 af 29. April d. A. om Arbejdsanvisning for Tiden udvides til at gælde for Færøerne.«

Hvilket man ikke undlader, under Henvisning til det i Amtets ovennævnte Skrivelse og Udvalgets Betænkning anførte, herved ærbødigst at indberette til det høje Ministerium.

Svenning Rytter. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

VIII. Lov om Understøttelse til Børn af Enker.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 3. Juli 1913:*

Idet Amtet herved fremsender Afskrift af en Skrivelse af 30. Maj d. A. fra Justitsministeriet angaaende en eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 124 af 29. April d. A. om Understøttelse til Børn af Enker*) tilligemed et Eksemplar af Loven og af det til Grund for samme liggende Forslag med dertil føjede Motiver, skal man anføre følgende:

Loven betegner rimeligvis i social Henseende et betydeligt Fremskridt, og Amtet skal derfor anbefale, at den søges udvidet til Færøerne, dog med visse Modifikationer, thi der er næppe her paa Øerne samme Trang til at støtte Enker med Børn som i den øvrige Del af Landet, idet det vistnok er lettere at skaffe de nødvendigste Livsfornødenheder paa Færøerne end nede i Danmark og derhos Sønnerne i en forholdsvis ung Alder kan deltage i Fiskeri, hvor de erholde fulde Parter. Det sidste Forhold kan tænkes at bortfalde, saafremt Loven gennemføres paa Færøerne, hvilket altsaa vil have en uforholdsmæssig Forøgelse af den det offentlige tilfaldende Byrde til Følge.

Det i Lovens § 1, 2det Stykke nævnte Maximumsbeløb for de understøttede Enkers Formue og Indtægt bør formentlig nedsættes en Del, ligesom Bestemmelsen om Indtægten maa formuleres anderledes, da Reglerne om Statsskat

*) Udlades her.

ikke gælder paa Færøerne. Ligeledes bør Størrelsen af den Understøttelse, der ydes til hvert Barn, muligvis nedsættes en Del. Da disse Forhold samt Spørgsmaalet om, hvor stor Trang, der er til at søge Loven udvidet til Færøerne, imidlertid bedst kan bedømmes af Lagtinget, har Amtet ikke udarbejdet noget Forslag til den i Lovens § 13 nævnte Anordning, men har ment først at burde indhente en Betænkning fra Lagtinget om, hvilke Principper, dette mener bør lægges til Grund for Forslagets Udarbejdelse. Saafremt Lagtinget maatte ønske det, vil Amtet derefter udarbejde et Forslag og forelægge det for Lagtinget.

Det bemærkes, at Lovens Udvidelse til Færøerne maa antages at betyde en Forgøelse af de paa de færøske Kommuner hvilende Byrder. Dog maa det i denne Forbindelse erindres, at Kommunernes Udgifter til *Fattighjælp* vil formindskes ved Lovens Ikrafttræden og at Statskassen refunderer Halvdelen af de Omkostninger, Loven medfører (Lovens § 4), hvorimod den Understøttelse, Fattigvæsen nu yder til Enker med Børn, udelukkende falder vedkommende Kommune til Last. Det skal derhos tilføjes, at der, saafremt Loven ikke udvides til Færøerne, vil forekomme en Del tvivlsomme Spørgsmaal med Hensyn til Enker, forsørgelsesberettigede paa Færøerne, men bosat i en Kommune i det egentlige Danmark (eller omvendt), jfr. herved ogsaa Bestemmelsen i Lovens § 6.

Ved Sagens *1. Behandling* den *2. August* vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den *4. s. M.* valgtes: *Provsten, Skaalum, Thorkildshøj, Evensen* og *Winther*.

Den *10. September* afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 30. Maj d. A. anmodet Amtmanden over Færøerne om at indhente en Udtalelse fra Lagtinget om de Ændringer eller Modifikationer i Lov Nr. 124, 1913, om Understøttelse til Børn af Enker, hvortil der maatte findes Grund under Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 13 meddelte Bemyndigelse til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge de herværende særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Den omhandlede Lov maa betragtes som et Led i de senere Aars humane Lovgivning, der tilsigter at yde fornøden Støtte til de i forskellig Henseende daarligt stillede i Samfundet, idet Lovens Formaal er at give Enker, som ikke kunne erhverve det fornødne til deres uforsørgede Børns Underhold og Opdragelse, Ret til af det offentlige uden Fattighjælps Virkning at faa den dertil nødvendige Hjælp, saa at deres i Ægteskab fødte Børn ikke skal være uheldigere stillede, end Børn, fødte udenfor Ægteskab, efter dansk Lovgivning nu ere det.

I den Skrivelse, hvorved Amtmanden forelægger Lagtinget Sagen, fremhæves de Fordele, som Loven byder, og de Ulemper, som den kan medføre.

Udvalget kan i det væsentlige tiltræde Amtmandens Bemærkninger, dog tør man ikke gaa ud fra, at Statskassens Deltagelse i Omkostningerne med Halvdelen af det ifølge Loven anvendte Beløb vil kunne betyde nogen nævneværdig Formindskelse af de Kommunerne nu paahvilende Udgifter til Fattighjælp, da der neppe, for Tiden i nogen færøsk Kommune findes nogen Enke med uforsørgede Børn, som nyder Understøttelse af Fattigvæsenet.

Udvalget er imidlertid enigt med Amtmanden i, at Loven bør søges udvidet til Færøerne, dog saaledes, at de i § 1, 2det Stykke, nævnte Maksimumsbeløb for de understøttede Enkers Formue og Indtægt ligesom ogsaa Størrelsen af den til hvert Barn ydede Understøttelse af Hensyn til den almindelige færøske Befolknings økonomiske Kaar og til dens Levevis i det hele taget nedsættes i ret betydelig Grad, idet formentlig en stor Del — for ikke at sige største Delen — af Skatteyderne i mange færøske Kommuner med Hensyn til Formue og Indtægter ere daarligere stillede end de Enker, som ifølge Lovens Bestemmelse skal anses for at være trængende.

Udvalget mener, at det i § 1, 2det Stykke, nævnte Maksimum for Formue passende kan sættes til 2500 Kr. (i Stedet for 4000 Kr.) med Tillæg af 250 Kr. (i Stedet for 500 Kr.) for hvert Barn under 14 Aar og for Aarsindtægten til 300 Kr. med et Tillæg af 50 Kr. for hvert Barn under 14 Aar, dog med den udtrykkelige Tilføjelse, at Understøttelse af »Forsikringsforeningen for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne« ikke maa medtages ved Beregningen af Aarsindtægten.

Udvalget maa desuden anse det for rettest, at det i den eventuelle Anordning ikke blot »undtagelsesvis, under særlige Omstændigheder«, men ganske ligefrem »efter Omstændighederne« overlades til Kommunalbestyrelserne ved Skøn af afgøre, om Enken skal anses for trængende, og om hun skal have fuld eller kun halv Understøttelse. Størrelsen af den fulde Understøttelse vil formentlig kunne fastsættes saaledes:

80	Kr.	(i	Stedet	for	100	Kr.)	aarlig	indtil	Barnet	har	fyldt 2 Aar
50	—	(-	—	—	80	—)	—	—	—	—	— 12 —
20	—	(-	—	—	60	—)	—	—	—	—	— 14 —

Ligesom de i Lovens § 1 indeholdte, allerede omtalte Hovedbestemmelser maa underkastes væsentlige Ændringer, inden Loven kan sættes i Kraft paa Færøerne, saaledes maa der ogsaa foretages forskellige Lempelser i flere af Lovens Paragrafer, for at vedkommende Bestemmelser kan passe ind i den paa det paagældende Omraade for Færøerne gældende Lovgivning. Det dertil fornødne Arbejde vil imidlertid ikke kunne blive udført i indeværende Lagtingssamling, hvis Afslutning er nær forestaaende, og Udvalget maa derfor foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, hvilket ogsaa maa siges at være hensigtsmæssigt af den Grund, at man saa vil kunne se, hvorledes Loven, som for den øvrige Del af Riget træder i Kraft 1. Januar 1914, kommer til at virke der, inden den sættes i Kraft paa Færøerne.

Udvalget indstiller saaledes til Tingets Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om inden næste Lagtingssamling at udarbejde et Forslag til den i omhandlede Lovs § 13 nævnte Anordning.

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

IX. Forandring i Bestemmelserne om Afholdelse af Ting paa Suderø.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Andragende fra samtlige Kommunalforstanderskaber i Sudero Syssel:*

Igennem en Række af Aar har den almindelige Udvikling i Suderø Syssel gaaet stærkt fremad.

Befolkningens Tal er steget stærkt. Det udgjorde 2655 i 1893, 3239 i 1903 og er nu 4113.

Samtidig har Fiskeriet og Forretningslivet haft en rivende Fremgang. Det skal blot nævnes, at omtrent Halvdelen af Færøernes vigtigste Erhverv, Skibsfiskeriet, foregaar med Skibe fra Suderø Syssel.

Endvidere har ogsaa det aandelige her haft mindst ligo saa god Fremgang som andetsteds paa Øerne. Faste Kommuneskoler findes overalt, og alle skolepligtige Børn faar stadig Undervisning i Skolerne.

Under disse Omstændigheder er det saaledes uheldigt, at der er en langt ringere Adgang til at faa Tvistigheder afgjorte ved Retten i Suderø Syssel end andetsteds paa Færøerne. Medens de øvrige Dele af Øerne i Almindelighed har ordinært Ting 2 Gange om Maaneden, holdes Tinget i Suderø Syssel kun 4 Gange om Aaret, jfr. Lov Nr. 52 af 1. April 1896.

Man tillader sig derfor at rette en Henvendelse til Lagtinget om at foranledige det omhandlede uheldige Forhold ændret paa den efter Omstændighederne grundigste Maade.

Ved Sagens *1. Behandling* den *1. August* vedtoges det efter Forslag af N. Djurhuus at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den 2. s. M. valgtes Effersøe, N. Djurhuus og Winther.

Den *6. September* fremlagde Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udkast til Lov

om

Tillæg til og Forandring i Lov Nr 52 af 1. April 1896 om Forandring i Bestemmelserne om Afholdelse af Ting paa Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 14.)

Ved Sagens *2. Behandling* den *9. September* sattes

§ 1	under	Afstemning	og	vedtoges	med	14	Stemmer	mod	0.
§§ 2 og 3	—	—	·	—	·	15	—	·	0.
§ 4	—	—	·	—	·	14	—	·	0.
§ 5	—	—	·	—	·	13	—	·	0.
§ 6	—	—	·	—	·	13	—	·	0.

hvorefter Sagen overgik til 3. Behandling.

Den *10. September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag fra Udvalget:*

Til § 6 føjes følgende nye Stykke:

»Ved hvert af de ordinære Ting i Suderø oplæses en i Tingbogen indført, samlet Fortegnelse over de siden sidste Suderø Syssels Ting i Thorshavn skete Tinglæsninger, der efter hidtil gældende Ret skulde have været foretagne ved Suderø Ting.«

S. D. foretoges *3. Behandling* af Sagen.

§§ 1 og 2	sattes	under	Afstemning	og	vedtoges	med	17	Stemmer	mod 0
§§ 3 og 4	—	—	—	·	—	—	17	—	— 0
§ 5	—	—	—	·	—	—	16	—	— 0
§ 6, 1. Stk.	—	—	—	·	—	—	14	—	— 0

2. — (Ændringsforslaget) sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

hvorefter Lovforslaget i dets Helhed sattes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*fraværende:* Evensen og Olsen).

Den *12. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 12. Septbr. 1918.

Til
Justitsministeriet.

Spørgsmaalet om en bedre Tingorden i Suderø Syssel end den forhaandenværende har i Fjor været Genstand for Overvejelse og blev da af Færø Amt

forelagt Ministeriet, som imidlertid ikke fandt Anledning til at søge Sagen fremmet, i hvert Fald ikke forinden Lagtinget havde taget Initiativet dertil og Suderøs Befolkning havde haft Lejlighed til at udtale sig om Sagen.

Sagen er i Aar blevet indbragt for Lagtinget ved Andragende fra samtlige Kommunalforstanderskaber i Suderø Syssel.

Paa Forslag af et til Sagens Behandling nedsat Udvalg har Lagtinget den 10. d. M. enstemmig vedtaget det hermed følgende Lovudkast med en enkelt Ændring til § 6, jfr. det ligeledes medfølgende Ændringsforslag fra Udvalget.

Idet man iøvrigt henviser til de Lovudkastet vedføjede Motiver, skal man anbefale denne Sag til det høje Ministerium.

Svenning Rytter. *Oliver Effersøe.*

Joen Poulsen.

X. Forandring i Reglement for Grindefangsten paa Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 15. Juli 1913:*

Ved at fremsende en Skrivelse af 4. ds. fra Justitsministeriet med Bilag*) angaaende en af Byraadet i Thorshavn truffen Beslutning vedrørende Grindefangsten og Afskrift af Amtets Skrivelse til Justitsministeriet af 29. Maj d. A.*), skal man udbede sig Lagtingets Betænkning.

Ved Sagens *1. Behandling* den *2. August* vedtoges det efter Forslag af H. A. Djurhuus at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *9. September* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

*) Udlades her.

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 5. Juli d. A. har Amtet sendt Lagtinget en Skrivelse fra Justitsministeriet af 4. s. M. angaaende en af Byraadet i Thorshavn truffen Beslutning vedrørende Grindefangst, og udbedt sig Lagtingets Betænkning i Sagen.

Af de medfølgende Bilag fremgaar, at Thorshavns Byraad har vedtaget, at en Del (indtil Halvdelen) af Jordehvalen ved indtrædende Grindefangst i Thorshavn af Byraadet skal fordeles som »Drabhval« imellem det Mandskab, der tager aktiv Del i Grindens drivning og Drøbning, og har andraget om Ministeriets Approbation paa denne Beslutning. Amtmanden har i denne Skrivelse, hvorved han har indsendt Sagen til Ministeriet udtalt og nærmere motiveret, at skøns Byraadets Beslutning ikke formelt er en Forandring i Grindereglementet, maa den dog reelt betragtes som en saadan, hvorfor han har henstillet, at Sagen forelægges Lagtinget. Justitsministeriet er enigt med Amtmanden i, at Byraadets Forslag bør fremtræde som ved en Ændring i Grindereglementet og at den derfor i Henhold til Lov om Grindefangst paa Færøerne af 29. December 1857 § 1, forinden der tages nogen Bestemmelse, bør forelægges Lagtinget.

Det fremgaar af Sagens Akter, at Byraadets Forslag er motiveret ved, at Byraadet er af den, sikkert rigtige Formening, at en af Grundene til, at Grind saa forholdsvis sjælden bliver drevet ind til Thorshavn, er den, at Jordehvalen er større end i de fleste andre Hvalvange. Til Oplysning om dette Forhold skal Udvalget tillade sig at fremsætte nogle oplysende Bemærkninger og et historisk Tilbageblik: Efter de gældende Bestemmelser tilfalder $^1/_4$ af Grinden (efter Fradrag af visse lovbestemte Afgifter) som Jordhval Ejeren af disse Jorder, paa hvilken Grinden er inddreven og dræbt, men af den Jordehval, der tilfalder Statskassen (Kongsjord) faar vedkommende Fæster kun $^1/_2$ Skd. Hval pr. Mark Jord naar Grinden er vurderet til 50 Gl., og 1 Skd. pr. Mark, naar Grinden er vurderet til 100 Gl. eller derover, iøvrigt bliver Statskassens Andel af Jordehval sammen med de øvrige $^3/_4$ af Fangsten fordelt mellem Distriktets Beboere efter Folketal. Jo mere Kongsjord der findes ved Hvalvaagen, des større bliver »Baadsparterne« og omvendt. Da nu hele Sydstrømø Marketal er Kongsjord, blev Parterne indtil 1868 større ved en Grindefangst i Thorshavn end i Sundet oppe ved Kvalvig, idet dér findes betydelig Odelsjord, som skulde have sin Andel af Jordehvalen medens der ikke fandtes Odelsjord i Thorshavn.

I færøsk Lovsamling findes under 19. Juni 1868 nævnt en Skrivelse fra Justitsministeriet »hvorved meddeles, at det ved Finanslov af 30. April 1868 § 8 B, er blevet bestemt, at Jordehvalsrettigheden paa Thorshavns østre Vaag for Fremtiden tilfalder Thorshavns Kommune.« Ser man efter Motiverne til denne Anmærkning paa Finansloven, vil man erfare, at Thorshavns kommunale Forhold vare blevne ordnede ved Loven af 16. Februar og 1866, har Kommunalbestyrelsen andraget om, at alle ubebyggede Grunde i Byen og Jordehvalsrettigheden ved østre Vaag maa betragtes som Kommunens Ejendom, idet det gøres gældende, at Byen har været til som saadan længe inden det omliggende Kirkegods ved Reformationstiden blev inddraget under Staten. Angaaende Jordehvalsrettigheden har Landfogeden oplyst, at denne i de sidste 44 Aar gennemsnitlig har indbragt Statskassen 22 Rd. 70 Sk. aarlig, men i de sidste 8 Aar kun ca. 24 Rd. i det hele. Herefter har Ministeriet foreslaaet at overlade Thorshavn denne Rettighed, da »Statskassens Hjemmel til at oppebære Indtægten af den omhandlede Jordehvalsrettighed kan anses for tvivlsom.«

At Grindeparterne for Distriktets Beboere herved blev nedsat med 5 % og at Fæsterne af »Husegaard« ogsaa led Tab synes Ministeren ikke at have haft nogen Tanke om.

Med Hensyn til Sagens Gennemførelse har Udvalget delt sig i et Flertal (J. M. Dam og Winther) og et Mindretal (Poulsen).

Flertallet er af den Formening, at en delvis Afstaaen af Jordehvalen til Fordel

for det Mandskab, der tager aktiv Del i Grindens Drivning og Drøbning, ikke vil faa uheldige Følger i nogen Henseende; men kun Grindeflokke, der nu drives til andre Hvalvaage, blive dreven til Thorshavn, naar Omstændighederne iøvrigt tale derfor. For alle, der opdage eller komme til en Grindeflok, maa Hovedsagen være, at faa den dreven til det Sted, hvor Fangsten bedst kan forudsættes at ville lykkes; thi Hovedsagen maa altid være at faa Grinden dræbt. Kun i de Tilfælde, hvor Udsigten hertil stiller sig nogenlunde ens, kan der være Tale om noget Valg, og her kan Hensynet til foregot Udbytte spille nogen Rolle. Under de nuværende Forhold vil dette Hensyn, da Jordehvalen er større i Thorshavn end i de omliggende Hvalvaage, bevirke, at disse foretrækkes, medens den foreslaaede »Drabshval« kan bevirke, at Thorshavn foretrækkes, naar Udsigterne her ere lige gunstige som andetsteds.

Da Fordelingen af Drabshvalen tænkes udført af Byraadet, vil der formentlig ikke udkræves nogen Ændring i Grindereglementet for at den kan komme til Anvendelse, derimod vil Justitsministeriets Approbation formentlig være nødvendig i Henhold til Lov Nr. 126 af 27. Maj 1908 § 45.

Mindretallet finder det rosværdigt, at Thorshavns Byraad vil afstaa en Del af den Jordehval, Byen hidtil har modtaget ved Grindefangster i Thorshavn. Skønt Sagen formelt vilde kunne være ordnet uden at Lagtinget blev hørt, vil Mindretallet dog udtale en Tak til Amtmanden for, at Tinget har faaet Lejlighed til at udtale sig, idet et saadant Forslag der ikke har været forudset ved Grindereglementets Affattelse, reelt maa siges at berøre dette. Forslaget gaar jo ud paa at indføre noget helt nyt, som ikke er kendt ved andre Hvalvaage, nemlig at give Præmie («Drabshval») til dem, der tager aktiv Del i Grindens Drivning og Dræbning. Princippet kan i og for sig være godt nok, naar Talen var om alle Hvalvaage; men indført ved en eneste Hvalvaag, vil det utvivlsomt bevirke, at Folk for at opnaa denne Præmie, vil forsøge at drive Grindeflokke til Thorshavn ogsaa i saadant Tilfælde, hvor dette efter de foreliggende Omstændigheder maa volde, at Fangsten gaar tabt. Man maa nemlig huske paa, at det Tab, den enkelte, bortset fra Mandskabet paa «Findingsbaaden», lider ved at en Grindeflok gaar tabt, er saa ubetydelig, at den Risico ikke vil hindre, at Folk af Udsigten til en Ekstrapræmie kan forledes til at træffe uheldige Dispositioner, og man maa med Amtmanden være enig i, at Bestemmelserne i Grindereglementets § 9 ikke vil være tilstrækkelig til at forhindre Misbrug. Man maa nemlig erindre, at disse Dispositioner ifølge Sagens Natur maa straffes efter Skøn, og en Mand kan vanskelig straffes fordi han har «skønnet» forkert.

Anderledes vil Sagen stille sig, dersom Thorshavns Kommune giver Afkald paa en Del (f. Eks. Halvdelen) af Landparten til almindelig Deling ligesom Statskassens Andel af Jordehvalen i andre Hvalvaage. Derved vil det nuværende Misforhold blive ophævet og Thorshavn vil med Hensyn til Jordehval og Parternes Størrelse bliver saa temmelig ligestillet med «Sundet» mellem Strømø og Østerø og de andre Hvalvaage, til hvilke der eventuelt kan være Tale om at drive Grindeflokke, fundne i Thorshavns Nærhed.

Hvorvel en saadan Ændring, naar den maatte blive foreslaaet eller tiltraadt af Thorshavns Byraad, mulig helst skulde optages i Reglementet, vil den formentlig ogsaa kunne iværksættes ved en Skrivelse eller Bekendtgørelse fra Justitsministeriet (jfr. den ovennævnte Skrivelse af 19. Juni 1868).

I Henhold til det anførte foreslaas til Vedtagelse:

Af Flertallet:

Tinget anbefaler det af Thorshavns Byraad fremsatte Forslag, om at en Del af den Kommunen ved indtrædende Grindefangst i Thorshavn tilfaldende Jordehval fordeles som Drabshval mellem det Mandskab, der har taget aktiv Del i Grindens Drivning og Dræbning, til Justitsministeriets Approbation.

Af Mindretallet:

Lagtinget kan ikke anbefale, at den Thorshavns Kommune tilfaldende Jordehval som «Drabshval» uddeles til det Mandskab, der tager aktiv Del i Grindens Drivning og Dræbning, saalænge en lignende Drabshval ikke ogsaa indføres ved andre Hvalvaage. Derimod vilde Tinget sætte Pris, paa om en Del af den nævnte Jordehval i Lighed med den Statskassen tilfaldende Andel af Grindefangster, kunde komme til almindelig Deling og dersom Thorshavns Byraad skulde ændre sin Vedtagelse i den nævnte Retning, anbefaler Tinget det til Ministeriets Godkendelse.

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *12. September* sattes Flertallets Forslag under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 9 Medlemmer stemte for og 13 stemte ikke, nemlig: Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Hentze, Christiansen, Evensen, J. C. F. Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe, Thorkildshøj og Formanden.

Mindretallets Forslag sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Den *13. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 13. Septbr. 1913.

Til

Justitsministeriet!

Ved Skrivelse af 15. Juli d. A. har Færø Amt forelagt Lagtinget til Betænkning det høje Ministeriums meget ærede Skrivelse af 4. s. M. angaaende en af Thorshavns Byraad truffen Beslutning vedrørende Grindefangster.

Efter en 1. Behandling i Tinget er Sagen blevet behandlet i et Udvalg, der under 9. ds. har afgivet nedfølgende Udvalgsbetænkning, til hvilken man tillader sig at henvise. Udvalget havde delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Ved Sagens 3. Behandling den 12. ds. bortfaldt Flertallets Forslag, idet kun 9 Medlemmer stemte derfor. Mindretallets Forslag saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen)

blev derefter vedtaget med 15 Stemmer.

Hvilket man ikke undlader herved ærbødigst at indberette til det høje Ministerium.

Svenning Rytter. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

XI. Andragende fra Afholdsforeningen „Det blaa Kors“ om Kolportagebevilling.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 30. April 1913 med et Bilag:*

Ved at forelægge Lagtinget hosfølgende gennem Landfogden paa Færøerne indsendte Andragende, hvori Afholdsforeningen »Det blaa Kors« anholder om Kolportagebevilling til ved Frk. Mathilde Mortensen af Thorshavn at forhandle de af Selskabet udgivne Skrifter, skal jeg, idet Eksemplarer af de Skrifter, der nærmest tænkes forhandlede, vedlægges, henstille til Tinget at anbefale, at Andragendet imødekommes, dog saaledes, at det udtrykkeligt skal fremgaa af Bevillingen, at denne meddeles »Det blaa Kors« og ikke Frk. M. Mortensen personligt.

Det tilføjes, at der i Henhold til Lov for Færøerne om Kolportagebevillinger af 16. December 1910 under 26. Januar 1911 (jfr. vedlagte Afskrift af Kolportagebevilling for Hitt føroyska bókmentafelagið**)) er meddelt »Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark« og »Hitt føroyska bókmentafelagið« saadanne Bevillinger og at en eventuel Anvendelse af de i det øvrige Kongerige fulgte Regler (jfr. den i Afskrift vedlagte Skrivelse fra Justitsministeriet af 6. Marts f. A. med dertil hørende Bilag**)) i nærværende Tilfælde vil medføre, at det indgivne Andragende bevilges.

* * *

Det blaa Kors,
Kristelig Afholdsforening for Danmark.
Hovedbestyrelsen.

Hr. Sorenskriver Thygesen

Færøerne.

Det blaa Kors i Danmark anmoder Hr. Sorenskriveren om Tilladelse til, at Frk. Mathilde Mortensen, Thorshavn, maa forhandle »Det blaa Kors«es Skrifter paa Færøerne. Saafremt at en saadan Tilladelse gives, anmodes om, at der maa blive tilsendt ovennævnte Frk. Mathilde Mortensen en med Hr. Sorenskriverens Underskrift udfærdiget Tilladelse.

Med særdeles Agtelse

R. Christensen,
Krigsraad,
Forretningsfører.

* * *

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 69.
**) Udelades her.

Afgives til Færøernes Landfogderi.

Færøernes Sorenskriveri, den 26. April 1913.

Thygesen.

* * *

Ved at fremsende nærværende Andragende skal jeg oplyse, at Frk. Mathilde Mortensen har meddelt mig, at der ønskes Bevilling i Henhold til Lov Nr. 259 af 16. December 1910.

Efter Anmodning har Frk. Mortensen hertil indleveret de vedlagte Eksemplarer af de Skrifter, der ønskes forhandlede.

Under Hensyn til Skrifternes Indhold saa vel som til hele den Karakter, »Det blaa Kors«s Arbejde har, skal jeg meget anbefale, at den ansøgte Bevilling søges meddelt.

Færøernes Landfogderi, den 26. April 1913.

8 Bilag.

Thygesen,
ksl.

Til
Færø Amt.

S. D. henvistes Formanden Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den *9. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 30. April d. A. har Amtet forelagt Lagtinget til Betænkning et gennem Landfogden modtaget Andragende, hvori Afholdsforeningen »Det blaa Kors« anholder om Kolportagebevilling til ved Frøken Mathilde Mortensen af Thorshavn at forhandle de af Selskabet udgivne Skrifter. Amtet har dernæst henstillet, at Tinget anbefaler at imødekomme Andragendet, dog saaledes, at det udtrykkelig skal fremgaa af Bevillingen, at denne meddeles »Det blaa Kors« og ikke Frøken Mathilde Mortensen personlig. Endelig udtaler Amtet, at en eventuel Anvendelse af de i det øvrige Kongerige fulgte Regler i nærværende Tilfælde vil medføre, at indgivne Andragende bevilges.

Undertegnede Udvalg til hvilket Sagen er henvist, skal tillade sig at udtale følgende:

Lagtinget har tidligere siden Loven af 16. December 1910 om Kolportagebevilling var til Behandling i Tinget, behandlet 4 saadanne Andragender og anbefalet dem alle, det vil da kun være en Konsekvens heraf, at anbefale det her omhandlede Andragende, og der er formentlig saa meget mere Grund hertil, som Andrageren netop hører til dem, der efter de almindelige Regler, plejer at faa saadanne Bevillinger. Udvalget maa dog med Amtmanden være enigt i, at Bevillingen bør gives Foreningen »Det blaa Kors« og ikke knyttes til nogen enkelt Person.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

Lagtinget anbefaler at der i Henhold til Lov Nr. 259 af 16. Decbr. 1910 om Kolportagebevillinger meddeles Foreningen »Det blaa Kors« Bevilling til ved dertil antagne Kolportører paa Færøerne at lade ombære og forhandle Selskabets Skrifter. Bevillingen bør formentlig indeholde de samme Betingelser, der findes i de 2 andre i Henhold til den nævnte Lov under 23. og 26. Januar 1911 givne Bevillinger.

Ved Sagens 2. *Behandling* den *16. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *19. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Den *28. August* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting,
Thorshavn, den 28. August 1913.

Til
Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 30. April d. A. (Bilag 1) har Amtet forelagt Lagtinget til Betænkning medfølgende Andragende fra Afholdsforeningen »Det blaa Kors« (Bilag 2). Sagen er blevet behandlet i et Udvalg, der har afgivet medfølgende Betænkning (Bilag 3), og undergivet 3 Behandlinger i Tinget.

Ved Sagens 3. Behandling den 19. August vedtoges Udvalgets Forslag saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen)

med 15 Stemmer for og ingen imod.

Idet man herved giver sig den Ære at fremsende Sagens Aktor, tillader man sig under Henvisning til Amtets Skrivelse og Udvalgets Betænkning ærbødigst at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Svenning Rytter. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

XII. Andragende om at Bygden Kvalvig paa Suderø fremtidig maa benævnes Sandvig.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Andragende:*

Til

Færøernes Lagting!

Den betydelige Udvikling af Samfærdselsforholdene her paa Øerne i Forbindelse med den Fremgang, der har fundet Sted for Postvæsenets Vedkommende, er i visse Maader et glædeligt Vidnesbyrd om Befolkningens Fremgang og Udvikling. Men jo mere Trafikken er gaaet fremad, desto mere er Manglerne ved det Bestaaende kommet til Syne, og gamle hævdvundne Vaner og Indretninger har vist sig at være uforenelige med det praktiske Livs Fordringer og Nutidens Krav.

Det har saaledes bl. a. voldt en Del Ulemper, at Postforsendelser og andet, der har været adresseret til Bygden Kvalvig paa Suderø, er ankommet til dens Navne: Kvalvig paa Strømø. At dette har været til stor Gene for Afsender og Modtager og tillige for Postvæsenet, er indlysende. Da begge Bygder har samme Navn, og man hidtil ofte har undladt at tilføje paa Breve, Pakker, Fragtgods og andet, om det skal til Kvalvig paa Suderø eller til Kvalvig paa Strømø, er man ogsaa for Fremtiden udsat for de samme Ulemper. Ogsaa i andre Henseender har man været udsat for de omhandlede Forvekslinger af de to Bygder. Der har derfor navnlig i den senere Tid været talt en hel Del om at foretage en Navneforandring af den ene af Bygderne. For at Sagen kan ordnes i Mindelighed, er undertegnede Beboere i Bygden Kvalvig paa Suderø ikke utilbøjelige til at renoncere paa vort Bygdenavn. Det oprindelige Navn har som bekendt været *Sandvig,* vistnok paa Grund af den store Sandflade, som findes inderst i Bugten. Det vilde derfor være meget naturligt, om man, for at raade Bod paa de anførte Forvekslinger af Bygdenavnene, vendte tilbage til det oprindelige Navn og fik fastslaaet, at Kvalvig paa Suderø fremtidig skal hedde Sandvig, medens Kvalvig paa Strømø fremdeles beholder sit Navn. En saadan Forandring af Bygdenavne er heller ikke ubekendt, idet bl. a. Vaag paa Norderøerne nu i Almindelighed kaldes Klaksvig, hvorved Forveksling med Vaag paa Suderø undgaas.

Vi undertegnede Beboere af Bygden Kvalvig paa Suderø, der væsendtlig er interesseret i Spørgsmaalet, tillader os derfor herved ærbødigst at andrage det ærede Lagting om, at dette maatte foranledige, at den omhandlede Navneforandring med vor Bygd officielt maa blive fastslaaet, og at det maa blive almindelig bekendt, at Bygdens Navn herefter skal være *Sandvig.* En saadan Foranstaltning forventes at ville opnaa alle de interesserede Myndigheders Billigelse.

Kvalvig paa Suderø, i Maj 1913.

Ærbødigst

(37 Underskrifter.)

Ved Sagens *1. Behandling* den *1. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til det kommunale Udvalg.

Den *12. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarð) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra 37 af Beboerne af Kvalvig (Suderø) er der indkommet Andragende til Tinget om, at dette vil foranledige, at Bygden Kvalvig (Sudero) fremtidig maa hedde Sandvig. Andragendet er tiltraadt af Sognepræsten, Læreren og et Par andre af Indbyggerne i Kvalbø.

Andragerne anfører som Grund, at Kvalvig ofte forveksles med dens Navne, Kvalvig paa Strømø, og at dette Forhold ofte har voldt Ulemper med Hensyn til Forsendelsen af Postsager. Andragerne henviser ogsaa til, at Bygden i gamle Dage hed Sandvig.

Der er vedlagt Sagen følgende Skrivelser:

1. Fra Thorshavns Postkontor, der mener, at Fejlsending af Postsager kun sjældent finder Sted, men at der altid er Mulighed for Fejlsending, naar der ikke paa Postforsendelserne anføres Kvalvig pr. Thorshavn eller Kvalvig pr. Trangisvaag.
2. Fra Sysselmanden for Suderø Syssel, der mener, at Navneforandringen muligvis vil være forbunden med visse Fordele med Hensyn til at undgaa Forvekslinger af Postsager, men at Spørgsmaalet dog er af meget underordnet Betydning.
3. Fra Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune, der anser Navneforandringen for hensigtsmæssig i visse Maader.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er bleven henvist, mener ogsaa, at det i flere Retninger vil være heldigt at forandre Bygden Kvalvigs Navn til Sandvig (Sandvík) og skal derfor tillade sig at foreslaa Lagtinget at vedtage:

Lagtinget indstiller til Justitsministeriets Approbation, at Bygden Kvalvig paa Suderø fremtidig maa hedde Sandvig (Sandvík).

Ved Sagens *2. Behandling s. D.* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling s. D.* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke:* Poulsen, Provsten, J. M. Dam, Effersøe og Formanden, *fraværende:* Nielsen, Samuelsen, H. A. Djurhuus, Evensen og Olsen).

Den *13. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 13. Septbr. 1913.

Til
Justitsministeriet!

Lagtinget har i indeværende Samling behandlet et Andragende fra 37 Beboere i Bygden Kvalvig (Suderø), hvilket Andragende gaar ud paa, at Bygden fremtidig maa hedde Sandvig.

Med Hensyn til de af Andragerne fremførte Grunde for den ønskede Navneforandring, skal man henvise til medfølgende af Udvalget i Sagen afgivne Betænkning og tilføje, at Indstillingen, der lød saaledes:

»Lagtinget indstiller til Justitsministeriets Approbation, at Bygden Kvalvig paa Suderø fremtidig maa hedde Sandvig (Sandvík)«,

ved 3. Behandling enstemmig blev vedtaget med 12 Stemmer.

Idet man herved fremsender Sagen, skal man tillade sig at andrage hos det høje Ministerium om, at dette vil foretage, hvad der videre behøves i Sagen for at den ønskede Navneforandring kan opnaas.

Svonning Rytter. *Símun av Skarði.*

J. Z. Nielsen.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 18. Oktbr. 1913.

I den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 24. f. M. — 1913 761 — hertil indsendte Sag har Lagtinget indstillet til Justitsministeriets Approbation, at Bygden Kvalvig paa Suderø fremtidig maa hedde Sandvig (Sandvík).

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre fornødne Bekendtgørelse meddele, at Justitsministeriet herved bifalder den af Lagtinget saaledes gjorte Indstilling.

Zahle.

V. Giese.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XIII. Fartplan for Dampskibet »Smiril«.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes saalydende *Skrivelse fra Amtet af 16. Juni 1913:*

Man skal henstille til Lagtinget at vedtage følgende:

1. Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at sammo i Lighed med, hvad der har fundet Sted de foregaaende Aar, bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forening med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til Fartplan for Postdampskibet »Smiril« for 1914.
2. Tinget nedsætter et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med »J. Mortensens Eftf.« at udarbejde Fartplan for den lokale Dampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1914.

Den *31. Juli* vedtoges Amtets Henstilling i forbemeldte Skrivelse.

Den *1. August* valgtes uden Afstemning Dahl, Poulsen og Hentze til Medlemmer af det i Forslaget ommeldte staaende Udvalg.

XIV. Postdampskibet »Tjaldur«s Fartplan.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Andragender*:

Til

Færøernes Lagting.

Vi undertegnede Købmænd tillade os herved at andrage hos det høje Lagting om at faa Dampskibet »Tjaldur« at anløbe Gøte et Par Gange om Aaret, nemlig i Maanederne Maj og Oktober.

Aarsagen til, at vi andrage hos Tinget om at faa Skibet at anløbe Gøte, er:

1) At vi forskrive vore Varer direkte fra Udlandet, og at Varerne i høj Grad fordyres, naar de blive omlossede paa andre Steder.
2) At vi mene, at det ikke vil være nævneværdig Forsinkelse for Skibet, da Gøte ligger tammelig nær ved at anløbes paa Vej fra Thorshavn til Klaksvig og omvendt.
3) At vi ofte er udsat for ikke at faa vore nedgaaende Varer med, da Vejrforholdene og dels Mangel paa Fragtbaade kan bevirke det.

Vi haabe, at Tinget velvilligst vil tage Sagen til Overvejelse.

Gøte, den 24. April 1913.

Ærbødigst

Thomas J. Thomsen. *Peter H. Joensen.* *A. Jacobsen.*

* * *

Der udbedes en Erklæring fra Forstanderskabet, om samme mener at kunne anbefale Andragendet og i bekræftende Fald med hvilken nærmere Begrundelse.

Færø Amt, den 28. April 1913.

Svenning Rytter.

Til
Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune.

* * *

Forstanderskabet anbefaler Sagen paa det bedste og henviser til de i Andragendet anførte Grunde.

Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune, Gøte, den 22. Maj 1913

P. F. V.

S. P. ür Konoy,
Formand.

Til

Lagtinget.

I Fjor ansøgte undertegnede Købmænd i Vaag Lagtinget om at udvirke, at »Tjaldur« anløb Vaag hver Gang paa sin Nedrejse; skønt Lagtinget saa vidt vi ved velvilligt anbefalede dette, er der paa indeværende Aars Fartplan ikke taget ringeste Hensyn hertil.

Da vi mene, at Vaag, hvis Postdistrikt omfatter c. Halvdelen af Suderøens 4000 Indbyggere, i høj Grad trænger til Anløb af »Tjaldur« hver Gang paa Nedturen efter Post, Passagerer og Varer, og da vi mene, at Vaag ligesaa godt som de andre Poststationer er berettiget dertil, ville vi atter i Aar ærbødigst henvende os til det høje Lagting med Anmodning om at udvirke, at dette vort Andragende bliver fremmet.

Vaag, den 26. Juli 1913.

J. Dahl. *D. J. Mortensen.* *D. J. Vilhelm.* *D. J. Thomsen.*
J. A. Hjelm. *P. H. Dahl.* *N. Nolsø.*
Johan Mortensen.

Ved Sagens *1. Behandling* den *2. August* vedtoges det efter Forslag af Dahl at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 4. s. M. valgtes *Dahl, Poulsen, J. C. F. Dam, Michelsen* og *Evensen.*

Den *13. August* fremlagdes følgende *Andragende:*

Herved tillader jeg mig ærbødigst at andrage om, at Lagtinget vil virke hen til, at s/s »Tjaldur« maa anløbe Sandevaag hver Gang Skibet kommer til Midvaag. Jeg tror ikke at dette vilde sinke Skibet noget. Det har nemlig vist sig, at det er meget vanskeligt og tager lang Tid at skille de til Sandevaag bestemte Varer ud fra Varerne til Midvaag. Saafremt begge Pladserne bliver anløbet, vil Varerne formentlig ikke ligge blandede mellem hinanden ombord i Skibet, men have særskilt Plads ombord til hver Plads. Der ankommer uantagelig lige mange Varer med »Tjaldur« til Sandevaag som til Midvaag. Med den nuværende Ordning ere Købmændene i Sandevaag med Hensyn til Losning og Ludning langt daarligere stillede end Købmændene i Midvaag, hvilket Misforhold vil kunne undgaas ved at »Tjaldur« anløber begge Pladser.

p. t. Thorshavn, den 12. August 1913.

J. Z. Nielsen.

Til
Færøernes Lagting.

Andragendet henvistes til forbemeldte Udvalg.

Den *1. September* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) en Udvalgsbetænkning, der er vedhæftet som Bilag 9.

. . . . . .

Ved Sagens *2. Behandling* den *3. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *6. September* sattes Udvalgets Forslag Punkt 1 og 2 under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

Den *9. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 9. September 1913.

Til

Justitsministeriet.

Foranlediget ved Andragende fra Købmænd i Vaag paa Suderø (Bilag 1) og fra Købmænd i Gøte (Bilag 2), hvortil senere kom et Andragende fra et Medlem af Tinget (Bilag 3), har Lagtinget behandlet Spørgsmaalet om Ændringer i Postdampskibet »Tjaldur«s Fartplan.

Efter en 1. Behandling i Tinget er Sagen bleven behandlet i et Udvalg, som under 29. August har afgivet medfølgende Udvalgsbetænkning (Bilag 4).

Ved Sagens 3. Behandling den 6. ds. blev Udvalgets saalydende Forslag:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Udvalgsbetænkningen)

enstemmig vedtaget med 17 Stemmer.

Idet man herved giver sig den Ære at fremsende Sagens Akter, tilføier man sig, under Henvisning til det i Udvalgets Betænkning anførte, ærbødigst at anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Overvejelse og videre Forsorg

Svenning Rytter. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

XV. Forbedring af Postforbindelsen paa Færøerne.*)

Den *6. August* fremlagdes forskellige *Skrivelser vedrørende Postforbindelsen.***)*

Ved Sagens *1. Behandling* den *13. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til Udvalget i Sagen angaaende Postdampskibet »Tjaldur«s Fartplan.

Den *29. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) en Udvalgsbetænkning der er vedhæftet som Bilag 8.

Ved Sagens *2. Behandling* den *3. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Den *6. September* fremlagdes en *Skrivelse fra det Bergenske Dampskibsselskab***), som henvistes til forbemeldte Udvalg.

Den *9. September* fremlagdes en Kontinuations-Udvalgsbetænkning, der er vedhæftet som Bilag 15.

S. D. fremlagdes et *Ændringsforslag* af Udvalget til sammes Forslag i Sagen, der er vedhæftet som Bilag 16.

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *12. September* af begge Sagerne sattes Ændringsforslaget til Punkt 1 først under Afstemning og vedtoges med 21 Stemmer mod 0, hvorved Udvalgets oprindelige Forslag var bortfaldet.

Punkt 2—6 sattes samlet under Afstemning og vedtoges med 21 Stemmer mod 0.

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 91.
**) Udelades her.

Den *12. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 13. September 1913.

Til

Justitsministeriet.

Ved indeværende Lagtingssamlings Begyndelse fremlagdes en Sag om Postforbindelsen, i hvilken Sag der efter en 1ste Behandling i Tinget blev nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer.

Til samme Udvalg henvistes senere et Andragende fra Færøernes Købmandsforening om Tilskud til et Postskib, der skulde gøre 6 Ture aarlig mellem København—Leith og Færøerne, hvorefter Udvalget under 29. August afgav medfølgende Betænkning med 4 Indstillingspunkter til Vedtagelse.

Efter at denne Sag havde været til 2den Behandling i Tinget fremkom vedlagte Tilbud (med Bilag) fra »Det Bergenske Dampskibsselskab«, hvilket Tilbud ved en 1ste Behandling blev henvist til ovennævnte Udvalg, der saa afgav medfølgende Kontinuations-Udvalgsbetænkning med 2 nye Indstillingspunkter og fremsatte Ændringsforslag til Punkt 1. Denne Kontinuationsbetænkning blev derefter undergivet en 2den Behandling.

Ved Sagens 3die Behandling den 12. ds. blev Udvalgets Ændringsforslag til sammes Indstilling Punkt 1, enstemmigt vedtaget med 21 Stemmer, de øvrige 5 Indstillingspunkter vedtoges enstemmig med 21 Stemmer.

Tingets Vedtagelse er herefter saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Ændringsforslaget og Udvalgsbetænkningerne).

Idet man herved giver sig den Ære at fremsende Sagens Akter til det høje Ministeriums gunstige Overvejelse og videre Forsorg, tillader man sig ærbødigst at udtale det Haab, at det maa lykkes ved Forhandling med begge de ovennævnte Selskaber og ved Hjælp af passende Tilbud at opnaa en tilfredsstillende Forbindelse mellem Færøerne og Omverdenen, særlig: paa den ene Side mellem Færøerne og det egentlige Danmark (via Leith og Bergen), paa den anden Side mellem Færøerne og Island.

Svønning Rytter. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielson.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 31. Oktober 1913.

Justitsministeriet har D. D. tilskrevet Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet saaledes:

»Hoslagte Skrivelse af 22. f. M. fra Amtmanden over Færøerne tilligemed den deri omhandlede Indstilling med Bilag fra Færøernes Lagting angaaende Indførelse af Forbedringer i Dampskibsforbindelsen mellem Færøerne og Omverdenen, skal Justitsministeriet herved tilstille Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet.

En Skrivelse fra Amtet af 6. d. M. med den deri paaberaabte Skrivelse af 4. s. M. fra det Bergenske Dampskibsselskab vedlægges.«

Hvilket man herved skal meddele til Efterretning under Henvisning til Hr. Amtmandens Skrivelser af 22. f. M. og 6. d. M. — 1913 Nr. 762.

P. M. V.

Rentzmann.

V. Giese,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XVI. Etablering af flere Fyr paa Færøerne m. m.*)

Den *1. August* fremlagdes følgende *Andragende:*

Til

Lagtinget!

Forstanderskabet har i længere Tid ligget i Underhandlinger med Marineministeriet om Anlæg af en Indsejlingsfyrlinje i Vaag Fjord; det første Andragende til Marineministeriet blev sendt i December 1907; men fik da det Svar, at Ministeriet ikke saa sig i Stand til at imødekomme det fremsatte Ønske; imidlertid sendte Forstanderskabet igen i Juni 1908 et nyt Andragende, hvortil Ministeriet svarede, at Anlæg af en Fyrlinje i Vaag Fjord vilde staa i Modstrid med de af Ministeriet hidtil fulgte Principper med Hensyn til Varetagelsen af Farvandenes Belysning. I Marts Maaned 1909 sendte Forstanderskabet igen et nyt Andragende til Marineministeriet; men da man i Februar 1910 endnu ikke havde

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 80.

faaet Svar paa dette Andragende, sendte man Skrivelse til Ministeriet med Anmodning om at faa Svar derpaa, hvortil Ministeriet svarede, at det under 25. Marts 1909 havde tilstillet Amtmanden over Færøerne nævnte Andragende til Udtalelse og nærmere Oplysning, men at det den 26. Februar 1910 endnu ikke fra den paagældende havde modtaget noget Svar derpaa; man ser altsaa heraf, at Ministeriet dengang ikke stillede sig helt afvisende overfor denne Sag, og hvis Amtmanden dengang anbefalede den, kan man være sikker paa, at vi nu havde en Indsejlingsfyrlinje i Vaag Fjord; men da Amtmanden til Trods for Forstanderskabets Opfordring undlod at give de ønskede Oplysninger og Udtalelser, døde Sagen hen. I August 1910 sendte saa Forstanderskabet Andragende til Lagtinget om at tage sig af Sagen; denne blev først ekspederet fra Lagtinget i 1912, men da var Fuglefjord og Vestmannhavn ogsaa kommen med Andragende om Etablering af Indsejlingsfyr; endvidere blev der ogsaa ansøgt om et stort Fyr paa Kalsø samt Taagesignaler ved andre store Fyr; Følgen heraf var, at ingen fik noget.

I Skrivelse af 24. Oktober 1912 til Justitsministeriet siger nemlig Marineministeriet følgende angaaende de foreslaaede Indsejlingsfyr:

»I Indberetningen om Byggeplanen for Fyrvæsenet af 22. Juni 1903 anføres: »Forøvrigt er den hidtil almindelig fulgte Regel fastholdt, at Marineministeriet kun kan paatage sig Belysning af vigtige Gennemsejlingsfarvande samt Belysningen ind til beskyttet Ankerplads, medens Belysningen af andre Farvande, der alene tjener som Havneindsejling, saavel som Belysningen af selve Havnen maa paahvile vedkommende Havneejere (kommunale eller Statsmyndigheder).«

For Færøernes Vedkommende er dette Princip gennemført paa den Maade, at Staten har sørget for Anduvningsfyre samt for Belysning fra disse ind til passende beskyttet Ankerplads, og da Øerne er delt i en sydlig og nordlig Gruppe, har man valgt en beskyttet Ankerplads for hver Gruppe. For de sydlige Øer er valgt den bedste Ankerplads, der her findes, Trangisvaag, og for de nordlige har man, som naturligt er, valgt den Havn, hvorpaa der findes mest Skibsfart, Thorshavn. Da Ankerpladsen i Thorshavn imidlertid er usikker med stærke sydostlige Vinde, har man suppleret Belysningen til Thorshavn med Belysning herfra til Kongshavn og Klaksvig, saaledes at Skibe, der tvinges til at forlade Thorshavns Red paa Grund af sydostlig Kuling, kan søge en af de sidstnævnte Ankerpladser.«

Hertil vil Forstanderskabet tillade sig at bemærke, at nævnte Princip ikke altid har været fulgt, thi Grunden til, at der i sin Tid blev etableret Indsejlingsfyr til Trangisvaag og Klaksvig, var ikke den, at de Skibe, som kom til Nolsø Fyr, skulde søge beskyttet Ankerplads i Trangisvaag eller Klaksvig, dertil er Vejen altfor lang, derimod var der naturlig Grund til at sørge for Belysning ind til det nærliggende Thorshavn, samt til Kongshavn som Nødhavn for de Skibe, der paa Grund af Uvejr enten maatte forlade eller slet ikke kunde anløbe Thorshavn, man kan heller ikke paavise et eneste Tilfælde, hvor Skibe, der var bestemt til Thorshavn, og som fik Nolsø Fyr fat, har søgt sin Tilflugt til Trangisvaag eller Klaksvig, derimod er det adskillige Gange hændt, at saadanne Skibe i Uvejr har søgt ind til Kongshavn; nej, Grunden til, at der i sin Tid blev sat Indsejlingsfyr til Trangisvaag og Klaksvig, maa udelukkende søges deri, at »Det forenede Dampskibsselskab«s Skibe, som var de eneste Skibe, der dengang anløb Færøerne, kun anløb Trangisvaag og Klaksvig foruden Thorshavn, hvis Vaag dengang ogsaa blev anløbet af nævnte Skibe, havde der sikkert ogsaa været etableret Indsejlingsfyr i Vaag Fjord; man kan altsaa heraf se, at det udelukkende var af lokale Hensyn, at der i sin Tid blev etableret Indsejlingsfyr i Trangisvaag og Klaksvig; og naar dette er sket, hvor meget mere Grund er der da ikke til at etablere Indsejlingsfyr i Vaag Fjord; der er jo nemlig gode Indsejlingsforhold i Trangisvaag og Klaksvig medens man i Vaag i Mørke og med østlig Storm umuligt kan sætte ind i Fjorden, med mindre der findes Indsejlingsfyr.

Vaag er den tredjestørste Plads paa Færøerne, saavel hvad Befolkningsantal som Handel og Skibstrafik angaar, og sidste Aar havde Vaag det største Baadefiskeri af alle Pladser paa Færøerne, førstkommende Vinter vil der gaa ca. 40 Motorbaade ud fra Vaag til Fiskeribrug. Naar man tager i Betragtning, hvor stor Vanskelighed og Fare, denne Motorflaade er udsat for ved de vanskelige Indsejlingsforhold, Forhold, som ikke kendes paa de andre Pladser paa Færøerne, tør man haabe og forvente, at det høje Lagting vil anbefale Etablering af en Indsejlingsfyrlinje i Vaag Fjord, selv om de andre 2 Pladser, Fuglefjord og Vestmannhavn, ikke komme med, da Vaag jo paa Grund af sine vanskelige Indsejlingsforhold maa betragtes at have en Særstilling mellem alle de større Pladser paa Færøerne, hvor der findes gode Havne og Udviklingsmuligheder.

I Henhold til foranstaaende vil Forstanderskabet ærbødigst tillade sig atter i Aar at henvende sig til det høje Lagting med Ansøgning om paany at ville rette en indtrængende Opfordring til Ministeriet om at etablere nævnte Indsejlingsfyrlinje i Vaag Fjord.

Vaag, den 26. Juli 1913.

Ærbødigst

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune.

P. F. V.

Peter Dahl.

Ved Sagens *1. Behandling* den *4. August* vedtoges det efter Forslag af Dahl at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den 5. s. M. valgtes: *Dahl, Samuelsen* og *Hentze.*

Den *25. August* afgav Udvalget (Ordfører: Dahl) en Udvalgsbetænkning, der er vedhæftet som Bilag 7.

Ved Sagens *2. Behandling* den *28. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *1. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Den *5. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 5. Septbr. 1913.

Til

Justitsministeriet.

Paa Foranledning af Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune har Lagtinget atter i Aar beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Etablering af flere Fyr paa Færøerne, særlig Indsejlingsfyr til Vaag, Vestmanhavn og Fuglefjord.

Efter at Sagen den 4. August var undergaaet en foreløbig Behandling, blev den henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, som den 25. August afgav en Betænkning.

Udvalgets Forslag blev ved Sagens 3. Behandling i Dag vedtaget enstemmig med 20 Stemmer. Man vedlægger en Ekstrakt-Udskrift af Lagtingets Forhandlingsprotokol.

Idet Lagtinget paany indsender denne Sag, tillader man sig paa det varmeste at anbefale, at der etableres Indsejlingsfyr i Vaag, Vestmanhavn og Fuglefjord, hvorved et længe og haardt følt Savn hos dem, der besejle Færøerne, vil være afhjulpet.

Svenning Rytter. *Magnus Dahl.*

Joen Poulsen.

XVII. Ændring i Havnereglement for Vaag.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 31. Marts 1913:*

I Anledning af et af Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune indgivet Andragende til Lagtinget af 14. August f. A., om at udvirke en Ændring af det af Justitsministeriet under 6. Oktober 1906 stadfæstede Havnereglement for Vaag, vedtog Lagtinget i sit Møde den 16. August f. A. at udsætte Sagen til næste Aar, da Andragendet var indkommet saa sent, uden at der var an-

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 202.

ført nogen Grund derfor, og da det derhos ikke indeholdt tilstrækkelige Oplysninger. Lagtinget anmodede samtidigt Amtet om at søge tilvejebragt de Oplysninger, der mentes at være af Interesse.

Amtet har nu fra Forstandorskabet for Vaag Sogns Kommune modtaget en Skrivelse af 15. ds. indeholdende en Del nærmere Oplysninger om Hensigten med og Rækkevidden af den tilsigtede Ændring af Havnereglementet. Da Sagen herefter, saa vidt Amtet kan skønne, foreligger tilstrækkelig oplyst, og da den foreslaaede Ændring synes heldig og i hvert Fald at være af en saadan Art, at den bør søges gennemført, naar de lokale Myndigheder ønsker dette, skal man ved paany at fremsende det ovennævnte Andragende af 16. August f. A. samt den ovennævnte Skrivelse af 15. ds.*) foreslaa Lagtinget, at dette vedtager at indsende Forslaget om Ændring af Havnereglementet til Justitsministeriet med Tingets Anbefaling, idet det dog tilføjes, at det foreslaaede Tillæg til § 2 formentlig rettest bør optages i det *næstsidste* Stykke som et 2det Punkt, hvorefter næstsidste Stykke vil være at formulere saaledes:

»Skibe, som ligge vinterfortøjede i Vaag, betale i alt kun 12 Kr. om Aaret uden Hensyn til, hvor ofte de iøvrigt anløbe Havnen eller Reden. Alle i Vaag stationerede Motorbaade betale i Havneafgift 4 Kr. om Aaret; den samme Afgift betales af de Motorbaade, der ikke er stationerede i Vaag, for saa vidt de tage Ophold i Vaag for et Tidsrum af 6 Uger eller derover. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.«

Forstandorskabet har i Skrivelse af 25. ds. samtykket heri.

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg.*

Den *14. August* fremlagdes en Skrivelse fra Suderø Fiskeriforsikring med 1 Bilag*). *S. D.* henvistes Sagen til forbemeldte Udvalg.

Den *3. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarð) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til Lagtingets indeværende Samling er der vedrørende Havnereglementet for Vaag (S.) fremkommet 2 Andragender, det ene, hvori der foreslaas en Tilføjelse til Reglementet, hvorefter ogsaa Motorbaade, der ligger fortøjede i Havnen, betaler Havneafgift, fra Forstanderskabet, og det andet, hvori der andrages om, at Havnen maa blive udvidet, da der ikke er tilstrækkelig Plads for de mange i Vaag hjemmehørende Fartøjer, fra Købmand Johan Mortensen.

Begge Andragenderne foreligge godt oplyste, idet der er blevet brevvekslet mellem Amtet og Forstanderskabet, og der desuden foreligger Erklæringer baade fra Sysselmanden og fra Suderø Fiskeriforsikring, og alle de fremkomne Udtalelser denne Sag vedrørende giver Andragerne Medhold i, at det er nødvendigt, at Havnens Areal bliver udvidet, idet Fartøjernes, og særlig Motorbaadenes Antal Aar for Aar forøges ret betydeligt, og det vil derfor være rigtigst at fastsætte Havnens Grænser i Overensstemmelse med Forstanderskabets Forslag, nemlig »midt paa 'Grasnaroyri'« paa den nordlige Side af Fjorden og »Tórmansá« paa den sydlige,

*) Udelades her.

Ligeledes maa det betragtes som en Selvfølge, at der ogsaa bliver betalt Havneafgift for Motorbaade, da Kommunen ved Forrøjninger og andet ogsaa har sikret deres Ophold i Havnen, og det vil uden Tvivl være rigtigst at følge Forstanderskabets Forslag og at sætte Afgiften til 4 Kr.

Man skal derfor i Overensstemmelse med det anførte, samt under Henvisning til Sagernes medfølgende Akter, tillade sig at foreslaa Lagtinget at udbede sig Justitsministeriets Approbation paa følgende Ændringer i Havnereglementet for Vaag (Suderø):

»I § 1 forandres Ordene »Mortensens Bro« og »Innaru-Oyrar (Oyrarnar)« til »Midten paa Grasnaroyri paa den nordlige Side af Fjorden og Tórmanná paa den sydlige.«

I § 2 skal næstsidste Stykke lyde saaledes:

»Skibe, som ligger vinterfortøjede i Vaag, betaler i alt kun 12 Kr. om Aaret uden Hensyn til, hvor ofte de ellers anløbe Havnen eller Reden. Alle i Vaag stationerede Motorbaade betaler i Havneafgift 4 Kr. om Aaret; den samme Afgift betales af de Motorbaade, der ikke er stationerede i Vaag, for saa vidt de tage Ophold i Vaag for et Tidsrum af 6 Uger eller derover. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.«

Ved Sagens *2. Behandling* den *5. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Den *10. September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag fra Udvalget til sammes Forslag:*

I de i § 1 foreslaaede Ændringer forandres Ordene »Midten paa Grasnaroyri« til »Markeskellet mellem Porkere og Vaag (Gærdet ved Markøre)«.

S. D. foretoges *3. Behandling* af Sagen.

Udvalgets Ændringsforslag sattes under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

§ 1 saaledes ændret vedtoges ligeledes med 19 Stemmer mod 0.

§ 2 sattes under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

Den *11. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 11. Septbr. 1913.

Til

Justitsministeriet.

Til Lagtingets indeværende Samling er der indkommet følgende Andragender om Forandring af Havnereglementet i Vaag (S.):

1. Andragende fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune, der gaar ud paa, at der for de i Vaag stationerede Motorbaade skal betales 4 Kr. om Aaret i Havneafgift.
2. Andragende fra Købmand Johan Mortensen om at Havnen maa blive udvidet.

Desuden følger der med Sagen en Del Bilag.

Sagen blev henvist til det kommunale Udvalg, som d. 3. Septbr. afgav medfølgende Betænkning.

Ved Sagens anden Behandling i Tinget blev det oplyst, at den af Udvalget foreslaaede Havnegrænse paa den nordlige Side af Havnen var inde paa Porkere Sogns Omraade. Udvalget indhentede derfor Forstanderskabets Erklæring, der gaar ud paa, at Havnegrænsen bør sættes ved Markeskollet mellem Vaag og Porkere (Gærdet ved Markøre). Til 3die Behandling blev der saa af Udvalget stillet Ændringsforslag, der enstemmig blev vedtaget.

De af Udvalget foreslaaede Ændringer, der ved Ændringsforslagets Vedtagelse blev saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(se Ændringsforslaget og Udvalgsbetænkningen).

blev derefter enstemmig vedtaget.

Man skal herved ærbødigst tillade sig at anbefale, at Justitsministeriet approberer de af Lagtinget foreslaaede Ændringer til Havnereglement for Vaag (S.)

Svenning Rytter. *Simun av Skarði,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 18. Oktober 1913.

At Justitsministeriet i Anledning af de med Hr. Amtmandens Skrivelse af 16. f. M. — 1913 Nr. 753 — hertil indsendte Andragender fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune samt fra Købmand Johan Mortensen under D. D. har udfærdiget Bekendtgørelse angaaende Stadfæstelse af de af Lagtinget anbefalede

Ændringer i §§ 1 og 2 i det under 6. Oktober 1906 stadfæstede Havnereglement for Vaag (Suderø) med Tillæg af 29. Januar 1909, det skal man ved hosfølgende Bilags Tilbagesendelse herved meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, idet tilføjes, at Bekendtgørelsen vil blive indrykket i Lovtidende, samt at 50 Særtryk heraf ville blive eftersendte.

P. M. V.

Rentzmann.

V. Giese,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XVIII. Havnereglement for Suglefjord.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes en *Skrivelse fra Amtet af 28. Juli 1913 tilligemed Forslag til Havnereglement for Suglefjord*, saalydende:

Idet man herved fremsender et af Forstanderskabet for Andefjord og Suglefjord Sognes Kommune udarbejdet Forslag til Havnereglement for Suglefjord, skal man anføre følgende:

Ifølge Lov Nr. 7 af 30te Januar 1875 kan der af vedkommende Ministerium stadfæstes Reglementer til Overholdelse af Orden og Forebyggelse af Fare ved Benyttelsen af Havne og lignende, og saadanne Havnereglementer er for Færøernes Vedkommende stadfæstede med Hensyn til Thorshavn (Reglement af 28. April 1905), Vaag (6. Oktober 1906, ændret 29. Januar 1909), Trangisvaag (12. Novbr. 1907), Sørvaag (29. Januar 1909), Vestmannhavn (29. Januar 1909, ændret 17. Juni 1912), Klaksvig (12. Januar 1910), Midvaag (13. Januar 1910, ændret 24. Oktbr. 1911) og Kvalvig (Str.) (19. Decbr. 1910); jfr. tidligere Vedtægt for Vaag-Ejde af 29. Januar 1909. — Foruden nærværende Forslag forelægges der i indeværende Samling Lagtinget Forslag til Havnereglement for Kongshavn samt Forslag til en Ændring i Havnereglementet i Vaag.

Det foreliggende Forslag til Havnereglement for Suglefjord er i det væsentlige overensstemmende med de tidligere Havnereglementer, der for de fleste Bestemmelsers Vedkommende alle er enslydende. Med Hensyn til de Punkter, hvor der muligvis kunde være Grund til at foretage Ændringer, bemærkes følgende:

ad § 1. Hvor Grænsen for Havnen bør drages.

De af Forstanderskabet foreslaaede Yderpunkter er anbefalet af Sysselmanden, jfr. dennes blandt Bilagene værende Erklæring.

ad § 2. Bestemmelserne i 1. Stykke om Afgiftens Størrelse er overensstemmende med samtlige andre Havnereglementer, med Undtagelse af Reglementet for Sørvaag, hvor der af Skibe, der ankre paa Reden og ind- eller afskiber Varer, kun betales 3 Øre pr. Registerton.

Bestemmelsen i 2dot Stykke er noget anderledes i Reglementet for Thorshavn.

I 4de Stykke bør der muligvis optages særlige Bestemmelser om Motorbaade (jfr. Reglementerne for Sørvaag, Midvaag og Kvalvig samt Forslaget til Ændring i Reglementet i Vaag).

Jfr. desuden Forslaget om Reglement for Kongshavn, 5te og 6te Stykke.

ad § 3. Det vil muligvis ikke være heldigt i alle Tilfælde at skulle vælge de 2 af Havnebestyrelsen indenfor Forstanderskabets Medlemmer (jfr. Reglementerne for Sørvaag og Midvaag, hvor kun 1 Medlem behøver at være Forstanderskabsmedlem, og Reglementerne for Klaksvig, Vaag og Vestmanhavn, hvor man har Valg mellem Forstanderskabsmedlemmer og Medlemmer af Sognekommissionen.)

ad § 5. Sidste Punktum (Bestemmelsen om at Skibe, som ligger vinterfortøjede er fritagne for Ankerbøjer) er delvis overensstemmende med den tilsvarende Bestemmelse i Havnereglementet for Trangisvaag.

I Havnereglementerne for Klaksvig, Thorshavn, Vestmanhavn og Vaag findes ingen lignende Bestemmelse.

I Reglementerne for Sørvaag, Midvaag og Kvalvig findes en Bestemmelse om Fritagelse for Ankerlanterner.

ad § 6. Der synes at mangle fyldestgørende Bestemmelse af, hvad der skal forstaas ved »Vinterhavn« (cfr. Reglementet for Trangisvaag § 6, jfr. § 5). — Forbud mod Udkastning af Ballast i Havnen overhovedet findes i Sørvaag, Midvaag og Kvalvig, derimod ikke i Klaksvig, Thorshavn, Vestmanhavn og Vaag.

ad § 10. I Reglementerne for Sørvaag, Midvaag og Kvalvig findes Regler om allerede udlagte Fortøjningskættinger. I Thorshavn og i Forslaget til Reglement for Kongshavn findes flere Regler desangaaende. Jfr. ogsaa Ændring i Reglement for Midvaag af 24. Oktbr. 1911.

ad § 15. Jfr. Lov af 30. Januar 1875.

Ved Ændring i Reglementet for Vaag af 29. Januar 1909 er der truffet Bestemmelse om, at en vis Del af Havnen skal være forbeholdt fremmede Skibe at opankre i.

Forslag
til
Havnereglement for Fuglefjord.

---

§ 1.

Til Havnen Fuglefjord bliver at henregne Farvandet inden for en Linie mellem »Enniö« paa Østsiden og »Breiðá« paa Vestsiden af Fjorden.

§ 2.

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, skal med nedennævnte Undtagelser, hvad enten det er bestuvet med Gods, ballastet eller tomt, betale i Havneafgift 5 Øre for hvert Registerton af Skibets Drøgtighed. Samme Afgift betales af Skibe, der ankre paa Reden for saa vidt de fra Land indtage eller til Land afskibe Varer.

Skibe, som flere Gange i samme Kalenderaar anløbe Suglefjord, erlægge kun Havneafgift med dennes fulde Beløb de 3 første Gange, den i Aarets Løb betales, hvorimod der for de øvrige Gange kun erlægges Halvdelen af Afgiftens Beløb; hvis saadanne Skibe paa en og samme Rejse uden i Mellemrummet at bøve anløbet nogen Havn udenfor Færøerne skulde anløbe Suglefjord flere Gange, erlægges Havneafgiften kun første Gang.

Indenlandske Fiskerskibe og indenlandske Fartøjer, der gaar i Kystfart, skulle ikke være pligtige at erlægge Havneafgift mere end 3 Gange i hvert Kalenderaar.

Skibe, som ligge vinterfortøjede i Suglefjord, betale ialt kun 12 Kr. om Aaret, uden Hensyn til, hvor ofte de iøvrigt anløbe Havnen eller Reden. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.

Alle Orlogsskibe og Lystfartøjer er fritagne for Havneafgift.

§ 3.

Havnens Drift varetages af en af Forstanderskabet for et Aar ad Gangen valgt Havnebestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke mindst de 2 skulle være Medlemmer af Forstanderskabet. Til Afholdelse af Udgifter og til Foranstaltninger, der ville medføre saadanne, udkræves Forstanderskabets Samtykke.

Havnens Regnskabsvæsen udsondres som en særlig Afdeling i Kommunens Regnskab, og Havnekassens Indsægter maa ikke forbruges til andre kommunale Øjemed end Havnens Administration og Forbedring. Iøvrigt skal Havnekassen administreres ganske efter de for Kommunens Kasse gældende Regler.

§ 4.

Forstanderskabet antager efter Indstilling fra Havnebestyrelsen en duelig og paalidelig Mand til som Opsynsmand at føre det daglige Tilsyn med Havnen, opkræve og indbetale Havneafgiften m. m.

§ 5.

Enhver i Havnen indkommende Skipper skal melde sig til Opsynsmanden og forhale sit Fartøj til det Sted, som anvises ham af denne. Ligeledes har Opsynsmanden at bestemme, hvor Lossebaade kunne fortøjes.

Ethvert Skib, som for et længere Ophold fortøjes i Havnen, skal have en tydelig Bøje paa hvert udlagt Anker med Bøjereb af en til Dybden svarende Længde. Kvalitet og Dimentioner af Bøjer og Bøjereb bestemmes af Havnebestyrelsen. Skibe, som ligge vinterfortøjede, ere fritagne herfor.

§ 6.

Havnen maa ikke spærres med Trosser, Kættinger eller andet, saaledes at Skibe eller Baade hindres i til enhver Tid at komme ind eller ud af Havnen. Ingen maa fra Skibe kaste Ballast overbord indenfor Linien, som betegner Vinterhavnen.

§ 7.

I Havnen maa Fartøjer ikke oplægges uden Havnebestyrelsens Tilladelse og efter sammes Bestemmelse med Hensyn til Stedet.

Strander eller synker et Fartøj paa et Sted, hvor det er til Hinder for Havnens Benyttelse, og det ikke af vedkommende borttages inden en af Bestyrelsen fastsat Frist, foranstalter denne Vraget fjernet for vedkommendes Bekostning.

§ 8.

Ingen maa ombord i Fartøj i Havnen handle skødesløst med Ild eller Lys; naar intet Mandskab er ombord, skal Ild og Lys være forsvarlig slukket. Aske maa ombord i Fartøjer i Havnen kun henlægges i Kar af uantændeligt Materiale.

§ 9.

For saa vidt Havnevæsenet er i Besiddelse af Flaader, Blokke, Gier eller andre Redskaber til Afbenyttelse for de i Havnen liggende Fartøjer, maa Benyttelse heraf kun ske efter Henvendelse til Opsynsmanden og mod Erlæggelse til denne af den Afgift, som skal betales for Benyttelsen efter den herfor af Forstanderskabet satte Takst.

§ 10.

Fortøjningskættingerne maa ikke anbringes uden Forstanderskabets Samtykke og kun paa de af dette fastsatte Betingelser.

§ 11.

Fartøjets Fører er ansvarlig for al den Skade, af hvad Navn nævnes kan, som han eller hans Mandskab maatte anrette paa Havnen, dens Bolværker eller andre til den hørende Indretninger eller paa de den tilhørende Redskaber enten som Følge af Overtrædelse af nærværende Reglement eller som Følge af Mangel paa almindelig Agtpaagivenhed.

§ 12.

Fartøjer og Baade, som ligge fortøjede paa anvist Sted, skulle i paatrængende Tilfælde f. Eks. ved indtræffende Grindefangst eller ved Sejfangst (Nótakast), være forpligtede til at skifte Plads efter Opsynsmandens Anvisning.

§ 13.

Ingen Skipper maa afsejle, inden han til Opsynsmanden har betalt, hvad der skal erlægges til Havnevæsenet.

§ 14.

Enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, skal rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig forurettet herved, kan han forebringe Sagen for Havnebestyrelsen, men har dog indtil videre at efterkomme det af Opsynsmanden givne Paabud.

Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger stedse være forsynet med et Skilt eller et andet Tegn, hvorved hans Stilling gøres kendelig.

§ 15.

Overtrædelse af dette Reglements Bestemmelser straffes med Bøder indtil 400 Kr. Sager angaaende saadanne Overtrædelser behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalde Fuglefjord Havnekasse. I alle Tilfælde hvor der er Tale om Bøder eller Erstatning efter dette Reglement, er det Havnebestyrelsen tilladt at bestemme og affordre vedkommende de Pengebeløb, der skulle erlægges; vil vedkommende ikke betale disse, afgøres Sagen ved Politiretten.

Det tilstedes ingen, som ifølge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningsansvar, at rejse bort, førend han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses tilstrækkelig.

* * *

Saaledes vedtaget paa et Forstanderskabsmøde i Fuglefjord D. D.

Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sogne, d. 14. Juni 1913.

H. F. Eliasen. *S. J. Jacobsen.* *J. Joensen.* *H. J. Petersen.*

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg.*

Den *10. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarð) følgende

Udvalgsbetænkning.

Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune har til Lagtinget indsendt Forslag til Havnereglement for Fuglefjord Havn med Andragende om at faa dette Forslag stadfæstet ved Lagtingets Foranstaltning.

Med Sagen følger en Skrivelse fra Amtet, og i denne Skrivelse er der gjort en Del Bemærkninger til de forskellige Paragraffer i Forslaget, og blandt disse Bemærkninger er der nogle, som Udvalget finder at være formaalstjenlige, og som det formentlig vil være rigtigt at tage Hensyn til ved Behandlingen af det foreliggende Forslag. I dette findes der saaledes ikke nogen Bestemmelse med Hensyn til Motorbaade; men da Brugen af Motorbaade netop for Tiden er i stærk Udvikling, vil det utvivlsomt være rigtigt i Havnereglementet at indføre Bestemmelser, der sikrer deres Ophold i Havnen. Man kan i saa Henseende henvise til, at der fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune i indeværende Lagtingssamling behandles et Andragende der gaar ud paa at sikre Motorbaadene, hvorfor der ogsaa er foreslaaet, at der ogsaa for dem skal betales en passende Havneafgift.

I § 6 findes Udtrykket »Vinterhavn«, der vistnok maa være identisk med »Havnen« i § 1.

Det vilde formentlig være rigtigt til § 10 at føje en Bestemmelse om, at Forstanderskabet kan paabyde at flytte allerede udlagte Fortøjningskættinger, hvis saadan Flytning maatte anses for at være formaalstjenlig for Havnens Benyttelse.

I en Sagen medfølgende Skrivelse fra Sysselmanden siges der til Tider at være forholdsvis stærk Trafik paa Havnen, og Udvalget maa derfor være enigt i, at det er nødvendigt at tilvejebringe Regler for Overholdelse af Orden i Havnen, og at det derfor vil være ønskeligt, at Havnereglementet bliver stadfæstet saa snart som muligt.

Udvalget har derfor foreslaaet Lagtinget at bemyndige Amtmanden til at forhandle med Forstanderskabet og til at indhente dettes Samtykke vedrørende de Ændringer og Tilføjelser, som Lagtinget vedtager i Forslaget, samt til at indsende dette til Ministeriets Approbation, naar Forstanderskabets Samtykke foreligger.

I Henhold til det anførte skal man herved foreslaa Lagtinget at vedtage:

1. Lagtinget anbefaler, at det af Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune vedtagne Forslag til Havnereglement for Fuglefjord approberes af Justitsministeriet med følgende Ændringer:
   a) Ad § 2. 4. Stykke affattes saaledes:
      »Skibe og Motorbaade af over 10 Tons Drægtighed, som ligge vinterfortøjede i Fuglefjord, betaler i alt kun 12 Kr. om Aaret uden Hensyn til, hvor ofte de iøvrigt anløber Havnen eller Reden. Fartøjer under 10 Tons betaler 5 Kr. aarlig. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.
   b) Ad § 6. Det sidste Ord i Paragraffen: »Vinterhavnen« forandres til »Havnen«.
   c) Ad § 10. Der tilføjes i Slutningen af Paragraffen: »Allerede udlagte Fortøjningskættinger kunne af Forstanderskabet paabydes flyttede«.
2. Amtmanden bemyndiges til at forhandle med Forstanderskabet vedrørende Reglementets endelige Affattelse og til paa Lagtingets Vegne at indhente Justitsministeriets Approbation.

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *12. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 13. November 1913.

At Justitsministeriet i Anledning af det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 11. f. M. — (1913 167) — hertil indsendte Andragende fra Forstanderskabet for Andefjord og Suglefjord Sognes Kommune under D. D. har udfærdiget Bekendtgørelse om Havnereglement for Suglefjord, overensstemmende med det af Lagtinget vedtagne Forslag, det skal man herved meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, idet tilføjes, at Bekendtgørelsen vil blive indrykket i Lovtidende, og at et Antal Særtryk deraf vil blive eftersendt.

P. M. V.

Rentemann.

V. Giese,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XIX. Havnereglement for Kongshavn.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *en Skrivelse fra Amtet af 28. Juli 1913 tilligemed et Forslag til Havnereglement for Kongshavn,* saalydende:

Idet man herved fremsender et af Forstanderskabet for Næs, Gøie og Sjov Sognes Kommuner i Forening udarbejdet Forslag til Reglement for Kongshavn, skal man bemærke, at man ganske kan henvise til de af Forstanderskaberne fremsatte Motiver til Forslaget, idet man dog forbeholder sin Stilling med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor stor Udstrækning, der skal gives Havnen.

Lagtingets Opmærksomhed henledes særlig paa de ny og vigtige Bestemmelser i § 2, 5. og 6. Stykke. Bestemmelsen i § 3, 2. Stykke, bør vistnok udgaa eller ialfald ændres. Angaaende § 3 henvises iøvrigt til Ændring i Havnereglement for Vestmanhavn af 17. Juni 1912. Bestemmelsen i § 6 om Antagelse af *flere* (sideordnede) Havneopsynsmænd (jfr. f. Eks. § 15) kan *muligvis* give Anledning til Tvivl.

Angaaende færøske Havnereglementer i Almindelighed henvises til Amtets Skrivelse til Lagtinget angaaende Havnereglement for Fuglefjord.

* * *

Forslag
til
Havnereglementet for Kongshavn (Skaalefjord).

§ 1.

Til Havnen »Kongshavn« bliver at henregne Farvandet indenfor en Linie mellem Sjov Kirke (paa Strænder) og en ved Stranden paa Glibre (c. 300 Meter nord for Gjoven) anbragt hvid Stenvarde.

§ 2.

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, skal med nedennævnte Undtagelser, hvad enten det er bestuvet med Gods, ballastet eller tomt, betale i Havneafgift 5 Øre for hver Registerton af Skibets Drægtighed. Samme Afgift betales af Skibe, der ankre paa Reden (indenfor en Linje mellem Spidsen af Raktanga og Toftefyr), forsaavidt de fra Land indtage eller til Land afskibe Varer.

Skibe som flere Gange i samme Kalenderaar anløbe Kongshavn, erlægge kun Havneafgift med dennes fulde Beløb den første Gang den i Aarets Løb

betales, hvorimod der for de øvrige Gange kun erlægges Halvdelen (2,5 Øre pr. Registerton); hvis saadanne Skibe paa en og samme Rejse (uden i Mellemtiden at have anløbet nogen Havn udenfor Færøerne) skulde anløbe Kongshavn flere Gange, erlægges Havneafgiften kun første Gang.

Indenlandske Fiskerskibe og indenlandske Fartøjer, der gaar i Kystfart, skulle ikke være pligtige at erlægge Havneafgift mere end 3 Gange i hvert Regnskabsaar.

Skibe og Motorfartøjer af over 10 Tons Drægtighed, som ligger vinterfortøjede i Kongshavn, betale ialt kun 12 Kr. for Regnskabsaaret uden Hensyn til, hvor ofte de iøvrigt anløber Havnen eller Reden. Fartøjer under 10 Tons betaler 5 Kr. aarligt. Afgiften erlægges til en af Havnestyrelsen fastsat Tid.

Dampskibe der i fast Rute anløber Kongshavn eller dens Red for at losse eller lade, betaler første Gang de i Kalenderaaret anløber halv Afgift (2,5 Øre pr. Reg. Tons) og for de to næste Gange $^1/_4$ Afgift (1,25 Øre pr. Reg. Tons), og for de følgende Anløb ingen Havneafgift. Havnestyrelsen er berettiget til at nedsætte Afgiften for andre Dampskibe, naar der i Forhold til Skibets Størrelse kun losses eller lades et ringe Kvantum Varer; dog at disse Skibe ikke bliver gunstigere stillede end Ruteskibene.

Fritagne for Havneafgift ere alle Orlogsskibe og Lystfartøjer, samt Fiskerskibe, der søge Havn for at oplosse deres Fangst, eller indtage Salt, Kul, Sild, Proviant eller andre til Skibets Brug og Drift nødvendige Ting.

§ 3.

Havnens Drift varetages af en Havnestyrelse paa 6 Medlemmer der sammensættes saaledes: Hvert af Forstanderskaberne for Næs Sogns Kommune, for Sjov Sogns Kommune og for Gøte Sogns Kommune vælger 2 Medlemmer, af hvilke mindst det ene maa have Sæde i Forstanderskabet. De første Styrelsesmedlemmer, der vælges ved Reglementets Ikrafttræden, afgaar i Oktober Maaned d. A., da der i vedkommende Sogn er foretaget almindeligt Valg til Forstanderskabet, og efter at det nyvalgte Forstanderskab i sit første Møde har foretaget Valg af 2 Styrelsesmedlemmer. Siden afgaar Medlemmerne hvert 4de Aar, efter at nyt Valg har fundet Sted i vedkommende Kommune. For Retten til at vælges og Forpligtelsen til at modtage Valg gælder de samme Regler som for Valg til at være Medlem af Forstanderskabet. Havnestyrelsen vælger selv sin Formand.

De ovennævnte Forstanderskabe i Forening kunne foreskrive nærmere Regler for Benyttelsen af Havnen og Havnevæsenets Ejendele.

Havnekassens Indtægter maa ikke forbruges til andre kommunale Øjemed end Havnens Administration og Forbedring. I disse Øjemed er Havnestyrelsen berettiget til at disponere over de enkelte Aars Indtægter, hvad der ikke bruges i de enkelte Aar henlægges til en Reservefond, der indsættes i en Sparekasse eller Bank. Havnestyrelsen maa ikke uden Forstanderskabernes Samtykke paaføre Havnekassen Gæld eller forbruge af dens Reservefond. Skal der for Havnevæsenet optages Laan, for hvilket Kommunerne garantere, maa der forinden foreligge en af de enkelte Forstanderskaber vedtagen og af Lagtinget godkendt Beslutning, om i hvilket Forhold de enkelte Kommuner hæfter for Laanet.

Skulde der angaaende Havnen eller dens Midler imellem Forstanderskaberne opstaa Uenighed, som ikke kan udjævnes ved Forhandling, bliver det paagældende Spørgsmaal at forelægge Lagtinget til endelig Afgørelse.

§ 4.

Havnekassens Regnskaber gaar fra 1. Oktober til 30. September. Inden hvert Aars 31. December aflægger Havnestyrelsens Formand Regnskab over Havnekassens Indtægter og Udgifter i det forløbne Aar. Regnskabet affattes i 3 Eksemplarer, af hvilke ét vedlægges hvert af de 3 Kommuneregnskaber for at revideres og desideres sammen med disse.

§ 5.

Havnestyrelsen antager det fornødne Antal duelige og paalidelige Mænd til som Opsynsmænd at føre det daglige Tilsyn med Havnen, afkræve og til Styrelsens Formand indbetale Havneafgifter m. m.

§ 6.

Enhver i Havnen indkommende Skipper skal melde sig til en Opsynsmand og forhale sit Fartøj til det Sted, som anvises ham af denne. Ligeledes har Opsynsmanden at bestemme, hvor Lossebaade kunne fortøjes.

Ethvert Skib, som for at længere Ophold fortøjes i Havnen, skal have en tydelig Bøje paa hvert udlagt Anker med Bøjereb af en til Dybden svarende Længde. Kvalitet og Dimentioner af Bøjer og Bøjereb bestemmes af Havnestyrelsen. Skibe og Motorbaade, som ligge vinterfortøjede i Havnen, eller som opopankre i denne, ere fritagne for at have Ankerlanternor, saalænge de maatte forblive i Havnen.

§ 7.

Havnen maa ikke spærres med Trosser, Kættinger og andet, saaledes at Skibe eller Baade hindres i til enhver Tid at komme ind i eller ud af Havnen. Ingen maa fra Skibe eller Fartøjer kaste Ballast overbord i Havnen.

§ 8.

I Havnen maa Fartøjer ikke oplægges uden Havnestyrelsens Tilladelse og efter sammes Bestemmelse med Hensyn til Stedet.

Strander eller synker et Fartøj paa et Sted, hvor det er til Hinder for Havnens Benyttelse, og det ikke af vedkommende borttages inden en af Styrelsen fastsat Frist, foranstalter denne Vraget fjernet for vedkommendes Bekostning.

§ 9.

Ingen maa ombord i Fartøj i Havnen handle skødesløst med Ild eller Lys; naar intet Mandskab er ombord, skal Ild og Lys være forsvarlig slukket. Aske maa ombord i Fartøjer i Havnen kun henlægges i Kar af usntændeligt Materiale.

§ 10.

For saa vidt Havnevæsenet er i Besiddelse af Flaader, Blokke, Gier, Fortøjningsstabler eller andre Redskaber til Afbenyttelse for de i Havnen liggende Fartøjer, maa Benyttelse heraf kun ske ved Henvendelse til en Opsynsmand og mod Erlæggelse af den Afgift, som herfor skal betales efter den herfor af Forstanderskaberne satte Takst.

§ 11.

De for Tiden ved Havnen anbragte Fortøjningskættinger skal Ejerne være pligtige til at udleje til andre for en af Forstanderskaberne fastsat Betaling, naar de ikke benyttes af deres egne Fartøjer. Ny Fortøjningsstabler eller Fortøjningskættinger maa ikke anbringes uden Forstanderskabernes Samtykke og kun paa de af disse fastsatte Betingelser. Forstanderskaberne kan med ét Aars Varsel forlange, at private Fortøjningsstabler skal fjernes, men vil da have for Havnevæsenets Regning at anskaffe tilstrækkelige og forsvarlige Fortøjningsstabler. Saafremt i saadan Tilfælde en Stabel ved lovlig Syn findes forsvarlig, skal Havnekassen godtgøre Ejeren dens Værdi efter Taksation paa Grundlag af Prisen paa gammelt Jern.

Der kan træffes Overenskomst med Ejeren af private Fortøjningsstabler om, at Tilsynet med disses Afbenyttelse og Opkrævning af Afgiften besørges af Opsynsmændene.

§ 12.

Fartøjets Fører er ansvarlig for al den Skade, af hvad Navn nævnes kan, som han eller hans Mandskab maatte anrette paa Havnen, dens Bolværker eller

andre til den hørende Indretninger eller paa de den tilhørende Redskaber enten som Følge af Overtrædelse af nærværende Reglement eller som Følge af Mangel paa almindelig Agtpaagivenhed.

§ 13.

Fartøjer og Baade, som ligge fortøjede paa anvist Sted, skulle i paatrængende Tilfælde f. Eks. ved indtræffende Grindefangst eller ved Sejfangst (Nótokast), være forpligtede til at skifte Plads efter Opsynsmandens Anvisning.

§ 14.

Ingen Skipper maa afsejle, inden han til Opsynsmanden har betalt, hvad der skal erlægges til Havnevæsenet.

§ 15.

Enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, skal rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig forurettet herved, kan han forebringe Sagen for Havnestyrelsen, men har dog indtil videre at efterkomme det af Opsynsmanden givne Paabud.

Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger være forsynet med et Skilt eller andet Tegn, hvorved hans Stilling gøres kendelig.

§ 16.

Overtrædelse af dette Reglements Bestemmelser straffes med Bøder indtil 400 Kr. Sager angaaende saadanne Overtrædelser behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalde Kongshavns Havnekasse. I alle Tilfælde hvor der er Tale om Bøder eller Erstatning efter dette Reglement, er det Havnestyrelsen tilladt at bestemme og affordre vedkommende de Pengebeløb, der skulle erlægges; vil vedkommende ikke betale, afgøres Sagen ved Politiretten.

Det tillades ingen, som ifølge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningskrav, at rejse bort, førend han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses tilstrækkelig.

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg*.

Den *10. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarð) følgende

Udvalgsbetænkning.

Forstanderskaberne for Sjov Sogns Kommune, Næs Sogns Kommune og Gøte Sogns Kommune andrager hos Lagtinget om, at dette vil anbefale og indsende et af ovennævnte Forstanderskaber udarbejdet »Forslag til Havnereglement for Kongshavn (Skaalefjord)« til Justitsministeriets Approbation.

Undertegnede Udvalg, til hvilket Sagen er blevet henvist, finder Anledning til at udtale, at der ikke synes at være noget væsentligt at indvende mod det foreliggende Forslag, der iøvrigt ligner de allerede gældende Havnereglementer, dog med en hel Del Afvigelser, der dels nødvendiggøres af de stedlige Forhold og dels af den Omstændighed, at Havnen begrænses af ikke mindre end 3 Kommuner, som bliver interesserede i Havnens Drift, og hvis Forstanderskaber derfor skal vælge Havnestyrelsen.

Udvalget finder derfor ikke Anledning til at foretage Ændringer i det foreliggende Forslag, kun med Hensyn til § 3, 2. Stykke, mener Udvalget, at den Bemyndigelse, der her gives Forstanderskaberne, kan blive af stor Rækkevidde, og man mener, at det vil være rigtigst, at Forstanderskaberne maa indhente Lagtingets Approbation paa de nærmere Regler, som de vil foreskrive for Benyttelsen af Havnen og Havnens Ejendele.

Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa Lagtinget at vedtage:

Justitsministeriet anmodes om at approbere det af Forstanderskaberne for Sjov Sogns Kommune, Næs Sogns Kommune og Gøte Sogns Kommune vedtagne Forslag til Havnereglement for Kongshavn, med den Ændring, at 2. Stykke i § 3 skal lyde saaledes:

»Forstanderskaberne kunne indenfor de af dette Reglement fastsætte Rammer foreskrive nærmere Regler for Havnestyrelsens Virksomhed vedrørende Havnen og Havnevæsenets Ejendele.«

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *12. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 12 Stemmer mod 1 *(nej stemte:* Winther, *stemte ikke:* Provsten, Paturson, H. A. Djurhuus, Evensen, Dahl, Thorkildshøj og Formanden, *fraværende:* Hentze og Michelsen.

Den *18. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 13. Septbr. 1913.

Til

Justitsministeriet.

Fra Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune, Næs Sogns Kommune og Gøte Sogns Kommune er der til Lagtingets indeværende Samling indkommet Forslag til Havnereglementet for Kongshavn (Skaalefjord) med Andragende om, at nævnte Forslag maa blive anbefalet af Lagtinget og indsendt til Justitsministeriets Approbation.

Det kommunale Udvalg, der har behandlet Sagen og har afgivet medfølgende Betænkning, har kun fundet Anledning til at foretage en forholdsvis uvæsentlig Ændring, der nærmest er af redaktionel Karakter.

Ved Sagens 3die Behandling blev Udvalgets Indstilling saalydende:

— — — —

XX. Sagen angaaende de færøske Landboforhold.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdos den fra forrige Aars Samling udsatte Sag angaaende de færøske Landboforhold.

Sagens *1. Behandling* foretoges den *5. August.*

Nr. 20. a) *Vedrørende Salg af Præstegaardsjorderne.*
Efter Forslag af Provsten vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer.

— b) *Vedrørende Kulbrydning paa Suderø.*
Efter Forslag af Samuelsen vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i forbemeldte Sag.

— c) *Vedrørende Salg af Embeds- og Bestillingsmænds Gaarde.*
Sagen udsattes til Behandling sammen med de øvrige Landbosager.

— d) *Vedrørende Hegn og Markfred.*
Efter Forslag af Provsten vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Den *6. August* valgtes til Medlemmer af Udvalget i Nr. 20 a og b (Præstegaardsjorder og Kulbrydning): *J. C. F. Dam, Provsten, Samuelsen, Hentze* og *Michelsen.*

S. D. valgtes til Medlemmer af Udvalget i Sag Nr. 20 d (Hegn og Markfred): *H. A. Djurhuus, Effersøe* og *Patursson.*

Derefter behandledes Landbosagerne i Almindelighed.

Den *7. og 8. August* foretoges *fortsat 1. Behandling* af Landbolovene.

Nr. 20 e) *Vedrørende Lov om Haugers Styrelse og Drift m. m.*
Efter Forslag af Provsten vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den *9. August* valgtes: *Effersøe, Samuelsen, Thorkildshøj, Hentze* og *Patursson.*

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 81.

Den *9. August* foretoges *fortsat 1. Behandling* af Landbolovene.

Nr. 20 f) *Vedrørende Lov om Udskiftning.*
Efter Forslag af Samuelsen vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. 20 e (Haugers Styrelse).

Den *11. August* foretoges *fortsat 1. Behangling* af Landbolovene.

Nr. 20 g) *Vedrørende Ændringer i Landkommunalloven.*
Efter Forslag af Samuelsen vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. 20 e (Haugers Styrelse).

— h) *Vedrørende Lov om Grandestævne.*
Efter Forslag af Formanden vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— i) *Vedrørende Lov om Landvæsenskommissioner.*
Efter Forslag af Formanden vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— k) *Vedrørende Udstykningsloven.*
Efter Forslag af Formanden vedtoget det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— l) *Vedrørende Lov om Matrikulering af faste Ejendomme m. v.*
Efter Forslag af Formanden vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— m) *Vedrørende Lov om Vands Benyttelse, m. m.*
Efter Forslag af Effersøe vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

Den *12. og 13. August* foretoges *fortsat 1. Behandling* af Landbolovene.

Nr. 20 n) *Vedrørende Lov om Statens Fæstegods paa Færøerne.*
Efter Forslag af Samuelsen vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. 20 e (Haugers Styrelse).

Den *14. August* foretoges *fortsat 1. Behanling* af Landbolovene.

Nr. 20 o) *Vedrørende Lov om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom.*
Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. 20 e (Haugers Styrelse).

Nr. 20 p) *Vedrørende Lov om Salg af Embeds- og Bestillingsmands Gaarde.*
Efter Forslag af Formanden vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— q) *Vedrørende Lov om Oprettelse af en Husmandsbank.*
Efter Forslag af Samuelsen vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— r) *Vedrørende Landhoskole paa Færøerne.*
Efter Forslag af Effersøe vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

— s) *Vedrørende Planteavlsforsøg paa Færøerne.*
Efter Forslag af Provsten vedtoges det at henvise Sagen til samme Udvalg.

Den *15. August* foretoges *fortsat 1. Behandling* af Ladbolovene.

Nr. 20 t) *Vedrørende Lov om Jagt, Fuglefangst m. m.*
Efter forslag af Provsten vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. 20 e (Haugers Styrelse).

Den *5. Septbr.* afgav vedkommende Udvalg (Ordfører Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist følgende af de af den færøske Landbokommision behandlede Sager:

1. Udkast til Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift.
2. — - - - — - Udskiftning.
3. — - - om Ændring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872.
4. Udkast til Lov for Færøerne om Grandestævne.
5. — - - - — - Landvæsenskommissioner.
6. — - - - — - Forandring i Udstykningslovgivningen m. m.
7. — - - om Matrikulering af de faste Ejendomme paa Færøerne m. v.
8. — - - for Færøerne om Vands Benyttelse m. m.
9. — - - angaaende Statens Fæstegods paa Færøerne.
10. — - - for Færøerne om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom.
11. — - - om Salg af den Del af Statens Fastegods paa Færøerne, der er tillagt Embeds- og Bestillingsmænd som en Del af deres Løn.
12. Udkast til Lov om Oprettelse af en Husmandsbank paa Færøerne.
13. — - Ordning af en Landboskole paa Færøerne.
14. — - Betænkning om Planteavlsforsøg paa Færøerne.
15. — - Lov for Færøerne om Jagt, Fuglefangst m. m.

1ste Behandling af forannævnte Sager var først tilendebragt i Tinget den 15. f. M.

I det første Møde efter Udvalgets Konstituering enedes Udvalgets Medlemmer om at foretage Udkastenes Behandling i en vis Rækkefølge, og man paabegyndte derefter Behandlingen af det ovenfor under Nr. 9 nævnte Lovudkast. Det har imidlertid vist sig, at man ikke med nogen Udsigt til et positivt Resultat i indeværende Lagtingsamling har kunnet behandle Udkastene i Enkeltheder, da Udvalgsarbejdet er paabegyndt for sent.

Udvalget tog derfor under Overvejelse, hvorledes man paa bedste Maade kunde lægge Sagerne til Rette for Fremtiden, eventuelt forberede deres Behandling.

Der blev rejst Spørgsmaal, om man burde nedsætte et Udvalg til at behandle nogle bestemte af de paagældende Lovudkast imellem Lagtingssamlingerne og til at afgive Betænkning med Hensyn til disse inden Tingets ordentlige Sammentræden næste Aar, (til at forberede visse Sager mellem Tingsamlingerne).

Undertegnede Effersøe, Samuelsen og Thorkildshøj har kunnet tiltræde denne Tanke, men da den ikke har vundet Tilslutning hos de to andre Medlemmer af Udvalget, har vi ikke villet stille Forslag i den omhandlede Henseende.

Med Hensyn til dette Punkt fremfører Udvalgets to øvrige Medlemmer (Hentze og Patursson) nogle særlige Bemærkninger nedenfor.

Som Følge heraf skal man indskrænke sig til at bringe i Forslag, hvilke Sager man formener bør sættes i første Række og udsættes til næste Aar, for saa vidt de ikke kan fremmes i indeværende Aar, og hvilke det vil være rigtigt at udsætte til senere.

Vi mene, at en fortsat Behandling af alle de mange og meget omfattende Sager *samtidig* indenfor dets Tidsrum, som Lagtinget aarlig har til sin Raadighed, ikke kan være hensigtsmæssig og derfor bør undgaas, hvis der ikke foreligger en absolut Nødvendighed for en Behandling af Sagerne under Et. En saadan Nødvendighed skønnes ikke at være til Stede. Spørgsmaalet bliver da, hvilken Rækkefølge man bør sætte for Sagernes Behandling.

I sidste ordinære Lagtingssamling vedtog Tinget (jfr. Lagtingstidende for 1912, Side 82 og 83) at behandle følgende Sager, som Landbokommissionen havde haft til Behandling:

Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme,

Betænkning om Kulbrydning paa Suderø,

Udkast til Lov for Færøerne om Hegn og Markfred,

Udkast til Lov om Salg af den Del af Statens Fæstegods paa Færøerne, der er tillagt Embeds- og Bestillingsmænd som en Del af deres Løn, samt at udsætte de øvrige Sager.

De fire ovennævnte Sager blev imidlertid ikke førte frem til 2den Behandling i Fjor, og det er da vor Mening, at de nu bør behandles først. Lagtinget bør, hvis ikke særdeles tvingende Grunde tale for noget andet, respektere den Afgørelse, som Tinget har truffet i en foregaaende Samling, og man ser ikke, at saadanne Grunde foreligge her. Hvorvidt disse Sagers Behandling vil blive tilendebragt i indeværende Samling, kan Udvalget ikke udtale sig om, da de behandles af et andet Udvalg, naar undtages den sidstnævnte Sag, som nærværende Udvalg har faaet til Behandling. Hvad denne angaar mener et Flertal (Effersøe, Samuelsen og Thorkildshøj) at den bør søges fremmet i Aar, hvis Sagen om Salg af de Præsteembederne tillagte Ejendomme bliver fremmet, og at den i andet Fald bør udsættes til næste Aar.

Hele Udvalget finder derhos, at følgende af de Udvalget overgivende Sager bør udsættes til næste Aar:

Om Fæstegodset (Nr. 9 ovenfor),
om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom (Nr. 10) og
om Husmandsbank (Nr. 12).

Undersøger man Anledningen til Landbokommissionens Nedsættelse, vil man finde, at Spørgsmaalet om Statens Fæstegods, særlig angaaende en Forandring i Trøloven af 1894, der kunde fremme Opdyrkningen, har været Hovedaarsagen til, at Kommissionen er bleven nedsat; jfr. Lagtingstidenden for 1905, B, Side 179, for 1906, Side 122 og 135, for 1907, Side 98. Allerede af den Grund bør man ikke stille det nævnte Spørgsmaal i Baggrunden, men søge det fremmet snarest muligt. Efter Udvalgets Formening har det omhandlede Spørgsmaal ogsaa en saadan Betydning, at det, saa vidt muligt, bør høre til de første, som fremmes.

Det ses ikke, at de tre fornævnte Sager (Nr. 9, 10 og 12) have en saadan Forbindelse med de øvrige Sager, at de ikke kunne fremmes uafhængig af disse.

Et Mindretal (Hentze og Patursson), der for en væsentlig Del kan tiltræde nærværende Betænkning og nedenanførte Indstilling, skal dog tillade sig følgende Bemærkninger:

Vedrørende det i Udvalget rejste Spørgsmaal om at nedsætte et Udvalg til inden næste Tingsamling at afgive Betænkning over hernævnte Lovudkast, da mente Mindretallet, at man, samtidig, som man indsparede de Bekostninger, der vilde følge af en saadan Udvalgsnedsættelse, tillige kunde opnaa noget nær det samme Resultat, ifald Lagtinget, der jo bestaar af 22 Medlemmer, straks ved dettes Sammentræden næste Aar, fordelte Udvalgsnedsættelserne paa en saadan Maade, at i det mindste ét Udvalg specielt kunde ofre sig for Udarbejdelsen af Forslag vedrørende de under Indstillingspunkterne a, b og c nævnte Sager.

I Tilslutning til en saadan Ordnings Iværksættelse skal Mindretallet tillige udtale, at man ser en Mulighed for, at ogsaa andre Landbokommissionssager, der ere uafhængige af det samlede Hele, som f. Eks. de ovenfor under Nr. 13—15 nævnte Udkast (i Landbokommissionens Forslag og Betænkninger: Nr. XIII, XIV og XV) ogsaa kunne optages til Behandling i næste Aars Tingsamling.

Angaaende Indstillingspunkt 2 nedenfor, da forefindes denne Sag ikke blandt de af Kommissionen afgivne Udkast og Betænkninger. Mindretallet finder heller ingen særlig Anledning til at indstille, at denne Sag behandles i første Række og foreslaar derfor at nævnte Punkt 2 udgaar.

I Henhold til foranførte foreslaar Udvalget til Tingets Vedtagelse:

Af *Udvalget:*

1. Følgende af den færøske Landbokommission behandlede Sager udsættes til Behandling i næste ordentlige Lagtingssamling:

   a. Udkast til Lov angaaende Statens Fæstegods paa Færøerne.
   b. — - — for Færøerne om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom.
   c. — - — om Oprettelse af en Husmandsbank paa Færøerne.

Af *et Flertal* (Effersøe, Samuelsen og Thorkildshøj):

2. Hvis Behandlingen af Udkast til Lov om Salg af den Del af Staens Fæstegods paa Færøerne, der er tillagt Embeds- og Bestillingsmænd som en Del af deres Løn, ikke tilendebringes i Aar, udsættes denne Sag til næste Aar.

3. De øvrige Sager, som er henviste til Behandling i Udvalget, udsættes til 1915.

Den *8. September* fremlagdes et *Ændringsforslag fra vedkommende Udvalg*, der er vedhæftet som Bilag 13.

Den *9. September* foretoges *2. Behandling* af Sag Nr. 20 (c—t) Landboloveno i Almindelighed.

Udvalgets Forslag
Punkt 1 sattes under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

Flertallets Forslag
— 2 sattes under Afstemning - — - 11 — - 0.
— 3 — — — - — - 11 — - 0.

Den *12. September* afgav vedkommende Udvalg i Sag Nr. 20 a. angaaende Salg af Præstegaardsjordene (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Behandlingen af den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme har der indenfor Udvalget været fuld Enighed om, at Bortsalg af største Delen af de nævnte Ejendomme vil være til Gavn saa vel for de paagældende Embeder som for Befolkningen.

Skønt Udvalget i det hele og store har kunnet slutte sig til det af Landbokommissionen udarbejdede Lovudkast, har man dog fundet Anledning til at stille en Række Ændringsforslag, som allerede ere fremlagte i Tinget. De fleste af disse Ændringsforslag ere af mindre væsentlig Betydning; men nogle faa ere af mere indgribende Beskaffenhed, saaledes som eksempelvis kan nævnes Ændringsforslaget under Nr. 10 (til § 9) om Bortsalg efter det gamle Marketal.

Da indeværende Lagtingssamlings Afslutning er umiddelbart forestaaende, og Sagen øjensynlig ikke vil kunne behandles til Ende i Aar, har Udvalget ikke fundet Anledning til at afgive en mere indgaaende Betænkning eller nærmere at motivere de enkelte Ændringsforslag, men skal indskrænke sig til *saavel angaaende denne Sag som angaaende den i Forbindelse dermed behandlede Sag vedrørende Kulbrydning paa Suderø* at foreslaa til Vedtagelse:

Sagen udsættes til næste Aar.

S. D. foretoges *2. Behandling* af Sagen.

Udvalgets Forslag sattes under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

Den *13. September* afgav vedkommende Udvalg i Sag Nr. 20 d. angaaende Hegn og Markfred (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Udvalget har gennemgaaet Udkastet, men har ikke haft den fornødne Tid til at give Sagen en saadan Behandling, som udkræves, for at Sagen kan behandles videre i Tinget.

Der er indenfor Udvalget fremsat foreløbige Ændringsforslag, men disse have ikke været gennemgaaede i deres Helhed indenfor Udvalget, ligesom Udvalget som Helhed ikke har haft Tid til at sætte sig grundig ind i dem.

Udvalget anser det for rigtigt, at Tinget anmoder Amtmanden om at gennemgaa hele det Materiale, som vedrører denne Sag, — ogsaa det i Aar fremkomne — og om derefter eventuelt at fremsætte et Forslag til Tinget næste Aar.

Man anser det for rigtigt, at Loven faar en saadan Affattelse, at den kan benyttes, saavel hvor de enkelte Ejeres Jord forefindes i hensigtmæssige samlede Brug, som hvor Jorden er fordelt paa den Maade, der for Tiden er den almindelige her paa Øerne.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Amtmanden anmodes om paa Grundlag af hele det foreliggende Materiale at underkaste Sagen en Bearbejdelse og til næste Aar at forelægge Lagtinget sin Betænkning med Hensyn til Sagen tilligemed eventuelle Forslag.

S. D. foretoges *2. Behandling* af Sagen.

Udvalgets Forslag sattes under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

XXI. Statstilskud til Havneanlæg.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Amtet af 11. Juli 1913:*

Man undlader ikke at henlede Lagtingets Opmærksomhed paa, at Lagtinget i Henhold til § 5 i Lov Nr. 127 af 29. April d. A., om Anlæg af Havne paa Færøerne, vil have at afgive en Erklæring om, i hvilken Rækkefølge visse af de i Loven ommeldte Anlæg skal udføres.

Ved Sagens *1. Behandling* den *4. August* vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 5. s. M. valgtes: Dahl, Effersøe, Samuelsen, Nielsen og Evenson.

Den *11. September* afgav Udvalget (Ordfører: Samuelsen) en Udvalgsbetænkning, der er vedhæftet som Bilag 19.

Ved Sagens *2. Behandling* den *12. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Den *13. September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag:*

af *Evensen* til Effersøes Forslag (vedhæftet som Bilag 20).

af *Effersøe* til sammes Forslag

Punkt 2: 2. og 3. Stykke ændres overensstemmende med Evensens Ændringsforslag (30 — 1913) af D. D., dettes 1. Punkt.

af *Samuelsen* som et subsidiært Forslag

1. Som Punkt 1 i mit principale Forslag.

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 106.

2. Tinget andrager om, at de i den citerede Lovs § 2 omhandlede Anlæg snarest udbydes i Entreprise, mens Vejanlægget Skopen—Sand -Trødum overdrages Sand og Skopen Sogne i Entrepriso i Henhold til tidligere Bestemmelse.
3. Vejanlægget Skopen—Sand med Arm til Trødum tilraades udført straks.
4. Under Henvisning til Grundsætningen i Punkt 1 tilraader Tinget, at de Anlæg, som, efter at Licitationstilbudene er indkomne, vise sig at kunne udføres for den til Raadighed staaende Bevilling, udføres i den Orden, som Ministeriet for offentlige Arbejder efter Samraad med vedkommende Entreprenører under Iagttagelse af finansielle og tekniske Hensyn maatte skønne hensigtsmæssigst.

S. D. foretoges Sagens *3. Behandling.*

Evensen tog sit oprindelige Forslag tilbage.

Nielsen genoptog Evensens Forslag, Punkt 2 a.

Nielsens Forslag med det principale Punkt 2 sattes først under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 10 Medlemmer stemte derfor *(stemte ikke:* Provsten, Skaalum, Skarð, Hentze, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, Evensen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden).

Nielsens Forslag med det subsidiære Punkt 2 sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor *(stemte ikke:* Poulsen, Provsten, Skaalum, Skarð, Hentze, Michalsen, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, Evensen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe, Thorkildshøj og Formanden).

Nielsen tilbagetog Evensens Forslag, som han tidligere havde optaget.

Samuelsens oprindelige Forslag sattes under Afstemning, men da kun 5 Medlemmer stemte for, ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *(stemte ikke:* Nielsen, Provsten, Skaalum, Paturasson, Skarð, Hentze, Michelsen, J. M. Dam, Christiansen, H. A. Djurhuus, Evensen, Winther, Olsen, N. Djurhuus og Formanden), og var Forslaget saaledes bortfaldet, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor.

Effersøes Forslag, saaledes som det lyder i det trykte Forslag, men ændret efter sammes Forslag Nr. 2 af 13. September, sattes dernæst under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 11 Stemmer (*stemte ikke:* Nielsen, Patursson, Skarð, Michelsen, J. M. Dam, Jacobsen, H. A. Djurhuus, Winther, Olsen, J. C. Dam og Formanden).

Evensens Ændringsforslag Punkt 2 sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke:* Poulsen, Provsten, Patursson, Skarð, Michelsen, J. M. Dam, Jacobsen, Christiansen, H. A. Djurhuus, Winther, Olsen, J. C. F. Dam, Dahl, Effersøe, Thorkildshøj og Formanden).

Herefter betragtedes Samuelsens subsidiære Forslag (Ændringsforslaget) som bortfaldet.

S. D. oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*.

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 13. September 1913.

Til
Ministeriet for offentlige Arbejder.

Færø Amt har ved Skrivelse af 11. Juli d. A. henledet Lagtingets Opmærksomhed paa Bestemmelsen i § 5 i Lov Nr. 127 af 29. April d. A. om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne, ifølge hvilken Tinget vil have at afgive Erklæring om, i hvilken Rækkefølge de i Lovens §§ 2, 3 og 4 omhandlede Anlæg skulle udføres.

Lagtinget har nedsat et Udvalg paa 5 Medlemmer til Sagens Behandling og til dette Udvalg henvist Skrivelser fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune og fra Fiskere og Motorbaadsejere i Midvaag angaaende Sagen.

Den 11. September fremlagde Udvalget sin hermed følgende Betænkning, af hvilken det fremgaar, at man ikke har kunnet enes om en Fællesindstilling, men at derimod 4 af Udvalgets Medlemmer fremsætte hver sit Forslag. Til 3die Behandling i Dag blev der af Evensen stillet et Ændringsforslag til Effersøes Forslag i Betænkningen samtidig med, at han tog sit selvstændige Forslag tilbage og et Ændringsforslag af Effersøe, hvori han slutter sig til Evensens Ændringsforslag Punkt 1.

Under Sagens 3die Behandling fremkom der et subsidiært Forslag af Samuelsen. — Ved den endelige Afstemning forkastedes Nielsens Forslag og Samuelsens prinsipale Forslag, medens Effersøes Forslag, saaledes som det ændredes ved Evensens Ændringsforslag, Punkt 1 vedtoges med 11 Stemmer. 11 Medlemmer stemte ikke.

Iøvrigt fremgaar Afstemningsresultatet af vedlagte Udskrift af Tingets Forhandlingsprotokol.

Der har i Lagtinget været Enighed om den i samtlige Forslags Punkt 1 opstillede Grundsætning, at de i første Række stillede Anlæg ikke bør fremmes paa Bekostning af de senere i Rækkefølge kommende. Derimod har der, som det fremgaar saavel af Betænkningen som Afstemningen, været Meningsforskel, om hvilke Havneanlæg man skal stille i første Række paa Grund af, at Tinget anser samtlige Anlæg for at være saa nødvendige, at man har haft Vanskeligheder ved at give det ene et Forspring fremfor et andet. Lagtinget stoler imidlertid paa, at de paagældende Overslagssummer er beregnede saa rigeligt, at samtlige Anlæg vil kunne udføres.

Der har været Enighed om at stille Vejanlægget Skopen—Sand—Trødum, der ønskes overtaget i Entrepriser af de vedkommende Sogne, i første Række.

Idet man fremsender denne Sag til det høje Ministerium, undlader man ikke, under Henvisning til ovenstaaende, at udtale Haabet om, at det høje Mini-

sterium ved gunstig Foranstaltning vil foranledige, at denne for Færøerne saa vigtige Sag maa blive fremmet saa hurtigt, som det efter Omstændighederne vil kunne ske.

Svenning Rytter. *A. Samuelsen.*

J. Z. Nielsen.

XXII. Tuberkulose-Sygehuset.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Driftsudvalget for Færø Amts Tuberkulose-Sygehus af 16. Juli 1913 tillige med en Del Bilag.***)*

Undertegnede Udvalg, som i Henhold til Udvalgsindstillingen af 9. Septbr. f. A., Bilag 1, blev nedsat i forrige Lagtingssamling til at lede Driften af Sanatoriet, tillader jeg herved at indberette:

1. I Henhold til Lagtingsbeslutningen i Fjor og det i Aar foretagne Syn, foretages i Aar Reparation af Liggehallerne og Maling af Huset.
2. I Henhold til Lagtingsbeslutningen i Fjor, vedlægges Anlægsregnskabet for Sanatoriet, Bilag 2 a—e. Regnskabet udviser, at der indtil 17. Januar 1910 var anvist 160,127 Kr. 14 Øre. Dertil kommer, at der senere er anvist Ingeniør Ingemann 4720 Kr. 65 Øre, og at der senere er refunderet Sanatoriet 1202 Kr. 60 Øre fra A/S »Phoenix«. Den samlede Udgift bliver herefter 163,645 Kr. 19. Øre.

   Statstilskudet har udgjort 70,400 Kr.
3. Der vedlægges en Afskrift, Bilag 3 a af Udvalgets Møde den 14. Januar d. A. De deri ommeldte Beslutninger ere bragte til Udførelse med Undtagelse af Udstedelsen af Reglativ og Tilvejebringelsen af Overslag til et Haveanlæg, hvilket er udsat indtil videre.

   Som det vil ses af Afskriften, har Udvalget tilladt sig at give Decharge for Regnskabet 1911—12, saavel Aarsregnskabet som Maanedsregnskaberne, da der intet var at bemærke. Bilag 3 b.

   Udvalget har, jfr. Bilag 3 c, forhøjet Bogholderens Løn med 100 Kr. fra 1. Januar d. A. Dette ansaa Udvalget for den mindste Forhøjelse, man

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 125.
**) Udelades her.

kunde give Bogholderen, dels paa Grund af de fortrinlig førte Regnskaber og dels paa Grund af, at han fra nu af indkræver Restancerne hos de Patienter, der er udskrevne.

Udvalget har derhos ment sig forpligtet til at nedsætte Maskinpasserens Løn fra 500 Kr. til 400 Kr. aarlig fra 1. April d. A. at regne, hvoraf de 100 Kr. er gjort afhængig af, at han udfører et efter Udvalgets Skøn tilfredsstillende Arbejde med Hensyn til Orden i de til Sanatoriet hørende Bygninger og med Hensyn til Havearbejde.

4. Der er afholdt sædvanlig aarlig Synsforretning, Bilag 4, dog ikke af Retten udmeldte Mænd. Reparationer er anslaaet til c. 2000 Kr. De ommeldte Arbejder dels ere og dels ville blive udførte i en nær Fremtid. Malerarbejdet var anslaaet til 1400 Kr., men udføres for 861 Kr. 20 Øre, men til Gengæld er der funden andre Mangler, som maa afhjælpes.
5. I Henhold til vedlagte Skrivelse af 15. August f. A., Bilag 5, fra Apoteker Finsen faar Sanatoriet 10 % Rabat af Medicinforbruget. Fra Apoteker Djurhuus har man modtaget mundtlig Meddelelse om, at han vil give 15 % Rabat paa alle de Varer, der købes i Apoteket.
6. Der vedlægges en Oversigt fra Lægen over Økonomiregnskabet for Aaret 1911—12, Bilag 6, hvoraf vil ses, at Udgifterne sammenlignet med 1910—11 pr. Patient dog er gaaede ned fra 1 Kr. 31 Ø. til 1 Kr. 15 Ø. og pr. Kostdag fra 89,9 Øre til 80,15 Øre.
7. Der vedlægges en Beretning fra Lægen om Sanatoriets Virksomhed i foregaaende Regnskabsaar, Bilag 7.
8. Driftsudvalget har udlejet til Konsul Olsen Brugsretten til Græsning paa Sanatoriets Arealer fra 1. Novbr. 1912 til 1. Novbr. 1914 for 50 Kr. aarlig og paa visse nærmere fastslaaede Betingelser, bl. a. at Sanatoriet beholder samme Ret som hidtil til Græsning af Faar m. m.

Ved Sagens *1. Behandling* den *31. Juli* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den *1. August* valgtes: *H. A. Djurhuus, Poulsen, Skaatum, Michelsen* og *Pálursson*.

Den *8. September* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) en Udvalgsbetænkning, der er vedhæftet som Bilag 17.

Den *9. September* fremlagdes *følgende Ændringsforslag* af *Skard* og *Hentze* til Udvalgets Forslag:

Efter Udvalgets Forslag sættes som nyt Indstillingspunkt:

»Daniel Hoydals Løn vil være at forhøje til 500 Kr. fra 1. April dette Aar at regne.«

Ved Sagens 2. *Behandling* den *10. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Den *11. September* fremlagdes *et Ændringsforslag* af *Patursson* til Udvalgets Forslag, der er vedhæftet som Bilag 18.

Ved *3. Behandling s. D.* sattes Ændringsforslaget af Hentze og Skarð først under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 4 Medlemmer stemte derfor *(nej stemte:* Formanden, *stemte ikke:* Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Michelsen, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, H. A. Djurhuus, J. C. F. Dam, N. Djurhuus, Dahl og Thorkildshøj, *fraværende:* J. M. Dam, Olsen og Effersøe).

Udvalgets Forslag sattes dernæst under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

Mindretallets Forslag Punkt 1 sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 Medlemmer stemte derfor, ingen imod.
Punkt 2 ligeledes.
Punkt 3 ligeledes.
Punkt 4 ligeledes.

Den *12. September* valgtes til Medlemmer af det staaende Udvalg: *Amtmanden, H. A. Djurhuus* og *Patursson.*

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Amtet af 31. Maj 1913 tilligemed en Del Bilag*).*

I afvigte Lagtingssamling vedtog Lagtinget at anmode Amtmanden om at søge de af Revisor gjorte Udsættelser med Hensyn til Regnskaberne for Tuberkulosesygehuset i Hoydal for Tiden fra Maj 1908 til 31. Marts 1909, og fra 1. April 1909 til 31. Marts 1910 saa vidt muligt nærmere oplyste, for saa vidt det gøres fornødent, og om at søge de foreliggende Fejl berigtigede samt endelig om derefter at forelægge Sagen for Tinget.

I denne Anledning har Amtet søgt nærmere Oplysning med Hensyn til den af Revisor under Post 12 for sidste Regnskab gjorte Bemærkning, om at 2 nærmere angivne Beløb synes at være betalte 2 Gange. Som det vil fremgaa af

---

*) Udelades her.

den vedlagte Skrivelse fra Nordisk Benzin Compagni forholder det sig ganskevist rigtigt, som Beløbene var indførte i Selskabets Bøger i Sygehusets Favør. Naar Sygehuset ikke desto mindre havde et meget lille Tilgodehavende hos Selskabet, skyldes det, at andre Regninger slet ikke var honoreret af Sygehuset og Beløbene derfor fratrukne i det ovennævnte Beløb.

Med Hensyn til Uoverensstemmelsen mellem Amtsrepartitionsfonden og Sygehusets Regnskab vedlægges en fra Sysselmanden paa Sandø indhentet Erklæring af 12. Maj d. A. og fra Revisor af 29. s. M.

De øvrige Udsættelser kan formentlig efter Omstændighederne passere uden videre.

Sagen synes ikke at kunne oplyses nærmere.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget.*

Den *9. August* afgav Udvalget følgende

Forslag til Beslutning.

Under Henvisning til de af Revisor gjorte Antegnelser ved Sanatoriets Driftregnskaber, henholdsvis for Tiden fra Maj 1908 til 31. Marts 1909, og fra 1. April 1909 til 31. Marts 1910 kan disse Regnskaber ikke godkendes.

Tinget nedsætter et Udvalg paa 3 Medlemmer, der kan tilkalde sagkyndig Bistand, med det Formaal at tilvejebringe Oplysninger om, hvor Ansvaret ligger for de af Revisor paapegede Fejl, og at fremsætte Forslag for Tinget om, hvad der i Anledning af de eventuelt fremkomne Oplysninger bør foretages.

Ved Behandling af Forslaget den *12. August* vedtoges samme med 18 Stemmer mod 0.

Den *11. September* afgav Flertallet (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Det Udvalg, som Lagtinget har nedsat for at tilvejebringe Oplysninger om, hvor Ansvaret ligger for de af Lagtingsrevisor paapegede Fejl i Sanatoriets Driftregnskaber for Tiden fra Maj 1908 til 31. Marts 1909 og fra 1. April 1909 til 31. Marts 1910, og at fremsætte Forslag for Tinget om, hvad der i Anledning af de eventuelle fremkomne Oplysninger bør foretages, har ikke kunnet blive enigt om en Fællesudtalelse i Sagen, men har delt sig i et Flertal (J. Olsen og Fr. Petersen) og et Mindretal (J. Paturson).

Flertallet skal tillade sig at bemærke følgende:

Det vil erindres at Lagtinget i forrige Samling anmodede Amtmanden om at søge de af Lagtingsrevisor paa nævnte Regnskaber gjorte Udsættelse saa vidt muligt nærmere oplyste og om at søge de foreliggende Fejl berigtigede.

Amtmanden har i den Anledning i Skrivelse til Tinget af 31. Maj d. A. angaaende en enkelt af Revisor gjort Bemærkning om at 2 nærmere angivne Beløb synes at være betalte 2 Gange, oplyst, at dette gansko vist forholder sig saaledes, men at de paagældende Beløb ere blevne indførte i vedkommende Selskabs Bøger i Sygehusets Favør. Amtmanden har desuden indhentet to Sagen vedlagte Erklæringer henholdsvis fra Sysselmand G. Winther paa Sandø, som har aflagt de omhandlede Regnskaber, og Lagtingsrevisor angaaende den i Revisionsanmærkningerne fremhævede Uoverensstemmelse mellem Amtsrepartionsfondens og Sygehusets Regnskaber. Medens Revisor henholder sig til sine under 23. Aug. f. A. til Regnskaberne gjorte Bemærkninger, henviser Sysselmand Winther som Forsvar for den mindre korrekte Regnskabsaflæggelse — ogsaa den balancemæssige Opførelse af Amtsrepartitionsfondens Tilskud — til de mange mangelfulde og manglende Bilag, som umuliggjorde en virkelig Regnskabsaflæggelse. — Flertallet er paa det rene med, at der ikke alene er meget væsentlige Mangler ved de omhandlede Regnskaber, men at disse Mangler, som af Revisor og Amtmanden bemærket, efter alt, hvad der foreligger i Sagen, næppe ville kunne afhjælpes ved en ny Regnskabsaflæggelse eller fyldestgørende forklares. Flertallet finder imidlertid absolut ingen Grund til at antage, at de Beløb, for hvis Anvendelse der ikke ved Bilag findes Redegørelse, ikke skulde være komne Sanatoriets Drift tilgode; der er med andre Ord her kun Tale om Uorden i Regnskabsførelse og Regnskabsaflæggelse. At lægge Skylden for den manglende Orden over paa denne eller hin enkelte Person vilde efter Flertallets Mening være i høj Grad ubilligt, idet enhver af de Personer, som har haft noget at gøre med den økonomiske Side af Driften og Lagtinget, som staar bag ved Ordningen af Driftsledelsen, har sin Del af Skylden. Hovedmangelen ved den af Lagtinget ordnede Ledelse af Sanatoriets Drift i det omhandlede Tidsrum er den, at Ledelsen blev overdraget et staaende Udvalg i Forbindelse med Amtmanden. Dette Udvalg og Amtmanden kom til at staa som to sideordnede Myndigheder, som ikke let kunde undgaa at virke hæmmende paa hinandens Handlefrihed, selv om man tænkte sig det mest loyale Samarbejde mellem Amtmanden og Driftsudvalget ligesom ogsaa mellem dettes Medlemmer indbyrdes. Rigtig Orden i Sanatoriets Regnskabsvæsen vilde der under disse Omstændigheder ikke kunne tænkes opnaaet uden en fast Regnskabsfører eller Bogholder. En saadan har det ogsaa været Meningen at ansætte. Af den ene af de dels af Amtmanden dels af Driftsudvalget førte Forhandlingsbøger, som Flertallet har gennemset, fremgaar det, at paa et Møde den 13. Maj 1908, paa hvilket forskellige Spørgsmaal vedrørende den da forestaaende Drift af Sanatoriet drøftedes, og fandt deres Afgørelse, vedtoges det midlertidig at overdrage Regnskabsførelsen ved Sygehuset til Lægen med Bistand af Sygeplejerskon og lønnet Assistance til Afskrivning, om fornødent. Saavidt vides har Sanatorielægen dog faktisk aldrig overtaget Regnskabsførelsen, og Sysselmand Winther bemærker i sin nævnte Erklæring, at han i September 1909, da han skulde aflægge Regnskabet for Tiden Maj 1908 til 1. April 1909 maatte finde de nødvendige Bilag ved Amtet, hos Frøken Flagstad, paa Landfogedkontoret og hos Sysselmand Samuelsen.

Atter i et Møde den 6. Oktober 1909 ses det at være vedtaget at antage Fuldmægtig G. Winther til Bogholder for 1 Aar fra Oktober 1909, hvilken Vedtagelse imidlertid først under 31. Januar 1910 af Amtmanden meddeltes Fuldmægtig Winther.

At Mangelen af en fast Regnskabsfører ganske naturligt maa føre til et mangelfuldt Regnskab, er jo forstaaeligt nok og resulterer i det foreliggende Tilfælde i de ved Regnskaberne fundne Fejl.

Flertallet kan imidlertid som bemærket ikke lægge Ansvaret for den manglende eller mangelfulde Regnskabsførelse over paa nogen enkelt eller nogle enkelte Personer og ser derfor heller ikke nogen Grund til at foreslaa Tinget at foretage videre i Anledning af de ved de omhandlede Regnskaber fundne Mangler.

S. D. afgav Mindretallet (Patursson) en Betænkning, der er vedhæftet som Bilag 21.

Den *12. September* fremlagdes *følgende Ændringsforslag af Formanden*:

Tinget anmoder Amtmanden om at søge de af Revisor gjorte Udsættelser oplyste derved, at han om fornødent lader udarbejde nye Regnskaber. De fornødne Pengemidler stilles til hans Raadighed. Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens *2. Behandling* s. *D.* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* s. *D.* sattes Formandens Ændringsforslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Mindretallets Forslag Punkt 1—5 sattes derpaa samlet under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 1 Medlem stemte derfor, ingen imod.

XXIII. Amtskommunens Telefonanlæg.

A. Ang. Telefonvæsenets økonomiske Forhold m. v.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes en Beretning fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen, der er vedhæftet som Bilag 5.

Ved Sagens *1. Behandling* den *31. Juli* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den *1. August* valgtes: *Dahl, Effersøe, Poulsen, Nielsen* og *Winther*.

Den *4. Septbr.* afgav Udvalget (Ordfører: Winther) en Betænkning, der er vedhæftet som Bilag 10.

Den *8. September* foretoges *2. Behandling* af Sagen.

Punkt 1 behandledes.
" 2. Udvalgets Forslag sattes under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.
— 3. — — — — — — — 15 — — 0.
— 4 behandledes.
— 5. Udvalgets Forslag — — — — — — 15 — — 0.
— 6. — — — — — — 15 — — 0.

De ommeldte Punkter var hermed færdige fra Lagtinget.

Den *9. September* foretoges fortsat *2. Behandling* af Udvalgsbetænkningens Punkt 7.

Der fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Provsten og Samuelsen til Udvalgets Forslag:*

I Punkt 1, 2den og 3dje Linje forandres Ordene »inddrages fra 1. Januar 1914 at regne« til »nedsættes fra 1. Januar 1914 at regne til det halve.«

Sagen overgik til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *11. September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Effersøe til Udvalgets Forslag:*

I Punkt 1, 2den og 3dje Linie ændres Ordene »inddrages fra 1. Januar 1914 at regne« til »nedsættes fra 1. Januar 1914 at regne til $^1/_3$«.

Hele Udvalgets Forslag Punkt I i Nr. 7 sattes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke:* Provsten, Skaalum, Paturssøn, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, J. C. F. Dam, N. Djurhuus og Thorkildshøj).

Herefter betragtedes de af Provsten og Samuelsen samt af Effersøe fremsatte Ændringsforslag som bortfaldne.

Udvalgets Forslag Punkt II i Nr. 7 sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Udvalgets Forslag Punkt III i Nr. 7 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Mindretallets Forslag Punkt IV sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 4 Medlemmer stemte derfor.

B. Midlertidig Telefonforbindelse mellem Suderø og Sandø.

Den *3. September* afgaves følgende

Betænkning.

En saadan Forbindelse blev i Henhold til Lagtingets Beslutning (Tidenden for 1912, Side 135) etableret i Fjor for Telefonvæsenets Regning.

Efter at have konfereret med Forretningsmænd paa Suderø skal Udvalget, da der endnu ikke er blevet genoprettet nogen Telefonforbindelse med Suderø og iøvrigt af de samme Grunde som forrige Aar, foreslaa følgende til Tingets Vedtagelse:

For Telefonvæsenets Regning etableres en regelmæssig Fart paa Suderø med et dertil egnet søgaaende Motorfartøj til Befordring af Telegrammer, Telefonmeddelelser m. v. gennemsnitlig to Gange om Ugen fra 15. September til Udgangen af Oktober d. A. mellem Kvalhø (eller Tveraa) og Sand (om fornødent Skopen eller Skaalevig).

Ved Sagens *2. Behandling* den *5. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *4. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

C. Genoprettelsen af Telefonforbindelsen mellem Suderø og de øvrige Øer.

Den *5. September* afgaves følgende

Betænkning.

Lagtinget paakaldte i Fjor Statens Hjælp til en Genoprettelse af Telefonforbindelsen med Suderø, jfr. Tidenden for 1912, Side 136—137. Imidlertid er denne Sag endnu uafgjort, og der foreligger ikke ved Lagtingets Sammentræden den 29. Juli d. A. noget Svar fra Regeringen paa Tingets Henvendelse til denne (jfr. Beretning af 12. Juli 1913 fra Telefonvæsenets Driftsudvalg, Side 2—3). Paa Foranledning af Udvalget har Amtmanden rettet en telegrafisk Forespørgsel til Ministeriet for offentlige Arbejder om Sagen, og som Svar har Amtmanden den 13. f. M. modtaget følgende Telegram fra Ministeriet:

»Den ommeldte Foranstaltning kan kun gennemføres ved Bevilling paa Finansloven og herom er der ikke nu tagen Beslutning.«

Udvalget mener, at den foreliggende Sag er af saa stor Betydning for Færøerne i det hele taget og for Suderøen i Særdeleshed, at Lagtinget ikke bør slutte sin indeværende Samling uden at træffe en Bestemmelse, der medfører, at den omhandlede Forbindelse bliver etableret, inden Tinget samles igen næste Aar, for saa vidt dette overhovedet er muligt og forsvarligt.

Under Amtskommunens forhaandenværende økonomiske Forhold er det meget betænkeligt for Amtskommunen at overtage Anlæg og Drift af en Telefonforbindelse med Suderø, men man mener, at Amtskommunen dog bør tage Sagen i sin Haand, hvis der kan opnaas en tilfredsstillende Forbindelse, denne ikke bliver for dyr, og Staten vil yde et passende Bidrag saavel til Anlæg som til Drift — alt under den Forudsætning, at der ikke kan findes anden Udvej for Sagens gunstige Ordning.

Det er ikke tilraadeligt for Amtskommunen paany at iværksætte et Kabelanlæg. Derimod kan der muligvis tilvejebringes en tilfredsstillende og ikke for dyr traadløs Telefon- og Telegrafforbindelse.

Der foreligger et Tilbud af 13. Maj 1912 fra Det kontinentale Syndikat for Poulsen Radio-Telegrafi, Aktieselskab, om at levere 2 Stationer (deri ej indbefattet Materiale til og Bygningen af Huse og Fundamenter for Maskinanlæg) for traadløs Telefoni og Telegrafi, opstillede henholdsvis i Thorshavn og i Tveraa for en Pris af i alt 50,000 Kr., og man antager, at Prisen ikke er bleven højere, men maaske snarere det modsatte. Udvalget har søgt at skaffe sig Oplysning om den sandsynlige aarlige Udgift ved Stationernes Drift, men det er ikke lykkedes i den korte Tid, som Udvalget har haft til Raadighed, at tilvejebringe saadanne. Imidlertid har man nogen Grund til at antage, at Driften ikke vil blive dyr.

Man mener, at Driftsudvalget bør fortsætte Forhandlingerne med Regeringen paa Grundlag af Tingets Vedtagelse i Fjor om at:

»Lagtinget andrager endvidere hos Ministeriet for offentlige Arbejder om, at Ministeriet vil tage under Overvejelse, hvorledes den nu ophørte Telefonforbindelse mod Suderø kan genoprettes paa hensigtsmæssigste Maade, og at Ministeriet vil udvirke, at Statskassen afholder Anlægsudgifterne vedrørende den ny Forbindelse, samt at Statskassen, hvis der etableres traadløs Telefon (Telegraf), yder et aarligt Tilskud til Driften,«

og at Driftsudvalget bør bemyndiges til, hvis disse Forhandlinger ikke betimelig føre til et tilfredsstillende Resultat, at forhandle med Regeringen om Tilvejebringelse af en Bevilling paa næste Finanslov til Anlæg og Drift af en traadløs Telefon- (og Telegraf-)forbindelse med Suderø for Amtskommunens Regning, samt at iværksætte Anlægget for Amtskommunens Regning.

Forslag.

1. Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen bemyndiges til at fortsætte Forhandlingerne med Ministeriet for offentlige Arbejder overensstemmende med Lagtingets Vedtagelse i 1912 om Genoprettelse af Telefonforbindelsen med Suderø. (Vedkommende Udvalgs Forslag, Punkt 3, Lagtingstidenden 1912, Side 137).
2. Driftsudvalget bemyndiges til, hvis Forhandlingerne med Ministeriet overensstemmende med Post 1 ikke betimelig fører til et tilfredsstillende Resultat, at optage en Forhandling med Ministeriet angaaende Statstilskud paa næste Finanslov til Anlæg og Drift af en traadløs Telefon- (og Telegraf-)forbindelse med Suderø for Amtskommunens Regning.
3. Driftsudvalget bemyndiges til at etablere en traadløs Telefon- (og Telegraf-)forbindelse med Suderø for Amtskommunens Regning, for saa vidt der saavel til Anlæg som til Drift erholdes et passende Tilskud fra Staten ved Bevilling paa næste Finanslov, og til for Amtskommunen at optage det Laan, som Anlægget efter Udvalgets Skøn maatte nødvendiggøre, paa Vilkaar, som Udvalget skønner antagelige.
4. For saa vidt angaar den endelige Beslutning om Etablering af en eventuel traadløs Telefon- (og Telegraf-)forbindelse med Suderø og om Optagelse af Laan i den Anledning suppleres Telefonvæsenets Driftsudvalg med 4 Medlemmer.

Ved Sagens *2. Behandling* den *6. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *8. September* sattes Udvalgets Forslag

Punkt	1	under	Afstemning	og	vedtoges	med	15	Stemmer	mod 0.
—	2	—	—	-	—	—	15	—	— 0.
—	3	—	—	-	—	—	14	—	— 0.
—	4	—	—	-	—	—	14	—	— 0.

Den *12. September* fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning af Patursson:*

Driftsudvalget for Telefonvæsenet anmodes om at holde Lagtingets Medlemmer à jour med Forhandlingerne vedrørende Etableringen af Telefonforbindelsen med Suderø.

S. D. foretoges *1. Behandling* af Sagen, som derpaa overgik til 2. Behandling.

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* tog Forslagsstilleren sit Forslag tilbage.

Den *12. September* valgtes til Medlemmer af Driftsudvalget: *Amtmanden, Olsen* og *Winther*, samt endvidere vedrørende Telefonforbindelsen mellem Suderø og de øvrige Øer: *Effersøe, Dahl, Poulsen* og *S. av Skarði.*

XXIV. Tilvejebringelse af nye Lokaler for Færøernes Mellem- og Realskole.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion af 16. Juli 1913:*

Ved at tilstille Lagtinget en fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet modtaget Skrivelse af 9. f. M. med Bilag**) vedrørende en ny Skolebygning for Færøernes Mellem- og Realskole, skal Skoledirektionen udbede sig en Erklæring fra Lagtinget efter den ved bemeldte Skrivelse dertil givne Foranledning.

Ved Sagens *1. Behandling* den *5. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 6. s. M. valgtes: *H. A. Djurhuus, Effersøe, Provsten, Winther* og *Skarð.*

Den *9. September* afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 31.
**) Udelades her.

Udvalgsbetænkning.

Færø Amts Skoledirektion har udbedt sig en Erklæring fra Lagtinget i Anledning af, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved Skrivelse af 9. Juni d. A. har meddelt Direktionen, at Ministeriet, efter at have indhentet kgl. Bygningsinspektør M. Borchs Erklæring over de fra Skoledirektionen modtagne, af Arkitekt Hagemann og Tømrermester Tórgarð udarbejdede Tegninger med Beskrivelser og Overslag til den nye Skolebygning for Færøernes Mellem- og Realskole, efter det i Erklæringen udtalte ikke vil kunne godkende de foreliggende Udkast, men skal henstille, at der sker Henvendelse til en sagkyndig Arkitekt om Udarbejdelse af et endeligt Forslag ledsaget af en udtømmende Arbejdsbeskrivelse og at det særlig tages under Overvejelse, hvorvidt det vil være formaalstjenligt at opføre Skolen efter Pavillonsystemet.

Udvalget finder ikke Anledning til at dvæle ved den af Bygningsinspektøren udtalte Kritik over de ham forelagte Projekter til den omhandlede Skolebygning, men kan kun beklage, at Opførelsen af den saa haardt tiltrængte Bygning ikke har kunnet paabegyndes allerede i indeværende Aar, skønt der ved Finansloven for Finansaaret 1913 14 til dette Byggeforetagende er bevilget 15,000 Kr. som første Del af en toaarig Bevilling paa ialt 40,000 Kr., efter at der siden 1909 har foreligget Tilsagn om andre 40,000 Kr. i samme Øjemed fra Thorshavns Kommune, Færø Amts økonomiske Fond og Skolefonden i Forening.

En fortsat Forhandling mellem alle de Myndigheder, der har givet Løfte om Bevilling til den projekterede Skolebygning, angaaende en endelig Byggeplan, vil efter Udvalgets Mening let komme til yderligere at forsinke Bygningens Opførelse. Udvalget har derfor anset det for rettest, at forespørge hos Thorshavns Byraad, om der ikke under de forestaaende Forhandlinger om Sagen kunde gaas ud fra, at Thorshavns Kommune vil deltage i Skolebygningens Opførelse med de i 1909 tilsagte Tilskud, uanset at Bygningen nu maa tænkes at ville blive opført efter andre Planer og Tegninger, end de Byraadet i 1909 forelagte. Herpaa har Thorshavns Byraad i Skrivelse af 8. d. M. svaret bekræftende.

Udvalget mener, at ogsaa Lagtinget under de foreliggende Omstændigheder bør genbevilge det i 1909 af økonomisk Fond bevilgede Beløb af 10,000 Kr. uden at lade Genbevillingen være betinget af bestemte Tinget forelagte Byggeplaner, og at Tinget rettest overlader til Skoledirektionen at føre Forhandlingerne med Ministeriet til et endeligt Resultat.

I denne Forbindelse maa Udvalget dog udtale, at man ganske kan tiltræde, hvad Bygningsinspektør Borch i sin Erklæring har anført til Fordel for at lade Skolen opføre med én Etage. Udvalget har derfor formaaet Tømrermester Tórgarð om paa dette Grundlag at udarbejde en Tegning eller Byggeplan til den omhandlede Skole med tilhørende Beskrivelse og Overslag. Dette Udkast, som fremlægges med nærværende Betænkning, forekommer Udvalget at være særdeles tilfredsstillende og at foretrække fremfor de tidligere udkastede Byggeplaner; dog maa Udvalget finde, at den planlagte Overlærerbolig maa kunne reduceres en hel Del, idet en saadan af fuld forsvarlig Størrelse og Indretning formentlig bør kunne opføres for højst 10,000 Kr.

I Henhold til anførte skal man indstille til Tingets Vedtagelse:

1. Det i Lagtingssamlingen 1909 af Føre Amts økonomiske Fond til Opførelse af en Skolebygning for Færøernes Mellem- og Realskole bevilgede Beløb af 10,000 Kr. genbevilges.
2. Lagtinget anbefaler i Hovedtrækkene den sidste af Tømrermester Tórgarð udarbejdede Byggeplan og udtaler sin Forventning om, at de samlede Omkostninger ved hele Byggeforetagendet under ingen Omstændigheder kommer til at overstige 80,000 Kr.

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *12. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning.

Punkt 1 vedtoges med 18 Stemmer mod 0.
— 2 — — 17 — — 0.

XXV. Opførelse af forskellige Skolestuer.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelser*:

I Anledning af Amtets højtærede Skrivelse af 29. August f. A., hvori Forstanderskabet anmodes om at oplyse, om det vil tilpligte Sandevaag Sogn til med sædvanligt Tilskud fra Statskassen at bekoste Opførelse og forsvarlig Vedligeholdelse af en Skolestue i Slettenæs, har Forstanderskabet i et Møde den 28. September f. A. vedtaget at tilpligte Sandevaag Sogn til med sædvanligt Tilskud fra Statskassen at bekoste Opførelse og forsvarlig Vedligeholdelse af en Skolestue i Slettenæs paa Betingelse af, at Beboerne i Slettenæs udføre alt i den Anledning nødvendigt Pligtarbejde. En saadan Udtalelse foreligger nu fra Beboerne i Slettenæs og følger hoslagt.

Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune, Sandevaag d. 11. Januar 1913.

P. F. V.

J. Z. Nielsen,
Fmd.

Til
Færø Amt.

Undertegnede Beboere af Slettenæs erklære os herved villige til at skaffe de til en Skolestue af Størrelse 8×10 Alen indvendig Maal fornødne Sten til Veje og sætte dem op, naar til Gengæld Sandevaag Sogn staar inde for, hvad der medgaar udover Statstilskudet 1400 Kr.

Slettenæs i Oktober 1912.

(16 Underskrifter.)

S. D. fremlagdes følgende *Skrivelser:*

Til

Lagtinget.

Undertegnede Forstanderskab tillader sig herved ærbødigst at andrage om, at der maa blive tilstaaet Kommunen det sædvanlige Tilskud til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hvidenæs.

Man skal tillade sig at anføre, at der for Tiden er 10 skolepligtige Børn i den nævnte Bygd, og om et Par Aar vil der ventelig være 16, og da det ikke er muligt i Bygden at faa et til Skolebrug passende Lokale til Leje, er det i høj Grad nødvendigt, at der opføres en Skolestue, men Udgifterne hertil vil være for store at bære for Kommunen uden Hjælp.

Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrøme Præstegæld, den 27. Maj 1913.

P. F. V.

N. Nolsø,
Fmd.

* * *

Ved Tilbagesendelsen af hoslagte Sag, Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrøme Præstegæld om Tilskud til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hvidenæs, skal jeg paa Skolekommissionens Vegne anbefale nævnte Andragende og samtidig udtale følgende:

Befolkningen paa Hvidenæs har længe følt Savnet af en Skole. Daarlige økonomiske Forhold foruden andre Omstændigheder har været til Hinder for Oprettelsen af en Skole der. Fra 1. April d. A. er der imidlertid — for en væsentlig Del paa Grund af stor Offervillighed fra Befolkningens Side — kommet en fast, regelmæssig Skoleundervisning i Gang paa Hvidenæs. Men der mangler en Skolestue. Det Lokale, der nu benyttes til Skolestue, er en lille, lav Stue i et gammelt fattigt, privat Hus, kan kun betragtes som en foreløbig Nødhjælp, desuden er det kun lejet for et Aar. Der er derfor Trang til en Skolestue, og naar

Hensyn tages til Befolkningens Offervillighed til Trods for dens ringe, økonomiske Evner, vil det være ønskeligt, at Lagtinget stiller sig velvilligt til denne Sag.

Sandegærde, den 6. Juni 1913.

J. Dahl.

Til
Færø Amt.

S. D. fremlagdes følgende *Andragende:*

Undertegnede Forstanderskab for Vaago Sognes Kommune tillader sig herved ærbødigst at indkomme til det høje Lagting med Andragende om, at Tinget vil udvirke Statstilskud til Opførelse af en Skolestue i Sørvaag med et Gavlværelse til Beboelse for 2den Læreren ved Sørvaag og Bø Sognes Skoler.

Der er for Tiden lejet et Værelse, hvori 2den Læreren underviser Børnene, men dette Værelse er altfor lille og det er heller ikke sikkert, hvorlænge man kan faa dette Værelse til Leje. Der er derfor stor Trang til Opførelse af Skolestue i Bygden. Skolestuen tænkes opført vest for den nuværende Skolestue og fastbygget til denne, med en fælles Gang imellem begge Skolestuerne.

Man forventer at erholde det sædvanlige Tilskud af Statskassen saaledes, at Kommunen tilskyder det Beløb, der efter Fradrag af Statskassens Tilskud kommer til at mangle.

Forstanderskabet for Vaago Sognes Kommune, Sandevaag d. 1. Juli 1913.

P. F. V.

J. Z. Nielsen,
Fmd.

Til
Færøernes Lagting.

S. D. fremlagdes følgende *Andragende:*

Undertegnede Medlemmer af Skolekommissionen og Sognekommissionen for Bø Sogn tillader os herved ærbødigst at indkomme til det høje Lagting med Andragende om, at Tinget vil søge bevilget Tilskud til Opførelse af to Skolestuer i Bygderne Bø og Gaasedal.

Der er stor Trang til Skolestuer i Sognet, da de, man har, for det første er smaa og ubensigtsmæssige, idet de ikke i nogen Maade opfylder de Fordringer, der maa stilles til saadanne Lokaler, og for det andet kun bliver til vor Raadighed for en kortere Tid. Da Bygderne er forholdsvis smaa og Børneantallet ikke er og vel heller ikke kan ventes at blive saa stort, som i de større Bygder, mener vi at kunne nøjes med Lokaler, der er mindre end dem, der almindelig er bleven opført andre Steder og saaledes ogsaa nøjes med noget mindre Tilskud, og tillader vi os at henvise til vedlagte Overslag, hvilket, som det vil ses, er en hel Del lavere end ved andre Bygninger af samme Art.

Arbejdet ved at skaffe alt det nødvendige Materiale paa Arbejdspladsen

besørges af Kommunen ved dens Pligtmandskab, og er Kommunen villig til at skaffe det nødvendige Grundareal.

Vi tillader os ærbødigst at overgive vor Ansøgning til det høje Tings velvillige Behandling, idet vi henvise til to af os i sin Tid til Færø Amts Skoledirektion indsendte Skrivelser denne Sag angaaende.

I Skolekommissionen for Bø Sogn, Bø den 16. Juni 1913.

Ærbødigst

Z. Ole-Jacobsen. *J. Hejnesen.* *J. Ole-Jacobsen.*

Til
Færøernes Lagting.

* * *

Foranstaaende Andragende tillader man sig herved paa det bedste at anbefale. Det vil, saafremt Andragendet ikke bevilges, blive meget vanskeligt, ja maaske umuligt, at erholde Lokaler til Skolestuer i Bygderne Bø og Gaasedal.

Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune, Sandevaag d. 30. Juni 1913.

P. F. V.

J. Z. Nielsen,
Fmd.

S. D. fremlagdes følgende *Andragende:*

Til
Færøernes Lagting.

For lidt over 30 Aar siden blev der i Bygden Kvalbø paa Suderø opført en Skolebygning, omfattende Skolestue og Lærerbolig. Læreren, som har været i Embede i 40 Aar, underviste ogsaa Børnene i Bygden Kvalvig, hvor der for 4 Aar siden blev ansat en Lærer. Børneantallet i Kvalbø Bygd er imidlertid nu blevet saa stort, at Undervisningen maa siges at overskride en enkelt Mands Arbejdsevne, her er nemlig for Tiden 90 Børn i skolepligtig Alder.

Da man saaledes kan regne med Muligheden af, at der i en nær Fremtid ansættes en Hjælpelærer eller Lærerinde, tillader Sognets Skolekommission sig ærbødigst hos det ærede Lagting at andrage om dettes velvillige Medvirken til, at der af det Offentliges skaffes Midler til Opførelse af en Skolestue her i Bygden.

Kvalbø, den 27. Juni 1913.

P. S. V.

Gulak Jacobsen,
Sognepræst.

* * *

Nærværende Andragende angaaende Opførelse af en Skolestue i Kvalbø er blevet behandlet i et Forstanderskabsmøde i Dag, hvor man har vedtaget at give det sin Anbefaling. Da det kan forudsættes, at Børneantallet i Bygden fremdeles vil blive ved at vokse, vil en Foranstaltning som den antydede i den nærmeste Fremtid blive nødvendig. Man maa derfor — til Trods for Sognets mindre heldige økonomiske Omstændigheder — billige den af Skolekommissionen foreslaaede Ordning, idet man forventer, at der af Statskassen vil blive ydet et passende Tilskud i Lighed med, hvad der tidligere har været ydet til forskellige Kommuner i lignende Tilfælde.

Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune, Kvalbø d. 28. Juni 1913.

P. F. V.

O. N. Skaalum,
Formand.

Den *30. August* afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg har haft til Behandling følgende Andragender om Statstilskud til Opførelse af Skolestuer:

1. Andragende fra Skolekommissionen for Kvalbø Sogn, anbefalet af vedkommende Kommunalforstanderskab, om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen ydes sædvanligt Tilskud til Opførelse af en Skolestue til i Bygden Kvalbø, hvis Børneantal i undervisningspligtig Alder for Tiden opgives til 90, hvorfor der, uagtet Bygden Kvalvig for kun 4 Aar Siden udskiltes fra Kvalbø som særskilt Skoledistrikt med egen Lærer, meget snart maa ansættes en Andenlærer (eller Lærerinde) ved Skolen i Bygden Kvalbø, hvor der saaledes bliver Trang til en ny Skolestue foruden den nærværende.
2. Andragende fra Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune om, at Tinget vil udvirke Statstilskud til Opførelse af en Skolestue i Sørvaag med et Gavlværelse til Beboelse for Andenlærer en ved Sørvaag og Bø Sognes Skoler. Det oplyses i Andragendet, at det af Andenlæreren til Undervisningen i Sørvaag hidtil benyttede Værelse har været altfor lille, og det vides desuden ikke, hvor længe man kan faa det til Leje.
3. Andragende fra Beboerne af Bygden Slettenæs i Sandevaag Sogn, Vaagø Præstegæld, anbefalet af Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune, om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen ydes sædvanligt Tilskud til Opførelse af en Skolestue af passende Størrelse i Slettenæs.
4. Andragende fra Skolekommissionen for Bø Sogn i Vaagø Præstegæld, anbefalet af vedkommende Kommunalforstanderskab, om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen ydes Tilskud til Opførelse af to Skolestuer i Sognet, nemlig en Skolestue i hver af de to lige store Bygder Bø og Gaasedal.
5. Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømmø Præstegæld, anbefalet af vedkommende Skolekommission, om Statstilskud af sædvanlig Størrelse til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hvidenæs i Thorshavns udenbys Sogn, i hvilken Bygd der paa Grund af Beboernes daarlige økonomiske Kaar først fra 1. April d. A. er kommen en fast regelmæssig Skoleundervisning i Gang.

Samtlige disse Andragender mener Udvalget at burde anbefale. Medens de to førstnævnte, som anført, angaa Opførelse af Skolestuer i større Bygder (Kvalbø og Sørvaag), hvor de undervisningspligtige Børns Antal er blevet for stort for én Lærer (og en Skolestue), omhandle de 3 sidstnævnte Andragender Opførelse af Skolestuer i 4 smaa Bygder (Slettenæs, Bø, Gausedal og Hvidenæs), hvor Antallet af undervisningspligtige Børn, for Tiden kun er omkring 10, og hvor man derfor hidtil har søgt at hjælpe sig saa godt som muligt med de tit altfor smaa og uhensigtsmæssige Stuer, som man tilfældigvis kunde faa til Leje. Det maa derfor betragtes som et stort Fremskridt, at man paa disse Steder faar opført ordentlig indrettede Undervisningslokaler. Naar det i Andragendet fra Sognekommissionen for Bø Sogn antydes, at man i de smaa Bygder med ringe Børneantal af Hensyn til Omkostningerne kunde nøjes med mindre Skolestuebygninger end de almindelige, maa Udvalget dog anse det for rettest, at disse Bygninger, hvor det i det hele taget skønnes nødvendigt, at Stat og Kommune i Fællesskab opfører saadanne, faar den sædvanlige Størrelse (12×8 Alen indvendigt Maal, inddelt i Skolestue, Forstue og et lille Værelse), idet man ikke maa lade ude af Betragtning, at disse af Sten som Hovedbyggemateriale opførte Bygninger ere bestemte til at staa i lange Tider, og Antallet af skolesøgende Børn i de allerfleste Bygder er voksende.

I Henhold til det anførte skal Udvalget indstille til Lagtingets Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas

1. Kvalbø Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Kvalbø;
2. Sørvaag Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue;
3. Sandevaag Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Slettenæs;
4. Bø Sogn til Opførelse af to Skolestuer i Sognet, en i hver af Bygderne Bø og Gausedal, et Tilskud af 1400 Kr. til hver af Skolestuerne;
5. Thorshavns udenbys Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hvidenæs.

Ved Sagens *2. Behandling* den *2. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *5. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

Den *6. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 6. September 1913.

Lagtinget har i dettes indeværende Samling enstemmig med 17 Stemmer vedtaget at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas:

1. Kvalbø Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Kvalbø,
2. Sørvaag Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Sørvaag,
3. Sandevaag Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Slettenæs,
4. Bø Sogn til Opførelse af to Skolestuer i Sognet, én i hver af Bygderne Bø og Gaasedal, et Tilskud af 1400 Kr. til hver af Skolestuerne,
5. Thorshavns udenbys Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hvidenæs.

I Henhold til det saaledes vedtagne tager man sig herved den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved sammes gunstige Forsorg af Statskassen maatte blive tilstaaet bemeldte Sogne de begærede Tilskud til Opførelse af de nævnte Bygninger, idet man som nærmere Motivering tillader sig at henvise til hoslagte Andragender og ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning.

Svenning Rytter. *Fr. Petersen.*

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet.

XXVI. Udsættelse af Præmier for Tegninger til et færøsk Hus med Stald.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Amtet af 31. Marts 1913.*

Hosfølgende Sag med Hensyn til Bygning af færøske Huse med tilsvarende Stalde skal man herved tilstille Lagtinget med Amtets Anbefaling.

Afskrifter af Amtets Skrivelser af 25. November f. A. og 20. Decbr. s. A. vedlægges.*)

---

*) Udeladtes her.

S. D. henvistes Sagen til Budgetudvalget.

Den *15. August* afgav Udvalget (Ordfører: Efforsøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Efter at der i Fjor var blevet rejst en offentlig Diskussion om Betimeligheden af at udsætte Præmier for at tilvejebringe Tegninger til et færøsk Hus med Stald, har Amtmanden henvendt sig til Direktionen for det Classenske Fideikommis med en Henstilling om at stille et Pengebeløb til Raadighed i det omhandlede Øjemed. Direktionen har derefter erklæret at ville yde Sagen sin Støtte ved at afholde Halvdelen af de med dens Gennemførelse forbundne Udgifter, dog ikke udover 250 Kr., under Forudsætning af, at Lagtinget medgiver Sagen sin Anbefaling og vil yde et tilsvarende Bidrag til dens Fremme eller dette skaffes til Veje paa anden Maade.

Udvalget finder, at Sagen fortjener Støtte fra Lagtinget, og at det rigtigste vil være at bevilge fornødne Midler af det Hansenske Legats Renter.

Man tillader sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Der udskrives en offentlig Konkurrence angaaende Besvarelsen af følgende Opgave:

   Tegning med Overslag og Beskrivelse af

   a. et færøsk Beboelseshus med Stald til 1 à 2 Køer, Hølade med Rum til Fjerkræ.
   b. et færøsk Beboelseshus med Stald til 6 à 8 Køer og 1 à 2 Heste. Hølade samt Rum til Fjerkræ.
2. For de to bedste Besvarelser gives, for saa vidt de anses kvalificerede, to Præmier paa henholdsvis 200 Kr. og 150 Kr.
3. De præmierede Tegninger m. v., der blive Lagtingets Ejendom, offentliggøres.
4. Lagtinget vælger 3 Personer til at bedømme de indkomne Besvarelser.
5. Lagtinget bevilger et Beløb paa 300 Kr. af det Hansenske Legats Renter til i Forening med det Beløb, som Direktionen for det Classenske Fideikommis har stillet til Raadighed, at anvendes til Præmie samt til Udgifterne ved Offentliggørelse af de præmierede Besvarelser af Opgaven.

Ved Sagens *2. Behandling* den *21. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *25. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

XXVII. Vilkaar for Deling af Viderejde, Svinø og Fuglø Sognes Kommune i to særskilte Kommuner.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes Forslag til Vilkaar for Adskillelse af Viderejde, Svinø og Fuglø Sognes Kommune som to særskilte Kommuner.**)

S. D. henvistes Sagen til det kommunale Udvalg.

Den *5. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarð) følgende

Udvalgsbetænkning.

Lagtinget behandlede i Fjor Sagen om Delingen af »Viderejde, Svinø og Fuglø Sognes Kommune« i 2 Kommuner, nemlig: 1) »Viderejde Sogns Kommune« og 2) »Fuglø og Svinø Sognes Kommune«.

Lagtinget anbefalede Delingen, og nu foreligger der en Skrivelse af 28. Januar 1913 fra Justitsministeriet, som bifalder, at den ansøgte Deling foretages i Overensstemmelse med Lagtingets Indstilling, og at Delingen træder i Kraft fra den 1. Oktober 1913 at regne, naar der af Forstanderskabet for Viderejde, Svinø og Fuglø Sognes Kommune er gjort Forslag om Udskillelsesvilkaarene, hvis endelige Bestemmelse overlades til Lagtinget.

Forstanderskabet har den 16. Juni d. A. vedtaget følgende:

Forslag

til

Vilkaar

for

Adskillelsen af Viderø, Fuglø og Svinø Sogne som to særskilte Kommuner, idet Viderø udgør en særskilt Kommune og Fuglø og Svinø en Kommune for sig.

A. I. Viderø Sogns Kommune overtager Ejendomsretten og Vedligeholdelsespligten til:

a) de i Viderø Sogn opførte Skoler (1 Skolebygning paa Virderejde med tilhørende Kæld og 1 Skolestue i Norddeble) med tilhørende Grundstykker og Inventariegenstande.

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 77.
**) Udelades her.

b) de i Viderø Sogn værende Veje, Broer og Landingssteder, forsaavidt disse er kommunal Ejendom.
c) de øvrige i Viderø Sogn værende Bygninger og Grundstykker, som den 30. September 1913 maatte tilhøre Kommunen.

II. Fuglø og Svinø Sognes Kommune overtager Ejendomsretten og Vedligeholdelsespligten til:
a) de i Fuglø og Svinø Sogne opførte Skoler (1 Skole i Svinø, 1 Skolestue paa Kirke) med tilhørende Grundstykker og Inventariegenstande.
b) de i Fuglø og Svinø Sogne værende Veje, Broer og Landingssteder, forsaavidt disse er kommunal Ejendom.
c) de øvrige i Fuglø og Svinø Sogne værende Bygninger og Grundstykker, som den 30. September 1913 maatte tilhøre Kommunen.

B. I. Viderø Sogns Kommune overtager:
a) den Beholdning af Kontanter, Skatterestancer og udestaaende Fordringer, som den 30. September 1913 maatte tilhøre Viderø Sogn.
b) den Gæld, herunder indbefattet resterende Udbetalinger for Regnskabsaaret 1912—13, som den 30. September 1913 maatte paahvile Viderø Sogns Kommune.
c) endvidere en Vandledning, tilhørende Skolen paa Viderejde.

II. Fuglø og Svinø Sognes Kommune overtager:
a) den Beholdning i Kontanter, Skatterestancer og udestaaende Fordringer, som den 30. September 1913 maatte tilhøre Fuglø og Svinø Sogne.
b) den Gæld, herunder indbefattet resterende Udbetalinger for Regnskabsaaret 1912—13, som den 30te September 1913 maatte paahvile Fuglø og Svinø Sogne.
c) Garanti for en Vandledning paa Svinø.

Opgørelse over Sognenes Formue og Gæld efter ovenstaaende Poster 1 og 2 affattes ved Udgangen af Regnskabsaaret 1912—13 af Forstanderskabet for Viderø, Fuglø og Svinø Sogns Kommune, eller dets Formand. Denne Opgørelse bliver eventuelt at rette, naar Regnskaberne for Aaret 1912—13 ere aflagte, reviderede og dekiderede.

C. I. a) Viderø Sogns Kommune oppebær fremtidig alle ikke ovenfor nævnte Indtægter, som efter Lovgivningen eller den almindelige Praksis vilde tilfalde Viderø Sogn under den nuværende fælles Bestyrelse; under disse Indtægter regnes bl. a. Refusion af Fattighjælp og Alderdomsforsørgelsesudgifter, som ere afholdte af Viderø Sogn.
b) Ligeledes overtager Viderø Sogns Kommune alle de Forpligtelser, som den 30. September 1913 efter Lovgivningen eller gyldige af Lagtinget godkendte Forstanderskabsvedtægter maatte paahvile Viderø Sogn, herunder indbefattet Fattigforsørgelse og Alderdomsunderstøttelse.

II. a) Fuglø og Svinø Sognes Kommune oppebær fremtidig alle ikke ovenfor nævnte Indtægter, som efter Lovgivningen eller den almindelige Praksis vilde tilfalde Fuglø og Svinø Sogne under den nuværende Bestyrelse; under disse Indtægter regnes bl. a. Refusion af Fattighjælp og Alderdomsforsørgelsesudgifter, der ere afholdte af Fuglø og Svinø Sogne.
b) Ligeledes overtager Fuglø og Svinø Sognes Kommune alle de Forpligtelser, som den 30. September 1913 efter Lovgivningen eller gyldige af Lagtinget godkendte Forstanderskabsvedtægter, maatte paahvile Fuglø og Svinø Sogne, herunder indbefattet Fattigforsørgelse og Alderdomsunderstøttelse.

D. Bidrag til Skydsvæsenet under hver Kommune for sig efter Folketal i Henhold til Lov af 17. Marts 1865 jfr. Lov (Nr. 3) af 14. Januar 1881. Ligeledes ydes Bidrag til Jordemodervæsenet af hver Kommune for sig efter Reglerne i Lov (Nr. 37) af 29. Marts 1878.

E. De Forstanderskabet for Viderø, Fuglø og Svinø Sognes Kommune tilhørende Protokoller og Arkivsager opbevares fremtidig af Forstanderskabet for Viderø Sogns Kommune.

Medlemmerne af Forstanderskabet for Fuglø og Svinø Sognes Kommune skal fremtidig have Adgang til at se, eventuelt afskrive, disse Protokoller og Arkivsager og være berettigede til, imod at betale almindelig Afskrivningsløn, at forlange Udskrift af Protokoller og Afskrift af Dokumenter, alt forsaavidt angaar Fuglø og Svinø Sogne.

Undertegnede Udvalg, der har haft denne Sag til Behandling, skal derfor tillade sig at foreslaa Lagtinget at vedtage:

Lagtinget samtykker og stadfæster herved det af Forstanderskabet for Viderejde, Fuglø og Svinø Sognes Kommune udarbejdede Forslag til Vilkaar for Delingen af ovennævnte Sogne i 2 særskilte Kommuner.

Ved Sagens *2. Behandling* den *8. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

XXVIII. Vilkaar for Deling af de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld i 4 selvstændige Kommuner.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *Forslag til Vilkaar for Deling af de forenede Sognes Kommune i Nordstrøma Præstegæld i 4 selvstændige Kommuner.***)

S. D. henvistes Sagen til det *kommunale Udvalg*.

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 73.
**) Udelades her.

Den *5. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarð) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Fjor indkom der til Lagtinget et Andragende fra hvert af de enkelte Sogne i Nordstrømø Præstegæld om, at vedkommende Sogn maatte blive udskilt som særlig Kommune.

Lagtinget behandlede Andragenderne og anbefalede Udskillelsen saaledes, at »de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld« skulde deles i 4 særskilte Kommuner, og nu foreligger der en Skrivelse af 23. Oktober 1912 fra Justitsministeriet, som bifalder, at Kvivig, Kollefjord og Kvalvig Sogne i Overensstemmelse med Kommunallovens § 1 udskilles fra »de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld« som særskilte Kommuner, medens Saxen og Haldersvig Sogne skal udgøre en særlig Kommune, samt at Delingen træder i Kraft den 1. Oktober 1913, naar der forinden af Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld er gjort Forslag om Udskillelsesvilkaarene, hvis endelige Bestemmelse overlades til Lagtinget.

Forstanderskabet har den 9. December 1912 vedtaget følgende Forslag til Vilkaar for Delingen af de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld i 4 selvstændige Kommuner:

1. I Henhold til Skrivelse fra Færø Amt af 7. September 1912 deles de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld fra 1. Oktober 1913 i 4 Kommuner: 1) Kvivig Sogns Kommune, 2) Kollefjord Sogns Kommune, 3) Kvalvig Sogns Kommune og 4) Haldersvig og Saxen Sognes Kommune.
2. Da hvert Sogn indenfor de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld hidtil har haft sit særlige Regnskab, foreslaas det, at ved Delingen af Kommunen i 4 særskilte Kommuner, hver Kommune da beholder den Formue og Gæld, som Reguskabet for 1912—13 udviser 30. September 1913.
3. Hver Kommune beholder alle Rettigheder, som angaar vedkommende Sogn. Statens Tilskud til Alderdomsunderstøttelse fordeles til hver Kommune i Forhold til deres aarlige Udgift til samme indtil 30. September 1913.

Betalingen, der til enhver Tid maa ydes for det fælles faste Fattiglem, Sara Sophie Petersen, forslaas fordelt saaledes paa de 4 Kommuner: Kvivig $^{21}/_{100}$, Kollefjord $^{17}/_{100}$, Kvalvig $^{19}/_{100}$, Haldersvig $^{12}/_{100}$ — og Saxen $^{0}/_{100}$ — $^{21}/_{100}$, $^{22}/_{100}$ ydes af Vestmanhavns Kommune.

Jordemodervæsenet i Haldersvig og Saxen bliver uforandret.

Læreren i Kvalvig, der tillige betjener Saxen $^{1}/_{4}$ af Tiden, lønnes, saa længe dette Forhold vedvarer med $^{1}/_{4}$ fra Haldersvig Saxen Kommune, og $^{3}/_{4}$ fra Kvalvig Kommune.

Vedligeholdelsen af Broen ved Klivende i Kollefjordsdalen paahviler Kvivig og Kollefjord Kommune med Halvdelen hver.

Undertegnede Udvalg, der har haft denne Sag til Behandling, skal derfor tillade sig at foreslaa Lagtinget at vedtage:

> Lagtinget samtykker og stadfæster herved det af Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld udarbejdede Forslag til Vilkaar for Delingen af ovennævnte Kommune i 4 selvstændige Kommuner dog saaledes, at der tilføjes et nyt 4. Punkt saalydende:
>
> De Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld tilhørende Protokoller og Arkivsager opbevares fremtidig af Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune. Medlemmerne af Forstanderskaberne for de andre ny Kommuner skal fremtidig have Adgang til at se, eventuelt afskrive disse Protokoller og Arkivsager og være berettigede

til, imod at betale almindelig Afskriverløn, at forlange Udskrift af Protokollerne og Afskrift af andre Dokumenter, alt forsaavidt angaar de ny Kommuner.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 8. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

XXIX. Sagen angaaende Pligtarbejde i de forskellige Kommuner.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 17. Juli 1913.*

I sidste Lagtingssamling vedtog Lagtinget følgende Forslag:

»Amtmanden anmodes om til næste Aars Lagtingssamling at indhente Oplysninger om:

1. hvorvidt de samme eller forskellige Regler vedrørende Pligtarbejde er eller har været gældende i de forskellige Sogne, særlig med Hensyn til:
   a) Aldersgrænsen for Udførelsen af Pligtarbejde,
   b) hvorvidt Arbejdsmænd, Købmænd, Bestillingsmænd, Embedsmænd og andre Samfundsborgere har de samme Forpligtelser til at udføre Pligtarbejde, og
2. hvilke Bestemmelser der ligger til Grund for den nuværende Ordning.«

Paa Foranledning heraf har Amtet herved indhentet de hoslagte, tilligemed Erklæringer fra Syssesmændene, fremsendte Udtalelser fra saa godt som samtlige Forstanderskaber til hvilke man ganske skal henvise, idet man kun skal anføre, at det fremgaar af de nævnte Erklæringer,

at der ikke følges samme Aldersgrænser i de forskellige Kommuner, idet Arbejdspligten i Reglen begynder ved det 15. Aar, men undertiden et Aar før

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 192.

eller senere, og idet navnligt c. Halvdelen af Kommunerne udstrækker Arbejdspligten til det fyldte 60de Aar, medens andre i Lighed med Skydsloven sætter Grænsen ved det 50de Aar, og

at der ligeledes heller ikke følges faste Regler med Hensyn til hvilke Personer der fritages, idet der i nogle Kommuner er Tilbøjelighed til at fritage de samme Personer, som nævnt i Skydslov af 17. Marts 1865 § 2, medens andre ikke gaar saa vidt. Præster og Lærere er de fleste Steder fritagne for Pligtarbejde; i enkelte Kommuner, saaledes Famien, kræves det at vedkommende skal stille en Stedfortræder, jfr. Erklæring fra Syssolmanden for Suderø Syssel og Kancelli-Skrivelse af 20. Juni 1843. I Sandø Sognes Kommune er blandt andet Handelsfolk fritagne for Pligtarbejde, og i Sumbø ses det samme at være Tilfældet med Skydsskafferen og Kundgøreren.

Men Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Bestemmelser, der ligger til Grund for den nuværende Ordning, skal man anføre, at den eneste Lovbestemmelse eller lignende, der saavidt Amtet bekendt findes om Pligtarbejde, er — bortset fra Kancelli-Skrivelse af 22. November 1836, jfr. Lov Nr. 40 af 30. Marts 1894 § 1 Nr. 5 og 7, om Pligtarbejdets Frembringelse —, Landkommunalloven af 28. Februar 1872 § 21 sidste Punktum, der er saalydende:

»Forstanderskabet har Ret til i Overslaget for hvert enkelt Aar at bestemme, at det Pligtarbejde, saasom Vejarbejde, Arbejde ved Kirkers og Skolers Opførelse m. v., der *efter de hidtil gældende Regler* paahviler Bygdefolkene, bortfalder, saaledes at Udgifterne til Arbejdets Udførelse ved lejede Folk paalignes hele Sognet, dog ved den nærmere Bestemmelse, at det Arbejde, der pludselig bliver nødvendigt, f. Eks. ved Vejes Ødelæggelse som Følge af Naturbegivenheder eller ved Søgen efter borteblevne Personer, udføres uden Vederlag.«

Som man vil se er det udelukkende Sædvanen i hvert enkelt Sogn, der er bestemmende for, hvilke Regler, der skal følges med Hensyn til Pligtarbejde, og dette er da ogsaa gentagne Gange udtalt, af Amtet (f. Eks. i Skrivelse af 16. Maj 1905 og 21. April 1908 (til Sand)), der samtidig har udtalt, at de i Skydsloven indeholdte Regler, ikke er umiddelbar anvendelig paa andet Pligtarbejde. — Som det vil ses af den ovenanførte Lovbestemmelse skulde det strængt taget være den før 1872 gældende Sædvane, der var det afgørende for Spørgsmaalets Besvarelse. Men det naturlige er dog i saadanne Tilfælde, hvor der, saaledes som det synes at være sket flere Steder (i Amtets Skrivelse til Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune af 24. April 1909 siges det saaledes, at Handelsbetjente er arbejdspligtige, jfr. Forstanderskabets vedlagte Erklæring), uanset den nævnte Bestemmelse, har udviklet sig en saadan Sædvane, da at lægge denne til Grund.

Bestemmelsen i Landkommunalloven § 21 aabner Forstanderskabet Ret til at bestemme, at Pligtarbejde ikke skal anvendes, og Arbejdet i Stedet skal udføres ved lejede Folk. Amtet har forespurgt Forstanderskaberne om, i hvilket Omfang denne Regel anvendes, og det viser sig da, at den nævnte Regel næsten altid benyttes i de Kommuner, hvor der findes mere tæt og uensartet Bebyggelse, saasom (Thorshavn), Frodehø, Klaksvig, Vestmannhavn, Vaag og Sand, medens den hidtil kun har været lidet anvendt i de fleste andre Kommuner.

Omend de gældende Regler maa siges i visse Tilfælde, paa Grund af deres Henvisning til den hidtil brugte Fremgangsmaade, at kunne give Anledning til en Del Tvivl, maa de dog siges hidtil i det Hele at have virket tilfredsstillende, og Amtet mener derfor ikke der vil være Grund til at foretage Skridt til en nærmere Præcisering eller Omordning af Reglerne for Pligtarbejde, saa meget mindre som Forstanderskaberne som nævnt har det i deres Magt at undlade at anvende Pligtarbejde, saafremt de maatte ønske det.

S. D. henvistes Sagen til det *kommunale Udvalg.*

Den *30. August* afgav Udvalget (Ordfører: Skaalum) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en fra i Fjor udsat Sag angaaende, hvorvidt de samme Regler vedrørende Pligtarbejde er eller har været gældende i de forskellige Sogne.

Amtet har i Henhold til et i Lagtingssamlingen 1912 vedtaget Forslag, der bl. a findes anført i Lagtingsberetningen for f. A. Side 192, indhentet de Sagen vedlagte Erklæringer saavel fra Forstanderskaberne som fra Sysselmændene, til hvilke man skal tillade sig at henvise, samt til de af Amtet i Skrivelse af 17. Juli d. A. fremsatte Bemærkninger.

Af de vedlagte Erklæringer fremgaar, at der ikke følges samme Aldersgrænse i de forskellige Kommuner, idet Arbejdspligten i Reglen begynder ved det 15. Aar, eller undertiden i Aar før eller senere, og at omtrent Halvdelen af Kommunerne udstrækker Arbejdstiden til det fyldte 60. Aar, medens andre i Lighed med Skydsloven sætter Grænsen ved det 50. Aar.

Ligeledes forekommer forskellige Regler med Hensyn til hvilke Personer, der fritages, idet der i nogle Kommuner er Sædvane at fritage de samme Personer, som nævnt i Skydslov af 17. Marts 1865 § 2, medens andre ikke gaar saa vidt. Blandt de Personer, som flere Steder er fritagne for Pligtarbejde, forekommer Præster, Lærere, Handelsfolk, Skydsskaffere o. fl.

Den nuværende Ordning med Hensyn til Pligtarbejde, synes nærmest at hvile paa en Sædvane, der har dannet sig meget forskellige i de forskellige Egne i Forbindelse med, hvad der findes anført i Landkommunalloven af 28. Februar 1872 § 21 sidste Punktum. Som det vil ses af den antydede Lovbestemmelse, skulde det strengt taget være den før 1872 gældende Sædvane, der var det afgørende for Spørgsmaalets Besvarelse.

Bestemmelsen i Landkommunallovens § 21 aabner Forstanderskabet Ret til at bestemme, at Pligtarbejde ikke behøver at anvendes, men at Arbejdet i Stedet for kan udføres ved lejede Folk, saaledes, at Udgifterne dertil paalignes hele Sognet. hvilket ogsaa efter de foreliggende Oplysninger finder Sted særlig i Thorshavn, Frodebø, Klakavig, Vestmanhavn, Vaag og Sand.

I Henhold til det anførte samt til de Sagen vedlagte Erklæring finder Udvalget ikke Anledning til at foreslaa Tinget nogen Lovforandring eller at foretage Skridt til en anden og nærmere Ordning af Reglerne for Pligtarbejde, saa meget mindre som de forskellige Kommuner efter de stedlige Forhold selv kan afgøre hvad de finder hensigtsmæssigt, enten at lade det Arbejde, som maatte forekomme bl. a. til Veje, Landingssteder, Kirker og Skolers Opførelse, udføre som Pligtarbejde eller ved lejede Folk. Dog har man fundet det noget paafaldende, at visse Personer fritages for Arbejdet, idet man formener, at disse, for saa vidt de ikke maatte egne sig dertil, jo kan stille en Stedfortræder, eller om de heller maatte foretrække at yde et vist nærmere fastsat Bidrag i Penge. Skulde det vise sig, at nogen arbejdspligtig vægrer sig ved at udføre det ham illignede Pligtarbejde, kan paagældende formentlig udpantes for det Beløb, hvortil Arbejdet pr. Time eller pr. Dag maatte være ansat i Overslag eller Ligning.

Idet man ikke finder Anledning til for nærværende Tid at udtale sig nærmere herom, skal man fremsætte følgende

Forslag:

Sagen udsættet indtil videre.

Ved Sagens *2. Behandling* den *1. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

XXX. Opførelse af en Lærerbolig i Kvalvig paa Suderø.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Andragende:*

Til

Færøernes Lagting.

For omtrent 25 Aar siden blev der i Bygden Kvalvig i Kvalbø Sogn paa Suderø opført en Skolestue, og i de sidste 4 Aar har der i samme Sogn været ansat en Andenlærer, som hidtil har besørget Undervisningen i Kvalvig som en selvstændig Skolekreds med henimod 30 skolepligtige Børn, hvilket Antal kan ventes at blive i jævnt Tiltagende.

Da det formentlig vil være til Fremme for Undervisningen i Bygden, om der kunde skaffes Bolig til en Lærer, som ønskede at blive paa Stedet og fæste Bo og i det hele virkede til Befolkningens Tilfredshed, har Skolekommissionen taget under Overvejelse at gøre Skridt til, at der kunde blive opført en passende Lærerbolig, i Fald der af det offentlige kunde skaffes de nødvendige Midler til Veje til et saadant Byggeforetagende. Ihukommende den Velvilje, som ikke mindst for Skolevæsenets Vedkommende er blevet vist Færøerne, tillader Skolekommissionen sig ærbødigst hos det ærede Lagting at andrage om dettes Medvirkning til, at der af Statens Midler i næste Finansaar maatte blive ydet et Tilskud til Opførelse af en Lærerbolig i Kvalvig. Det sædvanlige har, saa vidt vides, været 2600 Kr. foruden Pligtarbejde.

Kvalbø, den 25. Maj 1913.

P. S. V.

Gulak Jacobsen,
Sognepræst.

Foranførte Andragende fra Skolekommissionen har været fremlagt i Forstanderskabets Møde i Dag, hvor det vedtoges at give det sin Anbefaling. I Forbindelse hermed skal man ikke undlade at foreslaa følgende: Det anses hensigtsmæssigst, at Lærerboligen bygges sammen med den i Forvejen opførte Skolestue. Af Hensyn til Boligens Indretning anses det heldigt, om man til udvendig Beklædning paa Siderne benyttede Jernblik med indvendig Træpanel, da Bygningen, hvis man skulde benytte Sten til Siderne, paa Grund af de tykke Mure, som derved vilde fremkomme, vilde blive altfor smal indvendig. Gavlene kan udvendig eventuelt være af Sten med Cementpuds. Denne Bygningsmaade vil under de for Haanden værende Omstændigheder være at foretrække, da den baade er solid og tillige holdigere med Hensyn til den indvendige Indretning. Bygningsmaaden med Jernblik og Træpanel er anvendt ved enkelte Bygningers Opførelse bl. a. ved Skolebygningen i Vaag og Skolestuen i Trangisvaag og synes efter Udtalelser fra disse Steder at have en Fremtid for sig. Bygningens indvendige Maal har man tænkt sig at ville blive $9^1/_2 \times 12$ Alen (ca. $6 \times 7^2/_3$ Meter).

Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune den 27. Maj 1913.

P. F. V.

O. N. Skaalum,
Formand.

S. D. henvistes Sagen til Kirkekasseudvalget.

Den *30. August* afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Skolekommissionen for Kvalbø Sogn om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen ydes Tilskud til Opførelse af en Lærerbolig i Bygden Kvalvig paa Suderø, i hvilken Bygd der for omtrent 25 Aar siden blev opført en Skolestue. I denne har Sognets Andenlærer i de 4 sidste Aar givet Undervisning til c. 30 undervisningspligtige Børn i Bygden Kvalvig, der saaledes har dannet en selvstændig Skolekreds.

Skolekommissionen mener nu, at det vilde være til Fremme for Undervisningen i Bygden, om at der kunde skaffes Bolig til en Lærer, som ønskede at fæste Bo paa Stedet og i det hele virkede til Befolkningens Tilfredshed.

Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune, som slutter sig hertil anser det for hensigtsmæssigt, at Lærerboligen bygges sammen med Skolestuen, og at der til dens udvendige Beklædning paa Siderne benyttes Jernblik med indvendigt Træpanel, da Bygningen vilde blive altfor smal indvendig paa Grund af de tykke Mure, som vilde fremkomme, hvis man skulde benytte Sten til Siderne.

Udvalget er af den Mening, at Betonstøbning · · navnlig fordi her er Tale om Forlængelse af en Stenbygning — hensigtsmæssigere vilde kunne anvendes paa Siderne end Jernblik-Beklædning, men kan iøvrigt i det hele og store slutte sig til det af Skolekommissionen og Forstanderskabet udtalte. Ikke desto mindre nærer Udvalget nogen Betænkelighed ved at anbefale, at der paalægges Stat og Kommune Omkostninger ved Opførelse af endnu en Lærerbolig, saalænge omtrent en Tredjedel af de 28 udenfor Thorshavn opførte Lærerboliger staa ube-

hoede som Følge af, at omtrent Halvdelen af det ved Folkeskolen ansatte Lærerpersonale bestaar af ugifte Personer, som ikke sjælden foretrække at have Kost og Logis udenfor Lærerboligen fremfor at føre egen Husholdning i den. Under disse Omstændigheder at opføre en ny Lærerbolig i et Sogn, hvor en saadan findes i Forvejen, saaledes som der i det foreliggende Tilfælde er Tale om, finder Udvalget ikke helt tilraadeligt, medmindre der skulde kunne paavises en eller anden særlig Grund, som maatte tale derfor.

Udvalget skal derfor foreslaa Lagtinget at vedtage følgende:

Udvalgsbetænkningen tilstilles Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune med Anmodning om sammen med Skolekommissionen at optage Spørgsmaalet om Opførelse af en Lærerbolig i Kvalvig til fornyet Overvejelse, og, for saa vidt Ønsket om nævnte Lærerbolig fastholdes, at indgive nyt Andragende til Lagtinget.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 2. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XXXI. Regulering af Vejen ved Markøre i Vaag.

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes et Andragende fra Købmand N. Nolsø af Markøre angaaende Regulering af Vejen sammesteds, ledsaget af en Del Bilag.*)

S. D. henvistes Sagen til det kommunale Udvalg.

Den 28. *August* afgav Udvalget (Ordfører: Skaalum) følgende

*) Udelades her.

Udvalgsbetænkning.

Til Undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse fra Hr. Købmand Napoleon Nolsø, Vaag, hvori han besværer sig over, at et Vejstykke ved Markøre i Vaag, 38 Favne langt, som skulde danne Bindeled mellem Vaag og Næs- Porkere, ikke er anlagt.

Til nærmere Oplysning har Klageren vedlagt et Rids, som omtrentlig viser, hvorledes Forholdene er ved Vejanlægget over Markøre, hvoraf det fremgaar, at den lige Linie i Vejanlægget er afbrudt af en Fisketørringsplads, og at man, for ikke at genere denne, maa ved en Bøjning gøre en Omvej mod Syd for atter at naa den banede Vej. Klageren bemærker endvidere, at denne krumme Strækning er privat Ejendom, som det ikke kan paalægges Ejeren at holde i forsvarlig Stand.

Forstanderskabets Udtalelse over Andragendet er indhentet, og dette erklærer, at det Stykke Vej, Hr. Nolsø klager over, og som han ønsker forandret, har i Mands Minde været benyttet som Landevej, og at det nævnte Stykke ikke er, som Hr. Nolsø siger, privat Ejendom, men kommunal Landevej. Endvidere bemærker Forstanderskabet, at Hr. Nolsø en Gang før har ansøgt dette om at foretage omtalte Forbedring af Vejen ved Markøre; men fik bl. a. det Svar, at man foreløbig ikke havde i Sinde at gøre nævnte Forandring; men at det derimod var meget sandsynligt, at en Forbedring vilde komme i Stand, naar man ad Aare foretager en Udbedring og Udvidelse af Landevejen gennem »Toftalíð«.

Sysselmanden for Suderø Syssel har i en Klagen paategnet Skrivelse givet Forstanderskabet sin Tilslutning og bemærker, at den paagældende Strækning af Landevejen i Vaag er vel mindre bekvem men ubetinget i en saadan Stand, at den forsvarlig kan befares.

Udvalget maa, hvad ogsaa er fremhævet i Sysselmandens Erklæring, give Hr. Nolsø Medhold i, at det vilde være hensigtsmæssigere, om hele Vejstrækningen over Markøre kunde gaa i en lige Linie, idet Omvejen ikke blot er ubekvem, men til en vis Grad ogsaa forlænger Færdselen. Paa den anden Side har Udvalget nogen Betænkelighed ved at anbefale, at der bliver paalagt Forstanderskabet allerede nu at foretage den omhandlede Vejforandring, særlig da Vejen efter Sysselmandens Erklæring er i en saadan Stand, at den forsvarlig kan befares, og endelig ikke mindst, fordi Forstanderskabet som bemærket har udtalt, at det er meget sandsynligt, at nævnte Vejforandring vil komme i Stand, naar man ad Aare foretager en Udbedring og Udvidelse af Landevejen gennem »Toftalíð«.

Da man saaledes har Forstanderskabets Ord for, at der i den nære Fremtid vil blive foretaget en Forandring i Vejforholdene, hvorunder den omtvistede Vejstrækning er indbefattet, er der efter Udvalgets Formening næppe nogen Grund for Lagtinget i Øjeblikket at paalægge Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune at foretage Udbedringen. Skulde det imidlertid vise sig, at den omhandlede Regulering af Vejen udsættes i en længere Aarrække, og Trangen til Udbedringen efterhaanden bliver større, vil Sagen kunne bringes frem til fornyet Overvejelse.

I Henhold til det foranførte skal Udvalget foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget finder for Tiden ikke Anledning til at paalægge Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune at foretage nogen Forandring i Vejforholdene ved Markøre, idet Forstanderskabet har stillet en Regulæring af Vejen i Udsigt i en noget nær Fremtid.

Ved Sagens *2. Behandling* den *30. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XXXII. Bevilling til Føroya Fólkaháskúla.*)

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Andragende fra Bestyrelsen for Føroya Fólkaháskúla.*

Føroya Fólkaháskúla, 26 Maj 1913.

Til

Lagtinget.

Paa Finansloven er der tillagt Føroya Fólkaháskúla en toaarig Bevilling paa 900 Kr. aarlig under Forudsætning af, at Lagtinget for samme Tidsrum af sine Midler ogsaa bevilger 300 Kr. aarlig. I Betragtning heraf skal Bestyrelsen for Føroya Fólkaháskúla tillade sig herved at ansøge hos Lagtinget om en toaarig Bevilling paa 300 Kr. aarlig.

En Extrakt af Skolens Regnskab for sidste Aar vedlægges.

Ligeledes vedlægges en grafisk Fremstilling af Elevantallet paa Føroya Fólkaháskúla fra Efteraaret 1899 til Sommeren 1913**).

Ærbødigst

P. B. V.

Símun av Skarði.

S. D. henvistes Sagen til Bugetudvalget.

Den *14. August* fremkom fra Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 161.
**) Udelades her.

Forslag.

Af et Flertal (Christiansen, Effersøe, Samuelsen og Provsten).

Andragendet kan ikke bevilges.

Af et Mindretal (Nielsen og Patursson).

Der bevilges for Finansaaret 1914—15 et Tilskud af 300 Kr. til Føroya Fólkaháskúla. Der meddeles Skolens Bestyrelse Underretning herom samt tillige om, at Tinget, forsaavidt angaar indeværende Finansaar, allerede i Fjor har bevilget Skolen et tilsvarende Tilskud, jfr. Lagtingstidende 1912, Side 161—164.

Ved Sagens *2. Behandling* den *1. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *4. September* sattes Mindretallets Forslag først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 11 Stemmer (stemte ikke: Poulsen, Provsten, J. M. Dam, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, H. A. Djurhuus, N. Djurhuus, Effersøe og Formanden, fraværende: Skaalum), hvorefter Flertallets Forslag var bortfaldet.

XXXIII. Ombygning af Kirken i Mygledal.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes en *Skrivelse fra Færøernes Provsti af 16. Juli 1913.**)

S. D. henvistes Sagen til Kirkekasseudvalget.

Den *27. August* afgav Udvalget (Ordfører: Evensen) følgende

---

*) Udeladen her.

Udvalgsbetænkning.

Færø Amt og Provsti har forelagt Lagtinget Afskrift af Syn over Mygledal Kirke, hvoraf fremgaar, at en Hovedreparation paa eller Ombygning af Kirken allerede i mange Aar har været ønskelig og at en saadan nu maa anses aldeles nødvendig, idet Kirkens nuværende Tagbeklædning (Skifersten) trods gentagne Udbedringer og dermed følgende Omkostninger ikke kan holdes i tilstrækkelig god Stand, hvorfor Tagets Brøddebeklædning og øvrige Træværk paa flere Steder er noget angrebet af Raaddenskab, hvortil kommer, at Kirkens Gulv ligger for lavt og at Kirken kun har Vinduer paa Sydsiden, saa at den om Vinteren er altfor mørk. Provstiet har derfor henstillet, at der allerede i indeværende Lagtingssamling gives fornøden Bevilling af Norderøernes Præstegælds Kirkekasse til Ombygning af Mygledal Kirke.

Undertegnede Udvalg, hvortil denne Sag har været henvist, maa med Provstiet være enigt i, at Mygledal Kirke trænger til at ombygges saa snart som muligt. Med Hensyn til Ombygningen bemærkes, at Kirkens nuværende Vægge, der helt igennem er meget svære, formentlig bør tages ned til Vinduerne, og derpaa opføres paany i fornøden Højde og saaledes, at Vinduerne, der nu alle ere anbragte paa Sydsiden, anbringes baade paa Syd- og Nordsiden. Da Mygledal er et særdeles vejrhaardt Sted, bør Tagbeklædningen formentlig være af Bølgeblik. Ligeledes bør Gulvet hæves en Del. Skønt man ikke har nogen Oplysning om, hvor store Omkostningerne ved en saadan Ombygning ville være, mener man dog at burde tilraade Tinget, allerede i Aar af Kirkekassen at bevilge og til Kirkeinspektionens Raadighed stille det nødvendige Beløb, idet man forudsætter, at denne vil vise størst mulig Sparsommelighed. I det hele bør formentlig Kirkeinspektionen bemyndiges til at ordne det til Arbejdets Gennemførelse nærmere fornødne. At der til Ombygningen ydes af Sognets Beboere det fornødne (passende) Pligtarbejde, anses for en Selvfølge.

I Henhold til ovenstaaende skal Udvalget derfor tillade sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Kirken i Mygledal ombygges, saasnart Omstændighederne tillade det; det dertil nødvendige Beløb bevilges af Norderøernes Præstegælds Kirkekasse og stilles til Kirkeinspektionens Raadighed.
2. Det paalægges vedkommende Forstanderskab at drage Omsorg for, at det nødvendige Pligtarbejde ydes af Sognets Beboere.
3. Amt og Provsti bemyndiges til at ordne det nærmere fornødne, havende for Øje, at Omkostningerne bliver de mindst mulige.

Ved Sagens *2. Behandling* den *30. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *2. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

XXXIV. Opførelse af en ny Kirke i Vaag paa Suderø.

Den 8. *August* fremlagdes følgende *Andragende*:

Vaag, den 28. Maj 1913.

Til
Færø Amt og Provsti,
Thorshavn.

Jeg har to Gange før sendt Andragende til Lagtinget om at faa opført en større Kirke her paa Stedet, da den nuværende er alt for lille.

Den blev bygget i 1862, paa hvilken Tid Vaag talte ca. 200 Indbyggere, og var dengang stor nok, idet der er Plads til ca. 200 Mennesker; men siden da er Indbyggerantallet vokset med mere end det firedobbelte (ca. 900), saa det er jo klart, at vor Kirke er meget for lille, og særligt, da Bygden stadig er i rask Fremvækst; det hænder ofte — især paa Højtidsdagene — at mere end Halvdelen af samtlige Kirkegængere maa gaa hjem igen af Mangel paa Plads i Kirken.

Det har derfor været et længe næret Ønske af hele Befolkningen i Vaag at maatte faa en ny og større Kirke opført i Stedet for den nuværende, og dette Ønske vil jeg nu frembære for det høje Amt og Provsti med Forespørgsel om, hvad Tilskud Kirkekassen kunde yde; man kunde saa ved frivillige Bidrag søge at skaffe Resten tilveje.

Ærbødigst

J. Dahl.

* * *

Over hosstaaende Andragende skal man udbede sig Deres Velærværdigheds Erklæring, hvorhos man skal anmode Dem om efter Konference med Andrageren, Købmand J. Dahl, at fremkomme med en Udtalelse, om den anførte Mangel ved Kirken ikke kan fjernes ved Udvidelse af den nuværende Kirke, og i bekræftende Fald hvorledes, derunder Udvidelsens Størrelse, hvorhos det vilde være heldigt, at der inden 1. Juli indsendes et Overslag over de dermed forbundne Udgifter.

Færø Amt og Provsti den 31. Maj 1913.

Paa Provstens og egne Vegne

Svenning Rytter.

Til
Sognepræsten for Suderø søndre Præstegæld.

I Anledning af ovenstaaende har jeg konfereret med Købmand Jacob Dahl. Vi havde først tænkt os Muligheden af en Tilbygning til den gamle Kirke, men efter at være bleven gjort bekendt med kyndige Tømmermænds Mening om Vanskeligheden for ikke at sige Umuligheden herved, maa vi tillade os at andrage Lagtinget om et saa stort Tilskud som muligt til Opførelse af en ny og tidssvarende Kirke i vor store og stærkt voksende Bygd.

Vaag d. 13. Juni 1913.

Pas Jacob Dahls og egne Vegne

Axel Fr. Moe,
Sognepræst til Suderø s. Prgld.

Til
Færø Amt og Provsti.

Ved Sagens *1. Behandling* den *13. August* vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til Kirkekasseudvalget.

Den *27. August* afgav Udvalget (Ordfører: Evensen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Færø Amt og Provsti har til Lagtinget henvist en Sag angaaende en ny Kirke i Vaag paa Suderø.

Paa Befolkningens Vegne i Vaag har Kirkeværge Købm. J. Dahl under 28. Maj i Aar til Færø Amt og Provsti stillet en Forespørgsel om, hvor stort et Tilskud Suderø Præstegælds Kirkekasse kunde antages at ville yde til Opførelsen af en ny større Kirke i Vaag, idet man formener ved frivillige Bidrag mulig at kunne skaffe Resten til Veje. Det fremhæves i den nævnte Forespørgsel, at den nuværende Kirke i Vaag, med Plads til ca. 200 Mennesker, som i 1862, da den blev bygget, var tilstrækkelig stor, idet Sognets Indbyggertal dengang knn var ca. 200, nu er meget for lille til Sognets c. 900 Indbyggere.

Iøvrigt fremgaar af de foreliggende Oplysninger, at man en Tid har tænkt sig Muligheden af at udvide den nuværende Kirke, der er af Tømmer, ved Tilbygning, men at man nu har opgivet denne Tanke som utilraadelig, idet der henvises til nogle haandværkskyndige Udtalelser om, at det i Betragtning af Kirkens Ælde og Skrøbelighed er forkasteligt at gøre nogen Tilbygning til Kirken.

Sognepræsten i Vaag har paategnet den ovennævnte Forespørgsel en Erklæring, hvori han tilraader Opførelsen af en ny og tidssvarende Kirke og hvori andrages om Lagtingets Medvirkning hertil.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag har været henvist, maa med Beboerne i Vaag være enig i, at den nuværende Kirke er for lille, særlig i Betragtning af, at Bygden Vaag er i en fortsat stærk Udvikling, og det skønnes, trods Suderø Præstegælds Kirkekasses daarlige økonomiske Stilling, at være rettere at opføre en helt ny Kirke end at udvide den nuværende ved Tilbygning, ikke blot fordi der sikkert derved vil være forbundet en Del praktiske Vanskeligheder, men ogsaa i Betragtning af, at der vil kunne blive god Brug andetsteds for den nuværende Kirke, hvis Tømmer ifølge foreliggende Oplysninger for største Delen er særdeles vel bevaret.

Imidlertid er hele Sagen endnu saa uforberedt, at man ikke mener, at Lagtinget allerede i Aar kan udtale noget bestemt om Størrelsen af Kirkekassens Tilskud til en ny Kirke, men vel i al Almindelighed kan udtale, at et passende Tilskud kan forventes. Man savner saaledes Oplysning om, af hvilket Materiale en ny Kirke tænkes opført, hvilken Størrelse der formenes nødvendig, hvor passende Byggegrund kan erholdes o. a.

At Beboerne selv maa komme til at bære en ikke uvæsentlig Del af Omkostningerne ved den paatænkte Kirkebygning, er formentlig ikke nogen ubillig Fordring, særlig naar henses til Sudoro Kirkekasses betydelige Gæld (c. 9500 Kr.)

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Lagtinget tilsiger Beboerne i Vaag sin Medvirkning til Opførelse af en ny Kirke i Vaag; iøvrigt udsættes Sagen til næste Aar.
2. Kirkeinspektionen anmodes om at forhandle med Menighedsraadet i Vaag om, af hvilket Materiale og med hvilke Dimensioner en ny Kirke i Vaag hensigtsmæssigst bør opføres, samt om at føre Forhandlinger med Beboerne i Vaag om, hvor meget der fra deres Side maatte kunne ventes ydet til Opførelsen af en saadan Kirke sammesteds.
3. Kirkeinspektionen anmodes om at foretage de iøvrigt fornødne forberedende Arbejder, saa som Bestemmelse af Byggested, Fremskaffelse af Tegninger og Overslag til en passende Kirkebygning i Vaag, inden næste Lagtingssamling.

Ved Sagens *2. Behandling* den *30. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XXXV. Tilskud til Kirkegaardes Anlæggelse og Udvidelse.

Den *29. Juli* henvistes to Sager om Tilskud til Kirkegaardes Anlæggelse og Udvidelse til Kirkekasseudvalget.

Den *11. September* afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

I. Færø Amt og Provsti har forelagt Lagtinget et Andragende fra Beboerne af Selletræ om, at der i Bygden maa blive anlagt en Assistentskirkegaard, som der formenes at være Trang til, idet Afstanden fra Sælletræ til Sognets Kirkegaard ved Sjov ad Søvejen er $1^5/_8$ Mil, og om end Vejen over Land er en Del kortere, saa er den til Gengæld meget besværlig.

Andragendet er anbefalet af vedkommende Sognepræst, Sognets Kirkeværger og Kommunalforstanderskab og er ledsaget af en af 2 Mænd foretagen Vurdering af det af Andragerne til Kirkegaardsanlægget udpegede Jordstykke, stort 36×36 Alen og ansat til en Værdi af 130 Kr. eller ca. 10 Øre pr. □ Alen. Fra Besidderen af Jordstykket foreligger der Erklæring om, at han er villig at afstaa det.

I den af Fysikus i Sagen afgivne Erklæring hedder det nu imidlertid, at det af Andragerne udsete Stykke maa anses mindre heldigt til Kirkegaard, dels af Hensyn til Afløbsforholdene og dels af Hensyn til den fremtidige Bebyggelse.

Der er derefter udvist et andet Areal, beliggende nær Stranden, lidt nord for Landingsstedet, og af Fysikus anset for egnet til Begravelsesplads. Om Arealets nødvendige Størrelse udtaler Fysikus, at den under Hensyn til Indbyggerantallet i Sælletræ og den nærliggende Bygd Mørskrunæs ikke bør være under 250 m².

Udvalget maa derefter mene, at Kirkegaardens Størrelse passende kan sættes til c. 30×30 Alen, og at dens Beliggenhed nærmere maa bestemmes af Færø Amt og Provsti.

Hvad Indhegningsmaaden angaar, har Andragerne tænkt sig Hegnet opført af Sten i en Højde af 1 Alen over Jorden og derover Traadnet. Udvalget finder, at Stengærdets Højde bør være mindst $1^1/_2$ Alen, og at der ovenpaa Gærdet bør anbringes Jernopstandere med galvaniseret Jerntraad.

Udvalget mener i Henhold til det anførte at kunne foreslaa Tinget at vedtage:

1. Der bevilges af Østerø Præstegælds Kirkekasse til Anlæg af en Assistentskirkegaard i Selletræ et Beløb af indtil 240 Kr. til Erhvervelse af et Grundstykke, mindst 30×30 Alen stort, og til Anskaffelse af de til Kirkegaardsanlægget medgaaende Materialier samt til Lønning af en Formand til at lede Arbejdet, ved hvis Udførelse det bliver at iagttage, at der af Pligtmandskabet udføres gennemsnitlig mindst 8 Dagsarbejder hver Dag, Formanden for Arbejdet erholder Dagløn.
2. Det paalægges Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Anlæggelse af en Kirkegaard i Selletræ maa blive ydet i det eller de kommende Regnskabsaar.

II. Amt og Provsti har forelagt Lagtinget et Forslag om Tilskud af Østerø Præstegælds Kirkekasse til Udvidelse af Kirkegaarden i Strænder.

Det fremgaa af Sagens forskellige Dokumenter, at der i en Aarrække er blevet forhandlet om denne Kirkegaardsudvidelse, som vedkommende Forstanderskab og Kirkeværger ere enige om at betegne som paatrængende nødvendig, ligesom den gentagne Gange ved Kirkesyn er bleven krævet.

Det til Udvidelsen hensigtsmæssigste Areal, som er godkendt af Fysikus, har man ment at finde i et Jordstykke, der støder op til den gamle Kirkegaards Nordside; Stykket har en Størrelse af c. 1300 □ Alen, som netop anses passende til den paatænkte Udvidelse; Stykket er Odelsjord og er ved lovformelig afholdt Synsforretning ansat til den forholdsvis høje

Værdi af 281 Kr. 13 Øre. I det over Omkostningerne ved Kirkegaardsudvidelsen udarbejdede Overslag findes Hegnet (c. 110 Favne $2^1/_2$ Alen højt Stengærde) anslaaet til 660 Kr. eller (Stenhegn, c. 110 Favne, 1 Alen højt: 400 Kr. og Traadnet paa Rørstativ, $1^1/_2$ Alen højt ovenpaa Stenhegnet: 173 Kr. 97 Øre) til 573 Kr. 97 Øre.

Ogsaa i dette Tilfælde mener Udvalget at det maa foretrækkes, at Hegnet, om det ikke opføres helt af Sten, dog opføres af dette Materiale til en Højde af mindst $1^1/_2$ Alen, for at indskrænke Anvendelsen af det mindre holdbare Jern.

Udvalget skal i Henhold til det anførte indstille til Tingets Vedtagelse:

1. Der bevilges af Østerø Præstegælds Kirkekasse til Udvidelse af Kirkegaarden i Strænder et Beløb af indtil 450 Kr. til Erhvervelse af et Grundstykke 36×36 Alen stort, og til Anskaffelse af de til Kirkegaardsanlægget medgaaende Materialier samt til Lønning af en Formand til at lede Arbejdet, ved hvis Udførelse det bliver at iagttage, at der af Pligtmandskabet udføres gennemsnitlig mindst 8 Dagsarbejder for hver Dag, Formanden for Arbejdet erholder Dagløn.
2. Det paalægges Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Udvidelse af Kirkegaarden i Strænder maa blive ydet i det eller de kommende Regnskabsaar.

Ved Sagens *2. Behandling* den *11. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *12. September* sattes Udvalgets Forslag

Punkt 1 under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.
— 2 - - - — - 18 — - 0.

XXXVI. Afhjælpning af Mangler ved Skolebygninger.*)

Den *6. September* afgav det kommunale Udvalg følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg har gennemgaaet Udskriften af Protokol over Skolesyn for Aaret fra Olaj 1912 til Olaj 1913, som Provstiet har forelagt Lagtinget.

Af Udskriften fremgaar, at Skolebygningerne paa mange Steder med Hensyn til Vedligeholdelse lader meget tilbage at ønske. Udenomsbekvemmelighederne er ogsaa i høj Grad forsømte. Det kan i saa Henseende bemærkes, at der ved 9 af de 16 Skoler, som Synet omfatter, mangler Nødtørftshuse. Ved alle Skolerne — undtagen Vaag (S.) Skole, hvor ogsaa de tidligere Mangler var afhjulpne — blev der forefundet ny Mangler, hvis Afhjælpning er ansat til Beløb, der varierer mellem 3 og 200 Kr. For Skopen Skoles Vedkommende er de forefundne Mangler ikke ansatte i Penge.

I Provstiets Skrivelse er oplyst, at Udskrift vedrørende hver enkelt Skole er tilstillet de paagældende Kommunalforstanderskaber.

Hvad de manglende Nødtørftshuse angaar, saa har Synet kun konstateret, at de ikke forefindes; derimod har det ikke givet de kommunale Myndigheder noget Paalæg om at lade dem opføre, hvorfor Udvalget heller ikke mener at kunne foretage noget i saa Henseende.

De ved tidligere Syn udsatte Mangler, som paa Grund af Forsømmelighed endnu forefindes, bør snarest muligt afhjælpes. Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa, at Lagtinget til de Forstanderskaber, under hvis Myndighed Skolerne i *Frodebø, Kuno, Viderejde, Skopen, Sand, Skaalevig* og *Husevig* henhører, retter følgende Opfordring:

> Lagtinget opfordrer herved Forstanderskabet til at foranstalte, at de ved tidligere Skolesyn udsatte Mangler ved N. N. Skole, som ved Synet i Tiden fra Olajdag 1912 til Olajdag 1913 endnu ikke var udbedrede, snarest muligt maa blive afhjulpne, forsaavidt dette ikke allerede maatte være sket.

Ved Sagens *Behandling* den *9. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 187.

XXXVII. Forlængelse af Fiskeriinspektionsskibets Ophold ved Færøerne.

Den *14. August* fremlagdes *5 fra de herværende Sysselmænd af Amtet indhentede Erklæringer angaaende Ønskeligheden af, at Fiskeriinspektionsskibets Ophold her ved Øerne forlænges ud over 1. April.*)*

Ved Sagens *1. Behandling* den *15. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *30. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Foranlediget ved et Par i Dagbladene »Berlinske Tidende« og »Vort Land« optagne Artikler har Amtet fra de hærværende Sysselmænd (med Undtagelse af Strømø Syssel) indhentet Udtalelser om Ønskeligheden af, at Inspektionsskibets Ophold ved Færøerne blev forlænget udover den 1. April.

Af de indkomne Erklæringer fremgaar, at med Undtagelse af Sysselmanden for Sandø Syssel, der særlig tænker paa Beskyttelse af Søterritoriet, mene samtlige Sysselmænd, at det vilde være heldigt, om Inspektionsskibet kunde have Ophold her ved Øerne udover den 1. April dels til Beskyttelse af Søterritoriet; men særlig for at vaage over, at færøske Fiskere og da særlig Langlinefiskere ikke af Trawlere skulle fortrædiges udenfor Søterritoriet. Navnlig Sysselmændene for Norderøernes og Østerø Sysler omtaler Fiskeres Klager over, at Trawlerne ødelægger de færøske Fiskeres Langliner; naar Sysselmændene for Vaagø og Sandø ikke nævne saadanne Klager, er Grunden vel den, at Vaarfiskeriet fra disse Sysler drives ved Haandsnøre.

Amtet har nu forelagt Lagtinget disse Erklæringer til Betænkning. Undertegnede Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal tillade sig at bemærke følgende:

Man maa med Sysselmanden paa Suderø være enig i, at det heldigste vilde være, om Inspektionsskibet hele Aaret kunde være her ved Øerne; thi til alle Tider kan der være godt Fiskeri saavel inden- som udenfor Territorialgrænsen, og hvor der er Fisk, der ville Trawlerne indfinde sig, vi ligge jo lige paa Vejen mellem England og Island, saa det er let for de forbisejlende Trawlere at anstille Prøve. Naar man siger, at Skibet hele Aaret skulde opholde sig ved Færøerne, mener man dog ikke, at det slet ikke maatte forlade Øerne. Det behøver slet ikke at skade Inspektionstjenesten her ved Øerne, om Skibet, naar der ikke var Fisk og følgelig heller ikke Trawlere her ved Øerne, gjorde korte Ture over til Islands Østkyst eller ned til Jyllands Vestkyst, naar blot disse Ture skete til ubestemte Tider og uden Anmeldelse her, hverken om Afgang eller Ankomst. Det er formentlig uheldigt, at Skibet ikke alene er fraværende en bestemt Tid af Aaret, men at det endogsaa forud kundgøres, naar det vil afsejle eller

---

*) Udelades her.

vende tilbage. Paa den Maade underrettes de fremmede Fiskere netop om, at de en vis Tid har frit Spil her ved Øerne, om der da er Fisk.

Det koster naturligvis mange Penge at holde et Skib her ved Øerne hele Aaret rundt. Om man nu af Hensyn til disse Bekostninger ikke maatte mene at kunne lade Skibet have Station her hele Aaret; maa Udvalget dog formene, at det vilde være særdeles heldigt, om Opholdet ved Færøerne blev forlænget til Udgangen af Maj Maaned, særlig for at beskytte de færøske Fiskere imod Overgreb fra fremmede Fiskeres Side udenfor Søterritoriet, hvilket sidste forøvrigt til en vis Grad kan være nødvendigt hele Aaret. For med Virkning at kunne udføre denne Tjeneste maatte Skibet jævnlig færdes paa de Dele af Havet, hvor Færingerne drive deres Fiskeri ikke alene om Dagen, men ogsaa om Natten, og det kunde formentlig ikke være saa vanskeligt. Naar aabne færøske Baade og smaa Motorbaade kun færdes paa Havet, vil det forholdsvis store Inspektionsskib bedre kunne gøre det. Man hører ofte færøske Fiskere berette, at paa Dage, Inspektionsskibet har været paa Fiskegrundene, har de fremmede Fiskere (Trawlere) været langt mere hensynsfulde end ellers. Skulde der dog ske Overgreb, vil Sagen lettere kunne ordnes, naar Inspektionsskibet straks kan tage Affære, end naar der først skal føres Klage i Land og optages vedløftigt Forhør.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget finder det ønskeligt, at Inspektionsskibets Ophold her ved Øerne saa vidt muligt udstrækkes over hele Aaret, under alle Omstændigheder til Udgangen af Maj Maaned hvert Aar, navnlig af Hensyn til formødent Polititilsyn.

Ved Sagens *2. Behandling* den *3. September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *6. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Den *9. September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 9. September 1913.

Til

Justitsministeriet.

Amtmanden over Færøerne har forelagt Lagtinget til Betænkning medfølgende 5 fra de herværende Sysselmænd indhentede Erklæringer angaaende Ønskeligheden af, at Fiskeriinspektionsskibets Ophold her ved Øerne forlænges ud over 1. April.

Efter en 1. Behandling i Tinget er Sagen bleven behandlet i et Udvalg, der under 30. f. M. har afgivet medfølgende Udvalgsbetænkning.

Ved Sagens 3. Behandling den 6. dennes blev Udvalgets saalydende Forslag:

»Lagtinget finder det ønskeligt, at Inspektionsskibets Ophold her ved Øerne saa vidt muligt udstrækkes over hele Aaret, under alle Omstændigheder til Udgangen af Maj Maaned hvert Aar, navnlig af Hensyn til fornødent Polititilsyn.«

enstemmig vedtaget med 15 Stemmer.

Idet man herved giver sig den Ære at fremsende denne Sag, tillader man sig ærbødigst, under Henvisning til det i Sysselmændenes Erklæringer og Udvalgets Betænkning anførte, at anbefale det til det høje Ministeriums gunstige Overvejelse og videre Fosorg.

Svenning Rytter. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 10. November 1913.

I den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 22. September d. A. — 1913 Nr. 621 — indsendte Indstilling har Færøernes Lagting anbefalet, at Fiskeriinspektionsskibets Ophold ved Færøerne saa vidt muligt udstrækkes over hele Aaret, under alle Omstændigheder til Udgangen af Maj Maaned hvert Aar, navnlig af Hensyn til førnødent Polititilsyn.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at Marineministeriet, med hvilket man har brevvekslet om Sagen, har udtalt, at der ikke vil være noget til Hinder for, at Inspektionsskibet »Beskytteren« forbliver ved Færøerne til Medio Maj 1914, saaledes at Kommandoen ombord stryges inden Udgangen af Maj.

P. M. V.

Rentzmann.

V. Giese,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XXXVIII. Andragende om Tilskud til en teknisk Skole i Thorshavn.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Andragende:*

Undertegnede agter at oprette en teknisk Skole i Thorshavn i Lighed med tekniske Skoler i danske Købstæder.

Det er en Kendsgerning, at mange af vore unge Haandværkere og Handelsfolk søger Uddannelse dels i Danmark og dels gennem Privatundervisning her. Vi mener derfor, det vilde være af stor Betydning, om der blev oprettet en Skole her, hvor der kunde ydes Undervisning i Fagene: Tegning, Regning, Matematik, Bogholderi, Skrivning, Engelsk og mulig andre Fag, som der maatte vise sig Trang til.

For at faa de med en saadan Skole forbundne Udgifter dækket uden at kræve for stor Betaling af Eleverne, tillade vi os ærbødigst at andrage det høje Lagting om pekuniær Støtte med et Beløb af 200 Kroner.

Thorshavn, den 29. Maj 1913.

J. Waagstein. *N. C. Arndal.* *Ove Lützen.*
H. C. W.-Tórgarð. *H. C. Andreassen.*

Til
Færøernes Lagting.

S. D. henvistes Sagen til Bugetudvalget.

Den *12. September* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra Kommunelærer J. Waagstein, Thorshavn, m. fl. er indkommet et Andragende af 29. Maj d. A. til Lagtinget om Tilskud til en teknisk Skole i Thorshavn, som paatænkes oprettet. I en Skrivelse af 14. Juli d. A. meddeler Haandværker- og Industriforeningen i Thorshavn, at den anser det for sin Opgave at støtte en saadan Skole.

Under 4. August s. A. har Udvalget tilskrevet Andragerne følgende:

»Fra de Herrer har Lagtinget modtaget et Andragende af 29. Maj d. A. om pekuniær Støtte med et Beløb af 200 Kr. til Dækning af Udgifterne ved en teknisk Skole i Thorshavn, som de agte at oprette.

Dette Andragende er af Tinget blevet henvist til Behandling i nærværende Udvalg.

Imidlertid maa Udvalget, forinden det kan tage Stilling til Sagen, erholde mere omfattende Oplysninger, om hvorledes Skolen tænkes ordnet og drevet, om hvad Udgifterne henholdsvis ved dens Oprettelse og ved dens Drift anslaas til og om hvorvidt der kan faas Bidrag til Skolen fra anden Side og i bekræftende Fald hvor meget.

Man har erfaret, at der er blevet oprettet en Haandværker- og Industriforening i Thorshavn, efter at det herombandlede Andragende er fremkommet. Man ønsker oplyst, hvorvidt denne Forening vil tage Sagen i sin Haand, mulig tilligemed Købmandsforeningen, hvis Stilling til Sagen ogsaa maa oplyses, og om hvilke Pengetilskud disse to Foreninger maatte være villige til at yde henholdsvis til Skolens Oprettelse og Drift.

Endvidere ønsker man oplyst, hvilket Bidrag Thorshavns Kommune, der formentlig har en særlig Interesse i Sagen, maatte være villig til at yde til Skolens Oprettelse og Drift.

Svar tilligemed de begærte Oplysninger ønskes snarest muligt.

Som Svar har man modtaget dels en Skrivelse fra Andrageren J. Waagstein, hvori denne meddeler, at Sagen om Oprettelse af en teknisk Skole er blevet overdraget til Haandværker- og Industriforeningen, og dels en Skrivelse af 29. s. M. fra Lærer Arndal paa Andragernes Vegne, der er saalydende:

Som Svar paa Udvalgets Forespørgsel angaaende Oprettelsen af en teknisk Skole i Thorshavn skal jeg paa Andragernes Vegne fremkomme med følgende Oplysninger:

Vi har tænkt os Skolen drevet hovedsagelig som Aftenskole, foreløbig med omtrent følgende Timeplan:

Tegning	8	Timer	ugl.		Skrivning	2	Timer	ugl.
Geometri	2	—	—		Dansk	2	—	—
Aritmetik	2	—	—		Engelsk	2	—	—
Handelsregning	2	—	—	event.	Tysk	2	—	—
Bogføring	2	—	—		Fysik	2	—	—

Ialt ca. 24 ugentlige Timer.

Haandværkerforeningen stiftedes under den Forudsætning, at den skulde overtage og drive Skolen, eventuelt med pekuniær Støtte fra Købmandsforeningen mod at de unge Handelsmænd har Adgang til Skolen saavel som de unge Haandværkere. Da Foreningen paa Grund af den travle Aarstid vanskelig har kunnet foretage sig noget i Sagen, er Købmandsforeningens Stilling ikke nærmere oplyst, det samme gælder med Hensyn til Byraadet, hvortil endnu intet Andragende om Støtte er indgaaet. Men efter faldne Udtalelser at dømme tør man maaske gaa ud fra, at Byraadet stiller gratis Lokaler, Lys og Varme til Raadighed.

Udgiften til Lærerlønninger vil være for et Kursus paa 5 Maaneder 4×24 Timer ca. Kr. 1.25 = ca. 600 Kr. Herfra gaar Betaling for Undervisning, hvilken vi har tænkt os sat til ca. 12 Kr. pr. Elev for hele Kursus; en Del af Fagene kan jo ikke ventes at blive benyttet af alle Eleverne, de forskellige Slags Tegning saaledes kun af Haandværkerne, og vi har derfor ikke ment at kunne ansætte Betalingen højere.«

Udvalget anser det for meget ønskeligt, at der bliver oprettet en Skole i Thorshavn for unge Haandværkere og Handelsfolk, og mener, at en saadan Skole, oprettet og dreven paa rette Maade, vilde fortjene Støtte fra det offentliges Side. I saa Henseende kunde det bl. a. være af Interesse at erfare noget nærmere om den Stilling, Thorshavns Byraad indtager til Sagen. Ligeledes maatte det oplyses,

hvorvidt der er Udsigt til Støtte fra anden Side, navnlig fra Staten. Inden Lagtinget tager Stilling til Sagen, bør man endvidere faa direkte Udtalelser fra Haandværker- og Industriforeningen i Thorshavn samt fra Færøernes Købmandsforening for saa vidt der tilligo agtes givet Undervisning for Handelsfolk. I det hele taget maa Sagen oplyses mere end hidtil har været Tilfældet; jfr. Udvalgets foran gengivne Skrivelse af 4. f. M.

Forslag.

Idet man tilstiller Haandværker- og Industriforeningen i Thorshavn en Afskrift af den af vedkommende Lagtingsudvalg afgivne Betænkning skal man underrette Foreningen om, at Lagtinget nærer Sympati for Tanken om Oprettelse af en Haandværkerskole (eventuelt en Haandværker- og Handelsskole) i Thorshavn, og om at Tinget imidlertid ikke ser sig i Stand til at tage Stilling til Spørgsmaalet om Tilskud af Tingets Midler til en saadan Skole, forinden Sagen foreligger mere indgaaende belyst.

Ved Sagens 2. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XXXIX. Andragende om Statslaan til Anskaffelse af en Damptrawler.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Andragende:*

Til

Færøernes Lagting.

Som det høje Lagting bekendt befinder det færøske Fiskeri sig for Øjeblikket i en vanskelig Stilling, som særlig maa tilskrives den Omstændighed at Færingerne ikke har kunnet følge med andre Nationers moderne Fiskerimetoder. Vel er der sket et vist Fremskridt for vort Kystfiskeri, idet Robaadene for en Del ere afløste af Motorbaade, men paa Havfiskeriets Omraade indtage vi endnu samme Standpunkt, som vore Fædre for 30—40 Aar siden, idet dette saa at sige ene og alene indskrænker sig til Kutterfiskeri med Sejlfartøjer.

Undertegnede, der stærk føle Trang til at komme til at Arbejde i det færøske Fiskeri under samme Former som andre fiskeridrivende Nationer, tillade sig herved at ansøge det høje Lagting om dettes velvillige Bistand til at forhjælpe os til Anskaffelse af en moderne Damptrawler til ca. 150,000 Kr. Selv have vi tænkt ad privat Vej at tilskyde Trediedelen af Trawlerens Kostende, medens vi er nødsaget til at ansøge om at de $^2/_3$ tilvejebringes af offentlige Midler.

Vi have tænkt os følgende Ordning:

Lagtinget udvirker hos Bevillingsmyndighederne at der ydes os et Laan af Statskassen paa 100,000 Kr., imod at vi selv tilvejebringe 50,000 Kr., afdragsfrit i de første 5 Aar mod Tilbagebetaling i Løbet af senest 10 Aar med mindt $^1/_{10}$ aarlig.

Skulde Lagtinget ikke kunne indgaa herpaa, andrage vi om, at Tinget vil ansøge Regeringen om følgende Forandring i Lov for Færøerne af 1. April 1910 om Fiskerilaan.

I Paragraf 1 forandres Tallet 60,000 Kr. til 150,000 Kr.

I Paragraf 2 forandres: »ere afdragsfrie det første Aar og tilbagebetales derefter senest i Løbet af 10 Aar med mindst $^1/_{10}$ aarlig« til »ere afdragsfrie de første 2 Aar og tilbagebetales derefter senest i Løbet af 12 Aar med mindst $^1/_{12}$ aarlig.

Skulde Tinget heller ikke kunne anbefale denne Ændring, forventer vi, at det høje Ting i Kraft af den overordentlige Betydning en Modernisering af vort Fiskeri har for hele den færøske Befolknings Erhverv, paa anden Maade søger Udvej for, at vi kan faa Adgang til de nødvendigste Midler, som kan sætte os i Stand til Indkøb af en Trawler.

Thorshavn i Juli 1913.

Ærbødigst

Styrmand M. J. Mortensen,
Arge.

Maskinist S. J. Danielsen,
Thorshavn.

Fisker Børent Danielsen.
Hvidenæs.

2. Styrmand V. Ejde,
Nolsø.

Ved Sagens *1. Behandling* den *2. August* vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *23. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Styrmand M. J. Mortensen af Arge m. fl. om, at Lagtinget hos Bevillingsmydighederne vil søge udvirket, at der tilstaas dem et Laan paa 100,000 Kr. til Anskaffelse af en mo-

derne Damptrawler, der beregnes til at ville koste 150,000 Kr., eller dersom Tinget ikke vil dette, at der da søges udvirket den Forandring i Loven om Fiskerilaan, at Tallet 60,000 Kr. i § 1 forandres til 150,000 Kr., og »10 Aar« i § 2 forandres til »12 Aar«, og »$^1/_{10}$« forandres til »$^1/_{12}$«. Endelig andrages der om, at Tinget, om det ikke vil gaa nogen af disse Veje, paa anden Maade vil forhjælpe Andragerne til Anskaffelse af en moderne Damptrawler.

Udvalget er af den Formening, at der ikke for Tiden er Anledning til at søge om særlig Bevilling i det heromhandlede Øjemed, idet de fornødne Midler, naar Betingelserne iøvrigt ere tilstede, vil kunne faas af Laanefonden efter Loven af 1. April 1910. Denne Lovs § 1 bestemmer nemlig, at den Del af den til Raadighed værende Sum, som ikke kommer til Anvendelse i det paagældende Finansaar, stilles til Raadighed i de følgende Finansaar. Efter de af Formanden under Sagens foreløbige Behandling givne Oplysninger, er der, siden der gaves Adgang til Fiskerilaan paa Færøerne, blevet stillet til Raadighed 171,000 Kr. mere end der er blevet benyttet (heraf 120,000 Kr. siden den nugældende Lov traadte i Kraft). De fornødne Midler maa derfor anses for at være til Stede, for at Andragerne kunne faa det ønskede Laan. Ganske vist er Afdragsbestemmelsen ikke fuldt saa gunstig, som Andragerne have ønsket; men den lille Forskel er formentlig ikke tilstrækkelig Grund for Lagtinget til at søge en Lovforandring. Man mener derfor, at det vil være tilstrækkeligt at henvise Andragerne at benytte den ved »Lov for Færøerne af 1. April 1910 om Fiskerilaan« givne Adgang til at faa det ønskede Laan.

Under Sagens foreløbige Behandling fremkom der Udtalelser om det ønskelige i at faa Oplysning om de Erfaringer, man i andre Lande f. Eks. England og Island har gjort med Hensyn til Trawleres Lønsomhed, samt om hvorvidt og hvorledes Trawlfiskeriet nyder offentlig Støtte i andre Lande. Udvalget vil tilraade at anmode Amtmanden om at søge saadanne Oplysninger.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Andragerne henvises til at benytte den ved Loven af 1. April 1910 givne Adgang til Opnaaelse af Laan til Anskaffelse af Fiskefartøjer, idet de fornødne Midler formenes at være til Disposition.
2. Tinget anmoder Amtmanden om fra England, Island og mulig andre Lande, hvor Trawlfiskeri drives, at søge Oplysninger om dette Fiskeris Lønsomhed m. m., navnlig om og hvorvidt dette Fiskeri nyder offentlig Støtte, og i bekræftende Fald i hvilket Omfang og i hvilken Form, og forelægge Lagtinget de modtagne Oplysninger i dettes næste Samling.

Ved Sagens *2. Behandling* den *27. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

XL. Andragende vedrørende Afstemning i Anledning af Kommunevalg i Kvalvig Sogn.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 28. Juli 1913.*

Idet Amtet herved fremsender et den 26. ds. modtaget Andragende fra 30 kommunale Vælgere i Thorsvig*) om, at det maa blive bestemt, at Afstemning i Anledning af Kommunalvalg i Kvalvig Sogn for Fremtiden tillige skal foregaa i Thorsvig, skal man indstille til Tinget, at dette henstiller til Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld, at dette, eller efter 1. Oktober d. A., Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune, i Overensstemmelse med Lov Nr. 48 af 30. April 1909 § 6 i betimelig Tid inden næste Lagtingssamling udarbejder en Vedtægt angaaende den nærmere Ordning, der vil være at iagttage med Hensyn til Stemmeafgivningen i Kvalvig Sogn, saafremt Afstemningen skal ske saavel i Kvalvig som i Thorsvig, og derefter indsender dette Forslag til Lagtingot med Forstanderskabets Bemærkninger om, hvorvidt det kan anbefale, at der foregaar særlig Afstemning i Thorsvig.

S. D. henvistes Sagen til det kommunale Udvalg.

Den *19. August* afgav Udvalget (Ordfører: Skaalum) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et fra en Del kommunale Vælgere i Thorsvig til Tinget indkommet Andragende, hvori Lagtinget anmodes om Tilladelse til, at det i Fremtiden maa være tilladt at foretage Afstemning ogsaa i Thorsvig ved Valg af Kommunalforstander i Kvalvig Sogn. I Andragendet bemærkes endvidere, at der i Thorsvig findes for Tiden ca. 44 stemmeberettigede Personer samt at der mellem Kvalvig og Thorsvig er noget nær en Mils Vej.

I Henhold til foranførte bemærkes, at der i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 § 6 er indeholdt Regler for Afstemningen i saadanne Sogne, hvor det paa Grund af Udstrækning eller andre Naturforhold er vanskeligt for Vælgerne at samles paa eet Sted, og at der ved Vedtægt kan træffes Bestemmelse om, at Afstemningen skal foregaa paa to eller flere Steder i Sognet.

Udvalget finder ikke Anledning til for nærværende Tid at udtale sig nærmere om det foreliggende Andragende, men skal anbefale til Tingets Vedtagelse:

»Lagtinget henstiller til det til 1. Oktober d. A. valgte Forstanderskab for Kvalvig Sogns Kommune, at dette — hvis det maatte finde An-

*) Udelades her.

ledning dertil, i Overensstemmelse med Lov Nr. 84 af 30. April 1909 § 6 i betimelig Tid inden næste Lagtingssamling udarbejder en Vedtægt angaaende den nærmere Ordning, der vil være at iagttage med Hensyn til Stemmegivningen i Kvalvig Sogn, saafremt Afstemningen skal ske saavel i Kvalvig som i Thorsvig, og derefter indsende dette Forslag til Lagtinget med Forstanderskabets Bemærkninger om, hvorvidt det kan anbefale, at der foregaar særlig Afstemning i Thorsvig.«

Ved Sagens *2. Behandling* den *23. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

XLI. Vej mellem Hove og Vaag.

Den *6. August* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Amtet af 2. s. M.*

Idet man herved fremsender en Skrivelse af 30. Juni d. A., hvori J. O. Jespersen af Hove paa egne og andres Vegne andrager om, at den direkte Vej fra Hove til Vaag ved Lagtingets Foranstaltning optages som offentlig Bygdevej og følgelig afmærkes med Stenvarder, skal man anføre følgende:

I. Spørgsmaalet om Etablering af en Vardevej direkte mellem Hove og Vaag er af gammel Dato. Det fremgaar saaledes af den blandt Bilagene værende Skrivelse af 30. April 1894 fra Sysselmanden for Suderø Syssel, at Beboerne i Hove i Anledning af det dengang stedfundne Eftersyn af samtlige Vardeveje paa Suderø androg om, at der maatte blive opført Varder mellem Hove og Vaag. Saadanne Varder havde aldrig tidligere været opførte, og Beboerne i Porkere og Vaag, gennem hvis Hauge største Delen af Vejen skulde gaa, modsatte sig, at Vejen anerkendtes som ret Bygdevej. Sysselmanden indstillede i den nævnte Skrivelse, at Spørgsmaalet skulde afgøres i Henhold til Haugeloven af 23. Februar 1866 § 54 in fine, det vil sige af Sysselmanden, under eventuel Appel til Amtmanden, og dette bifaldes ved Amtets Skrivelse af 3. Juni 1894.

Det ses ikke af Sagen, hvad der derefter foretoges i denne, men det synes, som om Sysselmanden paa Suderø i Henhold til det ovenfor anførte har svaret Beboerne af Hove, at der ikke vilde være at anbringe Varder fra Hove til Vaag.

I 1905 indgik Jesper Olaus Jespersen og D. N. Midjord begge af Hove, med Andragende til Lagtinget om, at dette vilde foranledige, at de omtalte Varder opførtes snarest muligt (jfr. den blandt Bilagene værende Skrivelse af 27. Juli 1905). Herpaa svarede Lagtinget ved Skrivelse af 23. Oktbr. 1905: »Andragerne maa angaaende Sagen henvende sig til Sysselmanden som rette Vedkommende«.

I Skrivelse af 2. September 1907 fra Sysselmanden for Suderø Syssel til Amtet udtaler Sysselmaden imidlertid, at Beboerne i Hove har henvendt sig til ham angaaende Spørgsmaalet, men at han ikke mener sig kompetent til at afgøre dette, da Haugelovens § 54 formodentlig er uanvendelig paa nærværende Tilfælde, hvor det ikke drejer sig om Vedligeholdelsen af en allerede eksisterende Vardevej, men derimod om Etableringen af en saadan paa et Sted, hvor der vel er en Del Færdsel, men hvor der dog ikke kan siges at gaa nogen offentlig Bygdevej, idet den egentlige Forbindelse mellem Hove og Vaag gaar over Porkere og Næs-Porkere. Sysselmanden mener derfor, at Vardevejen, saafremt den ønskes etableret, maa anlægges ved vedkommende Kommunalforstanderskabers Foranstaltning og for Sognenes Regning i Henhold til Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872 § 19 og Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881.

Ved Paategning af 20. April 1911 paa Sysselmandens førnævnte Skrivelse udbad Amtet sig en fornyet Udtalelse i Sagen og efter at have modtaget denne under 24. s. M., tilskrev Amtet under 3. Maj s. A. Sysselmanden, at da det ikke kunde godtgøres, at Vejen var »rette Bygdevej«, og da Ejerne af de paagaaende Hauger modsatte sig Vardernes Opførelse, saa Amtet sig ikke i Stand til at foretage videre i Sagen (jfr. vedlagte Afskrift).

Ved Skrivelse af 22. Maj 1911 fremkom forskellige Beboere af Hove med Anmodning om, at Sagen maatte blive taget op til fornyet Undersøgelse, idet de hævdede, at Vejen mellem Hove og Vaag var almindelig benyttet og samtidig nødvendigvis maatte benyttes i de Tilfælde, hvor der skulde haves hurtigt Bud til Vaag, særlig efter Jordemoder. I Skrivelse af 9. Juni fremkom Sysselmanden med en nærmere historisk Redegørelse for, i hvilket Omfang, Vejen var blevet benyttet, og fastholdt, at dette ikke var sket i et saadant Omfang, at Vejen kunde betragtes som ret Bygdevej. Han henstillede derhos, at Andragerne henvistes til at henvende sig til Forstanderskaberne for Vaag og Porkerø Kommuner, eventuelt til Lagtinget, med Anmodning om Anlæg af en Vej. I Overensstemmelse hermed tilskrev Amtet Sysselmanden ved Skrivelse af 14. Juni 1911. Jfr. endvidere Skrivelse af 21. August 1911 med 1 Bilag fra Beboerne i Hove, Amtets Skrivelse af 14. Septbr. s. A. og Sysselmandens Skrivelse af 19. s. M., jfr. Sysselmandens Skrivelse af 26. f. M.

II. *Om Sagens nuværende Stilling* skal man anføre følgende:

Da man efter det foreliggende gaar ud fra, at den omtvistede Vej, der aldrig hidtil har været afmærket ved Varder, *ikke* er en saadan offentlig vej, at Vedkommende Bygder paa Sagens nuværende Standpunkt er pligtig til efter Haugelovens § 54 at anbringe Varder. Paa den anden Side synes Vejen at være benyttet i et saadant Omfang og Tidsrum, at Haugeejerne ikke nu kan modsætte sig Færdselen af de tilvante Stier, jfr. Skrivelse fra Beboerne i Vaag af 2. August 1911, og i den til Reglement for Skydsvæsenet af 3. Juli *1879* knyttede Miletabel ses den direkte Vej imellem Hove og Vaag (Vaag—Gørdum og Vaag—Markøre) da ogsaa at være opført. Hvorvidt en saadan Færdselsret som ommeldt, er erhvervet, er imidlertid et privat Spørgsmaal, der vil kunne finde sin Afgørelse ved et af Beboerne i

Hove (eller Vaag) anlagt Anerkendelsessøgsmaal, jfr. Amtets Skrivelse af 14. September 1911.

Medens man som anført maa gaa ud fra, at Vejen mellem Hove og Vaag ikke er nogen offentlig Vej, hvis Vedligeholdelse det i Henhold til Lov af 28. Februar 1872 § 19 paahviler Forstanderskaberne at drage Omsorg for («*egentlige* Bygdeveje»), henstaar stadig Spørgsmaalet om, hvorvidt der ikke vil være Grund *til at optage Vejen* som offentlig. — I denne Forbindelse kan man henvise til det i Sysselmandens Skrivelse af 9. Juni 1911 om den foregede Færdsel anførte; Skrivelse af 24. April 1911 om, at der nu findes banet Vej imellem Porkere og Vaag samt Telefonforbindelse mellem Vaag og Hove; det af Andragerne i deres forskellige Skrivelser anførte, og den forannævnte Miletabel, hvoraf fremgaar, at den direkte Vej er $^5/_8$—$^3/_4$ Mil, Vejen om ad Porkere derimod $1^1/_8$ Mil. Amtet skal ganske henstille til Lagtinget, hvorvidt der vil være tilstrækkelig Grund til at optage Vejen som offentlig, idet man dog skal udtale, at man af Hensyn til de særlige færøske Forhold (pludselig Tange, fuldstændig Mangel af Bebyggelse mellem Bygderne) maa anse det for rettest, at alle Veje, der faktisk befærdes i noget større Udstrækning, er betryggende forsynede med Varder.

Det følger af Lov om Landkommunernes Styrelse af 28. Febr. 1872 § 19, at Afgørelsen af, hvorvidt en Vej skal behandles som egentlig Bygdevej, i første Instans er hos vedkommende Forstanderskaber. Det følger dog formentlig af Lagtingets Stilling overfor Forstanderskaberne (jfr. Lov 28. Febr. 1872 § 34 samt § 19, 4de og 5te Punktum), at Lagtinget maa være beføjet til med bindende Virkning overfor vedkommende Forstanderskaber (der dog kan indanke Sagen for Justitsministeriet) at bestemme, at en Vej skal betragtes som egentlig Bygdevej og følgelig behandles som saadan. — Med Hensyn til Udredelsen af Omkostningerne ved Anlæg af Bygdeveje, følger det formentlig af Haugelovens § 54, 2det Punktum, at disse saalænge det kun drejer sig om Anlæg af en Vardevej, vil være at udrede *ikke* af vedkommende Kommuner, men derimod af den eller de Bygder, hvortil den eller de Hauger hører, Vejen skal gaa igennem. Lov 28. Februar 1872 § 19 kan ikke antages at have gjort nogen Forandring heri, jfr. det af Landbokommisionen udarbejdede Forslag (Nr. IV) til Lov om Ændring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872 og Motiverne hertil (Betænkning Side 123—124). For at undgaa Misforstaaelse tilføjes det, at Omkostningerne ikke alene paahviler de Lodtagere i de paagældende Hauger, men samtlige Jordbesiddere i vedkommende Bygder (jfr. Tilbeg til Landbokommissionens Betænkning Side 204). — For saa vidt der derimod skal anlægges en egentlig (banet) Vej, hvorom der dog sikker ikke bliver Tale i nærværende Tilfælde, vil Omkostningerne herved være at afholde af Forstanderskaberne eventuelt med Tilskud fra Lagtinget, jfr. tillige Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881.

Der foreligger ingen direkte Erklæring fra Forstanderskaberne i Porkere og Vaag Sognes Kommuner om, hvorvidt disse er villige til at optage Vejen fra Hove til Vaag som offentlig. Det synes dog at fremgaa af det fremlagte Andragende af 30. Juni d. A. at begge Forstanderskaber anser det for heldigt, at Vejen behandles som offentlig under Forudsætning af, at de derved foranledigede Udgifter, saaledes som det i Henhold til det anførte vil blive Tilfældet, saafremt Lagtinget vedtager at optage Vejen som offentlig, afholdes paa den i Haugeloven fastsatte Maade. Under disse Omstændigheder skal man henstille til Lagtinget, om dette finder det formaalent, at indhente udtrykkelige Udtalelser fra Forstanderskaberne.

Det tilføjes slutteligt, at Lagtinget formentlig ikke bør afvise Sagen med den Motivering, at Sagen allerede tidligere er afgjort (i 1894 forment-

lig af Sysselmanden; i 1905 af Lagtinget og i 1911 af Amtet), idet det nu foreliggende Spørgsmaal, — *hvorvidt Vejen bør optages som offentlig* —, aldrig er afgjort af Amtet og formentlig heller ikke blev behandlet af Lagtinget, dengang dette i 1905 havde Sagen om Anbringelse af Varder under Overvejelse.

S. D. henvistes Sagen til det *kommunale Udvalg.*

Den *9. September* afgav Udvalget (Ordfører: Skaalum) følgende

Udvalgsbetænkning.

Spørgsmaalet om en saadan Vej har været forelagt de offentlige Myndigheder flere Gange og har ogsaa været behandlet i Lagtinget tidligere i 1905. Det er sidst indkommet til Tinget med en Skrivelse af 2. August d. A. fra Færø Amt, der er ledsaget af 15 Bilag, og er foranlediget ved en Skrivelse af 30. Juni d. A., hvori Jesper Olaus Jespersen af Hove paa egne og andres Vegne andrager om, at Vejen ved Lagtingets Foranstaltning optages som offentlig Bygdevej og følgelig afmærkes ved Stenvarder.

Den nævnte Amtsskrivelse indeholder en Fremstilling af dette Spørgsmaals Behandling, siden det blev rejst i 1894. Det ses, at Spørgsmaalet er ret vanskeligt, og at Myndighederne til forskellig Tid har indtaget deres Stilling til det.

Der hersker Enighed om, at der aldrig har været Vejvarder direkte imellem Hove og Vaag. Derimod er man uenig om, hvorvidt saadanne Varder bør opføres og navnlig om, hvem der skulde betale deres Opførelse og Vedligeholdelse. Der synes at herske Tvivl eller Tvist om, hvorvidt Bekostningen paa de eventuelle Varder bør lægges paa vedkommende Bygders Jordegods eller paa vedkommende Sogne.

Hvorledes man end ser paa Sagen, er der formentlig Grund for Lagtinget, inden dette udtaler sig eller tager Stilling til den, at forelægge den for de paagældende Forstanderskaber. Spørgsmaalet om Etablering af en offentlig Vardevej er i høj Grad et kommunalt Anliggende; man kan ikke med Bestemthed se af Sagen, at de interesserede Kommuners Forstanderskaber nogen Sinde har haft Lejlighed til at udtale sig. Der findes vel i Andragerens Skrivelse af 30. Juni d. A. en Antydning af, at Porkere Sogns Kommunalforstanderskab har udtalt sig om Sagen, men der ses intet bestemt i saa Henseende, som der kan bygges paa.

Man skal i Henhold til det anførte fremsætte følgende Forslag:

1. Sagen forelægges Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune og Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune særlig med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt der bør etableres en offentlig Vardevej direkte mellem Hove og Vaag, og om Kommunerne vil paatage sig Udgifterne ved de fornødne Varders Opførelse og Vedligeholdelse, eller hvis de ikke vil gaa ind derpaa, om de paagældende Bygders Jordegodsejere vil afholde Bekostningen.
2. En Afskrift af Udvalgets Betænkning tilstilles Andragerne med Underretning om, at Spørgsmaalet om hvorvidt Vejen er offentlig og angaaende, hvorvidt de paagældende Bygders Jordegodsejere er pligtige at afholde Bekostningen ved Vejvarders Opførelse direkte mellem Hove og Vaag, maa afgøres af Domstolene, og vil kunne forelægges disse af Andragerne under en Retssag.

Førend dette Spørgsmaal eventuelt er afgjort ved Domstolene, ser Lagtinget sig ikke i Stand til at tage sig af Sagen.

Ved Sagens *2. Behandling* den *10. August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

XLII. Ang. forskellige Beløb, som forskudsvis ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelser fra Landfogden og Amtet, henholdsvis af 10. Juli 1913 og 31. December 1912:*

Herved tillader jeg mig at henstille, at nedennævnte Beløb, der forskudsvis er udbetalt af Færø Amts Repartitionsfond som Delinkventomkostninger, føres til endelig Udgift for Fonden, nemlig: vedrørende

1.	Joen P. Joensen, Strømnæs	1 Kr.	10 Ø.
	Sagen er sluttet uden Tiltale og Joensen er afgaaet ved Døden.		
2.	Hejne Joensen, Viberejde	600	05 —
	For Delinkventomkostningerne, der oprindelig udgjorde 705 Kr. 33 Øre er i sin Tid gjort Udlæg. Ved Salg af det udlagte indkom 105 Kr. 28 Øre. Domfældte har under Udlægsforretning erklæret intet at eje udover det udlagte nu solgte Gods.		
3.	Hans Jul Hansen, Vestmanhavn	116 —	28 —
	Der henvises til tidligere Korrespondance med Amtet med Hensyn til Hans Jul Hansens Forhold.		
4.	I Anledning af en fra s/s »Ruth« bortkommet Baad var der indledet en Undersøgelse, der medførte en Udgift stor	3 —	00 —
5.	For at sikre Henriette Louise Johanne Joensen, Thorshavn, Underholdsbidrag hos Sømand Johan Michael Joensen, fhv. af Thorshavn, er der afholdt en Udgift til Færge	0 —	50 —

Beløbet kan næppe ventes refunderet, da Johan Michael Joensen sejler med et i Udlandet hjemmehørende Skib.

6. Johan Peter Simonsen, Velbestad ..... 358 — 85 —

Beløbet hidrører dels fra Omkostningerne ved Johan Peter Simonsens Nedsendelse til Vordingborg 242 Kr. 15 Øre, dels fra hans Ophold paa Færø Amts Hospital 116 Kr. 70 Øre. Da Sagens Omkostninger ved Dommen er paalagt det offentlige, vil Beløbet formentlig ikke kunne kræves refunderet.

* * *

Hosfølgende Skrivelse af 30. November 1912 fra Landfogden paa Færøerne*) om at føre visse forskudsvis afholdte Udgifter vedrørende Kulmineselskabet »Societe miniere des iles Feröe«, ialt 179 Kr. 99 Øre, til endelig Udgift, tillstilles herved Lagtinget, idet Amtet efter det oplyste kan anbefale, at Beløbet føres til endelig Udgift.

S. D. henvistes Sagen til Budgetudvalget.

Den *15. August* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Forslag til Beslutning.

1. Ad Post 1, 4, 5 og 6 i Sag Nr. 58—1913.
   De paagældende Beløb, 1 Kr. 10 Øre, 3 Kr., 50 Øre og 358 Kr. 85 Øre, føres til endelig Udgift i Amtsrepartitionsfondens Regnskab.
2. Ad Post 2 og 3 i Sag Nr. 58—1913 og Sag Nr. 59—1913.
   De paagældende Beløb, 600 Kr. 05 Øre, 116 Kr. 28 Øre og 179 Kr. 99 Øre føres til Udgift i Amtsrepartitionsfondens Regnskab og optages paa en Fortegnelse, der fremtidig føres over Beløb, der er førte til Udgift i Regnskabet, men ikke er eftergivne eller betragtes som aldeles uerholdelige, hvilken Fortegnelse aarlig vedlægges Regnskabet.

Ved Sagens *2. Behandling* den *21. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *26. August* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

---

*) Udelades her.

XLIII. Angaaende Omkostninger ved Baadebygger Georg Vilhelm Thorstensens fraskilte Hustrus Kur og Ophold paa Kommunehospitalet og St. Hans Hospital.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes *følgende Skrivelse fra Amtet af 9. Maj 1913.*

Hoslagte Afskrift af en Anvisning paa Færø Amts Fattigkasse*), vedrørende Omkostningerne ved Baadobygger Georg Vilhelm Thorstenssons nu fraskilte Hustrus Kur og Ophold paa Kommunehospitalet og St. Hans Hospital i Tiden fra 2. Februar 1910 til 30. September 1912, tilstilles Lagtinget med Henstilling om, at det nævnte Beløb af 314 Kr. 10 Øre føres til endelig Udgift.

S. D. henvistes Sagen til Bugetudvalget.

Den *15. August* afgav Udvalget (Ordfører: Efforsøe) følgende

Forslag til Beslutning.

Det omhandlede Beløb føres til endelig Udgift i Amtsfattigkassens Regnskab.

Ved Sagens *2. Behandling* den *21. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *27. August* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

---

*) Udeladtes her.

XLIV. Regler for Deling af Springere.

Den *8. August* fremlagdes *følgende Andragende.*

Vaag, den 3. August 1913.

Til
Lagtinget.

Undertegnede Købmand J. Dahl, Vaag, tillader mig herved ærbødigst at fremkomme til det høje Lagting med følgende:

Da der i den sidste Tid næsten hvert Aar er indtruffet Fangst af Springere her i Vaag, og da der de sidste Gange, der er indtruffet saadan Fangst, har været en Del Uenighed med Hensyn til Delingen af Fangsten, idet nogle af Deltagerne har ment sig berettigede til at tage saa meget til sig af Fangsten, som de lyster, og virkelig har gjort det, vil jeg ærbødigst henvende mig til det høje Lagting med Ansøgning om at faa udvirket, at der bliver fastsat en Regel ved Bytningen af nævnte Fangst.

Den almindelige Mening her er, at Fangsten bør deles til alle Indbyggerne, som grænse til Hvalvaagen, og som tage Del i Drabet, i samme Forhold som Delingen af Grind.

Ærbødigst

J. Dahl.

Ved Sagens *1. Behandling* den *12. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til Udvalget i Sagen angaaende Ændringer i Grindereglementet.

Den *11. September* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra Købmand J. Dahl af Vaag paa Suderø er indkommet og til undertegnede Udvalg henvist et Andragende om, at der maa blive fastsat en Regel for Deling af Springere. Andrageren mener, at Fangsten bør deles til alle Indbyggere, som grænser til Hvalvaagen og som tager Del i Drabet, i samme Forhold som Delingen af Grind.

Saavidt Udvalget har kunnet erfare, findes der ikke særlige Bestemmelser om Fordeling af disse »Springere«, der hidtil kun sjælden og paa faa Steder er fangede i saa stort Antal, at der kun have været Tale om Deling i videre Udstrækning. Selv om man vilde foreslaa en lignende Fordeling som af Grind, hvortil der saa formentlig maatte skaffes særlig Lovhjemmel, vilde det være vanskeligt at finde en tilfredsstillende Distriksinddeling.

Udvalget maa derfor formene, at det vilde være rettest at holde sig til gammel Praksis, hvor saadan maatte findes, og ellers hvor der maatte være Trang dertil, at søge Forholdet ordnet ved Vedtægter, der mulig kunde affattes som Bygdevedtægter efter Grandestævnelovens § 3.

Man tillader sig derfor at foreslaa at svare Andrageren:

»Lagtinget mener ikke for Tiden at burde søge dette Forhold ordnet ved Lov, men henstiller, at det søges ordnet ved Bygdevedtægt.«

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

XLV. Husevig som Hvalvaag.*)

Den *9. August* fremlagdes *følgende Andragende.*

Til

Lagtinget.

Undertegnede Lagtingsmænd for Sandø Præstegæld tillader sig herved at andrage om Tingets Medvirkning til, at Husevig bliver optaget i Grindereglementet som Hvalvaag.

Lagtingssalen, d. 8. August 1913.

A. C. Evensen. *J. M. Hentze.*

*) Se Lagtingstidende for 1910, Side 157.

Ved Sagens *1. Behandling* den *12. August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *11. September* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Lagtingsmændene for Sandø Præstegæld om, at *Husevig* maa blive optaget i Grindereglementet som Hvalvaag. Andragendet er sikkert fremkommet under den Forudsætning, at der i Aar vilde blive foreslaaet Ændringer i det nævnte Reglement, og saa kunde der vel ogsaa have været Anledning til at medtage denne Ændring. Nu er der imidlertid ikke fra Udvalgets Side foreslaaet nogen Ændring i Reglementet, og dette finder ikke Anledning til at foreslaa denne Ændring, hvorfor man vil foreslaa, at

Sagen udsættes indtil videre.

Ved Sagens *2. Behandling s. D.* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

XLVI. Sagen angaaende Skibes Dybtgaaende og Lastelinje m. m.*)

Den *11. August* fremlagdes *en Skrivelse fra Amtet af s. D.* tilligemed en Del Bilag**):

Ved Sagens *1. Behandling* den *14. August* vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 15. s. M. valgtes *Dahl, Effersøe, Poulsen, Nielsen* og *Winther*.

Den *12. September* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

---

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 39.
**) Udelades her.

Udvalgsbetænkning.

Udvalget har ikke haft tilstrækkelig Tid til at behandle de nævnte, meget omfattende Sager i indeværende Tingsamling, og man skal derfor foreslaa, at Sagerne udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

XLVII. Fredning og Bevaring af Fortidslevninger paa Færøerne.

Den *11. August* fremlagdes følgende *Andragende*:

Det er ganske vist ikke meget, der er bevaret af Fortidslevninger paa Færøerne, men der er dog en Del. Tanken om Bevarelse af det, der endnu findes, har i adskillige Aar beskæftiget mange, og man har til den Ende bl. a. arbejdet for at skabe en offentlig Samling. Disse Bestræbelser har Lagtinget ved forskellige Lejligheder givet sin Støtte ved mindre Bevillinger. Man er imidlertid af den Formening, at det bør tages under Overvejelse, om der ikke ad Lovgivningens Vej bør gøres noget for Sagens Fremme. Paa et Bestyrelsesmøde i Færøsk Museum blev vi undertegnede valgte til at bringe Spørgsmaalet om Lovbestemmelser til Fredning og Bevaring af Fortidslevninger frem for indeværende Aars Lagting, og til eventuelt at udarbejde et Lovforslag.

Til Bestemmelserne i Danske Lov om Danefæ er i Tidens Løb komne en Del spredte Bestemmelser, mest i Form af ministerielle Cirkulærer. Vi føler os ikke kompetente til at bedømme, i hvilken Udstrækning disse Bestemmelser gælde for Færøerne, men vi anser dem under alle Omstændigheder for utilstrækkelige, en Anskuelse, som forøvrigt i den senere Tid for det egentlige Danmarks Vedkommende flere Gange er kommet til Orde i Bladene.

I Norge fik man i 1905 en Lov paa dette Omraade. Vi finde, at en Del

af dens Bestemmelser vil være passende, hvis Lagtinget skulde være til Sinds at udarbejde et Lovforslag.

Hermed anbefale vi Sagen til Lagtingets Velvilje.

Thorshavn, den 10. August 1913.

R. C. Effersøe. *A. C. Evensen.* *A. Samuelsen.*

Ved Sagens *1. Behandling* den *14. August* vedtoges det efter Forslag af Evensen at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den 15. s. M. valgtes: *N. J. Djurhuus, Samuelsen* og *Evensen.*

Den *11. September* afgav Udvalget (Ordfører: Evensen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 10. August 1913 har Bestyrelsen for »Færøsk Museum« (forngripagoymslan) bragt Spørgsmaalet om Lovbestemmelser til Fredning og Bevaring af Fortidslevninger paa Færøerne frem for Lagtinget og anmodet samme om eventuelt at udarbejde et Lovforslag. I Skrivelsen fremhæves, at man ikke er kompetent til at bedømme, i hvilken Udstrækning de i Danmark gældende spredte Bestemmelser om Danefæ er gældende for Færøerne, men at man under alle Omstændigheder anser dem for utilstrækkelige. Der henvises til, at man i Norge i 1905 fik en Lov paa dette Omraade, og at en Del af dens Bestemmelser formentlig vilde være passende paa Færøerne.

Denne Sag er, ledsaget af et »Forslag til Lov om Fredning og Bevaring af Fortidslevninger paa Færøerne«*), der er bygget over den for Norge gældende Lov af 1905, af Lagtinget blevet henvist til undertegnede Udvalg.

Udvalget maa med Bestyrelsen for »Færøsk Museum« være enigt i, at der bør gøres noget for at fredе og bevare de Fortidslevninger, der findes paa Færøerne, saavel løse som faste, ligesom man maa være af den Formening, at der bør gøres Udveje for, at »Færøsk Museum« i videst mulig Udstrækning kan erhverve de løse Fortidslevninger, der findes.

Udvalget har søgt at faa oplyst, hvilke herhen hørende Bestemmelser, der egentlig gjaldt paa Færøerne. Det kunde nemlig vel tænkes, at man godt kunde nøjes med disse uden at behøve nogen særlig Lov, og at der paa Grundlag af disse af Administrationen kunde gøres tilstrækkeligt for at skaffe »Færøsk Museum« Ejendomsret til de løse Fortidslevninger, der findes — i Lighed med hvad man i det egentlige Danmark navnlig gennem forskellige ministerielle Cirkulærer har gjort for »Nationalmuseet« paa Grundlag af Bestemmelserne i Danske Lov 5—9—3, Forordning af 22. Marts 1737 og Plakat af 7. August 1752.

Imidlertid synes det at være noget usikkert, hvad der er gældende af Bestemmelser for Færøerne, navnlig synes Bestemmelserne om Erstatning for fundne Oldsager at være andre her (jfr. Norske Lov 5 9—3, 4, 5, 6) end nede. Udvalget mener derfor, at det vilde være rigtigst at anmode Amtmanden om at indhente Oplysninger om, hvad der efter Justitsministeriets Mening var sikkert gældende Bestemmelser. Formentlig vil Forholdet i saa Henseende vise sig at være det, at Regeringen administrativt vil kunne give (eller indskærpe) samtlige kongelige Embedsmænd og ministerielle Bestillingsmænd og samtlige Lærere ved den offent-

*) Vedhæftet som Bilag 6.

offentlige Skole paa Færøerne lignende Paalæg angaaende Fortidslevninger som dem, der er givne i Cirkulærer som J. M. Cirkulære Nr. 76 af 9. Maj 1891, F. M. Cirk. Nr. 402 af 23. December 1893, Skattedir. Cirk. Nr. 3 af 9. Januar 1894, Arb. M. Cirk. Nr. 7 af 5. Febr. 1894 og K. og U. M. Cirk. Nr. 287 af 19. December 1895, idet dog bemærkes, at Bestræbelserne her oppe fra maa gaa ud paa, at den Støtte, som gennem de anførte Cirkulærer søges ydet Nationalmuseet, for Færøernes Vedkommende i videst mulig Udstrækning maa søges ydet en offentlig Samling paa Færøerne. Man vil derfor finde det hensigtsmæssigt at anmode Amtmanden om at søge oplyst, om og i hvor vid Udstrækning Regeringen ad den antydede Vej vilde kunne støtte en offentlig antikvarisk Samling paa Færøerne. I denne Forbindelse skal man opkaste det Spørgsmaal, om ikke ved kongelig Anordning den Staten tilkommende Ret til jordfundne Sager kunde overdrages (helt eller delvis) til en offentlig Samling paa Færøerne som »Færøsk Museum« (forngripagoymslan); jfr. Forordning af 22. Marts 1737, hvorefter den Kongen tilkommende Ret til Danefæ »ved særdeles kongelig Benaadning« kan forlenes andre.

Naar de ønskede Oplysninger vare skaffede til Veje kunde Lagtinget til den Tid tage under Overvejelse, om der var Anledning til eventuelt at søge fremskaffet en særlig Lov for Færøerne til Fredning og Bevaring af Fortidslevninger.

I Henhold til disse Betragtninger skal Udvalget tillade sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse følgende

Forslag:

I. Amtmanden anmodes om hos Justitsministeren at søge oplyst, hvilke Bestemmelser der med Sikkerhed maa anses for at være gældende paa Færøerne angaaende Fortidslevninger samt at forelægge Resultatet for næste ordinære Lagting.

II. Amtmanden anmodes om at søge oplyst, om og i hvor vid Udstrækning Regeringen kunde være sindet til paa Grundlag af gældende Lov administrativt at støtte »Færøsk Museum« i dets Bestræbelser for Erhvervelse af færøske Fortidslevninger til Opbevaring; idet Lagtinget udtaler Ønsket om, at Ejendomsretten til Jordfund paa Færøerne i videst mulig Udstrækning tilfalder en offentlig Samling paa Færøerne; de tilvejebragte Oplysninger ønskes forelagte næste ordinære Lagting.

III. I øvrigt udsættes Sagen til næste Aar.

Ved Sagens *2. Behandling* den *12. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XLVIII. Fredning af Muslinger (Øvur).

Den *12. August* fremlagdes følgende *Andragende:*

Til

Færøernes Lagting.

Vi undertegnede tillade os herved at anmode Lagtinget om at tage under Overvejelse Spørgsmaalet om delvis Fredning af Muslinger (Øvur) eller en Regulering af Øvers Fangst. Det viser sig nemlig, at efterhaanden som »Øver« mere og mere bruges til Agn, anvendes der forskellige Redskaber til Øvernes Fangst, som sikkert vil udrydde dette Dyr i en ikke fjern Fremtid. — Ved Ændringer i eller Tillæg til Lov Nr. 107 af 14. April 1893 om Beskyttelse af Muslinger vil man eventuelt kunne raade Bod paa de bestaaende uheldige Forhold.

Lagtingssalen, den 11. August 1913.

Chr. J. Christiansen. *A. Samuelsen.*

Ved Sagens *1. Behandling* den *13. August* vedtoges det efter Forslag af Christiansen at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *26. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Lagtingsmændene Chr. J. Christiansen og A. Samuelsen om at Lagtinget vil tage Spørgsmaalet om delvis Fredning af Muslinger (Øvur) under Overvejelse. Der anføres at der til Fangst af disse Muslinger benyttes forskellige Redskaber, som sikkert vil udrydde dette Dyr i en ikke fjern Fremtid. Andragerne har tænkt sig Spørgsmaalet ordnet ved Ændring i eller Tillæg til Lov Nr. 107 af 14. April 1893.

Udvalget kan ikke se rettere end, at Spørgsmaalet maa kunne ordnes ved Vedtægt efter den nævnte Lov. Selv om man ved Lovens Udarbejdelse særlig skulde have tænkt paa »den lille Blaamusling« (Kræklinger), kan der formentlig ikke være noget i Vejen for at anvende dens Bestemmelser paa den nær beslægtede »store Blaamusling« (Øvu), navnlig da Loven kun bruger Fællesbenævnelsen »Musling«.

Man tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

Andragerne henvises til at søge det omhandlede Forhold ordnet ved Vedtægt i Henhold til Lov Nr. 107 af 14. April 1893 om Beskyttelse af Muslinger.

Ved Sagens *2. Behandling* den *29. August* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

XLIX. Grindebud med Motorbaad.

Den *14. August* fremlagdes en Skrivelse til Amtet fra Grindebudsafsender S. N. Samuelsen af Sørvaag angaaende Afsendelse af Grindebud til Myggenæs.*)

Den *15. August* henvistes Sagen til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den *30. August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Grindebudssenderen S. N. Samuelsen af Sørvaag har til Amtet indberettet, at der i Bygden Sørvaag ikke mere findes skydspligtige Baade og har dernæst forespurgt, hvorledes han skal bære sig ad med at faa sendt Grindebud til Myggenæs, derunder ogsaa om han kan skydse Motorbaade. Sysselmanden, der har haft Sagen til Erklæring, bekræfter, at der i Sørvaag ikke mere findes skydspliptige 6- eller 8-Mandsfarer (det samme gælder ogsaa andre Bygder paa Vaagø); men derimod nogle 4-Mandsfarer, der imidlertid kun i fint Vejr ville kunne benyttes med Grindebud til Myggenæs. Sysselmanden mener derfor, at der snarest mulig maa tilvejebringes Hjemmel til at skydse Motorbaade, saalænge Skyds i det hele taget anvendes. Indtil saadan Hjemmel haves, mener Sysselmanden, at Udgifter ved eventuelle Grindebud til Myggenæs enten maa afholdes af Bygden (Sørvaag) d. v. s. Kommunen eller af den økonomiske Fond. Endelig henstiller Sysselmanden, at Sagen, saafremt Amtet maatte mene det hensigtsmæssigt at indføre Skydspligt for Motorbaade, forelægges Lagtinget i denne Samling.

Amtet har derefter forelagt Lagtinget denne Sag, der er henvist til undertegnede Udvalg, som skal tillade sig at bemærke følgende:

At paalægge Motorbaade almindelig Skydspligt, er der for Tiden næppe Grund til, da der ikke for den almindelige Samfærdsel har vist sig nogen Trang hertil. Hvad særlig det foreliggende Spørgsmaal angaar, da maa man formene, at det vil kunne løses enten ved Overenskomst med Ejere af Motorbaade, eller at der bygges en Baad særlig til dette Brug. Det næste Spørgsmaal bliver saa,

---

*) Udelades her.

hvem der skal bære Udgifterne. Sysselmanden har nævnt økonomisk Fond, men dette vilde sikkert faa uheldige Følger og er næppe nødvendigt. Efter Grindereglementets § 6 paahviler Pligten til at sende Grindebud alle Bygdens Beboere, og det ligger i Sagens Natur, at skal Skydsen udføres med Baad, paahviler det selvfølgelig vedkommende Beboere at levere en saadan. Denne Forpligtelse kan formentlig ikke være bortfalden, fordi man nu bruger andre Baadeformer til Fiskeri. Udvalget maa derfor være af den Formening, at enten bør Bygden (Kommunen) anskaffe passende Baad (Baade) til Brug for det Mandskab, der skal bringe Grindebud til Myggenæs, eller maa den leje Motorbaad til at bringe disse Grindebud, saa at Bygdefolkene fritages for denne Pligtroning (jfr. Landkommunallovens § 21, sidste Punktum). For saa vidt Bygden Bø efter de gældende Regler skal deltage i Arbejdet ved disse Buds Afsendelse, kunde Billighed tale for, at Bø Sogn i passende Forhold tager Del i Udgifterne, om Skydspligten bliver afløst. Iøvrigt tilkommer det Amtet at ordne Spørgsmaalet om Afsendelse af Grindebud.

I Henhold til det anførte foreslaas til Vedtagelse:

Med Forbehold af Amtmandens Ret til at ordne Afsendelse af Grindebud udtaler Lagtinget, at de Udgifter, der eventuelt maatte foranlediges ved Anskaffelse af Baad til Skyds med Grindebud eller af anden Ordning i saa Henseende, rettest bør afholdes af vedkommende Bygds Beboere (Kommunen).

Ved Sagens 2. *Behandling* den *3. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

L. Motorbaadehavn ved Hove.

Den *14. August* fremlagdes følgende *Andragende:*

Vi undertegnede Beboere i Bygden Hove i Torkere Sogn tillade os herved ærbødigst at andrage hos det ærede Forstanderskab om at gøre Udvej for os til at vi kan faa en Motorbaadehavn med Statstilskud dertil. Og i Overensstemmelse med Ingeniør Palle Bruuns Overslag i Aaret 1908.

Det hemærkes, at vort ærede Forstanderskab kender vore Forhold i den Henseende samt den store Trang, vi have til en saadan Havn. Vort ærede Forstanderskab bedes derfor, saa snart som det kan lade sig gøre, at fremme denne vor vigtige Sag.

Hove, den 9. December 1912.

(32 Underskrifter.)

Til
Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune.

* * *

Forstanderskabet
for
Porkere Sogns Kommune.

Porkere den 28. Decbr. 1912.

Man tillader sig herved paa det bedste at anbefale foranstaaende Andragende.

Den paatænkte Motorbaadehavn er offentlig.

Ærbødigst

H. C. Larsen. *P. Larsen.* *J. A. Thomsen.*
D. J. Poulsen. *J. O. Jespersen.*

Til
Færø Amt.

S. D. henvistes Sagen til Bugetudvalget.

Den *5. September* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Forslag til Beslutning.

Der svares Andragerne følgende:

Ved Lov af 29. April 1913 om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne, er der taget Bestemmelse angaaende Tilskud fra Statskassen bl. a. til forskellige kommunale Havneanlæg paa Færøerne, fordelt paa et Tidsrum af 5 paa hinanden følgende Finansaar, fra og med Finansaaret 1913—14 at regne. Man maa efter det foreliggende gaa ud fra, at der ikke vil kunne forventes Tilskud til nye Havneanlæg paa Færøerne forinden Udløbet af det nævnte Tidsrum, altsaa tidligst Finansaaret 1918—19. Man finder som Følge heraf ikke for Tiden Grund til at indsende den foreliggende Sag til Regeringen, men maa raade Andragerne til at rejse Sagen paany henimod Udløbet af ommeldte

Tidsrum, antagelig rigtigst i Lagtingssamlingen 1917, for saa vidt man til den Tid ønsker den fremmet.

Ved Sagens 2. *Behandling* den *9. September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

LI. Forslag fra Lagtingets Budgetudvalg til Beslutning.

Den *18. August* fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

1. Det af Amtsfattigkassen bevilgede aarlige Tilskud, henholdsvis til Lægen paa Sandø (600 Kr.) og til Lægen paa Ejde (600 Kr.) afholdes af Amtsrepartitionsfonden fra 1. Oktober 1913 at regne.
2. Det af økonomisk Fond bevilgede aarlige Tilskud til Lægen paa Vaagø (300 Kr.), afholdes af Amtsrepartitionsfonden fra 1. Oktober 1913 at regne, hvis samlede aarlige Tilskud fra Amtsrepartitionsfonden herefter bliver 600 Kr.

Ved Sagens 2. *Behandling* den *20. August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved *3. Behandling* den *25. August* sattes Udvalgets Forslag

Punkt 1 under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 11 Stemmer (*stemte ikke:* Patursson, J. M. Dam, Jacobsen, H. A. Djurhuus, Winther, Olsen, N. Djurhuus og Dahl; *fraværende:* Michelsen, J. C. F. Dam og Skaalum).

Punkt 2 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

LII. Forslag fra et Mindretal i Lagtingets Budgetudvalg (Effersøe) til Beslutning.

Den *18. August* fremlagdes *følgende*

Forslag til Beslutning.

Lagtingets Beslutning af 1902 om, at der af Færø Amts økonomiske Fonds Indtægter aarlig skal henlægges til Grundfonden et Beløb paa 1000 Kr., ændres dertil, at Henlæggelsen skal omfatte Halvdelen af Grundfondens aarlige Renter, dog mindst 100 Kr.

Ved Sagens *2. Behandling* den *20. August* foreslog Effersøe principaliter, at Henlæggelsen forandres fra 1000 Kr. til 500 Kr. og subsidiært det oprindelige Forslag.

Det principale Forslag sattes først under Afstemning men bortfaldt, idet kun 9 Medlemmer stemte derfor, ingen imod; derefter sattes det subsidiære Forslag under Afstemning og bortfaldt ligeledes, idet kun 8 Medlemmer stemte derfor, ingen imod.

LIII. De af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Ved Lagtingets Aabning den *29. Juli* fremlagdes Tingets Journal, Kopibog og Regningsjournal som Regnskab for de af Amtmanden ene afgjorte Sager, og s. D. henvistes Sagen til Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Den *20. August* fremlagdes saalydende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Udvalget har gennemgaaet Lagtingets Journal, Regningsjournal og Kopibog for Tiden fra Olajdag 1912 til Olajdag i Aar, og har ikke fundet Anledning til at fremsætte noget Forslag til Vedtagelse.

Den *22. August* kom Sagen til Behandling, idet Ordføreren refererede Betænkningen.

LIV. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Den *29. Juli* valgtes til Medlemmer af de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8.

1. for de *Kirkekasserne* vedkommende Sager:

Provsten, H. A. Djurhuus og Evensen.

2. for de *Skydskassen* vedkommende Sager:
N. Djurhuus, Olsen og Michelsen.

3. for de Sager, som vedkomme *Landkommunerne i Almindelighed:*
Skaalum, Thorkildshøj og Skarð.

4. *(Budgetudvalget)* for de Sager, som vedkomme:
   a. *Amtsrepartitionsfonden,*
   b. *Amtsfattigkassen,*
   c. *Den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn* samt *Renterne af det Hansenske Legat,*

Effersøe, Provsten, Christiansen, Jacobsen, Samuelsen, Nielsen og Paturssøn.

5. for *forskelligartede Sager:*
J. M. Dam, Poulsen og Winther.

6. for *de af Amtmanden ene afgjorte Sager:*
N. Djurhuus, J. C. F. Dam og Hentze.

---

1. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges den 2. September til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1913—14 at paaligne et Beløb af 5344 Kr. 40 Øre, der i Henhold til Lovene af 17. Marts 1865 og 14. Januar 1881 fordeles saaledes imellem Kommunerne:
(Se den fremlagte Status-Oversigt Nr. 4. Bilag 3.)

Endvidere vedtoges s. D., at der af Skydskassen for Aaret 1913 bevilges 500 Kr. til Driften af Amtskommunens Telefonvæsen.

---

2. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

a. Den 12. August vedtog Lagtinget at approbere, at Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune i Regnskabsaaret 1911—12 har erhvervet nogle Jordarealer til Skolen i Sandevaag samt til Udvidelse af Veje sammesteds.
b. S. D. vedtog Lagtinget at approbere, at forbemeldte Kommune i Føroya Banki optager en Kassekredit paa 1000 Kr. til Dækning af forskellige Hospitalsregninger m. m.
c. S. D. vedtog Lagtinget at approbere, at der af et Beløb af 900 Kr., der er indbefattet i et tidligere Laan paa 4000 Kr. til Erhvervelse af en Beboelseslejlighed til Lægen paa Vaagø, svares en Rente af 4½ pCt. p. a.

d. I Anledning af et Andragende fra Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune om Approbation paa Optagelse af et Laan paa 2500 Kr. til Udvidelse af Havnens Fortøjninger vedtog Tinget den 5. September følgende:
   1. Lagtinget bifalder, at Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune optager et Laan paa 2500 Kr.
   2. Lagtinget bemyndiger Amtmanden til at approbere de nærmere Betingelser for Laanets Optagelse og Tilbagebetaling.

e. Fra Købmand Daniel Jacob Berg af Hove var indkommen en Besværing over den ham af Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1912—13.

Lagtinget vedtog den 26. August at svare Klageren:

Den af Købmand Daniel Jacob Berg af Hove fremsatte Skatteklage kan ikke tages til Følge.

f. Fra Tømrer, Købmænd og Hotelejer Jacob Jacobsen af Klaksvig var indkommen en Besværing over den ham af Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1912—13.

Lagtinget vedtog den 26. August at svare Klageren:

Den Tømrer, Hotelejer Jacob Jacobsen af Klaksvig paalignede Skat for Regnskabsaaret 1912—13 vil være at nedsætte fra 76 Kr. til 50 Kr.

---

3. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

Sagen om Ligning til Amtsrepartitionsfonden kom til endelig Behandling den 8. September. Udvalget havde foreslaaet:

For Aaret 1913—14 udskrives til Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder et samlet Beløb af 23,428 Kr. 11 Øre.

Heraf lignes:

paa Jordegodset 4258 $^{74}/_{100}$ Skattemarker à 1 Kr. 50 Ø. 6388 Kr. 11 Ø.
- Kommunerne ..... 17040 - 00 -

Af det Kommunerne paalignede Beløb fordeles i Henhold til Lov 5. Marts 1909 efter Folketal, saaledes som det er fastslaaet ved sidste Folketælling, Halvdelen eller 8520 Kr., medens den anden Halvdel fordeles efter Lagtingets Skøn.

Dette Forslag vedtoges.

Endvidere vedtoges:

Amtmanden anmodes om i Meddelelsen til Kommunerne om Skatteligningen at henlede Opmærksomheden paa, at Lagtinget maa kræve, at Bidragene indgaa inden Regnskabsaarets Udgang saaledes, at de for Aaret 1913—14 paalignede Beløb indgaa: Halvdelen inden 1. April og Halvdelen inden Udgangen af September 1914.

Den vedtagne Fordeling af hele det Kommunerne paalignede Beløb vil fremgaa af en udarbejdet Repartition, der er vedhæftet som Bilag 22.

4. Vedkommende Amtsfattigkassen.

I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes den 27. August følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1913—14:

Til Norderøernes Præstegælds Kommune:		
Mygledal Sogn	150	Kr.
- Ejde Sogns Kommune	100	—
- De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld:		
Kirkebø Sogn	50	—
- Sandø Præstegælds Kommune:		
Husevig Sogn	100	—
Tilsammen	400	Kr.

---

5. Vedkommende den økonomiske Fond.

Den 20. August vedtog Lagtinget følgende Betænkning angaaende Veje, Broer og Landingssteders Tilstand:

Der foreligger Indberetning fra samtlige Sysselmænd herom:

I. Nordorøernes Syssel, Strømø Syssel og Vaagø Syssel.

Der foreligger ingen Udsættelser. — Amtmanden anmodes om at henlede Sysselmanden for Nordstrømø Syssels Opmærksomhed paa, at Indberetningen bør omfatte alle offentlige Landingssteder, Broer og Veje i Syslet.

II. Østerø Syssel.

Broen over Gøtegjov er svag. Enkelte af Træbjælkerne er raadne.

Forslag.

Amtmanden anmodes om efter Forhandling med paagældende Forstanderskab at foranledige, at Broen istandsættes saaledes, at Færdselen bliver sikret.

III. Suderø Syssel.

1. Der gøres forskellige mindre Udsættelser med Hensyn til Broerne over Storaa i Sumbø, Aaen mikla i Porkere, Aaen á litlubøsandi i Kvalbø og med Hensyn til den nederste Bro over Elven ved Husene i Kvalvig.

Forslag.

Som Forslaget vedrørende Post II.

2. Landingstederne paa Kvalbø Ejde og i pollinum i Sumbø er blevet stærkt beskadigede af Brænding i sidste Vinter. Det fremgaar af Sager, der

foreligge i Lagtinget, at vedkommende Kommunalforstanderskaber paatænke at foretage Istandsættelse, saa snart det er muligt. Med Hensyn til det førstnævnte Landingssted søges om Statstilskud.

Udvalget gør ingen Indstilling.

IV. Sandø Syssel.

1. Broen over Elven nedenfor Sandsvatn paa Vejen Sand—Trødum, der i Fjor blev istandsat, beskadigedes af Brænding i sidste Vinter.

Som bekendt paatænkes der opført en ny Bro over den paagældende Elv i Forbindelse med Vejanlægget: Skopen—Sand—Trødum og Anlægget kan antagelig ventes udført i en nær Fremtid. Der er derfor ikke Grund til at foretage mere omfattende Istandsættelser af den forhaanden værende Bro end saadanne, der paakræves for at sikre Færdselen, indtil den ny Bro bliver opført.

Forslag.

Som Forslaget vedrørende Post II.

2. Landingsstedet i Dal er blevet fuldstændig ødelagt af Brænding i sidste Vinter.

Landingsstedet agtes istandsat og der er hertil foreslaaet en Bevilling af økonomisk Fond. Udvalget gør ingen Indstilling.

(Se iøvrigt ang. økonomisk Fond det vedhæftede Bilag 12.)

---

6. Decision af Regnskaber.

Til Tinget var indkommet efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1912.
2. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
3. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
4. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige Kasse for s. A.
5. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
6. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
7. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
8. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
9. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse for s. A.
10. Regnskab for Klaksvig Sogns Kommune for Aaret til 30. September 1912.
11—13. Regnskaber for Kunø, Myglodal og Husum Sognes Kommune for s. A.
14—16. Regnskaber for Viderø, Fuglø og Svinø Sognes Kommune for s. A.
17—18. Regnskaber for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune for s. A.
19. Regnskab for Funding Sogns Kommune for s. A.
20. Regnskab for Ejdo Sogns Kommune for s. A.
21. Regnskab for Sjov Sogns Kommune for s. A.
22—23. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.
24—28. Regnskaber for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld for s. A.
29. Regnskab for Vestmanhavn Sogns Kommune for s. A.

30—32. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld for s. A.
33. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
34—38. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
39—42. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
43. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
44. Regnskab for Frodebø Sogns Kommune for s. A.
45. Regnskab for Vaag Sogns Kommune for s. A.
46. Regnskab for Porkeræ Sogns Kommune for s. A.
47. Regnskab for Sumbø Sogns Kommune for s. A.
48. Regnskab for Famien Sogns Kommune for s. A.
49. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.
50. Regnskab for Færø Amtsfattigkasse for s. A.
51. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for s. A.
52. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for s. A.
53. Regnskab for Grindegarnet i Vestmannhavn for 1912.
54. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
55. Regnskab for Færø Amts Skolefond for s. A.
56. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
57. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
58. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for Aaret til 30. September 1912.
59. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
60. Regnskab for Færø Amts Bibliotek for Aaret til 31. Marts 1913.
61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1912, gennemset af Foreningens Revisorer.
62. Regnskab vedrørende Dykkerdragten for Aaret 1912.
63. Regnskab for Driften af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.
64. Regnskab for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Samtlige disse Regnskaber decideredes.

---

7. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

a. Til Medlemmer af Valgnævnene for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:

Sydstrømø Præstegælds Valgdistrikt.

Landfoged Bay, Landbrugskonsulent Effersøe og Købmand Z. Heinesen, alle af Thorshavn.

Suppleanter:

Købmand B. A. Samuelsen og Førstelærer P. Jensen, begge af Thorshavn.

Nordstrømø Præstegælds 1. Valgdistrikt (Vestmanhavn og Kvivig Sogne).

Kirkeværge Niclas Jacobsen, Kvivig, Handelsmand Jacob Hansen og Handelsfuldmægtig Johan Reinert, begge af Vestmanhavn.

Suppleanter:

Odelsbonde Jacob Hansen og Købmand Poul Olsen, begge af Vestmanhavn.

Nordstrømø Præstegælds 2. Valgdistrikt.
(Saksen, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord Sogne.)

Lærer B. Magnussen, Kollefjord, Fisker Mikkel Samuelsen, Haldersvig, og Fisker Z. Zachariasen, yngre, Strømnæs.

Suppleanter:

Lærer S. F. Nielsen og Kongsbonde, Agronom Thomas H. S. Egholm, begge af Kvalvig.

Østerø Præstegælds 1. Valgdistrikt (Gøte, Næs og Sjov Sogne).

Lærer J. Poulsen, Strænder, Handelsmand Absalon Jacobsen, Sydregøte, og Fyrpasser Simon Thorkildshøj, Næs.

Suppleanter:

Handelsmand M. Poulsen, Tofte, og Kongsbonde Rasmus Rasmussen, Solmunde.

Østerø Præstegælds 2. Valgdistrikt.
(Ejde og Funding Sogne med Undtagelse af Fundingsbotn.)

Tømrer N. Kruse, Ejde, Odelsmand Joen Olrik Christiansen, Gjov, og Handelsmand Hans Joensen, Ejde.

Suppleanter:

Smed Ole Ellingsgaard, Ejde, og Handelsmand Hans Johannesen, Funding.

Østerø Præstegælds 3. Valgdistrikt.
(Fuglefjord og Andefjord Sogne med Fundingsbotn i Funding Sogn.)

Sysselmand Samuelsen, Fuglefjord, Kongsbonde Ole Olsen, Lervig, og Handelsmand Joen Pauli Thomsen, Andefjord.

Suppleanter:

Handelsfuldmægtig Hans Jacob Petersen og Handelsmand H. M. Høgnesen, begge af Fuglefjord.

Norderøernes Præstegælds 1. Valgdistrikt.
(Klaksvig, Mygledal, Husum og Kunø Sogne.)

Handelsfuldmægtig Urbanus Joensen, Klaksvig, Handelsbestyrer Olaf Olsen, Mørkenkøre, og Fæstebestyrer S. M. Matras, Nordøre.

Suppleanter:

Lærer Alexander Enniberg, og Bager Peter Samuelsen, begge af Klaksvig.

Norderøernes Præstegælds 2. Valgdistrikt (Fuglø, Svinø og Viderø Sogne).

Smed Joen Hejnesen, Viderejde, Handelsmand J. Christiansen, Norddoble, og Handelsmand A. Matras, Kvannesund.

Suppleanter:

Handelsmand J. M. Matras, Viderejde, og Fisker Jacob Olsen, Fosaa.

Vaage Præstegælds Valgdistrikt.

Odelsbonde D. P. Michelsen, Midvaag, Købmand Joen Elias Thomasen, Sandevaag, og Købmand Niclas Rasmussen, Sørvaag.

Suppleanter:
Købmand Hans Nicolaj Nielsen og Købmand R. Nielsen, begge af Midvaag.

Sandø Præstegælds Valgdistrikt.

Sysselmand Gunnar Winther, Sand, Odelsbonde Ole Johannesen, Husevig, og Lærer Jens Mohr, Sand.
Suppleanter:
Handelsmand Jens Christian Joensen og Kongsbonde Joen Olsen, begge af Sand.

Suderø Præstegælds 1. Valgdistrikt (Kvalbø, Frodebø og Famien Sogne).

Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, Bogholder og Student Johan Mortensen, begge af Tveraa, og Købmand Daniel Oliver Holm, Kvalbø.
Suppleanter:
Lærer J. Jacobsen og fhv. Skipper Daniel Jacob Debes Mortensen, begge af Tveraa.

Suderø Præstegælds 2. Valgdistrikt (Vaag, Porkere og Sumbø Sogne).

Købmand J. Dahl, Vaag, Lærer N. Djurhuus, Sumbø, og Tømmermand Johan Thomsen, Porkere.
Suppleanter:
Handelsfuldmægtig Johan Nolsø og Fæstearving Daniel Jacob Danielsen, beggo af Vaag.

Forsædet i Valgnævnene indtages af Medlemmerne i den foran angivne Orden.

b. Suppleringsvalg og Valg af Medlemmer af Landvæsenskommissionerne for Nordstrømø og Sydstrømø Sysler samt Suderø Syssel, alt for et Tidsrum af 2 Aar fra 1. August 1913 at regne.

Medlemmer af Landvæsenskommissionerne.

a. For Nordstrømø Syssel:
Kongsbonde J. H. Djurhuus af Kollefjord
Husmand Michel Samuelsen af Haldersvig.
b. For Sydstrømø Syssel:
Kongsbonde Hans Reinert af Kalbak
Baadebygger, Tømmand Niels Flaming Olsen af Thorshavn.
c. For Suderø Syssel:
Handelsmand Jacob Albinus af Famien
Odelsmand H. P. Nolsø af Trangisvaag.

Suppleanter til Landvæsenskommissionerne.

a. For Nordstrømø Syssel:
1ste Suppleant: Agronom Thomas H. S. Egholm af Kvalvig
2den — Handelsmand Jens S. Jensen af Stykket
3dje — Kongsbonde Niclas Jacobsen af Kvivig
4de — Odelsbonde Jacob Hansen af Vestmanhavn.
b. For Sydstrømø Syssel:
1ste Suppleant: Kongsbonde Johan Simonsen af Velbestad
2den — Trøejer Laurits Debes af Thorshavn
3dje — Odelsmand Mathias Thomsen af Hestø
4de — Handelsmand Hans Michael Hansen af Nolsø.

c. For Sudorø Syssel:
1ste Suppleant: Kongsbonde Joen Nattestad af Kvalbø
2den — Odelsmand D. J. F. Danielsen af Sumbø
3dje — Odelsmand J. P. Poulsen af Kvalbø
4de — Handelsbetjent Joen Jacob Dahl, ældre, af Vaag.

Det bemærkes, at Sysselmændene som Kommissionernes Formænd ville være bundne ved den af Lagtinget fastsatte Rækkefølge mellem Suppleanterne, saafremt noget Forfald maatte indtræde blandt de faste Medlemmer.

c. Til Retsvidner for de tre næste Aar valgtes:

For Norderøernes Syssel:

Faste Medlemmer:

Kaldsmand Poul Jacobsen af Upsalo ogn tiltr. Fæster Samuel Michael Matras af Nordøre.

Suppleanter:

Handelsmand J. Christiansen af Norddeble og Sejlmager Joen Joensen af Vaagshøj.

For Østerø Syssel:

Faste Medlemmer:

Fhv. Kaldsmand C. L. Welbe af Solmundefjord, Kaldsmand H. P. Poulsen af Skaale, Kaldsmand N. Fr. Eliasen og Odelsmand Elieser Mohr, begge af Fuglefjord.

Suppleanter:

Kongsbonde S. P. Poulsen og Tømrer Jens Eliss Joensen, begge af Fuglefjord, Odelsmand Hans Johannesen af Funding og Odelsmand Peter Joensen, ældre, af Gjov.

For Nordstrømø Syssel:

Faste Medlemmer:

Kaldsmændene Magnus Olsen af Vaalen og Simon P. Simonsen af Vestmanhavn.

Suppleanter:

Odelsbonde Jacob Hansen og Tømmermand Ole Chr. Christiansen, begge af Vestmanhavn.

For Sydstrømø Syssel:

Faste Medlemmer:

Tømmermændene H. A. Hansen og Harald Hansen, begge af Thorshavn.

Suppleanter:

Fisker Elieser Andreasen og Tømrer Adolf Rubeksen, begge af Thorshavn.

For Vaagø Syssel:

Faste Medlemmer:

Kaldsmændene Andreas Marius Thomasen og Hans Simonsen, begge af Sandevaag.

Suppleanter:

Husmændene J. D. S. Olsen af Sørvaag og Joen Napoleon Hansen af Midvaag.

For Sandø Syssel:

Faste Medlemmer:

Kaldsmand Chr. J. Davidsen og Husmand Joen Nordbø, begge af Sand.

Suppleanter:

Kongsbonde J. M. Hentze og Smed Johan Frederik Olsen, begge af Sand.

For Suderø Syssel:

Faste Medlemmer:

Købmand Johan P. Skaalum af Kvalbø, Skomager Thomas Michael Jacobsen af Tverøa, Købmændene Th. P. Nolsøe af Trangisvaag og J. Dahl af Vaag.

Suppleanter:

Købmand P. H. Dahl af Vaag, Odelsmand Lars Müller, ældre, af Porkere, Købmand Debes Mortensen og Postekspeditør Joh. Andr. Nolsøe, begge af Tverøa.

d. Til Medlem af Skoledirektionen valgtes Lagtingsmand H. A. Djurhuus af Thorshavn.
e. Til Medlemmer af Kommissionen for Færøernes Mellem- og Realskole valgtes Fuldmægtig M. A. Winther og Bogholder Jacob Olsen, begge af Thorshavn.
f. Til Medlemmer af Oversundhedskommissionen valgtes Købmand J. Lützen, Byraadssekretær V. Mohr og Skibsreder E. Müller, alle af Thorshavn.
g. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes Lærer Traber og Førstelærer Poul Jensen, begge af Thorshavn.
h. Til Medlemmer af Udvalget til Forberedelse af Undersøgelser vedrørende Arbejder ved Landingssteder, Broer og Veje valgtes Olsen og S. av Skarði.

LV. Andre Vedtagelser.

1. Ang. Tilskud til det færøske Museum.

Den 29. Juli fremlagdes et Andragende fra Bestyrelsen for det færøske Museum om et Tilskud til Leje af Lokale.

I Anledning heraf vedtog Tinget at svare:

Der bevilges et Beløb paa 100 Kr. til Leje af Lokale paa Vilkaar, at det, forinden Beløbet udbetales, bliver godtgjort, at der er skaffet et forsvarligt Lokale, som kan opvarmes, og en affattet behørig Fortegnelse over Museumsgenstandene, af hvilken en Afskrift afleveres til Tinget.

2. Bevilling til Afskrivning af færøske Kvæder, som findes i det kgl. Bibliotek i København.

Den 29. Juli fremlagdes et Andragende fra Kongsbonde J. Patursson, Kirkebø, vedrørende Sagen.

I Anledning heraf vedtog Tinget:

Sagen tilstilles Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek med Anbefaling om, at Afskrivningen udføres for Bibliotekets Midler.

3. Rejseunderstøttelse til færøske Lærere.*)

Den 29. Juli fremlagdes en Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion om, at Lagtinget paany vil stille et Beløb af 300 Kr. til Skoledirektionens Raadighed til Rejseunderstøttelse for færøske Lærere, der vil søge videre Uddannelse i Danmark.

Ved Sagens endelige Behandling den 25. August vedtoges med 16 Stemmer mod 0 saalydende

Forslag:

Et Beløb paa 300 Kr. stilles til Raadighed for Færø Amts Skoledirektion af økonomisk Fond i Regnskabsaaret 1913—14 til Rejseunderstøttelse for færøske Lærere, som maatte søge videre Uddannelse nede i Danmark, paa Betingelse af, at et tilsvarende Beløb ydes af Statskassen i samme Øjemed.

4. Ang. det Hansenske Legats Renter.

Følgende Andragender vare indkomne:

a. Fra Forpagter A. M. Rejnert af Nordredal om Tilskud til Anskaffelse af Plov, Selatøj og Harve og i Forbindelse dermed en Indstilling til Belønning af Legatets Renter til bemeldte Forpagter.
b. Fra Husmand Joen Olsen (Trø) af Skaalevig om Tilskud til Anskaffelse af et Par Voguhjul.

Tinget vedtog af det Hansenske Legats Renter at yde a) Forpagter A. M. Rejnert af Nordredal en Belønning paa 50 Kr. for udført Tørlægning af Indmarken med lukkede Render samt Opførelse af Hegn i Udmarken for at hindre Faarenes Nedstyrtning samt at svare b) at Andragendet kan ikke bevilges. Der henvises til de af Lagtinget i 1912 vedtagne Regler for Anvendelsen af Legatets Midler.

5. Andragende fra Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig om forhøjet Tilskud.

Fra Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig var indkommet et Andragende om, at det aarlige Tilskud til Sygehuset paa 600 Kr. maa blive forhøjet til 1000 Kr.

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 203.

I Anledning heraf vedtog Lagtinget at svare:
at Tinget ikke for Tiden ser sig i Stand til at forhøje de Tilskud, som samme yder til Sygehusene her paa Øerne.

---

6. Andragende fra Smed J. L. Didriksen af Vestmanhavn om Tilskud til Anskaffelse af Værktøj.

Tinget vedtog ikke at behandle Andragendet som for sent indkommet.

---

7. Andragende om Forandring i en stadfæstet Skoleplan for Kirkebø Sogn.

Fra Kongsbonde J. Patursson med flere Beboere af Kirkebø Sogn var indkommet Andragender om Forandring i den stadfæstede Skoleplan for Kirkebø Sogn.

I Anledning heraf vedtog Lagtinget af svare:

Andragerne anvises til med deres Andragende at gaa den i Skoleanordningen anviste Vej.

---

8. Andragende om Oplysning om Gennemførelse af Skoleanordningen.

Fra Lagtingsmand J. Patursson var indkommet Andragende om Oplysning om Gennemførelse af Skoleanordningen af 16. Januar 1912.

Patursson foreslog at henvise Sagen til et Udvalg paa 3 Medlemmer. Forslaget sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 3 Medlemmer stemte derfor, ingen imod. Forslaget til Beslutning sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 3 Medlemmer stemte derfor.

---

9. Andragende om Olajprædiken paa Færøsk.

Fra Lagtingsmand J. Patursson var indkommet Andragende om Afholdelse af Olajprædiken paa Færøsk, naar dette lader sig gøre.

Forslaget til Beslutning sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 1 Medlem stemte derfor, ingen imod.

---

10. Andragende om Forandring i Præstelønningsloven af 14. Marts 1913.

Den 12. August fremlagdes følgende Andragende:

Til
Lagtinget.

Undertegnede Lagtingsmedlemmer andrager herved Tinget om, at dette anmoder den høje Regering om gunstigst at udvirke en Forandring i »Loven indeholdende nogle Bestemmelser vedrørende Folkekirkens Lønningsforhold« af 14. Marts d. A., gaaende ud paa, at de af de færøske Præstegaarde indvundne Midler, som hidtil ville være at forvalte herhjemme, og at der, i Tilfælde af de færøske Præstegaardes Salg, vil kunne bibeholdes den Form for de derved indvundne Midlers Administration, som er foreslaaet i Landbokommissionens Forslag under »Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme« § 22.

Lagtinget, den 11. August 1913.

J. Patursson. *A. C. Evensen.* *J. M. Hentze.* *D. P. Michelsen.*
Símun av Skarði. *J. Z. Nielsen.* *M. A. Winther.*

I Anledning heraf vedtog Lagtinget at svare:
»at Tinget ikke finder Anledning til at tiltræde Andragendet, da dette er grundet paa en urigtig Forudsætning.«

---

11. Forslag til Beslutning vedrørende Apotekerloven.

Den 12. August fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

Idet Lagtinget udtaler sin Beklagelse af, at Regeringen ikke har fremmet det under 11. Septbr. f. A. vedtagne Lovforslag vedrørende Apotekervæsenet paa Færøerne i den af Lagtinget vedtagne Form, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.

Lagtinget, den 11. August 1913.

J. Patursson. *A. C. Evensen.* *M. A. Winther.*
J. M. Hentze. *Símun av Skarði.*

Ved Sagens endelige Behandling den 22. Avgust sattes Forslaget under Afstemning ved Navneopraab, men blev forkastet med 11 Stemmer mod 4.

---

12. Forslag til Beslutning vedrørende Delingen af Strømø Syssel.

Den 12. August fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

Idet Lagtinget udtaler, at det føler sig utrygt som den færøske Befolknings lokale Repræsentation og overfor Betydningen af Lagtingslovens § 11 ved Kundgørelsen af 1. Juli d. A., hvorved Sædet for Vaagø Sysselmand er flyttet fra Vaagø til Vestmanhavn, Strømø delt i to Sysler og Sædet for den nye Sydstrømø Sysselmand overført til Sandø, uagtet Forslag til denne Forandring ikke blev vedtaget af Lagtinget, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.

Lagtinget, den 11. August 1913.

J. Patursson. *J. M. Hentze.* *A. C. Evensen.*
D. P. Michelsen. *Simun av Skarði.* *M. A. Winther.*

Ved Sagens Behandling den 18. August sattes Forslaget under Afstemning ved Navneopraab, men blev enstemmig forkastet med 13 Stemmer.

---

13. Afskrifters Fremlæggelse i Lagtinget.

Den 12. August fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

Tinget anmoder Formanden om at udvirke, at de Erklæringer, der af herværende Embedsmænd eller andre Autoriteter afgives over de af Tinget vedtagne Lovforslag eller andre Sager, som af Tinget indsendes til Ministerierne, fremlægges i bekræftede Afskrifter i Lagtingets næste Samling.

Lagtingssalen, d. 11. August 1913.

A. C. Evensen. *J. M. Hentze.* *M. A. Winther.* *D. P. Michelsen.*
Simun av Skarði. *J. Z. Nielsen.*

Ved Sagens Behandling den 18. August sattes Forslaget under Afstemning ved Navneopraab, men blev enstemmig forkastet med 11 Stemmer.

---

14. 5 Skrivelser fra Kongsbonde Paturrsson af 29. August, 30. August, 6. September, 6. September og 13. September 1913 samt en Skrivelse fra Sysselmand Effersøe af 13. September s. A.,

hvilke Skrivelser enten toges til Efterretning eller overgik til næste Lagtingssamling.

---

15. Skrivelse af 4. September 1913 fra Jacob Jacobsen, Skaalevig, angaaende Klage over en af Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune foretagen Ekspropriation.

Sagen blev i Henhold til Forretningsordenen ikke behandlet og Spørgsmaalet er senere ved Skrivelse af 19. Februar 1914 afgjort af Amtmanden paa Lagtingets Vegne.

---

16. Statusoversigt for Amtskommunen.

(Vedhæftet som Bilag 3.)

Sagen behandledes.

Lagtingets 48de ordinære Møde begyndte Lørdagen den 13. September Eftermiddag Kl. 7. Ved dette Mødes Tilendebringelse sluttedes Samlingen, der havde varet 41 Dage.

Tilføjelser.

A. Love og Anordninger udkomne fra 22. April 1913 til 25. Februar 1914.

1. Lov af 29. April 1913 om Apotekervæsenet paa Færøerne.
2. Lov af s. D. om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne.
3. Bekendtgørelse af 27. September s. A. om Ændringer i Sundhedsvedtægt for Thorshavn.
4. Bekendtgørelse af 18. Oktober s. A. om Ændringer i Vedtægt for Benyttelse af Vand fra Thorshavns Vandværk.
5. Bekendtgørelse af s. D. om Havneregiement for Kongshavn (Skaalefjord).
6. Bekendtgørelse af s. D. om Ændring i Havnereglement for Vaag (Suderø).
7. Bekendtgørelse af 13. November s. A. om Havnereglement for Fuglefjord.
8. Lov af 17. December s. A. om Kontorholdsvederlag for Embedet som Amtmand over Færøerne.
9. Lov af s. D. om Kontorholdsvederlag for Embedet som Sorenskriver paa Færøerne.
10. Lov af 25. Februar 1914 om Afholdelse af Ting for Suderø Syssel m. m.
11. Anordning af s. D. hvorved Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser sættes i Kraft paa Færøerne.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Kenter for Finansaaret 1912—13:

Indtægt:

		Kr.	Ø.
A.	Beholdning den 1. April 1912: Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	2038	03
B.	Rente af det Hansenske Legat..... (Renten er tilfalden Færøerne for de 5 Aar fra 1. April 1906 til 31. Marts 1911).	»	»
C.	Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1. April 1912 til 31. Marts 1913	61	42
	Summa Indtægt...	2099	45

Udgift.

I. Bevilget i Regnskabsaaret 1909—10:
Til Jacob Joh. Matras af Viderejde til Anskaffelse af Landbrugsredskaber, bevilget 50 Kr.
(Udbetaling af dette Beløb har Paagældende nu frafaldet.)

II. Bevilget i Regnskabsaaret 1911—12.
1. Til Husmand Sigmund Zakariasen af Hestø til Anskaffelse af en Arbejdsvogn og Seletøj, bevilget 40 Kr.

		Kr. Ø.
	(Da Bevillingen var givet paa Betingelse af, at Beløbet skulde være hævet inden Olajdag 1912 og dette ikke er sket, betragtedes Bevillligen som bortfaldet.)	
2.	Til Jordbrugerne Ole Nikodemuson og Elieser Hansen begge af Thorshavn, til Anskaffelse af en Arbejdsvogn og Seletøj, bevilget 40 Kr.	
	(Udbetaling af dette Beløb havde de Paagældende nu frafaldet.)	
III.	Bevilget i Regnskabsaaret 1912—13.....	» »
	Til Vragerformændene Harald Haraldsen og N. Niclasen blev i Regnskabsaaret 1911—12 som Rejseudgifter til Italien, Spanien og Island, bevilget et Beløb af 400 Kr., som imidlertid ikke var hævet den 31. Marts 1912. Denne Post var af en Forglemmelse ikke optaget under bemeldte Regnskabsaar.	
	Beløbet er i Regnskabsaaret 1912—13 udbetalt med.....	400 00
IV.	Beholdning den 31. Marts 1913.	
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3½ pCt Rente....	1699 45
	Summa Udgift...	2099 45

Bilag.

Bilag 1.

Forslag

til

kgl. Anordning hvorved Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser sættes i Kraft paa Færøerne.

---

§ 1.

De ved § 13 i Lov Nr. 97 af 10. April 1895 om Fattigvæsenet paa Færøerne stiftede kommunale Understøttelseskasser ophæves fra 1. Oktober 1914 at regne, og der oprettes i hvert Sogn en Hjælpekasse.

§ 2.

De Midler, som ejes af den kommunale Understøttelseskasse, overgaar til Sognets Hjælpekasse.

§ 3.

I Hjælpekassen indgaa de Indtægter, der for Tiden i Henhold til Lov, Anordning eller privat Viljebestemmelse tilflyde Understøttelseskasserne. Ethvert Forstanderskab kan uden Samtykke af Lagtinget yde Bidrag til Sognets Hjælpekasse.

§ 4.

Hjælpekassens Opgave er midlertidig at støtte værdige trængende, som har fast Ophold indenfor vedkommende Kasses Omraade og ikke nyder Fattigunderstøttelse, i deres Bestræbelser for at ernære sig uden Hjælp af Fattigvæsenet. Fattighjælp, der er ydet en gift Mand paa Grund af forskyldt eller uforskyldt Trang, skal ikke efter Ægteskabets Ophør have i Medfør, at hans Enke eller fraskilte Hustru udelukkes fra Understøttelse af Hjælpekassen.

Tidligere modtagen Fattighjælp udelukker ikke fra Understøttelse af Hjælpekassen, naar der er hengaaet mindst tre Maaneder efter Fattighjælpens Ophør.

Rejseunderstøttelse af Hjælpekassen maa ikke ydes, medmindre det forinden er godtgjort, at der er sikret den paagældende mere end rent foreløbigt Arbejde eller Udkomme paa anden Vis paa Ankomstedet.

Understøttelse maa ikke ydes til Personer, der oppebærer Aldersdomsunderstøttelse af det offentlige.

Hjælpekasserne maa ikke paatage sig Udgifter til trængende i en Kommune, hvis disse Udgifter kan afholdes af Kommunekassen uden Fattighjælps Virkning for Modtageren.

Understøttelse af Hjælpekassen ydes efter Skøn i hvert enkelt Tilfælde.

§ 5.

For saa vidt en Person, der opholder sig udenfor sit Forsørgelsesdistrikt, indenfor et samlet Tidsrum af 3 Maaneder af sin Opholdskommunes Hjælpekasse har modtaget Hjælp til et Beløb af mindst 15 Kr., betragtes hans Erhvervelse af Forsørgelsesret i Opholdssognet som hvilende i 3 Maaneder fra det Tidspunkt at regne, da Hjælpen udgjorde fornævnte Beløb.

For saa vidt en Person, efter nærværende Lovs Ikrafttræden, forinden sit fyldte 55de Aar indenfor et samlet Tidsrum af 18 Maaneder af Hjælpekassen har modtaget Understøttelse til Beløb af i alt 180 Kr. eller derover, kan der, naar ikke særlige Forhold taler derfor, ikke inden 1 Aar fra Udløbet af det Tidsrum, for hvilket Understøttelse er beregnet, paa ny tilstaas den paagældende Person Hjælp af Kassens Midler.

§ 6.

Hjælpekassen bestyres i Thorshavn af Byraadet og ellers ordentligvis af Sognekommissionen; i Sogne, der udgør særskilte Kommuner, og hvor der ingen Sognekommission findes, af Kommunens Forstanderskab. Uddelingen af Understøttelserne foretages af de nævnte Myndigheder i Forbindelse med vedkommende Sognepræst.

Naar der fra en Kommunes Bestyrelse fremkommer Begæring derom, kan Justitsministeriet efter Lagtingets Indstilling bestemme, at en Hjælpekasse skal bestyres af en særlig Bestyrelse paa mindst 3 Medlemmer. Denne Bestyrelse vælges efter de samme Regler, som gælde ved kommunale Valg, og Valget gælder for 4 Aar.

§ 7.

Hjælpekassens samlede Bestyrelse er ansvarlig for de Kapitaler og øvrige Aktiver, der tilhøre Kassen. Kassens Værdipapirer forsynes med Paategning om, at der kun kan raades over samme af den samlede Bestyrelse. Hvor Hjælpekassen har en særlig Bestyrelse, bestemmer denne selv sin Forretningsgang og vælger sin Formand for et Aar ad Gangen.

§ 8.

Hjælpekassens Regnskabsaar er Kommunens. Hjælpekassens Bestyrelse affatter et specificeret Regnskab for det forløbne Regnskabsaar og skal, for saa vidt der er en særlig Bestyrelse, afgive dette bilagt med Kvitteringer fra de understøttede, til Kommunens Forstanderskab inden 1. December. Af Regnskabet, der affattes efter et af Indenrigsministeriet udarbejdet Skema, skal fremgaa, til hvilke Personer Understøttelse er ydet, Størrelsen og Varigheden af hver enkelt Understøttelse og, hvor særlige Forhold have foreligget, tillige Grunden til dens Ydelse. Regnskabet skal være ledsaget af et Uddrag af samme, der ikke maa meddele Oplysning af Navnet paa nogen understøttet, og af en Beretning om Kassens Virksomhed i det paagældende Aar. Er Forstanderskabet selv Bestyrer af Kassen, affatter det Regnskabet, Uddraget af dette og Beretningen paa samme Maade, dog først paa samme Tid som Kommunens Regnskab. Regnskaberne for Hjælpekasserne revideres og decideres paa samme Maade, som Kommunens Regnskab, dog at Decisionen foregaar for lukkede Døre. Samtidig med, at Kommunens Regnskab fremlægges til Eftersyn for Sognets Beboere, bør ogsaa det ovennævnte Uddrag af Hjælpekassens Regnskab og Beretning om dens Virksomhed fremlægges.

§ 9.

Saafremt Byraadet i Thorshavn eller et Forstanderskab i et Regnskabsaar har ydet direkte Pengebidrag i Medfør af § 3 til en eller flere Hjælpekasser,

er vedkommende Kommune berettiget til at kræve saadanne Bidrag erstattede med en efter Bidraget afpasset forholdsvis Andel i det Beløb, som aarlig bliver stillet til Raadighed af Statskassen i nævnte Øjemed, i Overensstemmelse med de i § 13 i Lov Nr. 101 om Hjælpekasser af 29. April 1913 fastsatte Regler.

§ 10.

Ethvert Forstanderskab, der vil opnaa det i § 9 omtalte Statstilskud, indsender til Amtet snarest mulig efter Regnskabsaarets Udløb vedkommende Kassers Kvitteringer for de af dem modtagne Kommunetilskud. Amtet indberetter derefter til Indenrigsministeriet, hvad der af hver enkelt Kommune er anvendt i dette Øjemed.

Motiver til foranstaaende Forslag.

I Lagtingssamlingen 1911 vedtoges der et Forslag til at sætte Loven om Hjælpekasser af 4. Maj 1907 i Kraft paa Færøerne. Af Hensyn til den da forestaaende Revision af nævnte Lov blev Forslaget imidlertid ikke fremmet af Regeringen. — Efter at Hjælpekasseloven er blevet vedtaget i revideret Skikkelse som Lov Nr. 101 af 29. April d. A., har Justitsministeriet under Henvisning til Lovens § 16 anmodet Amtet om fra Lagtinget at ville indhente en Udtalelse om de Ændringer eller Modifikationer i bemeldte Lov, hvortil der maatte findes Grund forinden Loven sættes i Kraft paa Færøerne.

I det udarbejdede Forslag er der taget Hensyn til de ved Loven af 29. April d. A. i Loven af 1907 skete Ændringer (jfr. nedenfor om §§ 4, 5 og 8), men iøvrigt er Forslaget overensstemmende med det af Lagtinget i 1911 vedtagne og adskiller sig navnligt fra Lov 29. April d. A. derved, at Reglerne i §§ 5—10 om Valg af Bestyrelsen for Hjælpekassen og denne Bestyrelses Sammensætning foreslaas udeladte og erstattede af de i Forslagets Paragrafer 6 og 7 indeholdte Regler.

Om de enkelte Paragrafer bemærkes følgende, idet der iøvrigt henvises til Motiverne til det Lagtinget i 1911 forelagte Forslag.

ad §§ 1 og 2 (jfr. Lov 29. April d. A. § 1 og Lov 4. Maj 1907 § 2).

Disse Paragrafer er overensstemmende med det i 1911 vedtagne Forslag, naar undtages, at Tidspunktet for Anordningens Ikrafttræden er sat ud til 1. Oktober 1914.

ad § 3 (Lov 29. April § 2).

I Overensstemmelse med Lov 29. April § 2 har man foreslaaet den i det i 1911 vedtagne Forslag indeholdte Begrænsning af Kommunernes Tilskud til 30 Øre pr. Indbygger slettet. Denne Ændring, der med Hensyn til Lov 29. April d. A. først indførtes under Rigsdagsforhandlingerne, er ret vidtgaaende og ikke helt uden Betænkeligheder.

ad § 4 (Lov 29. April § 3).

Der er til denne Paragraf føjet en Række Bestemmelser, gaaende ud paa nærmere at afgrænse de Tilfælde, hvor Understøttelse kan ydes. De paagældende Bestemmelser er ordret optagne fra Lov 29. April § 3, til hvis Motiver der derfor kan henvises.

Den i 1911 optagne udtrykkelige Udtalelse om, at Hjælpen ikke kan nægtes af den Grund, at vedkommende ikke er forsørgelsesberettiget i Sognet, er udeladt, da den ikke er blevet optaget i Loven af 29. April d. A.

ad § 5 (Lov 29. April § 4).

Der er til denne Paragraf føjet et nyt Stykke, der er enslydende med Lov 29. April d. A. § 4, 2det Stykke.

ad §§ 6 og 7.

Disse Paragrafer er uforandrede. Bestemmelsen i § 6 om at Valget gælder for 4 Aar, stemmer overens med Lov 29. April § 7, jfr. Lov Nr. 126 af 27. Maj 1908 § 6 og Lov Nr. 84 af 30. April 1909 § 3.

ad § 8 (Lov 29. April § 12).

Ligeledes overensstemmende med Beslutningen af 1911, naar undtages, at det i Overensstemmelse med Lov 29. April § 12 er bestemt, at Hjælpekassernes Regnskab skal affattes efter et af Indenrigsministeriet udarbejdet Skema.

ad §§ 9 og 10 (Lov 29. April §§ 13 og 14).

Overensstemmende med Lagtingets Vedtagelse i 1911.

Det henstilles ganske, om de i Lovens § 7, sidste Stykke, og § 11, 2det Stykke, indeholdte Bestemmelser skal medtages f. s. v. der er en selvstændig Bestyrelse.

»Frams« Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 2.

Anordning for Færøerne

angaaende

Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner.

---

§ 1.

Bestemmelserne i nærværende Anordning er anvendelige paa enhver Maskine paa Landjorden, hvis Brug kan medføre Fare for Liv eller Helbred, og som sættes i Bevægelse ved en Kraftmaskine, drevet med Damp, Vand, Vind, Gas, Petroleum, Elektricitet m. v. eller ved dyrisk Kraft, saaledes at de paagældende Forskrifter omfatter saavel Arbejdsmaskinerne som Kraftmaskinen og Drivværket med dertil hørende Hjul og Drev, Aksler, Drivremme eller Snore m. v., hvorved Kraften overføres til Arbejdsmaskinerne. For saa vidt der paa Andenhaands- og Udlejningsværksteder anvendes Maskiner af ovennævnte Art, er nærværende Anordnings Regler gældende for Anvendelsen af disse Maskiner.

Ethvert Gasværk og ethvert Elektricitetsværk er pligtigt til efter nærmere Aftale med Arbejds- og Fabriktilsynet een Gang hvert Kvartal at tilstille dette en fuldstændig Fortegnelse over samtlige Virksomheder, som erholder Kraft fra Værket til Motorer paa $^1/_8$ Hestekraft eller derover med Angivelse af de benyttede Motorers Størrelse.

Den, der direkte til Brugeren leverer Dampmaskiner, Petroleumsmotorer, Vindmotorer samt Gasmotorer med egen Gastilvirkning, er pligtig til paa dertil bestemte Blanketter at meddele Fabriktilsynet Navn og Adresse paa Modtageren samt Motorens Art og Størrelse. De hertil brugelige Anmeldelsesblanketter udleveres af Tilsynet uden Vederlag.

§ 2.

a. De paa *Kraftmaskinen* anbragte bevægelige Dele skal være saaledes indhegnet eller dækket, at den, der passer Maskinen, ikke er udsat for Fare under sin Gerning. Naar Maskinen er anbragt i Rum, hvor der er Færdsel, skal den være saaledes indhegnet, at ikke andre end de, der passer Maskinen, under deres sædvanlige Syssel er udsatte for at komme i Berøring med dens løbende Dele.

Kraftmaskiner skal være indrettet og anbragt saaledes, at Igangsætningen under Iagttagelse af fornøden Forsigtighed kan foregaa farefrit. Nærmere Regler i saa Henseende kan udfærdiges af Indenrigsministeren.

I *Trækgange* (Hestegange) skal alle Tandhjul, Drev og lignende samt den fra Omgangen til Arbejdsmaskinen førende Aksel med tilhørende Muffer og Koblinger være dækket, medmindre de er hævede 2 Meter over Banen.

b. De løbende Dele af *Drivværket*, ved hvilket Kraften overføres fra Kraftmaskinen til Arbejdsmaskinerne, skal, naar de ikke er hævede mindst 1,8 Meter over Gulvet, være saaledes indhegnet eller dækket, at de ikke kan medføre Fare for de Personer, som færdes paa Arbejdsstedet. Paa liggende og staaende Aksler samt de paa samme anbragte Kamhjul, Skiver, Muffer og desl. maa der ikke, uanset deres Afstand over Gulvet, findes fremstaaende Dele, saasom Universalkoblinger, Smørekopper, Skrueringe, Skruehoveder, Søm, Kiler og desl., uden at disse er dækkede paa betryggende Maade. Drivremme og Drivsnore maa ikke være samlet ved fremspringende Dele, som kan gribe fat under Maskineriets Gang. Elektriske Ledninger skal være indrettet i Overensstemmelse med de i Medfør af Lov Nr. 77 af 19. April 1907 jfr. Anordning Nr. 14 af 31. Januar 1908 gældende Forskrifter.

I Møller og Vindmotorer skal alle løbende Dele være behørig dækket overalt, hvor man ved at færdes paa Trapper, Opgange, Platforme og desl. kan komme i Berøring med dem. Fra nævnte Paabud undtages dog fritstaaende, glatte Aksler af over 20 Centimeters Tværsnit.

c. *Arbejdsmaskinerne* skal være saaledes indrettet og opstillet og de ved dem værende farlige Dele være saaledes indhegnet eller dækket, at Personer ikke er udsatte for under deres sædvanlige Syssel eller i Forbigaaende at komme i Berøring med de løbende Dele. De skal under Brugen være opstillet saaledes, at de ikke uforsætlig lader sig forskyde.

Enhver Arbejdsmaskine skal, naar Tilsynet skønner det nødvendigt, umiddelbart ved selve Arbejdspladsen kunne standses eller udløses af sin Forbindelse med Kraftmaskinen ved særlig Indretning.

d. Elektriske *Stærkstrømsanlæg* skal være indrettet i Overensstemmelse med de i Lov Nr. 77 af 19. April 1907 jfr. Anordning Nr. 14 af 31. Januar 1908 eller i Medfør af samme gældende Forskrifter.

Naar den frie Brug af Maskinerne, Arbejdets Beskaffenhed eller andre Forhold lægger særlige Hindringer i Vejen for Gennemførelse af de i denne Paragraf fastsatte Bestemmelser, kan Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet tilstaa Lempelser.

§ 3.

Vandmotorer samt Vandløftningsredskaber skal være forsvarligt omgærdet, og skal der i det tilstrømmende Vand være anbragt en stærk Rist med ikke større Aabning end 8 cm mellem Stængerne ved Overfaldshjul og Turbiner og 25 cm ved Underfaldshjul; aabent Vand mellem Risten og Drivværket skal være tildækket.

Uden om Vindmøller skal der være et forsvarligt Rækværk, saaledes at uvedkommende kun ved Uagtsomhed kan komme i Berøring med Vingerne.

§ 4.

Gulvene i Arbejdsrummene i Nærheden af Maskiner og Fordybninger, i hvilke Dele af Drivværket bevæger sig, skal enten holdes saaledes rene, at Olie og Smørelse ikke gør dem slibrige, eller bestrøs med Sand eller lignende.

Ethvert Rum, hvori der er opstillet en Maskine, som betjenes af Arbejdere, skal under hele Arbejdstiden være saaledes oplyst ved Dagslys eller kunstig Belysning, at alle løbende Dele af Maskinen, som under Driften kan medføre Fare for Arbejderne, tydeligt kan iagttages.

Enhver Fordybning, i hvilken et Svinghjul, Drivhjul eller en Remskive

bevæger sig, skal, naar den ikke er beskyttet paa anden Maade, være sikkert indhegnet tæt ved Kanten.

De til Færdsel bestemte Gange i de Rum, hvor Maskinerne findes, skal have en saadan Bredde og Højde og holdes fri i et saadant Omfang, at Færdselen kan finde Sted under betryggende Forhold.

Andre Mellemrum mellem Maskinerne skal betryggende afspærres, saa længe Maskinerne er i Gang, for saa vidt dette ikke hindrer Maskinens frie Benyttelse, hvilket Tilsynet kan afgøre efter Samraad med Ejeren (Brugeren).

De Rum, i hvilke Maskiner, som kan forarsage Udvikling af sundhedsskadelige Luftarter eller frembringe stærk Opvarmning, er anbragt, skal efter Tilsynets Skøn være forsvarligt ventileret samt være forsynet med direkte Adgang til det fri.

§ 5.

Kraftmaskinen maa ikke sættes i Gang, forinden dette er meddelt Arbejderne ved et Signal, der kan høres tydeligt i alle de Arbejdsrum, hvori der findes Maskiner, som skal sættes i Bevægelse.

I Virksomheder, der indrettes, efter at nærværende Anordning er traadt i Kraft, samt saa vidt muligt ogsaa i de før Anordningens Ikrafttræden indrettede Virksomheder skal der i ethvert Arbejdsrum, hvori der benyttes Maskiner, som bevæges af Kraftmaskinen, findes Indretninger, ved hvis Hjælp man straks kan udløse samtlige Maskiners Forbindelse med Kraftmaskinen eller standse selve Drivværket. Hvor Forholdene ikke tillader dette, skal der kunne gives Stoppesignal til Kraftmaskinen.

Anvendes dyrisk Kraft, og Forbindelsen mellem Hestegangen og Arbejdsmaskinen ikke paa anden Maade afbrydes, skal der standses og kobles fra, saa snart der er raabt Holdt eller givet Stoppesignal, og der maa ikke kobles til forinden, det ved Raab eller paa anden Maade er tilkendegivet, at Maskinen skal sættes i Virksomhed. Ved Nyanlæg skal der være Indretning til at udløse Drivværkets Forbindelse med Hestegangen.

Naar Kraftmaskinen driver flere selvstændige Bedrifter, skal Drivværket i enhver af Bedrifterne kunne standses, uafhængig af, om Kraftmaskinen vedbliver at være i Gang. Det paahviler Ejeren af Kraftmaskinen at sørge for, at denne Bestemmelse fyldestgøres.

Rensning, Smøring og Eftersyn af Akselledninger og Maskiner under Gangen maa kun foretages, for saa vidt det kan ske uden Borttagelse af de i § 2 nævnte Beskyttelsesmidler, eller uden at Arbejdernes Klæder er udsatte for at komme i Berøring med de løbende Dele af Maskinen.

Under særlige Forhold kan Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet tilstaa Lempelser fra de i nærværende Paragraf fastsatte Bestemmelser.

§ 6.

Udenfor Landbruget maa Børn, der ikke er lovlig udskrevne af Skolen, ikke benyttes til Arbejde ved de i nærværende Anordning omhandlede Maskiner.

Til Arbejde ved de i denne Anordning omhandlede Landbrugsmaskiner maa Børn under 10 Aar ikke benyttes og, hvis de er under 12 Aar, kun naar det sker under umiddelbart og stadigt Tilsyn af en af Forældrene. Denne sidste Bestemmelse angaar dog ikke Børns Benyttelse til at køre i en Hestegang.

Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 16 Aars Alderen maa ikke benyttes til selvstændig at passe Maskiner, som ifølge Indenrigsministerens Bestemmelse maa anses som farlige, eller til at udføre Arbejder ved Maskiner, hvorved der udkræves særlig Forsigtighed, saasom Paalægning af Remme, Snore og deslige eller til Rensning, Smøring og Eftersyn af Akselled-

ninger eller andre Dele af Maskineriet, medens dette er i Gang; dog undtages herfra Paalægning af Ræmme imellem Forlagstøj og visse Arbejdsmaskiner efter nærmere Bestemmelse af Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet. Samme Forbud gælder for Kvinder uden Hensyn til Alder, medmindre de er klædt i en Dragt, der i Ufarlighed skønnes at kunne ligestilles med Mænds, og ikke bærer nedhængende Haar.

§ 7.

Men Hensyn til Maskiner, ved hvilke der i særlig Grad er Grund til at befrygte Ulykkestilfælde eller Fare for Liv eller Helbred, kan der af Indenrigsministeren udfærdiges nærmere Forskrifter for deres Indretning og Benyttelse, ligesom det ogsaa af Indenrigsministeren kan paabydes, at de, som passer saadanne Maskiner, skal have aflagt en til saadan Virksomhed svarende Prøve.

Indenrigsministeren kan forbyde Brugen af saadanne Arter af Maskiner eller Maskindele, som efter Erfaring og anstillede Forsøg har vist sig særlig farlige.

§ 8.

Ingen Leverandør eller Forhandler maa udlevere saadanne Maskiner eller Maskindele, mod hvis Brug der i Henhold til § 7, 2det Stykke, er nedlagt Forbud; ej heller maa der af nogen Leverandør eller Forhandler udleveres nogen af de i nærværende Anordning omhandlede Maskiner, uden at de til Dækning af Maskinernes Tandhjul, Drev, Knive og andre farlige Dele paabudte, forsvarligt indrettede Sikringsdele medfølger.

Derhos er enhver, som selvstændig forestaar Opstillingen af Maskineri være sig Kraftmaskiner, Drivværk eller Arbejdsmaskiner ---, ansvarlig for, at de for sammes Indretning og Opstilling givne Forskrifter er iagttagne.

Enhver som forfærdiger, forhandler eller opstiller Maskineri, er i øvrigt berettiget til at æske Arbejds- og Fabriktilsynets Udtalelse om, hvorvidt der er noget at indvende imod en planlagt Maskininstallation eller Maskinbeskyttelse.

Naar direkte Kraftudlejning finder Sted, er Ejeren af Kraftmaskinen ansvarlig for, at saadan Kraftoverføring sker paa forsvarlig Maade.

§ 9.

I Tilfælde af Uenighed mellem Fabriktilsynet (§ 10) og Ejeren eller Brugeren af en Maskine med Hensyn til de gældende Bestemmelser skal der gives Ejeren (Brugeren) Lejlighed til at udtale sig i Sagen, forinden endelig Afgørelse træffes af Indenrigsministeren. Klageren er ikke afskaaret fra med Hensyn til den saaledes trufne Afgørelse at foranledige Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedens Grænser indbragte for Domstolene.

I Tilfælde af Uenighed mellem kommunale Maskinsynsmænd (§ 10) og Ejeren eller Brugeren af en Maskine med Hensyn til de i Medfør af nærværende Anordning trufne Bestemmelser kan Sagen paa Ejerens (Brugerens) Forlangende forelægges det i § 10, 1ste Stykke nævnte Direktorat til Afgørelse, naar Begæring herom indsendes senest 1 Maaned efter at Synet har fundet Sted. Er Indsigelse mod et Paabud ikke fremført inden Udløbet af denne Frist, kan Ejeren (Brugeren) ikke senere fremsætte saadan Indsigelse.

§ 10.

Det øverste Tilsyn med Maskiner paa Færøerne paahviler det i Lov Nr. 143 af 29. April 1913 § 31 omhandlede Direktorat.

Det stedlige Tilsyn varetages af Maskinsynsmænd, der, saafremt de ere fornødne, vælges af de kommunale Raad, een for hver Kommune, hvor ikke dennes Udstrækning eller andre særlige Grunde tale for en Deling af samme i flere Kredse med hver sin Maskinsynsmand. Paa samme Maade vælges efter det kommunale Raads Bestemmelse een eller flere Stedfortrædere til at udføre Hvervet i Tilfælde af, at Maskinsynsmanden har Forfald. Til Hvervet skal saa vidt muligt vælges maskinkyndige Mænd.

Maskinsynsmændene vælges for 4 Aar, men kan genvælges. Ingen, der har opnaaet en Alder af 60 Aar, er pligtig at modtage Valg som Maskinsynsmand; ej heller er den, som har været Maskinsynsmand i 4 Aar efter hverandre, pligtig at modtage Genudnævnelse førend efter Forløbet af 4 Aar. Om iøvrigt nogen har gyldig Grund til at fordre sig fritaget for Valg som Maskinsynsmand, afgøres af Byraadet eller Forstanderskabet, hvis Kendelse herom af den paagældende kan paaankes henholdsvis til Indenrigsministeren eller Lagtinget.

Ingen Maskinsynsmand kan udføre nævnte Tilsyn i Tilfælde, hvor han selv er økonomisk interesseret.

De kommunale Raad kan afskedige Maskinsynsmændene, ligesom ogsaa Direktøren for Tilsynet kan kræve saadanne afskediget; dog er den afskedigede berettiget til at forelægge Sagen henholdsvis for Indenrigsministeren eller Lagtinget, førend Afskedigelsen fuldbyrdes.

Maskinsynsmændene erholder som Honorar 1 Krone aarlig for hver Bedrift eller bevægelig Motor, som er undergivet deres Tilsyn. Udenfor Thorshavn afholder Sognekommunen foreløbig disse Udgifter og faar ved Aarsregnskabets Afslutning Beløbet erstattet af Amtskommunen, der atter faar sin Udgift dækket af Statskassen. Thorshavns Kommune afholder ligeledes foreløbig de paagældende Udgifter, som ved Aarsregnskabets Afslutning dækkes af Statskassen.

Maskinsynsmændene anskaffer for Kommunens Regning mod Refusion fra Statskassen en efter Direktoratets (jfr. 1ste Stk.) Bestemmelse indrettet Protokol, i hvilken samtlige under Tilsyn værende Bedrifter opføres hver paa sit Folio. I denne Protokol noteres de foretagne Syn og Ekstrasyn med Dato og Aar. Kommunalbestyrelsen paaser, at samtlige Bedrifter er synede i Aarets Løb, og udbetaler derefter Honoraret til Maskinsynsmanden.

For saa vidt Mangler forefindes, skal Maskinsynsmanden inden 2 Maaneders Forløb foretage et Eftersyn for at paase, om Manglerne er afhjulpne; for dette Ekstrasyn skal Brugeren af de paagældende Maskiner til Synsmanden udrede et Vederlag af 1 Kr.

Hvis det ved et saadant Ekstrasyn viser sig, at der endnu findes Mangler, skal Maskinsynsmanden indberette dette til Landfogden, udenfor Thorshavn gennem vedkommende Sysselmand. Landfogden er pligtig til skriftlig at meddele Maskinsynsmanden Sagens Udfald.

Kommunalraadene er pligtige til gennem Amtet at meddele Direktoratet, hvem der er valgt til Maskinsynsmænd og Stedfortrædere for den paagældende Kommune. Denne Meddelelse skal gives senest 8 Dage, efter at Valget er foretaget.

Indenrigsministeren udfærdiger nærmere Instruks for Maskinsynsmændene og vejleder de kommunale Raad til Gennemførelse af denne Tilsynsvirksomhed.

§ 11.

Denne Anordning træder i Kraft den 1. Januar 1915, inden hvilket Tidspunkt de i § 10 nævnte Maskinsynsmænd vil være at vælge.

Motiver til foranstaaende Forslag.

I § 51 i Lov Nr. 143 af 29. April d. A. bemyndiges Regeringen til at sætte Bestemmelserne i nævnte Lovs Kap. III i Kraft for Færøerne med de Lempelser, som Forholdene maatte paakræve, og i Skr. af 17. Juni d. A. har Justitsministeriet derefter anmodet Amtet om fra Lagtinget at ville indhente en Udtalelse om de Ændringer eller Modifikationer i bemeldte Kapitel, hvortil der maatte findes Grund.

Paa Foranledning heraf er foranstaaende Forslag udarbejdet. I Modsætning til det øvrige Land, hvor tilsvarende Regler allerede i længere Tid har været gældende, er de foreslaaede Bestemmelser om Tilsyn med Maskiner for Færøernes Vedkommende en fuldkommen Nyordning. Der kan næppe heller i Øjeblikket siges at være synderlig Trang til disse Regler, da største Delen af de omhandlede Maskiner overhovedet ikke findes paa Færøerne. Da der dog findes enkelte Maskiner, der vil falde ind under Loven, og da det kan forudsættes, at Antallet af disse vil stige betydeligt i Fremtiden, har man dog anset det for rigtigst allerede nu at søge de paagældende Bestemmelser udvidede til Færøerne (jfr. i denne Forbindelse Anordning Nr. 14 af 31. Januar 1908, hvorved Lov Nr. 77 af 19. April 1907 om elektriske Stærkstromsanlæg sattes i Kraft paa Færøerne). Det kan ogsaa anføres, at de vedtagne Havneanlægs Udførelse sandsynligvis vil medføre Anvendelse af adskillige større Maskiner.

Udvidelsen af de omhandlede Bestemmelser til Færøerne møder den Vanskelighed, at de i Lov 29. April d. A. Kap. VI indeholdte Regler om *Tilsynet* ikke i deres hele Udstrækning vil kunne overføres til Færøerne. Navnlig vil det blive alt for bekosteligt at ansætte nogen særlig Fabriksinspektør for Færøerne, og da Forholdet paa Grund af den store Afstand heller næppe kan ordnes saaledes, at en af de i det øvrige Land ansatte Fabriksinspektører (eller Tilsyns-Assistenter) ved Siden af sin Hovedbeskæftigelse tillige har Tilsyn med Maskinerne paa Færøerne, har man foreslaaet, at det stedlige Tilsyn paa Færøerne udelukkende føres af kommunevalgte Maskinsynsmænd. Reglerne om disse findes i Anordningens § 10, der i det væsentligste er overensstemmende med Lov 29. April d. A. § 35. Kun har man ment at maatte udelade Reglerne om, at Maskinsynsmændene vejledes af Fabriksinspektørerne. En saadan Vejledning vilde ganske vist være i høj Grad ønskelig, men det vil i Henhold til det ovenfor anførte næppe være muligt at faa tilvejebragt en saadan regelmæssig Vejledning. Den af Indenrigsministeriet udfærdigede Instruks (§ 10, sidste Stykke) vil formentlig delvis kunne afhjælpe dette Savn, og muligvis vil der ved visse Lejligheder kunne gives Maskinsynsmændene en kort Vejledning f. Eks. i Forbindelse med Afholdelse af Motorkursuset for Søfolk, af Telefonvæsenets Ingeniør eller muligvis af en af Fabriksinspektørerne nedefra, der blev opsendt paa Rejse i denne Anledning. Ogsaa Bestemmelsen i § 9, 2det Stykke, om, at Tvistigheder mellem Maskinsynsmænd og Ejeren af en Maskine skal afgøres af Direktoratet i København, vil kunne give Anledning til en Del Vanskelighed; men Amtet mener dog, Direktoratet vil være i Stand til at afgøre Sagen paa Grundlag af skriftlige Indberetninger fra de to interesserede Parter, idet mulige Uoverensstemmelser med Hensyn til Parternes Fremstilling af de faktiske Forhold efter Anmodning fra Direktoratet ved Amtets Foranstaltning kan søges fjernede ved en Politiundersøgelse.

Det bemærkes, at Anordningens Bestemmelser kun er anvendelige paa Maskiner *paa Landjorden* (§ 1) og altsaa bl. a. ikke kommer til Anvendelse paa Motorbaade, og at Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet under særlige Forhold kan dispensere fra de vigtigste af Anordningens Bestemmelser (se § 2, sidste Stykke, og § 5, sidste Stykke).

De enkelte Paragraffer giver iøvrigt ikke Anledning til yderligere Bemærkninger, idet §§ 1—9 i alt væsentligt er overensstemmende med Lov 29. April d. A. §§ 11—19, til hvis Motiver der derfor kan henvises. Reglen i § 10, 7de Stykke, om, at Udgifterne til Anskaffelse af Protokoller refunderes af Statskassen, er overensstemmende med Lov 29. April d. A. § 35, 10de Stykke in fine. — Det vil muligvis være unødvendigt at fordre, at der ved Vandmotorer samt Vandløftningsredskaber i det tilstrømmende Vand skal være anbragt en Rist (Forslagets § 3), da Vandløbene paa Færøerne ikke benyttes til Sejlads.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 3.

Oversigt

over

Færø Amtskommunes økonomiske Status

til Brug for Lagtinget

1913.

Nr. 1.

Amtsrepartitions-

pr. 30. Sep-

Aktiver.	Kr. Ø.
a. Forskud i Regnskabsaaret samt urefunderede Forskud fra tidligere Aar 11306 Kr. 05 Ø., hvoraf formentlig kun c. 7000 Kr. kommer til Indtægt. Resten vil dels komme Fonden til Udgift, dels ikke kunne erholdes refunderet	7000 00
b. Restancer (Skatter)	7474 44
c. Kontant Beholdning	10624 27
Ialt....	25098 71

Forskellen udlignes ved, at Fonden ejer Sanatoriet, Lagtingshuset og Arrestbygningen.

Det vil ses, at Status stadig har været nedadgaaende, pr. 1. Okt. 1911 pr. 1. Juni 1912 og 1. Okt. 1912. Fra 1. Oktbr. 1912 blev Paaligningen imidlertid forhøjet med 3600 Kr.

Det fremgaar af Regnskaberne, at Restancerne ere gaaet ganske overordentlig ned, nemlig fra 35634 Kr. 63 Ø. til 18780 Kr. 49 Ø., dels fordi Bidragsyderne betaler mere regelmæssigt, og fordi Statens Bidrag til Epidemiudgifterne ere indbetalte indtil Aaret 1911—12, hvilket Bidrag først kan kræves efter Lagtingets Decision.

Med Hensyn til de enkelte Restancer bemærkes:

ad Kommunernes Bidrag til Amtsrepartitionsfonden 3105 Kr. 95 Ø.: skulde først være indbetalt 30. Septbr. 1912 og var indbetalt i Midten af November.

ad Bidrag fra det matrikulerede Jordegods 4368 Kr. 49 Ø.: kan først retslig indkræves Olai 1913.

fondens Status

tember 1912.

Passiver.		Kr. Ø.
Restgæld til »Bikuben« ifølge Obligation af 21. September 1907 pr. Juni Termin 1912 (pr. Juni 1913: 44851 Kr. 16 Ø. Halvaarlig Rente og Afdrag 1526 Kr. 75 Ø.)		45843 82
Restgæld til »Kreditforeningen« ifølge Obligation af 17. Novbr. 1911 pr. Juni Termin 1912 (pr. Juni Termin 1913: 34087 Kr. 27 Ø. Halvaarlig Rente og Afdrag 1102 Kr. 50 Ø.)		34702 50
Forskud fra Amtsfattigkassen	til Sanatoriet ..... 12000 Kr. ifølge Obligationer ..... 5000 —	17000 00
— - Økonomisk Fond	til Sanatoriet ..... 12000 Kr. ifølge Obligation ..... 8000 —	20000 00
— - Kirkekasserne		10000 00
	Ialt....	127546 32

Overslag over Amts-

for Aaret

Indtægter.

		Kr.	Ø.
1.	Paaligning paa Jordegods og Kommunerne, som den var for 1912—13 (henholdsvis 6388 Kr. 11 Ø. og 15600 Kr.)	21988	11
2.	Tilskud fra Statskassen	3000	00
3.	Andre Indtægter (Renter og Handelsbevillinger) ..... c.	911	89
	Indtægterne anslaaet til	25900	00

Det bemærkes, at Renteindtægten maaske er ansat noget højt, da der har været store Udbetalinger til Arrestbygning m. m.; for Aaret 1911—12 var Renterne 360 Kr. 76 Ø. Handelsbevillingerne for samme Aar 300 Kr. Naar man desuagtet har forhøjet den samlede Indtægt, skyldes det Lov Nr. 13 af 24. Jan. 1913 for Færøerne om Handelsrejsende, der træder i Kraft 1. Januar n. A.

Kommunernes Tilskud blev i Fjor (1912) forhøjet fra 12000 Kr. til 15600 Kr.

repartitionsfonden

1913—14.

Udgifter.

			Kr.	Ø.
Udgifter	til	Lagtinget	c. 7500	00
—	-	Justits-, Politi- og Fattigvæsen	c. 3400	00
—	-	Valgvæsenet	c. 500	00
—	-	Medicinalvæsenet	c. 5000	00
—	-	Skolevæsenet	c. 900	00
—	-	Landbruget	c. 400	00
—	-	Renter og Afdrag af Gælden til »Bikuben« og »Kreditforeningen«	5258	50
—	-	Renter og Afdrag til Økonomisk Fond af 20000 Kr. Renter og Afdrag til Amtsfattigkassen af 17000 Kr. Renter og Afdrag til Kirkekasserne af 10000 Kr.	2820	00
Forskelligt (herunder Tilskud til Lægen paa Vaagø)			600	00
		Udgifterne anslaaet til	26378	50

Udgifterne ere saa vidt muligt anslaaede efter Regnskabet 1911—12, naar Hensyn tages til, at forskellige Poster har maattet ændres, dels fordi der er betalt eller ført til endelig Udgift større Beløb, hidrørende fra tidligere Aar, og dels ekstraordinært afholdt visse Udgifter f. Eks. paa Posten »Forskelligt«. Omvendt er ogsaa enkelte Poster ansatte højere end de virkelige Udgifter i 1911—12 f. Eks. Medicinalvæsenet, dels fordi det foregaaende Aar har været særlig heldigt og dels fordi der forestaar større Udgifter til Oplæring af Jordemødre.

Sammenlignet med Overslaget i Fjor er Udgifterne til Medicinalvæsenet 1000 Kr. mindre, Udgifterne til Samfærdselsvæsenet er overgaaet til Skydskassen jfr. Lagtingsbeslutning i 1912. Renter og Afdrag ere overensstemmende med Lagtingsbeslutning af 1912. Udgifterne til Justits- og Politivæsenet c. 900 Kr. større paa Grund af nogle større kriminelle Sager og paa Grund af, at man paa Fondens Regning har maattet anbringe en Person i Sindssygeanstalten. Udgifterne til Landbokommissionen forlanges formentlig snart refunderet. Der er ingen Udgift opført til Sanatoriet. I det hele taget ere Udgifterne lavt ansatte.

Med Hensyn til Tilskudene til Læger bør det formentlig overvejes, om de ikke alle bør samles paa een Kasse og ikke paa 3.

Nr. 2. # Færø Amts økono-

pr. 30. Sep-

Aktiver.		Kr. Ø.	Kr. Ø.
a. Grundfonden		20056 00	
b. Disponible Midler:	Kr. Ø.		
1. Forskud til Amtsrepartitionsfonden	12000 00		
2. Restancer	1007 14		
3. Færø Amts Sparekasse	7834 00		
4. Kontant	1344 01		
		22185 15	
			42241 15

Af Grundfonden henstaar 12700 Kr. i Panteobligationer (heraf 8100 Kr. paa Amtsrepartitionsfonden) og 7856 Kr. i Sparekassen.

Formodet Status pr.

over de dispo-

Den disponible Beholdning pr. 1. Oktbr. 1912 -|- Indtægter indtil 30. Septbr. 1913.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Beholdning d. 1. Oktbr. 1912:		
1. Forskud til Amts repartitionsfonden	12000 00	
2. Restancer	1007 14	
3. Indestaaende paa Sparekassen	7834 00	
4. Kontant	1344 01	
		22186 15
B. Andre Indtægter for Tiden fra 1. Oktbr. 1912 til 30. Septbr. 1913:	Kr. Ø.	
1. Renter	1445 06	
2. Udlæg til Skadehval	1298 97	
3. Indtægter af Grindefangsten	1560 22	
4. Indtægt af Storhvalfangsten	4378 03	
5. Andre Indtægter	57 57	
		8739 85
At overføre....		30925 00

Indtægterne ere anslaaede efter Regnskabet 1911—12, dog at Renterne ere forhøjede med 500 Kr., da al Tilgodehavende fra Amtsfonden forrentes.

misk Fonds Status

tember 1912.

Som det vil ses af Status sammenlignet med forrige Status, er den disponible Formue gaaet ned med 7153 Kr. 83 Ø. Naar den ikke oven i Købet er gaaet ned med 9857 Kr., som formodet i forrige Oversigt, skyldes det den rent formelle Grund, at visse Bevillinger først er komne til Udbetaling i Aaret 1912—13, nemlig Landingsstedet i Lamhauge og Broen over Fosaa, og at visse Bevillinger endnu ikke ere hævede, men formentlig vil blive hævet i dette Regnskabsaar, nemlig Landingsstedet i Næs-Porkere, Broen i Ejde og i Bø, og endelig den reelle Grund, at een Bevilling ikke vil blive hævet, nemlig Broen i Kvivig.

30. September 1913.

nible Midler.

			Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Administration:				
1. Løn til Regnskabsfører og Revisor, Trykning.....			200 00	
2. Lagtingets Tillidsmand vedrørende Landingssteder .			160 00	
				360 00
B. Tilskud til Landingssteder; bevilget 1911 og 12:				
udbetalt i 1912—13 fra 1911:	Landingsstedet i Lamhauge		350 00	
— — fra 1912:	— i Lervig		150 00	
	— ved Kvalbø Ejde		349 97	
uhævet fra 1911:	— i Næs-Porkere .		186 00	
fra 1912:	— i Sydrødal		265 00	
	— ved Svinø-Ejde og -Vig	+	119 00	
	— i Skarvenæs ..	÷	382 00	
	— paa Myggenæs	+	290 00	
				2091 97
			At overføre....	2451 97

Af de øvrige i 1911 bevilgede Landingssteder bortfaldt Landingsstedet i Porkere-Næs til Olai 1912, og ifølge Skrivelse fra Forstanderskabet bliver Landingsstedet i Kvivig ikke udført. Tilbage er alene Landingsstedet ved Næs-Porkere.

+ og ÷ betyder, at de anmeldte Landingssteder henholdsvis bliver og ikke bliver udført.

	Kr. Ø.
Overført....	30925 00

Ialt....	30925 00

Til disponible Midler er henregnet Økonomisk Fonds Midler med Undtagelse af Grundfonden. Indtægten under B. er beregnet efter Aaret 1911—12. Fondens Andel i Hvalafgiften androg i 1911 9676 Kr. 80 Ø., i 1913 4378 Kr. 03 Ø.; i 1912—13 er den anslaaet som sidste Aar. Den 1. Juli d. A. var der fanget 64 Hvaler.

				Kr. Ø.
			Overført....	2451 97
C. Tilskud til Veje; bevilget i 1912:			Kr. Ø.	
udbetalt (Vejen i Kvalvigsdalen)			93 75	
uhævet (— fra Sand til Saltevig)			100 00	
— (— paa Hestø)			100 00	
				293 75
De i 1911 bevilgede Veje ere udbetalte i tidligere Regnskabsaar med Undtagelse af en Kørevej i Sørvaag over Bakaa til de yderste Huse i Bygden, der bortfaldt Olsi 1912.				
D. Tilskud til Broer i 1911 og 1912:			Kr. Ø.	Kr. Ø.
udbetalt i Regnskabsaaret 1912—13 fra 1911:				
Broen over Fosaa...			553 00	
				553 00
uhævet fra 1911:	—	i Ejde	+ 292 00	
	—	- Kollefjord ..	443 00	
	—	- Bø.....	+ 371 00	
uhævet fra 1912:	—	over Storaa i Eidevig	+ 108 00	
			1214 00	
				1767 00
E. Telefonvæsenet bevilget i 1912				» »
F. Til Fremme af Oplysning, bevilget i 1912 og udbetalt i 1912—13:			Kr. Ø.	
Færø Amts Bibliothek			500 00	
Aftenskoler		c.	200 00	
Højskolen			300 00	
Rejseunderstøttelse til Lærere			300 00	
Feriekursus			600 00	
Tilskud til Dr. phil. Jakobsen			1000 00	
				2900 00
H. Vedkommende Grindefangster:				
1. Erstatning for Skade og andre Udgifter			1298 97	
2. Henlæggelse til Fonden for Jordehvalsrettighedens Afløsning			218 90	
				1517 87
I. Forskelligt:				
1. Træplantning paa Færøerne (fra 1. Okt. 1912 i 5 Aar)			400 00	
2. Tilskud til Lægen paa Vaagø med Halvdelen fra 1. Juni 1911			614 00	
3. Refusion med Hensyn til Udgifterne ved Lagtingstidende for Aaret 1910—11 og 1911—12			1169 54	
4. Færøske Afholdsorganisationer			200 00	
				2383 54
J. Henlæggelse til Grundfonden				1000 00
			Ialt....	12314 13
Forventet Status med Hensyn til disponible Midler 30. Septbr. 1913				18610 87
			Ialt. ..	30925 00

Den formodede Underbalance for 1912—13 altsaa 3574 Kr. 28 Ø.

Under Udgifterne er opført de Bevillinger, som enten er udbetalt i Tiden siden 1. Oktbr. 1912, eller endnu er staaende ved Magt uden at være udbetalt, dog ikke Bevillingen til Mellem- og Realskolen, da den ikke kan forventes at blive virksom i Aarets Løb. Man har ikke medtaget eventuelle nye Bevillinger for i Aar i den formodede Status pr. 30. Septbr., da disse som Regel ikke bør komme til Udbetaling før i Regnskabsaaret 1913—14.

Overslag over Færø

for Aaret

Indtægter.

		Kr. Ø.	Kr. Ø.
A.	Beholdning:		
	Forventet Beholdning af disponible Midler 1. Oktbr. 1913		18610 87
B.	Indtægter i Aarets Løb:		
	1. Renter af Fondens Kapitaler (derunder Renter fra Amtsrepartitionsfonden og Renter af Grundfonden).	1200 00	
	2. Udlæg ved Grindefangster af Skadehval.....	700 00	
	3. Andre Indtægter af Grindefangster	1500 00	
	4. Hvalafgiften for Aaret 1913—14	4000 00	
	5. Andre Indtægter	100 00	
			7500 00
	Ialt....		26110 87
	Tilskudet til Mellem- og Realskolen....		10000 00
	Samlet Sum....		36110 87

Gaar man ud fra, at den den 1. Oktbr. 1913 værende Beholdning skal blive uformindsket, bortset fra, at de 10000 Kr. til Mellem- og Realskolen maaske kan tages deraf, er der altsaa 7500 Kr. at disponere over i denne Lagtingssamling. Heraf vil der dels til de faste Udgifter og dels til tidligere Bevillinger medgaa et Beløb af 3460 Kr., jfr. de paa Udgiftssiden anførte Poster, som ikke ere mærkede med X. Tilbage er der altsaa 4040 Kr.

Amts økonomisk Fond

1913—14.

Udgifter.

		Kr. Ø.	Kr. Ø.
A.	Administration:		
	1. Løn til Regnskabsfører, Revisor, Trykning o. s. v. . .	200 00	
	2. Lagtingets Tillidsmand vedr. Broer og Landingssteder	160 00	
			360 00
B.	Landingssteder:		
	Der foreligger 15 Andragender		X
C.	Broer:		
	Der foreligger 5 Andragender		X
D.	Veje:		
	Der foreliggeu 3 Andragender		X
E.	Telefonvæsenet		X
F.	Til Fremme af Industri og Haandværk		— —
G.	Til Fremme af Oplysning:	Kr. Ø.	
	1. Færø Amts Bibliothek (Beslutning af 12. Septbr. 1905. Tid. A. Side 200) indtil videre	500 00	
	2. Til Aftenskoleundervisning (Beslutning af 13. Septbr. 1906. Tid. A. Side 257) indtil videre	200 00	
	3. Til Højskolen ved Thorshavn	X	
	[4. Til en ny Bygning til Færøernes Mellem- og Realskole (Beslutning af 29. Septbr. 1909. Tid. Side 43)	10000 00]	
	5. Rejseunderstøttelse til Lærere	X	
	6. Andragende om Tilskud til det færøske Musæum . . .	X	
	7. Andragende om Afskrivning af færøske Kvæder	X	
	8. Andragende om Tilskud til en teknisk Skole	X	
			10700 00
H.	Vedrørende Grindefangsten:		
	Henlæggelse til Jordafløsningsfonden	300 00	
	Erstatning for Skade og andre Udgifter	700 00	
			1000 00
I.	Forskelligt:		
	Tilskud til det danske Hedeselskab: Træplantning paa Færøerne.		400 00
K.	Henlæggelse til Grundfonden		1000 00
		Ialt	13460 00
	Beholdning pr. 1. Oktbr. 1913		18610 87
	Til de med X mærkede Andragender		4040 00
		Samlet Sum	36110 87

Nr. 3.

Færø Amts Fattig-

pr. 30. Sep-

		Kr. Ø.
A. Grundfonden		32500 00
B. Disponible Midler:	Kr. Ø.	
1. Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	11131 77	
2. Forskud	112 27	
3. Restancer	634 00	
4. Kontant Beholdning	3621 80	
		15499 84
Ialt		47999 84

Der indestod i Sparekassen den 30. Septbr. 1912 ialt: 12994 Kr. 21 Ø.; desuden var der en regnskabsmæssig Kassebeholdning paa 3621 Kr. 80 Ø.

Forskudene ere nedbragte fra 3615 Kr. 14 Ø. til 112 Kr. 27 Ø.

Restancerne ogsaa nedbragt, senere indgaaet 396 Kr., saa at der kun resterer 238 Kr.

Formodet Status

over de dispo-

Den disponible Beholdning pr. 1. Oktbr. 1912 -|- Indtægter indtil 30. Septbr. 1913.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Beholdning den 1. Oktbr. 1912:		
1. Indestaaende paa Sparekasse	11131 77	
2. Forskud	112 27	
3. Restancer	634 00	
4. Kontant Beholdning	3621 80	
		15499 84
B. Indtægter i det løbende Regnskabsaar:		
Renter	1760 00	
Grindefangster	237 29	
Bøder	187 00	
Handelsbevillinger ifølge Lov 1855	300 00	
— for Handel fra Skibe	75 00	
Storhvalfangsten	729 67	
Forskellige Indtægter (fra Sorenskriveriet, Embedsmænd, Firmaregister)	757 42	
		4046 38
Ialt		19546 22

ad A. Til disponible Midler er henregnet Amtsfattigkassens Midler med Undtagelse af Grundfonden.

ad B. Indtægterne ere tagne fra de faktiske Indtægter for 1911—12, dog saaledes at Renteindtægten er forhøjet fra 1160 Kr. til 1760 Kr. dels under Hensyn til, at der nu kun er faa Restancer og Forskud, og dels under Hensyn til den i 1912 tagne Beslutning, om at Laanet til Amtsfonden skal forrentes.

kasses Status

tember 1912.

Omstaaende Status viser, at der i Regnskabsaaret 1911—12 har været en Tilbagegang i Formuen fra 49997 Kr. 35 Ø. til 47999 Kr. 84 Ø., altsaa af 1997 Kr. 51 Ø., og i disponible Midler af 2497 Kr. 51 Ø. Det sidste Underskud er formentlig det rette at lægge til Grund.

Ved at sammenligne omstaaende virkelige Status med den formodede Status i forrige Oversigt, vil det ses, at Indtægterne har været 48 Kr. 84 Ø. mindre end anslaaet, og Udgiften 1002 Kr. 63 Ø. mere end anslaaet, hvilket hidrører fra, at Lagtinget i 1912 bevilgede 749 Kr. 71 Ø. foruden de sædvanlige Tilskud til Kommunerne, og fra at Tilskudet til Døvstummes Oplæring er sleget fra 600 Kr. til 900 Kr. Altsaa bliver den virkelige Status 1051 Kr. 47 Ø. mindre end den anslaaede.

pr. 30. September 1913

nible Midler.

Udgifter.			Kr. Ø.
Administration m. m.			200 00
Tilskud til forskellige Kommuners Fattigkasse (Lagtingsbeslutning 1912)			700 00
— - Sygehuse	til Amtshospitalet	800 00	
	til Klaksvig	600 00	
	til Suderø	600 00	
			2000 00
— - Læger	til Sandø	600 00	
	til Vaagø	0 00	
	til Ejde	600 00	
			1200 00
— - Døbstummes Oplærelse			900 00
Udgifter til Underholdningsbidrag			360 00
Henlæggelse til Grundfonden for 1912—13			500 00
Forskellige Udgifter ifølge eventuel Lagtingsbeslutning 1913 (jfr. Amtets Skr. af 9. Maj 1913)			314 10
	Ialt		6174 10
Forventet Status med Hensyn til disponible Midler den 30. Septbr. 1913			13372 12
	Ialt		19546 22

Den formodede Underbalance for 1912—13 bliver altsaa 2127 Kr. 72 Ø.

Overslag over Færø

for Aaret

Indtægter.

		Kr. Ø.
A. Forventet Beholdning af disponible Midler den 1. Oktbr. 1913		13372 12
B. Ingtægter i Aarets Løb:		
Renter (herunder fra Amtsrepartitionsfonden)	1600 00	
Grindefangster	237 29	
Bøder	187 00	
Handelsbevillinger ifølge Lov af 1855 og 1913	600 00	
— for Handel fra Skibe	75 00	
Storhvalfangsten	729 67	
Forskellige Indtægter	757 42	
		4186 38
Ialt . . .		17558 50

Renteindtægten er ansat noget mindre end 1912—13, da Kapitalen er gaaet betydeligt ned, og forholdsvis store Beløb vil være udestaaende, jfr. Amtets Skrivelse af 9 Maj 1913.

Amts Fattigkasse

1913—14.

Udgifter.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Administration	200 00	
Tilskud til Sygehuse (som ovenfor)	2000 00	
— · Læger (som ovenfor)	1200 00	
— · Døvstummes Oplærelse	900 00	
Udgifter til Underholdsbidrag	360 00	
Henlæggelse til Grundfonden for 1913—14	500 00	
		5160 00
Tilskud til Kommunerne for 1913—14		X
Bortset fra dette Tilskud vil den forventede Status den 30. Septbr. 1914 være		12398 50
	Ialt...	17558 50

Selv om der altsaa intet uddeles af Fattigkassen, vil der for Aaret 1913—14 være et Underskud af 973 Kr. 62 Øre.

Nedgangen har altsaa været, for saa vidt angaar den disponible Beholdning:

1. Oktober 1911: 17997 Kr. 35 Ø.
1. — 1912: 15499 — 84 —
1. — 1913: 13372 — 12 —
1. — 1914: 12398 — 50 —

Nr. 4.

Skydskassens Status.

	Kr.	Ø.
Beholdning pr. 30. Septbr. 1912	6789	57

Restancer 3744 Kr. 27 Ø. (nemlig:

Norderøernes	Syssel	435 Kr.	00 Ø.
Østerø	—	1714 —	66 —
Strømø	—	1373 —	86 —
Sandø	—	220 —	75 —)

Overslag

for Aaret 1913—14.

	Kr.	Ø.
26 Øre pr. Indbygger giver en Indtægt af.....	4680	00

De Udgifter, de enkelte Sysler skal betale:

		Kr.	Ø.		
Norderøernes Syssel		145	07		
Østerø	—	100	70		
Strømø	—	222	50		
Vaagø	—	22	36		
Sandø	—	112	38		
Suderø	—	61	39		
				664	40
Ialt...				5344	40

Saafremt dette Beløb skal paalignes, bliver Fordelingen med omtrentlig Nøjagtighed følgende:

		Skydsudgifter				Til-sammen	
		Særlige		Fælles			
		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Klaksvig Sogns Kommune	54	10	202	28	256	38
2	Viderejde — —	34	56	129	22	163	78
3	Fuglø og Svinø Sognes Kommune	25	38	94	90	120	28
4	Kunø, Myggledal og Husnm — —	31	03	116	22	147	25
5	Andefjord og Faglefjord — —	80	77	326	04	356	81
6	Funding Sogns Kommune	9	32	99	06	108	38
7	Næs — —	20	35	215	80	236	15
8	Gøtø	10	02	106	08	116	10
9	Sjøv — —	14	04	150	02	164	06
10	Ejde — —	16	20	171	86	188	06
11	Vestmanhavn — —	24	41	147	16	171	57
12	Kvivig — —	19	47	118	56	138	03
13	Kollefjord — —	13	40	80	86	94	26
14	Kvalvig — —	14	35	83	20	97	55
15	Haldersvig og Saxen Sognes Kommune	19	93	115	44	135	37
16	De foren. Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	27	09	156	52	183	61
17	Nolsø Sogns Kommune	9	35	65	78	75	13
18	Vaagø Sognes	20	22	386	62	406	84
19	Myggenæs Sogns —	2	14	39	78	41	92
20	Sandø Præstegælds Kommune	112	38	336	96	449	34
21	Kvalbø Sogns Kommune	10	59	166	14	176	73
22	Frodebø — —	20	36	325	26	345	62
23	Porkerø — —	7	96	133	90	141	86
24	Vaag — —	12	80	202	02	214	82
25	Sumbø — —	7	22	124	28	131	50
26	Famiøn — —	2	46	40	82	43	28
27	Thorshavns Kommune	94	50	545	22	639	72
		664	40	4680	00	5344	40

Det bemærkes, at Beholdningen den 1. Oktober 1909 var 3570 Kr. 69 Ø.
den 1. Oktober 1910 - 4697 — 02 —
den 1. Oktober 1911 - 5328 — 92 —
og nu den 1. Oktober 1912 - 6789 — 57 —

En Skydskassen tidligere paahvilende Gæld paa 800 Kr. er dækket i Regnskabsaaret 1910—11.

Paaligningen i 1909—10 var ..... 5063 Kr. 35 Ø.
— i 1910—11 - ..... 5155 — 25 —
— i 1911—12 - ..... 5480 — 32 —
— i 1912—13 - ..... 5471 — 40 —

Der har altsaa i disse Aar været en stadig Fremgang. Skulde man derfor mene, at de 26 Øre pr. Indbygger er for meget, kan man nedsætte Beløbet, eller ogsaa lade andre Udgifter end de hidtilværende udrede af Skydskassen. Tilskudet til Dampskibsforbindelsen udredes nu fuldtud af Skydskassen, jfr. Lagtingsbeslutning 1912.

Spørgsmaalet er, om det ikke er rimeligt, at Skydskassen ogsaa giver et Tilskud til Telefondriften.

Nr. 5. Sanatoriet

pr. 30. Sep-

(jfr. Drifts-

	Kr. Ø.
Beholdning pr. 30 Septbr. 1912:	
a. Sanatoriets Tilgodehavende hos Patienter	3002 18
b. Statskassens Tilskud for Juli Kvartal 1912	5475 75
c. Kontant	110 41
Ialt....	8588 34

Som det vil ses af Regnskabet har Udgifterne for 1911—12 været 3301 Kr. 66 Ø. mindre end for Regnskabsaaret 1910—11, og Indtægterne 2727 Kr. 26 Ø. større. Forskellen er altsaa 6028 Kr. 92 Ø. Underskudet for Aaret 1910—11 var 4352 Kr. 27 Ø. Overskudet for indeværende Aar bliver altsaa 1676 Kr. 65 Ø. Det maa dog hertil bemærkes, at Regninger til et Beløb af 838 Kr. 81 Ø. burde være indkomne og betalte i Regnskabet 1911—12, at der ekstraordinært har været en Indtægt af 89 Kr. 89 Ø. for Salg af forskellige Genstande i tidligere Aar, at der er afholdt 942 Kr. 60 Ø. mindre i Reparation end Aaret før, samt at Renter og Afdrag afholdes som tidligere af Amtsfonden.

Det bemærkes, at naar Forskellen mellem Balancen pr. 30. Septbr. 1911 og 30. Septbr. 1912 kun er 1548 Kr. 91 Ø., og ikke 1676 Kr. 65 Ø., skyldes det, at en Gældspost paa 127 Kr. 74 Ø. »Patienternes Tilgodehavende« ikke er opført paa Balancen pr. 30. Septbr. 1911.

Restancerne er i Aarets Løb nedbragt til 1. Juni d. A. til 1126 Kr. 58 Ø.

i Hoydal.

tember 1912.

regnskabet)

	Kr. Ø.
Gæld til Føroya Banki m. fl. pr. 30. Septbr. 1912	6310 60
Balance d. 30. Septbr. 1912	2277 74
Ialt....	8588 34

Nr. 6. Telefon-

pr. 1. Okto-

(jfr. Drifts-

Beholdning pr. 30. Septbr. 1912:	Kr. Ø.
a. Kontant Beholdning	218 72
b. Forskud til Telefonstationen i Thorshavn	6916 93
c. — - Sudero Kablets Reparation	3790 66
d. Restancer	2900 12
Ialt . . .	13826 43

ad b. Bygningen med Installation har ialt kostet 9533 Kr. 93 Ø. Beløbet er ført til endelig Udgift i Regnskabet for Oktbr. Maaned 1912.

ad c. Er refunderet under 10. Decbr. 1912 fra Statskassen.

ad d. Af Restancerne er 1238 Kr. 83 Ø. for Septbr. Maaned; virkelige Restancer er altsaa kun 1661 Kr. 29 Ø.; af disse maa formentlig et Beløb af 579 Kr. 84 Ø. fra tidligere Tid føres til endelig Udgift; een Restance udgør 549 Kr. 82 Ø., et Beløb af 9 Kr. 50 Ø. skyldes Fejl i Regnskabet, Resten 20 Kr. 52 Ø. fordelt paa 9 forskellige.

Som det vil ses af selve Regnskabet, har *de virkelige Indtægter udgjort 29941 Kr. 35 Ø.* (heraf ved Abonnement 7415 Kr. 10 Ø., ved Telefonsamtaler 21674 Kr. 13 Ø., ved Telegrammer 343 Kr. 95 Ø.; sammenlignet med 1910–11 var de tilsvarende Beløb henholdsvis 7225 Kr. 04 Ø., 19330 Kr. 32 Ø. og 294 Kr. 45 Ø.)

De virkelige Udgifter have — foruden 2872 Kr. 57 Ø. til Udvidelse af Anlægget mod 208 Kr. 46 Ø. i 1910–11 — *udgjort 35912 Kr. 78 Ø.* (heraf Administation og Stationernes Drift 13292 Kr. 46 Ø., Renter og Afdrag 12682 Kr. 47 Ø., Vedligeholdelse 5378 Kr. 01 Ø., Rearmering 4162 Kr. 41 Ø.; sammenlignet med 1910–11 var de første 3 Beløb 10832 Kr. 81 Ø., 11700 Kr. 79 Ø. og 4815 Kr. 58 Ø.) Der har altsaa været et *Underskud* paa 5971 Kr. 43 Ø.

væsenet

ber 1912

regnskabet)

		Kr. Ø.
Gæld til Føroya Banki m. fl. pr. 30. Septbr 1912		3533 57
Telefonvæsenets Obligationsgæld pr. Juni Termin 1912:	Kr. Ø.	
a. Til Livsforsikringsselskabet »Danmark« ifølge Obligation af 25. August 1906 (Halvaarlig Rente og Afdrag 4051 Kr. 95 Ø. Juni Termin 1913: 119537 Kr. 03 Ø.)	122525 90	
b. Til Forsørgelsesforeningen »Bikuben« ifølge Obligation af 21. Septbr. 1907. (Halvaarlig Rente og Afdrag 980 Kr. 52 Ø. Juni Termin 1913: 26933 Kr. 70 Ø.)	27506 30	
c. Til Kreditforeningen af Kommuner i Danmark ifølge Obligation af 23. Septbr. 1909. (Halvaarlig Rente og Afdrag 915 Kr. Juni Termin 1913: 28314 Kr. 61 Ø.	28823 23	
d. Til samme ifølge Obligation af 17. Novbr. 1911. (Halvaarlig Rente og Afdrag 472 Kr. 50 Ø. Juni Termin 1913: 14608 Kr. 83 Ø.)	14872 50	
e. Laan af Kirkekasserne optaget 13. Januar 1913 forrentes med 4 pCt.	8000 00	
		201727 93
Ialt		205261 50

Nr. 7. # Kirkekasser-

pr. 31. De-

		Kr. Ø.
1.	Norderøernes Præstegæld	2943 63
2.	Østerø —	15736 24
3.	Sydstrømø —	220 98
4.	Thorshavns Kirkes særlige Kasse	7127 07
5.	Nordstrømø Præstegæld	10917 59
6.	Vaagø —	26611 98
7.	Sandø —	5893 13
8.	Suderø —	4020 17
9.	Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse	709 39
		74180 18

Ovenstaaende Status er forbedret 6190 Kr. 39 Ø. fra forrige Status.

nes Status

cember 1912.

	Kr. Ø.
Sydstrømø Præstegælds Gæld til andre Kirkekasser	18600 00
Sudero Præstegælds Gæld til andre Kirkekasser	13500 00
Overskud	42080 18
	74180 18

Fonden til Jordehvalrettighedens Afløsning.

Beholdning pr. 30. Septbr. 1912 ..... 11155 Kr. 44 Ø.

Grindegarnet i Vestmanhavn.

Beholdning pr. 31. December 1912 ..... 305 Kr. 55 Ø.
Gæld til Økonomisk Fond 4400 Kr. pr. 31. Decbr. 1912.

Hansenske Legat.

Beholdning pr. 31. Marts 1912 ..... 1699 Kr. 45 Ø.

Færø Amts Skolefond.

Beholdning pr. 31. December 1912 ..... 63492 Kr. 13 Ø.

Den gensidige Forsikring for Skolebygninger.

Beholdning pr. 30. Septbr. 1912 ..... 3441 Kr. 24 Ø.

Lærernes Pensionsfond.

Beholdning pr. 30. Septbr. 1912 ..... 17085 Kr. 13 Ø.

Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger.

Beholdning pr. 31. December 1912 ..... 2561 Kr. 18 Ø.

Pastor Engelsteds Legat.

Beholdning pr. 31. December 1912 ..... 1164 Kr. 87 Ø.

Fonden til Forulykkedes Efterladte.

Beholdning pr. 31. December 1912 ..... 7882 Kr. 79 Ø.

Færø Amts Bibliothek.

Beholdning pr. 31. Marts 1913 ..... 4641 Kr. 17 Ø.

Dykkerdragten.

Beholdning pr. 31. December 1912 ..... 571 Kr. 40 Ø.

»Frams« Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 4.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Bogføring m. v.

---

§ 1.

Enhver, Enkeltmand eller Selskab, der driver Handel, Vekselerer- eller Bankvirksomhed, Kommissionshandel, Forlagsvirksomhed, Forsikringsvirksomhed, Mæglervirksomhed, Apotek, Beværtning, Haandværk, Fabrikvirksomhed, Entreprenørvirksomhed, Virksomhed med Befordring af Personer, Gods eller Meddelelser, eller som for egen Regning driver Erhverv ved Regnskabsførelse (Ind- og Udbetaling) for nogen af de ovennævnte Virksomheder, er pligtig at føre Forretningsbøger i Overensstemmelse med de i denne Lov givne Regler. Saadan Forpligtelse paahviler endvidere Sagførere, der drive Virksomhed som saadanne, og andre, som erhvervsmæssigt uden offentlig Beskikkelse udføre juridiske Forretninger, samt Personer, der som Erhverv drive Teatervirksomhed eller forestaa Forlystelsesanstalter, for saa vidt den dertil meddelte Bevilling eller Tilladelse indeholder Paalæg om Forretningsbøgers Førelse. Endvidere Brugs-, Andels- og lignende Foreninger med begrænset Ansvar samt Foreninger, der ere forpligtede til at løse Næringsadkomst.

Bogføringspligten paahviler dog ikke den, som driver en Handelsvirksomhed, hvortil der ikke i Henhold til Lov om Ophævelse af den kgl. Enehandel paa Færøerne af 21. Marts 1855 § 10 kræves Antagelsesbrev, eller som ifølge Lovgivningen har Ret til at omføre visse Varer uden Næringsadkomst, og ej holder Fragtmænd eller Skibsførere, som føre eget Skib. Ogsaa Haandværkere, der som Regel ikke beskæftige flere end 2 Medhjælpere eller som udelukkende driver deres Virksomhed ved Hustru og Børns Hjælp, fritages for Bogføringspligten.

For Filialforretninger, hvorved i denne Lov forstaas Forretninger, der staar i et saadant Forhold til en anden færøsk Forretning (»Hovedhandlen«), at den faar alle sine Varer gennem denne eller tillige ved direkte Indkøb fra Beboerne paa Færøerne, uanset om Filialforretningen drives ved en fast lønnet Bestyrer eller paa anden Maade, gælder i visse Henseender særlige Regler med Hensyn til Bogføringspligten, jfr. § 2, 2det Stykke og § 3, 2det Stykke.

§ 2.

Uanset Forretningens Størrelse eller Virksomhedens Omfang paahviler det vedkommende forretningsdrivende, jfr. § 1, 1ste Stykke, at føre en *Kassebog*, i

hvilken samtlige ind- og udgaaende Pengebetalinger daglig indføres særskilt for hver enkelt Post, eller, naar Bibøger føres, med en samlet Sum for hver af disse. Indtægter, hidrørende fra kontant Salg, kunne indføres som en enkelt Post for samtlige en Dags Salg. Endvidere skal der føres en *Hovedbog* og en *Statusbog*, i hvilken der en Gang aarlig for det sidst forløbne Regnskabsaar vil være at indføre Forretningens Status (med Angivelse af Aktiver og Passiver) saaledes, som samme stiller sig efter omhyggelig Hensyntagen til de tilstedeværende Værdier og Forpligtelser. Dog kan den aarlige Status indføres i Hovedbogen, og Statusbogen i saa Fald bortfalde.

Den nævnte Indførelse af Forretningens Status skal være foretagen og Status underskreven inden 6 — for Filialforretninger samt for Rederier, der drive Fragtfart med Sejlskibe, 9 — Maaneder efter Udløbet af det sidst afsluttede Regnskabsaar.

Det paahviler endvidere enhver forretningsdrivende, jfr. § 1, 1ste Stykke — under fornødent Hensyn til Forretningens Omfang og Beskaffenhed — at føre et saadant Bogholderi, at deraf klart fremgaar Forretningens Gang, Kreditorer og Debitorer med Størrelsen af de paagældende Tilgodehavender, Driftsomkostninger, privat Forbrug af Penge og af Varer. Endvidere skal det af Bogføringen fremgaa, hvilke Vekselforpligtelser der er indgaaet, samt hvilke Kautions- og dermed beslægtede Forpligtelser der er paataget, som kunne have Indflydelse paa Status. Det samme gælder foretagne Pantsætninger. Ligeledes skal det af Bogføringen fremgaa, hvilke Afskrivninger der er foretaget paa de forskellige Værdier.

Føres Bøger udover Kassebogen, Hovedbogen og Statusbogen, bør fornøden Angivelse om disse Bøger findes i Statusbogen.

§ 3.

Enhver i Statusbogen eller Hovedbogen indført Statusopgørelse skal underskrives af Forretningens Indehaver. Findes der flere ansvarlige Deltagere, skal Underskrift meddeles af dem alle; bestaar et Selskabs Ledelse af flere Personer, skal Status underskrives af alle dem, der ifølge Selskabets Love ere ansvarlige for Forretningens daglige Drift.

Saafremt Status i en Filialforretning er optaget ved en Udsending fra Hovedhandelen, bliver vedkommende Status foruden af Filialforretningens Indehaver eller Bestyrer tillige at underskrive af den paagældende Udsending.

§ 4.

Kassebog, Hovedbog og Statusbog skulle autoriseres, medens andre Forretningsbøger paa Forlangende kunne autoriseres. Autorisationerne meddeles i Thorshavn af Landfogden, udenfor Thorshavn af vedkommende Sysselmand. For Autorisationen betales et Gebyr af 1 Kr. for hver Bog. Ingen Forretningsbog kan autoriseres, forinden den er pagineret og gennemdragen. Ogsaa Forretningsbøger, der tidligere have været benyttede som saadanne, kunne autoriseres.

Enhver forretningsdrivende, hvis Virksomhed ikke falder ind under Bestemmelsen i § 1, 1ste Stykke, kan forlange sine Forretningsbøger autoriserede.

§ 5.

Det paahviler enhver, der efter denne Lov er bogføringspligtig, at opbevare alle de i Forretningen eller Virksomheden førte Bøger tilligemed Forretningsbreve, Kopibøger, Telegrammer, Regninger og andre Bilag m. v., Forretnin-

gen eller Virksomheden vedkommende, i saa langt et Tidsrum, at mulige Krav, der kunne rejses af eller rettes mod den bogføringspligtige i Anledning af vedkommende Forretningsforhold, kunne være forældede efter Lov Nr. 274 om Forældelse af visse Fordringer af 22. December 1908.

§ 6.

Den særlige Reviskraft, som i N. L. 5--13—46, 47 og 48 er tillagt ordentlig førte Handelsbøger, skal herefter tilkomme Forretningsbøger, som er ordentlig førte og autoriserede, saaledes at den Frist, inden hvilken Fordringen skal gøres gældende, er to Aar.

§ 7.

§ 45 i Lov om Konkurs samt om nogle Forandringer i de gældende Bestemmelser om Pant og Eksekution af 25. Marts 1872 (jfr. Anordning Nr. 13 af 13. Februar 1873) affattes herefter saaledes:

»Som handlende, henholdsvis Fabrikant eller Skibsreder, anses i denne Lov enhver, der efter Lovgivningen er forpligtet til at føre Forretningsbøger.«

Lovgivningens almindelige Regler om Handelsbøger skulle ogsaa gælde for Forretningsbøger autoriserede efter denne Lov.

Lov om Konkurs m. m. af 25. Marts 1872 (Anordning Nr. 13 af 13. Febr. 1873) § 148, 1ste Stykke, ophæves.

§ 262 i Almindelig borgerlig Straffelov af 10. Februar 1866 affattes saaledes:

»Befindes det, at nogen, som er pligtig til at føre Forretningsbøger, og hvis Bo er kommet under Fallitbehandling, har forvansket, bortskaffet eller tilintetgjort disse Bøger eller har ført dem paa en uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt undladt at føre dem, straffes han med Fængsel paa Vand og Brød eller med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar.

Har Fallenten gjort sig skyldig i grove Uordener i Henseende til Førselen af sine Forretningsbøger, bliver han at straffe med simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder. Har han gjort sig skyldig i grove Uordener ved den ved Lov foreskrevne Opbevaring af Forretningsbøgerne eller deres Bilag, bliver han at straffe med Bøder eller simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder.«

§ 8.

Intet Antagelsesbrev maa udstedes til nogen, som efter denne Lov er forpligtet til at føre Forretningsbøger, forinden disse ere indleverede til Autorisation. Det paahviler vedkommende Øvrigheder ved alle forekommende Lejligheder at paase, at de bogføringspligtige ere forsynede med de foreskrevne Forretningsbøger.

Overtrædelse af Bestemmelserne i § 2, 2det Stykke, § 3 og § 4, første Punktum, straffes med Bøder fra 2 til 200 Kr.

Overtrædelse af Pligten til paa behørig Maade at føre de efter Bestemmelserne i § 2, 1ste og 3die Stykke, fornødne Bøger straffes med Bøder fra 5 til 500 Kr.

Sagerne behandles som offentlige Politisager. Bøderne, saavel idømte som vedtagne, tilfalde Kommunens Kasse.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1916.

Motiver til foranstaaende Forslag.

I Lov Nr. 98 om Bogføring af 10. Maj f. A. § 10 bestemtes det, at Loven ikke skulde gælde for Færøerne, hvorimod det ved særlig Lov vilde være at bestemme, i hvilken Udstrækning dens Bestemmser skulde gøres anvendelige der.

Spørgsmaalet om Udvidelse af Bogføringspligt til Færøerne blev derefter drøftet i Lagtingsaamlingen f. A., og det vedtoges at anmode Amtet om at udarbejde et dertil sigtende Forslag efter derom at have indhentet en Erklæring fra Købmandsforeningen.

I den af Købmandsforeningen afgivne Erklæring anbefales det at søge tilvejebragt Regler om Bogføring for Færøerne i det væsentlige svarende til de i Lov Nr. 98 af 10. Maj f. A. indeholdte, og det foreliggende Forslag afviger da ogsaa kun paa mindre væsentlige Punkter fra den danske Lov, til hvis Motiver der derfor ganske kan henvises.

Angaaende de i nærværende Forslag foretagne Ændringer i Lov Nr. 98 af 10. Maj f. A. bemærkes følgende:

ad § 1.

Man har ingen Ændringer foretaget i Paragrafens 1ste Stykke, uanset flere af de nævnte Virksomheder ikke i Øjeblikket findes her paa Øerne og flere af de andre kun drives i meget ringe Omfang (jfr. Købmandsforeningens Erklæring).

2det Stykke er en Del afvigende fra den danske Lov af Hensyn til, at Lov af 21. Mats 1855 for Færøernes Vedkommende træder i Stedet for Næringsloven af 29. December 1857. Saaledes som Bestemmelsen er formuleret, vil ligesom i det øvrige Land (Næringslovens § 37) Handel med Landbrugsprodukter og ligeledes med Fisk falde udenfor Loven om Bogføring, og paa samme Maade vil (jfr. Næringsloven 29. December 1857 § 52) alle Forretninger, der kun handler med Brød og lignende, være fritagne for Bogføringspligt, idet Antagelsesbrev ikke kræves for at drive Forretning som Bager. Ligeledes vil *Haandværkere* ikke komme ind under de for Handlende gældende Regler, selvom de foruden deres egne Frembringelser sælger andres til deres Fag hørende Frembringelser (jfr. Næringsloven 29. December 1857 § 23, hvilken Bestemmelse ogsaa antages at gælde analogisk paa Færøerne som Følge af en langvarig Sædvane). — Den om Haandværkere, der driver deres Virksomhed ved Hustrus og Børns Hjælp, givne Regel er overensstemmende med den danske Næringslov § 16. — De i 2det Stykke givne Regler vil formentlig medføre, at kun faa Haandværkere falder ind under Loven (jfr. Købmandsforeningens Erklæring in fine).

Paragrafens 3die Stykke er motiveret ved et af Købmandsforeningen fremsat Ønske om, at der gøres en Sondring mellem saakaldte Filialforretninger og andre Forretninger. Da Handlen paa Færøerne sikkert i større Omfang end i det øvrige Land drives gennem Filialer, er der en Del der taler for at give særlige Regler for disse. Som det vil ses af Lovforslaget, er det dog kun paa to Punkter (jfr. § 2, 2det Stykke og § 3, 2det Stykke), man har givet særlige Regler, og begge disse vilde maaske uden synderlig Ulempe kunne udelades. Det er maaske derfor tvivlsomt, om den nævnte Sondring ikke burde opgives, saaledes at altsaa Bestemmelserne i § 1, 3die Stykke, § 2, 2det Stykke og § 3, 2det Stykke udgaar. Købmandsforeningens Bemærkninger om Nødvendigheden af særlige Regler for Filialforretninger ses særligt at være motiveret derved, at man ikke har ment, at de fleste af Reglerne i Lovens § 2 vil kunne anvendes paa disse Forretninger. Faktisk vil der muligvis i Reglen ikke blive Anvendelse for flere af Reglerne, saaledes om Paatagelse af Vekselforpligtelser eller lignende, men det

synes dog rigtigst, at disse Regler ogsaa gælder for Filialforretninger, i de Tilfælde, hvor disse Forretninger maatte indlade sig i vedkommende Forhold. Med Hensyn til Regler om, hvilke Bøger der skal føres, synes der ingen Grund at være til at give Særregler for Filialforretninger, idet det er foreskrevet i § 2, 1ste Stykke in fine, at Statusbogen bortfalder, saafremt den aarlige Status indføres i Hovedbogen, og man sikkert kan gaa ud fra, at ogsaa Købmandsforeningen betragter det som en Selvfølge, at der foruden Hovedbogen føres en Kassebog.

Forøvrigt vil Spørgsmaalet formentlig blive drøftet paa Købmandsforeningens aarlige Generalforsamling, og der vil derefter være Lejlighed for Lagtinget til at tage endelig Stilling til Sagen. Spørgsmaalet afhænger vistnok af, om man bør kræve mere Assistance i Forretningerne end der gennemgaaende er; maaske kunde der være Anledning til at give Overgangsregler, saaledes at Købmandsforeningens Standpunkt gjaldt for de nuværende Forretninger, og det i Lovforslaget foreslaaede kun gjaldt Forretninger, som opstaar efter Lovens Ikrafttræden.

ad § 2.

Naar man her har foreslaaet, at Opgørelse af Status for Filialforretningers Vedkommende kun udsættes indtil 9 (i Stedet for 6) Maaneder efter Udløbet af det sidst afsluttede Regnskabsaar, er dette motiveret ved, at de samme Repræsentanter fra Hovedforretningen ofte optager Status i mange forskellige Filialer. Da vedkommende derhos i Reglen er beskæftiget som Handelsbetjente eller lignende i Hovedforretningen, og da det endeligt af Hensyn til Vejret ofte vil være praktisk først at optage Status noget hen paa Foraaret, har man ment, at det undertiden vil vise sig vanskeligt at faa alle Filialforretningernes Status opgjort inden 1. Juli. Muligvis er der dog ikke tilstrækkelig Grund til at give særlige Regler paa dette Punkt, jfr. det ovenfor ved § 1 anførte.

Købmandsforeningens Forslag om, at Kassebogen i de Tilfælde, hvor der føres særlige Bibøger, ikke føres for hver Dag, men kun uge- eller maanedsvis, har man ikke ment foreløbigt at burde tiltræde.

ad § 3

Man har hertil efter Forslag af Købmandsforeningen optaget en Regel om, at Status i Filialforretningerne tillige bliver at underskrive af en Udsending for Hovedforretningen, dog selvfølgelig kun saafremt denne har medvirket ved Optagelsen af Status. At foreskrive, at Status altid skal optages under Medvirkning af en saadan Udsending, har man ikke anset for heldigt, og hele Reglen vil maaske kunne udgaa, idet Forholdet kan ordnes ved privat Overenskomst mellem Hovedforretningen og Filialforretningen, og det Offentliges Interesse i Reglen formentlig ikke er særlig stor, idet en af en Filialforretning ved egen Hjælp optaget Status maa anses for ligesaa fyldestgørende som den Status en mindre (selvstændig) Bygdekøbmand kan optage.

ad § 4.

Af Hensyn til Befolkningens Bekvemmelighed, har man foreslaaet, at Bøgerne udenfor Thorshavn vil kunne autoriseres hos vedkommende Sysselmand, idet Forsendelse fra og til Thorshavn derved undgaas.

Reglen i den danske Lovs 4de Punktum bortfalder, da Stempellovgivningen ikke er anvendelig paa Færøerne.

ad § 5.

Denne Paragraf er overensstemmende med Lov Nr. 98 af 10. Maj f. A.

ad § 6.

I Stedet for de i Lov 10. Maj f. A. anførte Lovsteder er sat de tilsvarende Lovsteder i den for Færøerne gældende Lovgivning. Henvisningerne til Frd. 1. Juni 1832 udgaar, idet denne Forordning aldrig er blevet udvidet til Færøerne (jfr. Reskr. 30. Marts 1836).

Købmandsforeningen har i sin Erklæring henstillet om Fristen i § 6 ikke i Lighed med Lov Nr. 274 af 22. December 1908 burde sættes til 5 Aar. Da den i Lovforslaget foreslaaede Frist er overensstemmende med den lige siden Norske Lov gældende Bevisregel, naar undtages at Fristen for Detailhandlere og Haandværkere er sat op fra Aar og Dag til 2 Aar, finder man imidlertid ikke der er Anledning til at foretage nogen Ændring paa dette Punkt.

ad § 7.

Bortset fra Henvisningen til Anordning 13. Febr. 1873 og fra at Bemærkningen om Sø- og Handelsretten er slettet overensstemmende med Lov 10. Maj f. A.

ad § 8.

I Overensstemmelse med Købmandsforeningens Indstilling, er Bøderne for Overtrædelse af Loven fastsat en Del lavere end i Lov Nr. 98 af 10. Maj f. A. (dog ikke fuldt saa lavt som foreslaaet af Købmandsforeningen.) — Ved Bedømmelsen af hvor store Bøder, der bør foreskrives, bør det iøvrigt haves for Øje, at et væsentligt Værn for Overholdelse af Loven findes i Bestemmelserne i § 7.

ad § 9.

Købmandsforeningen foreslaar i sin Erklæring, at Lovens Ikrafttræden sættes til 1. Januar 1916, og der maa vistnok gives Foreningen Medhold i, at der ved saadanne nye Love gives en lang Overgangstid, hvor man efterhaanden kan blive fortrolig med og indrette sig efter de nye Regler.

Bilag til foranstaaende Forslag.

Til

Færø Amt.

Færø Amt har ved Skrivelse af 28. Septbr. f. A. udbedet sig en Udtalelse fra Færøernes Købmandsforening angaaende, i hvilket Omfang den for det øvrige Kongerige gældende Lov om Bogføring (Nr. 98 — 1912) skal søges udstrakt til Færøerne, og hvilke Hovedprincipper der bør lægges til Grund ved Udarbejdelsen af et dertil sigtende Lovforslag.

Efter at have modtaget forannævnte Skrivelse har Købmandsforeningens Bestyrelse drøftet Spørgsmaalet og udbedet sig Udtalelser om Sagen fra Foreningens øvrige Medlemmer. Skønt disses Svar er indgaaet meget sparsomt, er man dog forvisset om, at det er et almindeligt Ønske blandt Foreningens Medlemmer, at der her paa Færøerne lovgives i samme Retning som Lov om Bogføring for det øvrige Kongerige af 10. Maj 1912 tager Sigte paa, dog at der indføres de fornødne Lempelser, som vore stedlige Forretningsforhold kræve.

Foreningens sagkyndige Udvalg, der herefter har overvejet Sagen skal udtale følgende, idet man vedlægger den tilsendte Udvalgsbetænkning.

Det vil være nødvendigt at foretage saadanne Forandringer i Loven ved dens Udvidelse til at gælde for Færøerne at der skælnes mellem Forretningsdrivende (Handlende), der driver selvstændig Forretning og Handlende, der driver Filialforretning. For de førstnævnte Forretningers Vedkommende vil Bogføring kunne gøres anvendelig i den Udstrækning som Loven tilsiger. Dog maa det anses for ubehøveligt, at Kassebogen, naar Bibøger føres, bliver daglig ført for hver enkelt Post, idet der næppe bør stilles yderligere Forlangende end at Kassebogen føres uge- maanedsvis paa Grundlag af de benyttede Bibøger. Om imidlertid alle de i § 1 omhandlede Virksomheder, forsaavidt de drives paa Færøerne bør rammes af Loven, er vanskeligt at udtale sig bestemt om, da mange af disse, selv om de af Navn forekomme, dog i Virkeligheden kun kan regne med en Omsætning der ikke er nævneværdig. Imidlertid vil det i Loven indeholdte angaaende Bogføringspligt næppe stille sig hindrende for Opkomst af Virksomheder af den nævnte Slags. Da Købmandsforeningen imidlertid er stiftet af, og som Medlemmerne kun tæller Personer, der befatte sig med almindelig Købmandshandel, vil det være vanskeligt for dem at tage Stilling til Spørgsmaal, der vedrører Virksomheder, der ligger udenfor dens Omraade.

Hvad dernæst angaar Filialforretningerne, det vil sige, Forretninger, som for en færøsk Hovedhandels Regning drives rundt omkring i Bygderne, finder man, at man her ikke kan gaa saa strængt til Vejrs med Forlangendet om Bogføring, og det af forskellige Grunde. Dels sidde disse Handlende i Almindelighed inde med ganske ringe Kendskab til Bogføring, ligesom deres Skoleuddannelse har været mangelfuld. Dels vil de gennem Hovedhandelens Tilsyn være undergivne den fornødne Kontrol. Der vil sjælden eller næsten aldrig findes anden Kreditor ved en saadan Handel end den Købmandsforretning, fra hvilken Filialen er udgaaet. Man finder, at der ved Filialforretningerne bør føres autori-

seret Hovedbog samt Bøger over indhandlede Produkter, hvilke sidste kan være autoriserede. Nogen Statusbog vil der næppe være Anledning til at forlange ført ved Filialforretningerne; Status for disse kan indføres i Hovedbogen. Status vil for Filialhandlerne i Almindelighed blive opgjort, naar Beholdning bliver optaget ved en Udsending fra Hovedhandelen og samtidig vil Status saa blive indført i Hovedbogen. Det foreslaas, at Status for Filialforretningerne underskrives foruden af Forretningens Indehaver tillige af Hovedhandelens Bestyrer eller en Repræsentant for denne Handel (v. § 3). I det hele taget vil det i Lovens § 2 omhandlede paa faa Omraader kunne gøres anvendeligt overfor Filialforretninger af den omtalte Slags.

I § 4 omtales, at Bøgerne skulle stemples til Takst 1 Kr. Denne Bestemmelse vil antagelig bortfalde for Færøernes Vedkommende, hvor Stempelafgift i dette Tilfælde ikke tidligere har haft Anvendelse.

Den i § 6 nævnte Frist af 2 Aar, inden hvilken en Fordring skal gøres gældende, er mulig for kort, naar Hensyn tages til vore stedlige Forhold. Man finder at den i Lighed med hvad der er foreskrevet i Lov af 22. December 1908, passende kunde sættes til 5 Aar.

De i § 8 nævnte Bøder for Overtrædelse af Lovens Bestemmelser finder man at være for høje og skal gøre Forslag om, at Boderne i §ens 2det Stykke sættes fra 2 Kr. til 50 Kr. og i 3die Stykke fra 5 til 100 Kr.

Lovens Ikrafttræden foreslaas sat til 1. Januar 1916.

De Ændringer af mere juridisk Natur, saasom bl. a. i §erne 6—7 som maa foretages forinden Lovens Udvidelse til Færøerne, har man ikke kunnet beskæftige sig med.

Man skal, uden dog at fremsætte noget Forslag i saa Henseende, gøre opmærksom paa, at der antagelig maa gøres Lempelser i Loven med Hensyn til enkelte Virksomheder, som omhandles i § 1 f. Eks. Haandværk, idet Forholdene her næppe paa disse Omraader er saa fremskredne, at Loven med Held vil kunne anvendes i den foreliggende Skikkelse.

I Bestyrelsen for Færøernes Købmandsforening.

Thorshavn, den 27. Juni 1913.

Jens Evensen. *Jens Olsen.*

»Frem«s Bogtrykkeri, Thorshavn. – 1913.

Bilag 5.

Beretning

fra

Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen.

Angaaende Driften for Amtskommunens Telefonvæsen tillader undertegnede Udvalg sig at afgive følgende Beretning:

Med Hensyn til de forskellige i Lagtingssamlingen 1912 behandlede Sager skal man bemærke følgende:

I. Sagen om eventuel Udvidelse af Telefonnettet.

Af de forskellige Andragender om Telefonforbindelse blev alene Luftledningen over Kalsøfjorden bevilget. Den er anlagt og taget i Brug den 13. Juni d. A. Der foreligger i Aar kun et Andragende om Telefonforbindelse mellem Tveraa og Trangisvaag. Lagtinget maa tage Stilling hertil.

II. Sagen om Suderø Kablet.

a. Optagelse af Kablet.

Efter Samraad med Telegrafdirektøren blev Optagelsen standset, og der er derefter truffet Aftale med Store Nordiske Telegrafselskab om Optagelsen, naar dets Kabeldamper i anden Anledning kommer i Nærheden af Øerne jfr. Direktoratets Skrivelser af 12. Septr. 1912 og 12. April 1913.

b. Midlertidig Postforbindelse.

Der var etableret en saadan i Tidsrummet fra 1. September 1912 til 31. December s. A.

Derefter blev der ved »Smiril«s Fartplan taget Hensyn til Suderø.

c. Ny Forbindelse med Suderø.

Amtet tilskrev Ministeriet under 18. September f. A. saaledes:

»I Skrivelse af 23. April d. A. ($^{220}/_{134}$) har det høje Ministerium meddelt, at Ministeriet ikke saa sig i Stand til at tage Spørgsmaalet om det mellem Sandø og Suderø værende Kabels Fornyelse eller Erstatning paa anden Maade op til Overvejelse forinden der er forsøgt foretaget en Istandsættelse af det senest stedfundne Brud paa Kablet, og at Ministeriet efter Omstændighederne har ment i dette Øjemed at kunne stille til Amtskommunens Raadighed det Beløb af 8222 Kr. 65 Øre, der er besparet af den til Kablets Istandsættelse i afvigte Efteraar givne Bevilling.

Som det vil fremgaa af Amtets Skrivelse af 12. August d. A. med Bilag og Ministeriets Svar-Skrivelse af 30. s. M. ($^{348}/_{358}$) er nu den ommeldte Reparation opgivet. Udgifterne, over hvilke man senere vil tillade sig at fremsende specificeret Regnskab, har ifølge en foreløbig Opgørelse udgjort 3790 Kr. 66 Øre.

Efter at Reparationen var opgivet, har man paany i Lagtinget drøftet Spørgsmaalet om Telefonforbindelsen med Suderø, og man har ikke set anden Mulighed end at henstille til Ministeriet for offentlige Arbejder at søge udvirket, at Statskassen afholder Anlægsudgifterne til en ny Forbindelse, samt at Statskassen, hvis der etableres traadløs Telefon, yder et aarligt Tilskud til Driften.

Indtil Forbindelsen paany bliver genoprettet, har Lagtinget besluttet at aabne en Motorforbindelse til Befordring af Telegrammer mellem Suderø og Sandø fra 1. September til 15. Oktober, 3 Gange om Ugen, og at bemyndige Driftsudvalget til derefter at træffe nærmere Bestemmelser om en saadan Forbindelse, hvorhos Lagtinget har andraget om, at den endnu besparede Del af den ovenfor ommeldte Bevilling paa 20000 Kr. maa anvendes til Dækning af Udgifterne ved en saadan Forbindelse.

Jeg vedlægger en i saa Henseende af Lagtinget vedtagen Skrivelse af 28. f. M. tilligemed den til Grund for samme liggende Betænkning fra Telefonudvalget.

Ved at indberette foranstaaende skal jeg for mit Vedkommende tillade mig at indstille, om det ikke efter Omstændighederne kan tillades, at den endnu besparede Del af den ved Finansloven 1911—12 hjemlede Bevilling paa 20000 Kr. — nemlig 8222 Kr. 65 Øre ÷ 3790 Kr. 66 Øre — anvendes til Opretholdelse af den ovenfor angivne Motorforbindelse mellem Suderø og Sandø for Tiden fra 1. September d. A. indtil en eventuel Telefonforbindelse er etableret. Forbindelsen er paabegyndt og koster for Tiden fra 1. September d. A. til 15. Oktober 80 Kr. for 3 ugentlige Farter.

Som Støtte for denne Indstilling tillader jeg mig at henvise til, at Amtskommunen ikke er i Stand til at oprette en saa langvarig Forbindelse, i hvilken Henseende jeg skal henvise til den medfølgende Betænkning fra Udvalget i Telefonsagen angaaende Telefonvæsenets økonomiske Forhold, at Postforbindelsen mellem Suderø og de øvrige Øer ikke er tilstrækkelig, naar Telefonkablet er afbrudt og Telegrammer derfor ikke kan afsendes, at det er af den største Betydning for de Handlende paa Suderø, at de kan afsende deres Telegrammer specielt om Efteraaret og Foraaret, hvor Salg af Klipfisk og Saltfisk plejer at foregaa.

Hvad Oprettelsen af en ny Telefonforbindelse med Suderø angaar, skal jeg tillade mig at henvise til hvad der er udtalt i Driftsudvalgets Skrivelse af 7. Oktober f. A.

Jeg skal i Overensstemmelse med det der nærmere udviklede tillade mig at herstille til Ministeriet, om det ikke maa anses for en Statsopgave at etablere og opretholde den ommeldte Forbindelse med Suderø.

Det er min bestemte Anskuelse, at det ikke vil blive nogen virkelig tilfredsstillende Ordning hverken for Staten eller Amtskommunen, saafremt Amtskommunen

skal forestaa Driften. Det heldigste vilde uden al Tvivl være, at Staten vilde overtage Anlæg og Vedligeholdelse af en Telefon- eller Telegrafforbindelse, eventuelt gennem det Store Nordiske Telegrafselskab, som synes at maatte være interesseret i en stadig og driftssikker Forbindelse mellem Thorshavn og Suderø. Ved Forhandling med dette Selskab vilde det maaske vise sig, at en saadan Ordning vilde være billigere end den af Lagtinget indstillede, hvorefter man andrager om, at Staten vil bekoste Anlægget og yde et Tilskud til Driften, der iøvrigt skulde varetages af Amtskommunen.»

Herpaa har man endnu ikke erholdt Svar.

Lagtinget maa formentlig paany henvende sig til Ministeriet.

III. Telefonvæsenets økonomiske Tilstand.

Herom henvises til Regnskabet i Oversigten for 1913.

Iøvrigt bemærkes med Hensyn til Lagtingets Beslutninger i Fjor:

Udvalget har endnu ikke anset det for nødvendigt at antage en 4. Telefondame til Betjeningen af Centralstationen i Thorshavn.

Man har optaget et Laan hos Kirkekasserne paa 8000 Kr.

Ministeriet har approberet Taksterne for en femaarig Periode fra 1. Januar d. A.

Lagtinget bemyndigede derhos Udvalget til at træffe Forberedelse til, at den nu ydede Godtgørelse til Bestyrerne kan nedsættes eller eventuelt helt bortfalde, samt anmodedes om at forhandle med Thorshavns Byraad om et Tilskud til Telefonstationen i Thorshavn.

Man udsendte i den Anledning følgende 2 Cirkulærer henholdsvis af 5. Februar d. A. og 7. Maj d. A.:

»Som det vil være de ærede Forstanderskaber bekendt, har Telefon*driften* paa Færøerne stadig givet meget stort Underskud. Indtil Regnskabsaaret 1911—12 incl. var der af Økonomisk Fond bevilget som Tilskud til Telefon*driften* ialt 33,000 Kr., hvortil kom Tilskud fra Staten, 1700 Kr. aarlig, til *Driften* af Telefonforbindelsen med Suderø; men trods disse betydelige Tilskud viste det sig umuligt at skabe en nogenlunde Balance i *Drifts*regnskabet, endsige et Overskud, der kunde danne et Fornyelsesfond, bestemt dels til Udvidelse og dels til Erstatning af det nuværende, nok saa betydelige, Telefonanlæg her paa Øerne, hvilket Anlæg har Kostet Amtskommunen 190,977 Kr. 40 Øre og Staten 217,500 Kr. Man har derfor endogsaa maattet gribe til at optage Laan til *Driften*.

Dette Forhold maatte nødvendigvis medføre, at Lagtinget tog under grundig Overvejelse, hvilke Skridt, man burde foretage, for at opnaa, at Telefon*driften* fremtidig kunde bære sig, uden at andre af Tingets Kasser maatte afgive Midler til at holde Driften gaaende, og det saa meget desto mere, som Økonomisk Fonds Indtægter er meget varierende, og derhos stærkt dalende, da Indtægten af Hvalfangsten bliver mindre og mindre, hvortil kommer, at der til forskellige Formaals Fremme lægges stærkt Beslag paa Fondens disponible Midler.

De Udveje, der kunne tænkes, var at forhøje 1) Samtaletaksterne, og 2) Abonnementsafgiften, samt 3) at indrage den Godtgørelse, der efter de nugældende Bestemmelser af Telefondriften ydes til Betjeningen af Landstationerne. For Tiden er Forholdet dette, at Landstationerne af hver taktspligtig Samtale

nyder en Godtgørelse af 3 Øre og 10 Øre af hvert Telefon-Telegram, foruden hvad der iøvrigt indvindes ved Ekstragebyrer og Budsendelse.

Lagtinget besluttede imidlertid *ikke* at forhøje *Abonnementsafgiften* foreløbig, da man mente, at det, uagtet Afgiften er betydelig lavere her end andre Steder i Kongeriget, vilde vække betydelig Misfornøjelse, saa meget mere som den Nytte, man har af Telefonerne for en stor Del afhænger af, at der er mange Abonnenter, hvilket ogsaa vil medføre en større Benyttelse saavel i Handels- som i privat Øjemed, hvad der jo maa være Formaalet med Telefonerne. Man har derfor ogsaa det Haab, at Telefonerne maa blive mere og mere brugt, navnlig naar Forbindelsen med Suderø bliver genoprettet, hvilket forhaabentlig sker i den kommende Sommer.

Derimod forhøjede man *Samtaletaksterne* med 5 Øre, hvorved man mener at kunne opnaa en forøget Indtægt af 3000 Kr., hvorhos Lagtinget bemyndigede Driftsudvalget til at træffe Forberedelser til, at den nu ydede *Godtgørelse til Bestyrerne af Landtelefonstationerne* kan nedsættes eller eventuelt helt bortfalde, samt anmode Driftsudvalget om at forhandle med Thorshavns Kommune om et eventuelt Tilskud fra Kommunen til Driften af Telefonstationen i Thorshavn.

Da Lagtinget imidlertid har anslaaet det aarlige Underskud til c. 8000 Kr., *mangler der endnu Dækning for de c. 5000 Kr.* At søge Driftsunderskudet dækkede ved *nye Laan* maa anses for uforsvarligt og bør fremtidig søges undgaaet, da Amtskommunen ikke derved erhverver et tilsvarende Aktiv som ved Udvidelse af Nettet. Man kan heller ikke regne med, at de aarlige Udgifter skal være dalende, især ogsaa naar Hensyn tages til, at det fremtidige Vedligehold og i Særdeleshed den delvise Fornyelse saavel af Landlinier som Kabler, foraarsaget ved Slid og Ælde, maa antages at medføre forøgede Udgifter; thi selv om man, hvad man tilstræber, indfører Besparelser paa andre Omraader, vil det her næppe dreje sig om større Beløb.

En anden Udvej til at dække det omtalte Underskud paa 5000 Kr. var, at Telefonvæsenet fremtidig blev administreret *under Amtsrepartionsfonden,* eller ogsaa at Fonden yder de fornødne aarlige Tilskud. Denne Udvej er imidlertidig meget uheldig, da saa ogsaa Steder, som ingen Telefon har og ingen Nytte har af den, maatte deltage i de deraf følgende forhøjede Amtsrepartionsfondsskatter, hvilket maa anses for uretfærdigt. At nedlægge Telefonerne paa de Steder, hvor de ingen Indtægter giver, men kun Udgift, er ogsaa en kedelig Udvej, da Telefonerne alligevel har stor Berettigelse paa disse Steder, ligesom det ogsaa kan være gavnligt for andre Pladser at kunne telefonere til disse Steder.

Der er derfor ingen anden Vej at gaa end enten yderligere at forhøje Abonnements- og Samtaletaksterne eller at inddrage den Godtgørelse, der efter de nugældende Bestemmelser ydes Betjeningen af Landstationerne.

Da det første maa anses for uheldigt og let kan medføre, at Telefonerne ikke bliver brugt saa meget som hidtil, er der efter Udvalgets Mening ingen anden Udvej at finde end at inddrage den Godtgørelse, som Landtelefonstationerne hidtil har nydt af Telefonvæsenet, nemlig 3 Øre pr. taktspligtig Samtale og 10 Øre pr. Telefon-Telegram, medens man mener, at alle Ekstragebyrer — for Budsendelse, for Opringning udenfor de reglementerede Tider — stadig skal tilfalde Bestyrerne, da Amtskommunen hidtil ikke har nydt nogen Indtægt heraf, men denne ubeskaaret er tilfalden paagældende Stationer.

Ved en saadan Foranstaltning haaber man, efter en Opgørelse fra Driftsbestyren, at kunne indvinde mellem 37—3800 Kr. Resten af det eventuelle Underskud haaber man maa kunne skaffes paa anden Maade, navnlig ved forøget Brug af Telefonerne og ved Tilskud fra Thorshavns Kommune.

En Følge af dette Forhold vil igen blive, at Kommunen eventuelt maa overtage Udgifterne til Stationen. *Da* Udvalget imidlertid maa formene, at det er retfærdigt, at de Bygder, der har Telefonerne, ogsaa søger at bære Underskudet, og *da* det ikke drejer sig om store Beløb for hver Bygd, saa meget

mere som man efter hvad der er meddelt et af Udvalgsmedlemmerne af Formanden for en af vore største Kommuner, tør gaa ud fra, at der i hver Bygd er Forretningsdrivende og andre, som er i høj Grad interesserede i, at der er Telefonforbindelse med Bygden og derfor gerne vil yde et aarligt Tilskud til Stationen, *samt da* man meget nødig vil gaa over til at lade Amtsrepartitionsfonden dække Underskudet, hvilket som ovenfornævnt maa medføre en foreget Paaligning, skal man udbede sig Forstanderskabets Erklæring med Hensyn til, om Samme er villig til fra 1. Oktober d. A. at overtage Driften af de i Kommunen værende Stationer uden Tilskud fra Telefonvæsenet udover Ekstragebyrerne.

Man undlader ikke at tilføje, at Lagtinget i August 1906 forespurgte Kommunerne, »om de var villige til at paatage sig *Driften* af Telefonstationerne udenfor Thorshavn, idet de vilde blive gjort til *Betingelse* for Oprettelse af Station i en Bygd, at Stationens Drift ikke medførte nogen Udgift for Amtskommunen«, det tilføjes, »at hver Station antagelig som Vederlag vil faa 3 Øre for hver Telefonsamtale, der føres til og fra Stationen.

Paa denne Forespørgsel svarede Kommunerne, at de indgik herpaa.

Herefter besluttede Lagtinget:

»Som Vederlag for Driften tilsiges der *indtil videre* de vedkommende Landkommuner et Beløb af 3 Øre for hver takstpligtig Telefonsamtale, der føres til eller fra paagældende Station, samt 10 Øre for hvert Telegram til og fra vedkommende Station.«

Som det altsaa vil ses, har Forstanderskaberne ved Oprettelsen af Telefonstationer tilsagt deres Støtte, og da det nu har vist sig, at Telefonerne giver Underskud, ser Udvalget ingen anden Udvej end foreløbig at inddrage den Godtgørelse, som indtil videre blev tillagt Stationerne.

Ud fra ovenstaaende skal man udbede sig en Udtalelse fra Forstanderskabet, om Samme under de foreliggende Omstændigheder, hvor Telefonerne ikke betaler sig, har noget herimod at erindre.

Udvalget vilde i Overensstemmelse med den i Lagtinget herskende Anskuelse sætte Pris paa, at Forholdene vedblev som nu nu, saaledes at Bestyrerne erholdt den nuværende Godtgørelse udbetalt af Telefondriften, der saa igen efter Regnskabets Afslutning erholdt Refusion fra Kommunen.

Til Efterretning for Forstanderskabet skal man gøre opmærksom paa, at de i Kommunen værende Stationer har haft i Indtægt — foruden Ekstragebyrer og Budsendelse — i det sidste Rgnskabsaar:

Man forventer at modtage Svar paa denne Henvendelse inden 1. April.«

* * *

»I Cirkulære af 5. Februar d. A. udtalte Driftsudvalget for Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen, »at da det nu har vist sig, at Telefonerne giver Underskud, ser Udvalget ingen anden Udvej end foreløbig at inddrage den Godtgørelse, som indtil videre blev tilsagt Stationerne«, hvortil Udvalget i Henhold til de oprindelige afsluttede Kontrakter med Kommunerne ansaa Lagtinget berettiget, hvorhos man udbad sig en Udtalelse fra samtlige Forstanderskaber i de Kommuner, hvori der findes Telefoner, om de under de foreliggende Omstændigheder har noget herimod at erindre.

Der er nu indkommet Svar fra saa at sige alle Forstanderskaberne med det Resultat, at 10 har besvaret Udvalgets Spørgsmaal bekræftende, 5 helt og 5 delvis, ligesom Thorshavn har tilsagt en aarlig Støtte paa 400 Kr., medens 9 Forstanderskaber har besvaret den benægtende.

Til disse 9 Fortanderskaber tillader Udvalget sig paany at henvende sig, for at Sagen kan foreligge fuldt oplyst, naar Lagtinget træder sammen.

Det fremgaar nemlig en Del af disse Skrivelser, at Forstanderskaberne har været enig med Udvalget i, at det maa søges undgaaet, at Driften overføres paa Amtsrepartitionsfonden, men de har ment, at man kan undgaa dette enten ved at forhøje Abonnements- og Samtalegebyrerne eller ved at lade de telefonerende betale den ommeldte Godtgørelse af 3 Øre til hver Station.

Denne Forudsætning hos Forstanderskaberne er imidlertid efter den af Ministeriet for offentlige Arbejder hævdede Anskuelse forkert, idet Ministeriet under 18. Decbr. 1911 har udtalt, »at Ministeriet vel ikke for sit Vedkommende finder noget mod de anførte Takstforhøjelser at erindre, men at man maa anse det for en Følge af den Grund for Lagtingets Koncession af 7. September 1906 liggende Bestemmelse i Lov af 11. Maj 1897 § 2, at Ministeriet savner Beføjelse til at foretage Ændringer i de for en vis Periode fastsatte Takstbestemmelser inden Periodens Udløb . . .«

Som det altsaa vil ses heraf mener Ministeriet ikke, at man kan forhøje Taksterne inden Udgangen af 1917, idet Ministeriet har svaret som angivet paa et af Lagtinget i sin Tid indsendt Andragende om Taktsforhøjelse.

Rent bortset fra, om det var en heldig Udvej at forhøje Taksterne, mener Udvalget derfor ikke at kunne gaa denne Vej, omend Udvalget ikke kan være ganske enig med Ministeriet.

I Henhold til ovenstaaende skal man derfor udbede sig en fornyet Erklæring fra det ærede Forstanderskab helst *inden 15. Juni d. A.*, om Forstanderskabet hereftor mener at burde fastholde sit Standpunkt.«

Man forhandlede endvidere med Thorshavns Byraad.

De forskellige Svarskrivelser vil blive stillede til Lagtingets Disposition; Resultatet er, at de fleste har svaret bekræftende enten helt eller delvis.

Lagtinget maa nu tage Stilling til Spørgsmaalet, som helst skulde afgøres, saaledes at Ordningen eventuelt kan træde i Kraft den 1. Oktober d. A.

IV. Driftsbestyreren.

Under 25. Marts d. A. tilskrev Udvalget Driftsbestyreren saalydende:

»Paa Driftsudvalgets Vegne skal Amtet herved meddele Dem, at man har ansat Dem som Leder af Færø Amtskommunes Telefonvæsen fra 1. April d. A. at regne paa nedennævnte Vilkaar:

a. De nyder en Gage af 3000 Kr., stigende hvert 3dje Aar, fra 1. April 1913 at regne, med 250 Kr. indtil 4000 Kr.
b. Driftsbestyreren har Krav paa Pension efter følgende Regler:

Retten til Pension begynder først, efter at De har været ansat i 10 Aar, fra 1. April 1913 at regne; afskediges De derefter paa Grund af Alder eller Svagelighed eller anden Dem utilregnelig Aarsag erholder De 15 pCt. af den faste Løn, der gennemsnitlig er oppebaaret i de 5 sidste Tjenesteaar, og for hvert Aar derover yderligere 1½ pCt., dog aldrig over 60 pCt. (Er Tjenestetiden f. Eks. 20 Aar, bliver Pensionen 30 pCt.; er den 21 Aar, bliver den 31½ pCt., og er Tjenestetiden 40 Aar, bliver den 60 pCt.) Forlader De efter eget Ønske Stillingen eller afskediges De af andre Grunde end de ovennævnte, har De intet som helst Krav paa Pension. Spørgsmaalet vedrørende Adgang til at nyde Pension kan ingensinde gøres til Genstand for Rettergang eller Dom, men afgøres med bindende Virkning af Lagtinget. Pensionen bortfalder, naar Driftsbestyreren er afgaaet ved Døden.

c. Driftsbestyreren er pligtig til at lede Telefondriften efter den til enhver Tid gældende Instruks for Driftsbestyreren, ligesom De er pligtig til at besørge Regnskabsaflæggelse efter de til enhver Tid gældende Regler.
d. Driftsbestyreren er pligtig til — foruden det Dem som Leder af Telefonanlægget paahvilende Arbejde — uden særlig Betaling at udføre alle forefaldende Ingeniørarbejder for Amtskommunen.
e. Driftsbestyreren maa ikke uden med Driftsudvalgets Samtykke paatage sig Udførelsen af andre Arbejder. Saafremt saadant Samtykke gives og det drejer sig om større Arbejder, som efter Driftsudvalgets Skøn vil lægge forholdsvis meget Beslag paa Deres Arbejdskraft, erholder De 50 pCt. af det fastsatte Honorar, medens Resten føres til Indtægt for Telefondriften.

Det afgøres af Driftsudvalget, om et Arbejde er amtskommunalt eller ikke.

f. Hver af Parterne har Ret til at opsige Forholdet mod ½ Aars Varsel til en 1. April.

Man undlader dog ikke at tilføje, at den under »e« nævnte Procent — nemlig 50 pCt. — er sket under Forbehold af, at der ikke fremkommer Indsigelse herimod fra Lagtinget i indeværende Aar.«

Lagtinget maa altsaa tage Standpunkt til, om det kan billige den afsluttede Kontrakt f. s. v. angaar den skete Ændring i Punkt »e«.

V. Regnskabets Decision for 1911—12.

Udvalget har decideret Maanedsregnskaberne. Lagtinget vil altsaa have at decidere Aarsregnskabet, at tage Bestemmelse om, at visse Restancer skal føres til endelig Udgift, i hvilken Henseende bemærkes, at Udvalget har modtaget et Gældsbevis stort 839 Kr. 92 Ø. som Anerkendelse for en større Restance, hvoraf dog de 290 Kr. 10 Ø. ikke tilkommer Telefondriften.

VI. Der skal nedsættes et staaende Udvalg til Administration af Telefonvæsenet.

Det er formentlig unødvendigt at Choks udstedes og alle Regninger anvises af 2 af Udvalgets Medlemmer. Henstilles at dette forandres.

VII. Andragende fra Kongsbonde Patursson om Undervisning i Færøsk for Telefonpersonalet.

VIII. Iøvrigt bemærkes, at der vil blive anskaffet et Vekselbord til Vestmanhavn, at der tilstaas Telefondamerne 2 à 3 Ugers Sommerferie, at der er ydet den fhv. Driftsbestyrer en Erstatning paa 259 Kr. 50 Ø. som Vederlag for Reparationsudgifter ved hans Hus, at Telefonarbejder Andreas Niclasen har erholdt midlertidig Ansættelse under Telegrafdirektoratet i København, at Telegrammer kan afsendes pr. Telefon ogsaa fra Thorshavn, at Ledningen over Fundingsfjord repareres, at der er gjort Forsøg paa at opnaa bedre Forbindelse med Norderøerne og Vaagø derved, at de have Fortrinsret paa visse Tider af Dagen, samt at man har set sig nødsaget til at tilskrive samtlige Stationsbestyrere om forskellige Forhold, navnlig at det nøje maa overholdes, at de telefonerende betaler for det Antal Perioder, hvori de optager Ledningen, og at Stationerne ikke har Ret til at føre gebyrfri Samtaler indbyrdes uden vedrørende Telefondriften.

Iøvrigt henvises til Indberetningen fra Driftsbestyreren, hvoraf bl. a. vil ses, at der i Aar er foretaget et Hovedeftersyn, der kostede c. 1000 Kr. Den vil blive stillet til Lagtingets Disposition.

Thorshavn, 12. Juli 1913.

Svenning Rytter. *M. A. Winther.* *Jacob Olsen.*

»Frams« Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 6.

Forslag

til

Lov om Fredning og Bevaring af Fortidslevninger paa Færøerne.

Kap. 1. Faste Fortidslevninger.

§ 1.

Faste Fortidslevninger fra ældre Tid — saasom Fortidsgrave af enhver Slags, Fortids Mindesmærker (som Bautastene, Kors, Varder, kyrjubeygar, kumlaheygar), Indskrifter og Figurfremstillinger af ethvert Slags fra ældre Tid paa Stene eller paa andet til Stedet bundet Materiale, Oldtids- og middelalderske Boliger eller Bygninger af ethvert Slags samt Grundmure eller andre Levninger af Bygninger fra nævnte Tid, forladte menneskelige Bosteder og i det hele andre til Stedet bundne Levninger af ethvert Slags, der rimelig kan antages at have Interesse for Kendskabet til Øernes ældre Kulturhistorie (»virkir«, »skipaneyst«, »Íslendingabúðir«, »hov«, Tingpladser etc.) — er fredede og maa hverken af Grundens Ejer eller Bruger eller andre paa nogensomhelst Maade ødelægges, beskadiges, forandres, forstyrres eller flyttes uden i de nedenfor nævnte Tilfælde og under Iagttagelse af de sammesteds givne Bestemmelser.

§ 2.

Ønsker Grundens Ejer eller Bruger til Udnyttelse af Grunden at foretage Arbejder, hvorved nogen paa denne værende fast Fortidslevning udsættes for Forstyrrelse, har han derom at gøre Anmeldelse til Amtmanden med nærmere Oplysning om Fortidslevningen og med Forklaring af, hvilke Arbejder han ønsker at foretage. Skønner Amtmanden det nødvendigt, indsendes Anmeldelsen derpaa snarest mulig til vedkommende Ministerium, som snarest mulig afgør, hvorvidt Arbejdet kan tillades udført og i Tilfælde paa hvilke Vilkaar; samtidig med Anmeldelsens Indsendelse til Ministeriet underretter Amtmanden Bestyrelsen for »Færøsk Museum« om det foretagne Skridt. I Tilfælde, hvor ingen Anmeldelse sker til Ministeriet, meddeler Amtmanden dog »Færøsk Museum« den til ham gjorte Anmeldelse.

Hvis Grundens Ejer eller Bruger under Udnyttelse af Grunden paatræffer faste Fortidslevninger, hvortil han tidligere intet Kendskab har haft, skal Fundet straks anmeldes som ovenfor bestemt og Arbejdet, for saa vidt Fortidslevningen derved berøres, eventuelt standses indtil Ministeriets Afgørelse indtræffer. Kræves der af det offentlige til Fortidslevningernes Bevarelse Foranstaltninger, som medfører Ulempe, Tab eller Skade for Ejer eller Bruger, tilkommer der ham Erstatning

af det offentlige efter mindelig Overenskomst eller i Mangel heraf efter vedkommende Ministeriums Skøn.

Saadanne Fortidslevninger, hvis Jorddække nu udnyttes ved Dyrkning eller som Græsgang eller paa lignende Vis, kan fremdeles benyttes paa denne Maade.

§ 3.

Naar det ved Anlæg eller Omlægning af offentlig Vej eller ved hvilket som helst andet af Stat eller Kommune igangsat Arbejde ikke uden stor Ulempe eller Bekostning kan undgaas at ødelægge eller beskadige en fast Fortidslevning, skal der, forinden noget Skridt i den Retning foretages af Arbejdets Bestyrer gives det Ministerium, under hvem denne Lovs Haandhævelse henlægges, Underretning, for at samme, om saa findes paakrævet, kan lade foretage den fornødne Undersøgelse af Fortidslevningen. Samtidig meddeler Arbejdets Bestyrer Bestyrelsen for »Færøsk Museum« Underretning om Sagen.

§ 4.

Vedkommende Ministerium har Ret til efter at have varslet Grundens Ejer eller Bruger

1. at lade afbilde, vedligeholde og restaurere enhver Fortidslevning samt iværksætte de hertil fornødne Foranstaltninger;
2. gennem Gravning eller paa anden Maade at lade undersøge saadanne Fortidslevninger. Efter saadan Undersøgelse skal disse atter saavidt muligt bringes tilbage i sin oprindelige Stand, medmindre Lederen af Undersøgelsen finder dette upaakrævet.

Paaføres Jordens Ejer eller Bruger ved de ovenfor nævnte Forføjninger Skade, skal denne erstattes ham. I Mangel af mindelig Overenskomst skal Erstatningens Størrelse fastsættes ved vedkommende Ministeriums Skøn.

Kap. 2. Løse Fortidslevninger.

§ 5.

Enhver, som i Jord, Vand, gamle Bygninger eller andet Sted finder Genstande fra ældre Tid, saasom Mynter, Vaaben, Redskaber, Bohave, Prydelser, Stene med Skrift eller Billede eller Efterladenskaber af litterær Art, er forpligtet til straks at melde Fundet.

Forsaavidt ikke § 11 sidste Led kommer til Anvendelse, sker Anmeldelsen til Sysselmanden eller Landfogden, som snarest mulig gør videre Anmeldelse til Amtmanden med nøjagtig Beskrivelse af Findestedet og med Oplysning om, hvorledes Fundet blev gjort.

Amtmanden giver samtidig vedkommende Ministerium samt Bestyrelsen for »Færøsk Museum« Meddelelse om Fundet.

§ 6.

Vedkommende Ministerium er paa Statens Vegne Ejer af Fundet. Finderen og vedkommende Grundejer har Krav paa en Godtgørelse, som for hver af dem skal udgøre Halvdelen af Fundets Metalværdi, forsaavidt Fundet er af Guld eller Sølv, med et passende Tillæg, dog mindst 10 pCt., efter vedkommende Ministeriums nærmere Bestemmelse. Er Fundet ikke af Guld eller Sølv, og Finderen eller vedkommende Grundejer er misfornøjet med den for Fundet tilbudte Godtgørelse, fastsættes Godtgørelsen med bindende Virkning af Amtmanden. Godtgø-

relsen tilfalder Finderen og Grundejeren hver med Halvdelen. Har Finderen undladt at melde Fundet, eller har han eller Grundejeren paa nogen anden Maade handlet retsstridig med Hensyn til Fundet, bortfalder deres Krav paa nogen Godtgørelse.

Gøres Statens Ejendomsret til Fundet ikke gældende inden 3 Maaneder fra Amtmandens Meddelelse om Fundet til Ministeriet, indtræder »Færøsk Museum« som Ejer af Fundet.

§ 7.

Skyldes et Fund af løse Fortidslevninger Gravninger eller Undersøgelser efter § 4, er Staten ligeledes Ejer af Fundet. Gøres denne Ejendomsret gældende, har vedkommende Grundejer Krav paa en overensstemmende med Reglerne i § 6 fastsat Godtgørelse, dog saaledes, at der tages Hensyn til de ved Udgravningen medgaaede Omkostninger. For Genstande af Guld eller Sølv betales dog altid en Godtgørelse, der er lig Metalværdien med 10 pCt. Tillæg uden Hensyn til Udgravningsomkostningerne.

Gøres Statens Ejendomsret til Fundet ikke gældende inden 3 Maaneder efter, at Udgravningen er tilendebragt, indtræder »Færøsk Museum« som Ejer af Fundet.

§ 8.

Løse Fortidslevninger, som maatte findes under et Arbejdsforetagende som i § 3 omhandlet, ejes af Staten. Om Fundet skal Arbejdets Bestyrer sende Meddelelse til vedkommende Ministerium samt til Bestyrelsen for »Færøsk Museum«. En passende Finderløn kan udredes.

Gøres Statens Ejendomsret til Fundet ikke gældende, indtræder »Færøsk Museum« som Ejer af Fundet.

§ 9.

Løse Fortidslevninger maa ikke udføres fra Færøerne uden vedkommende Ministeriums Samtykke.

Kap. 3. Almindelige Bestemmelser.

§ 10.

Den, som overtræder denne Lov eller medvirker dertil, straffes med Bøder, hvorhos vedkommende Genstande eller deres Værdi kan inddrages hos den Skyldige.

§ 11.

De Rettigheder eller Funktioner, som i nærværende Lovs §§ 2—8 er tillagt vedkommende Ministerium ligeoverfor Fortidslevninger, kan ved kgl. Anordning helt eller delvis for visse nærmere bestemte Grupper af Fortidslevninger tildeles en offentlig Samling paa Færøerne, som kan antages at ville udøve disse Rettigheder eller Funktioner med Skønsomhed. Med Overdragelsen af Rettighederne følger de tilsvarende Forpligtelser. Tillægges der en offentlig Samling paa Færøerne den i § 2 omhandlede Ret med Hensyn til Anmeldelser fra Grundejere, kan Grundejeren, saafremt han maatte føle sig brøstholden ved den trufne Afgørelse, indanke Sagen for vedkommende Ministerium.

Hvor en offentlig Samling paa Færøerne har faaet sig tillagt de vedkommende Ministerium efter Loven tillagte Rettigheder med Hensyn til Fortidslevninger, kan den i § 5 paabudte Anmeldelse om Fund ske direkte til Museet.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 7.

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune paa Suderø, hvori samme andrager om, at Sagen om Etablering af en Indsejlingsfyrlinje i Vaag Fjord maa blive taget under fornyet Overvejelse, og at Lagtinget paa ny vil rette en indtrængende Opfordring til Ministeriet om at etablere nævnte Indsejlingsfyrlinje.

Som bekendt henvendte Lagtinget sig i 1912 til Justitsministeriet med Andragende om, at der i den nærmeste Fremtid ved Udarbejdelsen af Fyrvæsenets Arbejdsplan træffes Bestemmelse om Bygning af et større Fyr paa Nordenden af Kalsø, Indsejlingsfyranlæg til Fuglefjord, Vestmanhavn og Vaag paa Suderø, samt Anbringelse af Taagesignalapparater ved de vigtigste færøske Fyranlæg.

Herpaa er der ved Skrivelse fra Justitsministeriet af 11. Novbr. 1912 modtaget som Svar en Afskrift af Skrivelse fra Marineministeriet, hvoraf fremgaar, at dette Ministerium ikke ser sig i Stand til at imødekomme Lagtingets Andragende.

Angaaende Anlæg af et større Fyr paa Nordenden af Kalsø anfører Marineministeriet, at dette næppe kan forsvares. Skibstrafiken kan ikke tilstrækkelig begrunde en saa betydelig Udgift, idet den overvejende Del af Dampskibene, der fra Island besejler Færøerne, først anløber Thorshavn og saaledes kan benytte Myggenæs og Hestø Fyr. I saa Henseende henvises der til, at kun ét af de 23 Dampskibe, der ifølge Fartplanen for 1912 paa Hjemrejsen fra Island skal anløbe Færøerne, sejler til Klaksvig før Thorshavn. Endvidere anføres det, at selvom et saadant Fyr vilde være af Betydning for Fiskeriet nord for Færøerne, tør Ministeriet dog ikke tilraade, at man af den Grund anvender de betydelige Beløb, som det vilde dreje sig om. Terrænforholdene er nemlig ifølge Oplysninger fra Fyrdirektøren saa vanskelige som tænkes kan, og Fyret vilde komme til at ligge i en saadan Højde, at det under de Forhold, hvor der virkelig var Brug for det, vilde være skjult af Taagen. Fyrdirektøren har ifølge Ministeriets Skrivelse udtalt, at ingen vilde tænke paa at anlægge et Fyr paa dette Sted, undtagen hvis en stærk Trafik nødvendiggjorde det. Angaaende Indsejlingsfyr til Fuglefjord, Vestmanhavn og Vaag udtaler Ministeriet, at den almindelige Regel ifølge Indstillingen om Byggeplanen for Fyrvæsenet af 1903 er, at Ministeriet kun kan paatage sig Belysningen af vigtigere Gennemsejlingsfarvande samt Belysningen ind til beskyttet Ankerplads, medens Belysning af andre Farvande, der alene tjener som Havneindsejling, maa paahvile vedkommende Havneejere. Ministeriet gør gældende, at dette Princip er fastholdt for Færøernes Vedkommende.

Hvad endelig angaar Taagesignalerapparater ved de vigtigste af Fyrene, udtaler Ministeriet, at det er forstaaeligt, at et Ønske om Tilvejebringelsen af saadanne ønres af Skibsførere, der har følt Vanskeligheden ved at komme ind til deres Bestemmelsessted, men paa den anden Side udtales det, at Taagesignaler paa Færøerne næppe vil gøre den Nytte, som Skibsførere venter, idet man ikke kommende langvejs fra kan anduve Land paa et Taagesignal, særlig paa en Klippekyst. Hertil kommer, at der skal megen Trafik til for at Anvendelsen af en saa kostbar Foranstaltning kan anses berettiget, men saamegen Trafik er efter Ministeriets Anskuelse ikke paa Færøerne.

Resultatet af Ministeriets Overvejelser er altsaa, at der ikke fra sammes Side kan foretages videre i Sagen.

Udvalget maa overfor Ministeriets Argumentation gøre gældende, at Skibstrafiken ved Færøerne ikke kan maales ved Fartplanen for Postdampskibsforbindelsen. Udvalget kan i saa Henseende henvise til den færøske Fiskerflaade, som i den mørke Aarstid er stationeret ved Færøerne, og til den store Flaade af fremmede Fiskedampere, som ligeledes samtidig uafbrudt opholder sig her. Imidlertid maa Udvalget med Ministeriet være enigt i, at Terrænet paa Nordenden af Kalsø er i høj Grad vanskeligt for Anlæg af et Fyr og overfor Ministeriets Udtalelse om, at et Fyr paa dette Sted paa Grund af Højdeforholdene ikke vil gøre særlig Nytte, tør man ikke udtale en modsat Anskuelse, men maa indskrænke sig til at henvise til de fra forskellige Skibsførere og Færøernes Skipperforening fremkomne Udtalelser.

Med Hensyn til Anlæg af Indsejlingsfyr til Suglefjord, Vestmannhavn, og Vaag, da maa man, næst at henvise til, og henholde sig til, hvad forskellige Lagtingsudvalg har udtalt om Sagen og til hvad Forstanderskabet for Vaag Sogn i den foreliggende Skrivelse anfører, bemærke:

Anlæg af Indsejlingsfyr til Klaksvig kan af Mænd, som er kendte med Forholdene her ingenlunde siges at være nødvendigt for Gennemførelsen af det Princip, som Ministeriet har haft med Hensyn til Belysning af den nordlige Gruppe paa Færøerne. Ved Anlæg af et Indsejlingsfyr til Kongshavn, som Suplement til Thorshavn, vilde det paaberaabte Princip være opretholdt. Anlæg af et Indsejlingsfyr til Trangisvaag laa ogsaa udenfor Princippet saalænge Sumbø Fyr ikke var anlagt. Af principielle Grunde kan der næppe være noget at indvende imod Anlæg af de af Lagtinget anbefalede Indsejlingsfyr til Vaag, Vestmannhavn og Suglefjord. Og der er mange Grunde, der taler for Indsejlingsfyr til disse Havne.

Hvad nu først angaar Vaag, bemærkes, at denne Havn maa siges at høre til de bedste paa Færøerne, men Indsejlingen er yderst vanskelig under de nuværende Forhold. Havnen er forholdsvis stærkt trafikeret, der drives et meget betydeligt Skibs- og Motorbaadsfiskeri fra Havnen, og Bygden Vaag er Midtpunktet for en betydelig Handelsvirksomhed, der giver sig Udslag i betydelig Ind- og Udførsel mellem Stedet og Kongeriget iøvrigt. Det er et Fejlsyn, hvis man mener, at forsvarlig Belysning af denne Havn kun har lokal Sogneinteresse eller at det kun har amtskommunal Interesse, tværtimod maa det siges, at Stedets Handel og Fiskeri har almindelig Interesse for Kongeriget, idet den Omsætning, der foregaar paa Stedet, i lige høj Grad kommer det egentlige Danmark til gode, selv om det som tidligere udtalt af Lagtinget, i høj Grad er af lokal færøsk Interesse, at Indsejlingen til Vaag belyses forsvarligt. Da nu Anlæg af en Indsejlingsfyrlinje paa paagældende Sted vel nok er saa kostbar, at vedkommende Kommune og Amtskommunen under de forhaandenværende Forhold ikke kan overkomme Bekostelighedeu, er Anlægget paa den anden Side næppe saa kostbart, at det vilde tynge væsentlig paa Fyrvæsenets Budget, og Udvalget kan derfor ikke tænke sig andet end, at Regeringen efter anstillet nødvendig Undersøgelse *vil* og *kan* paatage sig denne Opgave, og Udvalget kan ikke se, at Opgaven ligger udenfor de Rammer, Staten maa sætte for sin Virksomhed paa dette Omraade.

Udvalget mener, at Lagtinget til enhver Tid bør iagttage, at der ikke

stilles uberettigede Krav til Statskassen, men det foreliggende Krav er vel næppe særlig stort og kan i alt Fald ikke siges at være uberettiget.

Hvad der foran er sagt om Vaag gælder tildels ogsaa for Vestmanhavn og Suglefjord naar undtages den for øvrigt ikke uvæsentlige Forskel, at Indsejlingen til disse Havne i og for sig ikke kan siges at frembyde den Fare, som Indsejlingen til Vaag absolut medfører i Mørke.

Indløbet til Suglefjord og Vestmanhavn er nemlig frit for Buer og Skær, mens Indløbet til Vaag er opfyldt af saadanne, saaledes at man i Almindelighed kun ved at følge en bestemt yderst begrænset Linje kan komme ind i Havn.

Udvalget erkender, at Anbringelse at Taagesignalapparater ifølge det oplyste maa siges at være en saa dyr Foranstaltning, at man ikke tør tilraade Lagtinget at fastholde sit Andragende paa det Punkt, navnlig i Betragtning af, at Betydningen af denne Foranstaltning ifølge Ministeriets Anskuelse synes at være tvivlsom. Udvalget mener ogsaa, at Lagtinget har gjort sin Pligt ved at henlede Statsmyndighedernes Opmærksomhed paa denne Side af Sagen og paa de Ønsker og Anskuelser, som findes blandt Sømandsstanden med Hensyn hertil. Lagtinget har jo ikke Raad til at iværksætte disse Foranstaltninger og kan saaledes ikke ved egne Pengemidler forhindre eventuelle Katastrofer, der mulig kunde undgaas ved, at man gik den af Lagtinget anbefalede Vej.

Udvalget finder det imidlertid paatrængende nødvendigt, at Lagtinget endnu en Gang henvender sig til Regeringen med Andragende om Etablering af de i Sagen omhandlede Indsejlingsfyr, idet man med Hensyn til Kalsøfyret kun kan henvise til, hvad der foreligger i Sagen. Tinget kan kun gøre sig til Talsmand for Ønskeligheden af, at Sømandsstandens Ønsker imødekommes, mens man efter Udvalgets Mening ikke bør indlade sig paa at bedømme Planernes tekniske og finansielle Gennemførlighed. Med Hensyn til Indsejlingsfyrene er Sagen en anden. Her maa det anses for ubestridelig givet, at Planen *kan* gennemføres, idet der ikke foreligger tekniske Vanskeligheder, at disse Anlægs Nytte maa være ubestridelig, og at den finansielle Side af Sagen ikke kan frembyde særlige Vanskeligheder for Staten. Om andre Indsejlingsfyr til færøske Havne synes der, efter hvad der foreligger, ikke at være Tale, saa Sagens Ordning som af Lagtinget ansøgt vil ikke medføre Konsekvenser hertillands.

Skulde Sagen om Etablering af de omhandlede Indsejlingsfyr ikke kunne ordnes paa anden Maade, vilde man ikke finde det uforsvarligt, om en Del af Omkostningerne ved disse Anlægs Drift paalægges vedkommende Havnekasse efter Forhandling mellem Regeringen og vedkommende kommunale Myndigheder.

Forslag.

1. Regeringen anmodes om paa ny at tage under Overvejelse Lagtingets Indstilling om Etablering af Indsejlingsfyr til Vaag, Vestmanhavn og Suglefjord, og Lagtinget haaber, at denne Sag ved Regeringens Foranstaltning maa blive fremmet, eventuelt saaledes, at paagældende Kommunes Havnekasse yder et passende Tilskud til Bestridelse af Udgifterne ved Anlæggenes Drift.
2. Sagen om Etablering af et større Fyr paa Nordenden af Kalsø og om Tilvejebringelsen af Taagesignalapparater ved de vigtigere færøske Fyr skal man under Henvisning til foranstaaende Udvalgsbetænkning ganske henstille.

I Udvalget angaaende Fyrsagen, den 25. August 1913.

M. Dahl,
Ordfører.

J. M. Hentze.

A. Samuelsen.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 8.

Udvalgsbetænkning

angaaende

Postforbindelsen.

I Lagtingssamlingen 1912 vedtog Tinget en Indstilling til Justitsministeriet gaaende ud paa 1) at Postforbindelsen mellem København og Færøerne kan blive mere regelmæssig, 2) at der etableres nogen direkte Forbindelse mellem København—Færøerne og omvendt og 3) at Postforbindelsen mellem Færøerne—Island og omvendt udvides.

Amtmanden har nu forelagt Lagtinget en Del Skrivelser, der herom er vekslede mellem Amtet, Justitsministeriet, Post-Generaldirektoratet og »Det forenede Dampskibsselskab«.

Af denne Brevveksling i Forbindelse med de foreliggende Fartplaner fremgaar, at det første Punkt, om en regelmæssigere Postforbindelse med København er blevet ordnet nogenlunde tilfredsstillende bl. a. derved, at der af og til sendes Post med engelske Fiskedampere, derimod er der ikke sket nogen videre Forbedring med Hensyn til Postforbindelsen med Island.

Til undertegnede Udvalg er endvidere henvist et Andragende fra Færøernes Købmandsforening gaaende ud paa, at Tinget vil søge om Statstilskud til, at der foruden »Tjaldur« kan sættes et andet Skib i Gang mellem København—Leith og Færøerne. Købmandsforeningen har nemlig henvendt sig til »Det forenede Dampskibsselskab« med Anmodning herom, og Selskabet har erklæret sig villigt til at lade et Skib udføre 3 Ture i den nævnte Rute om Foraaret og 3 om Efteraaret, saaledes at der ialt med et Extraskib midt i December og Islandsskibene, som anløbe Færøerne, kan faas Post og Varer omtrent hver 14de Dag; men Tilbudet er betinget af, at Selskabet faar et Tilskud af 25000 Kr. for disse 6 Rejser.

Købmandsforeningen er vel ikke helt tilfreds med dette Forslag bl. a. fordi det Skib, »Rita«, som Selskabet tilbyder at indsætte i Ruten, anses for lidet hensigtsmæssigt, ligesom Købmandsforeningen ogsaa mener, at den forlangte Subvention er vel stor; men den andrager dog, som alt bemærket, om, at Lagtinget vil udvirke, at det fornødne Statstilskud bevilges, da den foreslaaede Ordning vil være et godt Fremskridt, og der forudsættes, at Udviklingen senere vil føres videre.

Udvalget er ogsaa af den Formening, at her er Tale om et godt Fremskridt, særlig for Besørgelse af Post og Varer; derimod ikke for Passagerbefordringen, idet det foreslaaede ny Skib ikke menes at have videre Passager-

bekvemmeligheder (»Tjaldur« roses heller ikke som Passagerskib). Lagtingets Ønske om nogen direkte Forbindelse med København imødekommes ikke ved denne Ordning; var det ny Skib derimod en god Passagerbaad og Ruten blev lagt København—Færøerne—Leith og omvendt, vilde der være skabt en god Forbindelse baade for Passagerer og Varer, og Skibets Tid vilde næppe sinkes meget derved.

Af de foreliggende Aktstykker fremgaar, at den ny Baad kun er tænkt at skulle anløbe de større Pladser. Dette kan mulig være godt som almindelig Regel; men udelukkes maa det dog ingenlunde, at den ogsaa kan anløbe Smaapladserne, der ikke mindre end de større trænger til hyppigere Forbindelse, og paa flere af disse Pladser er Losseforholdene fortrinlige, saa man efterhaanden vil forlange flere Anløb (Vinteranløb). Af en anden Sag fremgaar, at »Tjaldur« skal have Vanskeligheder ved at holde sin Plan, fordi Anløbsstederne er for mange, det er da kun naturligt, om det eventuelle ny Skib ogsaa supplerer »Tjaldur« ved at anløbe de Pladser, som dette ikke kan overkomme at anløbe.

Udvalget maa med Købmandsforeningen være enigt i, at det forlangte Statstilskud: 25000 Kr. for 6 Rejser eller 4000 Kr. pr. Rejse, er meget stort. Hver Tur er beregnet til c. en Maaned. Efter hvad der er Udvalget meddelt, have herværende Forretningsmænd lejet Dampere af omtrent lignende Størrelse for c. 5000 Kr. pr. Maaned; selv om det foreslaaede Skib ikke altid skulde faa fuld Last, vil Fragtbeløbene dog udgøre en ret god Sum.

Ministeriet vil naturligvis nærmere kunne forhandle herom, langt bedre end det kan gøres herfra, og det vil ikke være bundet til det ene bestemte Selskab. Det vilde næppe være til Skade for Trafiken i det hele, om denne blev besørget af 2 Selskaber og der saaledes blev skabt nogen Konkurrence. Kun maa det bestemt forlanges, at Planerne overholdes; i den Henseende har »Det forenede Dampskibsselskab« været mønsterværdigt; det samme maa ogsaa kunne opnaas af andre Selskaber, naar Planen lægges med fornøden Skønsomhed.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

1. Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om det fornødne Statstilskud til Igangsættelse af et Postskib, der kan udføre 6 Ture aarlig (3 om Foraaret og 3 om Efteraaret).
2. Lagtinget henstiller, at dette Skib kommer til at sejle: København—Færøerne—Leith og omvendt for at opnaa mere direkte Forbindelse mellem København og Færøerne.
3. Lagtinget andrager om, at Postforbindelsen mellem Færøerne og Island udvides noget.
4. Lagtinget udtaler Ønsket om, naar det ny Skib er prøvet et Aars Tid, at faa Lejlighed til at udtale sig om den samlede Fartplan.

I Udvalget for »Tjaldur«s Fartplan, Thorshavn den 29. August 1913.

Magnus Dahl. *J. C. F. Dam.* *A. C. Evensen.*

D. P. Michelsen. *Joen Paulsen.*
Ordfører.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 9.

Udvalgsbetænkning

angaaende

„Tjaldur"s Fartplan.

Fra Købmænd i Vaag er der atter i Aar indkommet Andragende til Lagtinget om at søge udvirket, at Postdampskibet »Tjaldur« paa hver Rejse maa anløbe Vaag ikke alene paa Oprejsen, men ogsaa paa Nedturen for at afhente Post, Passagerer og Varer.

Ligeledes er der indkommet Andragende om, at samme Skib fremtidig kommer til at anløbe Gøte et Par Gange aarlig, nemlig i Maanederne Maj og Oktober.

Endelig er der under Samlingen indkommet Andragende om, at »Tjaldur« maa anløbe Sandevaag hver Gang det anløber Midvaag.

Et Andragende som det ovennævnte fra Vaag blev i Fjor behandlet her i Tinget, og dette vedtog da at anbefale Andragendet. Af en fra Justitsministeriet modtagen Skrivelse af 21. Novbr. f. A. ses, at Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet har henstillet til »Det forenede Dampskibsselskab« at tage Spørgsmaalet under Overvejelse saaledes, at de ny Anløb forsøgsvis optoges paa Planen for indeværende Aar; men Dampskibsselskabet har afslaaet at gaa ind herpaa, ja, det har endog foreslaaet at stryge Stationerne Kvalbø og Sand, hvad Direktoratet dog ikke har kunnet tiltræde.

Angaaende Andragendet fra Gøto har Amtet henvendt sig til »Det forenede Dampskibsselskab« og modtaget en Svarskrivelse dateret 23. Juni d. A. Næst at meddele Oplysning om Fragterne til nogle af de mindre Stationer udtaler Selskabet, at det vilde sætte Pris paa, om Sand og Fundingsfjord helt udgik af Fartplanen, og at Kvalbø og Kollefjord kun anløbes én Gang aarlig, om Efteraaret, da der til de andre Rejser kun har været ganske lidt Fragtgods. Derved mener Selskabet, at der vilde vindes Tid til at optage Gøto nogle Rejser paa Fartplanen, samt endvidere Vaag paa nogle flere Rejser end nu. Derimod erklæredes det for ganske ugørligt at optage flere Anløb paa Fartplanen uden at sløjfe nogle af de nu eksisterende.

Af de ovennævnte Oplysninger fremgaar, at Fragtbeløbene i 1912 have udgjort for *Sand* med 4 Rejser 484 Kr. eller 121 Kr. pr. Tur, for *Fundingsfjord* med 2 Rejser 311 Kr. eller 155 Kr. 50 Øre pr. Rejse (foruden en Ekstratur til Hvalfangerstationen 600 Kr.), for *Kvalbø* med 3 Rejser 889 Kr. (heraf 631 Kr. paa Septemberrejsen) eller 296⅓ Kr. pr. Rejse, for *Kollefjord* med 4 Rejser 934 Kr. (hvoraf 474 Kr. i September) eller 218 Kr. 50 Øre pr. Rejse, medens Selskabet ellers i sin Tid har været villigt til Ekstraanløb for 200 Kr. Gøto har med 3 Anløb givet 934 Kr.

Det maa nu indrømmes, at det ikke er meget Fragtgods, der med »Tjaldur« er bragt til de fleste af disse Bygder, og at navnlig nogle af Turene har givet meget lidt Fragt. Man maa imidlertid erindre, at indtil for faa Aar siden blev al Handel paa disse Pladser drevet som Kommissionshandel for de større Forretninger i Thorshavn og andre større Handelspladser. Handlerne i de oven-

nævnte Bygder var faktisk kun Filialer af Forretningerne paa de større Pladser og ere det til Dels endnu. Først i de senere Aar have enkelte Personer etableret selvstændige Forretninger paa disse Steder; men disse Forretninger ere foreløbig kun smaa, og har derfor ikke Brug for ret mange Varer. Hertil kommer, at da »Tjaldur« kun anløber disse Pladser 3—4 Gange aarlig, maa en større Del af Vareforsyningen tages fra andre færøske Forretninger eller med »Tjaldur« over de større Pladser, der altid anløbes, og forskellige Omstændigheder kan da bevirke, at der ikke tiltrænges mange Varer netop paa de Tider, »Tjaldur« skal anløbe; vare Anløbene derimod hyppigere, vilde Fragten sikkert ogsaa stige. Vareforbruget er altid størst om Vinteren, da »Tjaldur« ikke anløber disse Pladser. Under de foreliggende Omstændigheder at kræve flere Anløb af Smaapladserne kan der efter Udvalgets Formening ikke være Tale om; men paa den anden Side maa man bestemt fraraade, at noget af de paa Planen alt opførte Anløb stryges, selv om de ikke kunne siges at være helt lønnende. Man maa af et Selskab, der modtager et betydeligt Statstilskud, kunne kræve, at det ogsaa udfører mindre lønnende Forretninger. Der behøves ikke Tilskud til at føre Varer til de store Pladser med de store Forretninger; denne lønnende Virksomhed kan man altid faa nogen til at udføre.

Naar man ikke vil stryge noget af de paa Planen opførte Anløb, siger Selskabet, at det ikke kan optage flere Anløb paa Grund af manglende Tid. Af de foreliggende Oplysninger fremgaar dog, at »Tjaldur« i 1912 udenfor Planen har anløbet Gøte 8 Gange og Fundingsfjord én Gang. Det er desuden oplyst for Udvalget, at »Tjaldur« for Nedgaaende har anløbet Vaag i 1911 11 Gange og i 1912 12 Gange og i den forløbne Del af 1913 omtrent hver Rejse (i Stedet for de 7 Gange). Hvad »Tjaldur« saaledes regelmæssig har kunnet faa Tid til at udføre udenfor Fartplanen i en Aarrække, kan det selvfølgelig ogsaa udføre planmæssigt. Udvalget mener derfor, at Sagen for Vaags Vedkommende er let at ordne og ikke kan frembyde nogen Vanskeligheder for Selskabet, idet det her kun drejer sig om i Fartplanen at stadfæste, hvad der allerede har været praktiseret i en Aarrække.

Andragendet fra Gøte, mener Udvalget, er fuldt berettiget.

Hvad Andragendet fra Sandevaag angaar, da er der ganske vist ikke lang Vej fra Midvaag til Sandevaag; men efter hvad der er oplyst for Udvalget, vil Opholdet ved Vaagø næppe forlænges, maaske snarere forkortes ved at Sandevaag ogsaa anløbes, og saa er der ingen Grund til ikke ogsaa at imødekomme dette Andragende.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget fraraader bestemt, at nogen af de paa Fartplanen opførte Pladser udgaar eller faar færre Anløb end der er opført paa Planen for indeværende Aar.
2. Tinget anbefaler, at »Tjaldur« planmæssig for Nedgaaende anløber Vaag hver Rejse eller i alt Fald et saa stort Antal Gange, som faktisk har været Tilfældet i de senere Aar, at Gøte planmæssig anløbes mindst 2 Gange aarlig i Overensstemmelse med Andragendet, og endelig at Andragendet fra Sandevaag imødekommes i videst muligt Omfang.

I Udvalget for »Tjaldur«s Fartplan, Thorshavn den 29. August 1913.

Magnus Dahl. *J. C. F. Dam.* *A. C. Evensen.*

D. P. Michelsen. *Joen Poulsen,*
Ordfører.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 10.

Betænkning

fra

Udvalget i Telefonsagen.

(Angaaende Telefonvæsenets økonomiske Forhold m. v.)

Til undertegnede Udvalg er henvist den af Driftsudvalget under 12. Juli d. A. afgivne Beretning, en af Driftsbestyreren afgiven Beretning om Telefonvæsenets Drift m. v. i Tidsrummet Juli 1912—Juli 1913 samt forskellige Andragender m. v., der i det efterfølgende vil faa en særskilt Behandling.

I. Telefonnettets Tilstand.

Af Driftsbestyrerens Beretning fremgaar, at der i Aarets Løb har været en Mængde Driftsforstyrrelser, som især under en vestlig Storm den 5. Marts havde et betydeligt Omfang; flere Pæle væltede og enkelte knækkede; Kablet i Ilestøfjorden blev afbrudt ved Landingen paa Velbestad. Samme Kabel gik i Stykker den 17. September f. A., men Forbindelsen blev allerede genoprettet den 20. s. M. Iøvrigt har der ikke været Kabelbrud, naar bortses fra Suderøfjorden, hvor Forbindelse ikke er søgt genoprettet, efter at Kablet paa nævnte Sted forrige Sommer gik i Stykker. Under Driftsbestyrelsens Ledelse er der i Efteraaret 1912 optaget i Sudorøfjord:

c. 1500 Meter godt Kabel,
c. 800 Meter brugbart Kabel.

Paa Grund af, at man ikke her paa Øerne kan erholde Fartøjer, der er egnede til Kabeloptagning, samt da man savner de fornødne Maskiner, er Optagningen iøvrigt udsat indtil videre, og er der i saa Henseende forhandlet med Telegrafdirektoratet om at formaa Store nordiske Telegrafselskab til at optage det resterende Kabel, naar en af Selskabets Dampere i anden Anledning kommer til Øerne. Man har modtaget bekræftende Svar med Oplysning om de Betingelser, ommeldte Telegrafselskab stiller for sin Medvirken ved Kabeloptagningen.

Udvalget skal iøvrigt henvise til Telegrafdirektoratets Skrivelser af 12. September f. A. og 12. April d. A. denne Sag vedrørende.

Der er i Sommer foretaget et fuldstændigt Hovedeftersyn af hele Telefonnettet. Omkostningerne har andraget c. 1000 Kr.

Saavel Pæle som Ledninger omtales som værende gennemgaaende i god Stand, hvilket samme ogsaa gælder Telefonapparaterne. Paa Vaagø var dog mange Pæle, hvor Splinten var stærkt forraadnet.

Med Hensyn til Kablernes Tilstand har Driftsbestyren ikke udtalt noget bestemt, da der i de sidste 5 Fjerdingaar kun har været det ene Brud i Hestøfjorden. Kabelbeholdningen bestaar efter Oplysning fra Driftsbestyren f. T. af:

c. 2400 m nyrearmeret Kabel,
c. 700 m nyt Kabel,
(Fra Suderøfjord):
c. 1500 m godt Kabel,
c. 800 m brugbart Kabel,
c. 1700 m daarligt Kabel.

Herefter antages Beholdningen for Øjeblikket at være tilstrækkelig til Reparation og Fornyelser af de i Drift værende Ledninger.

Udvalget gør ingen Indstilling vedrørende dette Punkt.

II. Udvidelse af Telefonnettet.

Herom foreligger i Aar kun eet Andragende, nemlig fra Trangisvaag. Andragendet, der er bilagt med en Anbefaling fra paagældende Forstanderskab, gaar ud paa, at der etableres en Forbindelse mellem Tveraa og Trangisvaag. Der tilbydes gratis Stationslokale og Betjening. Udvalget maa imidlertid tilraade, at man fastholder den i de senere Aar fattede Beslutning om, at der ikke under Telefonvæsenets nuværende vanskelige økonomiske Forhold foretages nogen yderligere Udvidelse udover Abonnementsanlæg. Da Afstanden fra Trangisvaag til Centralen i Tveraa er temmelig kort, og Stangrækken fra Tveraa til Kvalbø gaar gennem Trangisvaag Bygd, kan Udvalget tilraade, at Trangisvaag indgaar som Abonnent til Centralen i Tveraa. Som ansvarlig overfor Amtskommunen med Hensyn til Abonnementsafgift, der beregnes efter den vedtagne Takst, samt Samtalegebyrer, bliver Tømrer Olaus Strøm af Trangisvaag, med hvem den fornødne Kontrakt oprettes.

Udvalget foreslaar, at der svares Andragerne i Overensstemmelse med, hvad foran er anført.

III. Undervisning i Færøsk for Telefonpersonalet.

Andragende herom foreligger fra Kongsbonde Patursson, Kirkebø.

Udvalget skal bemærke, at skønt Betjeningen af adskillige af Stationerne uden Tvivl lader meget tilbage at ønske med Hensyn til Skrivekyndighed og Behandling saavel af Færøsk som Dansk Sprog, finder man ikke, at Lagtinget for nærværende Tid kan tage sig af denne Sag eller stille Fordringer til de respektive Forstanderskaber i saa Henseende, især da det nu er paa Tale at inddrage den Godtgørelse, som Stationerne hidtil har nydt af Samtalegebyrerne. Udvalget foreslaar derfor at der svares Andrageren, at Lagtinget ser sig ikke i Stand til at imødekomme Andragendet.

IV. Telefonforbindelsen med Kalsø.

I Henhold til Vedtagelse i Samlingen 1912 blev der tilstaaet Kunø, Husum og Mygledal Sognes Kommune fornødent Materiel samt kontant 50 Kr. til

Reparation af Luftspændet over Kalsøfjord paa Betingelse af, at paagældende Kommune iøvrigt afholdt de Udgifter, der medgik til Reparationen. Luftspændet blev derpaa den 13. Juni i Aar ved nævnte Kommunes Foranstaltning ophængt igen. Amtskommunens Udgift var som nævnt kontant Udlæg 50 Kr. samt Traad, som Driftsbestyreren regner at have kostet c. 100 Kr. Luftspændet er imidlertid allerede igen gaaet i Stykker, og ifølge Meddelelse fra Driftsbestyreren, har Formanden for Forstanderskabet udtalt, at Kommunen har opgivet Sagen og ikke vil ofre mere. Udvalget finder, at Amtskommunen, efter alle de forgæves Forsøg, der er gjort for at holde Forbindelsen med Kalsø vedlige, nu bør opgive ethvert yderligere Forsøg med Luftspænd over Kalsøfjord, ligesom ogsaa at yde Bidrag til den stedlige Kommune eller private til fortsat Forsøg med Luftspænd paa nævnte Strækning.

V. Driftsbestyreren.

I de af Lagtinget i forrige Aars Samling fastsatte Vilkaar for den nuværende Driftsbestyrers Ansættelse, er der af Driftsudvalget, efter Forhandling med Driftsbestyreren, foretaget den Forandring i Vilkaarenes Punkt e, at 25 pCt. er ændret til 50 pCt. — Punkt e omhandler den Godtgørelse, Driftsbestyreren skal nyde af det Honorar, der betales, naar han med Driftsudvalgets Samtykke udfører Arbejder, der ikke er amtskommunale. Udvalget har kunnet tiltræde denne Forandring i Vilkaarene og skal henstille, at den godkendes.

Man foreslaar:

»Den af Driftsudvalget foretagne Forandring i Punkt *e* i Vilkaarene for Ansættelse af Driftsbestyrer Jacobsen godkendes.«

VI. Driftsudvalget.

Der foreslaas valgt et Driftsudvalg paa 3 Medlemmer.

Efter Henstilling fra Driftsudvalget skal man ligeledes foreslaa, at Checks og Regninger fremtidig kun anvises af et Medlem af Udvalget.

VII. Telefonvæsenets økonomiske Tilstand.

Ifølge Driftsregnskabet for 1911—12 har Underskudet været 5971 Kr. 43 Øre, altsaa en Del mindre end formodet, naar henses til den i forrige Samling opstillede Beregning. Imidlertid vil Aarsudgifterne være stigende og dalende alt eftersom Driftsforstyrrelserne, især ved Kablerne, er af større eller mindre betydelige Omfang.

Den i forrige Aars Samling skete Vedtagelse med Hensyn til Takstforhøjelsen for Samtalegebyrer er, efter at være bleven approberet af vedkommende Ministerium, traadt i Kraft den 1. Januar i Aar. Efter Udvalgets Anmodning har Driftsbestyreren udarbejdet en Oversigt over, hvorledes denne Takstforhøjelse har virket ved samtlige de i Drift værende Stationer for de 7 første Maaneder af indeværende Aar, sammenholdt med Forholdene i samme Tidsrum i 1912. Oversigten udviser en Nedgang i Samtalerne af 3479, men en Indtægtsforøgelse af 1455 Kr. 15 Øre. Selv om Nedgangen i Samtalerne ikke bliver tiltagende de øvrige 5 Maaneder af Aaret, kan man næppe vente, at Indtægtsforøgelsen bliver den i Fjor formodede, c. 3000 Kr. for hele Aaret. Imidlertid tor man antage, at Mængden af Samtalerne igen vil være stigende, naar der er gaaet nogen Tid og den mulige Uvilje, der har været til Stede hos det telefonerende Publikum mod

Forhøjelsen, har lagt sig. Under alle Omstændigheder maa man kunne regne med 2500 Kr. som laveste Tal for den aarlige Indtægtsforøgelse.

I sin Beretning af 14. Juli d. A. oplyser Driftsbestyreren, at for Halvaaret 1. Oktober 1912—31 Marst 1913 er Forholdet med Hensyn til Driften dette:

Indtægter	15967 Kr. 75 Ø.
Udgifter.....	17136 — 10 —

Underskudet har altsaa været 1168 Kr. 15 Øre eller betydeligt mindre end i noget Halvaar i de sidste Aar. Naar saa endvidere i Udgifterne er medtaget 833 Kr. 28 Øre til Udvidelse af Anlægget (hovedsagelig Abonnentledninger) burde Underskudet nedsættes med et lignende Beløb eller til 334 Kr. 87 Øre for det ommeldte Halvaar. Da et Halvaarsregnskab imidlertid næppe kan antages at give et fuldt paalideligt Billede af hvorledes de virkelige Forhold vil stille sig et løbende Regnskabsaar, maa man regne med, at Aarsunderskudet bliver betydeligt højere end Halvaarsregnskabet mulig lader formode at ville blive Tilfælde.

I Følge Opgørelse fra Driftsbestyreren har Udgifterne ved Opførelse af den nye Telefonstation i Thorshavn i Forbindelse med Anskaffelse af fornødent Inventar, Indføringsstativ samt Flytning af Ledninger og Station ialt beløbet sig til 9533 Kr. 93 Øre. I forrige Aars Samling kalkulerede man disse Udgifter til c. 8750 Kr. Merudgifterne blev altsaa c. 800 Kr.

I Henhold til Tingets Vedtagelse forrige Aar er der til Telefondriften optaget et midlertidigt Laan paa 8000 Kr. Laanet, der er optaget hos Kirkekasserne og forrentes med 4% p. A., er den 13. Januar d. A indbetalt i Føroya Banki paa Telefonvæsenets Konto, der paa nævnte Tidspunkt stod til Debet med c. 5000 Kr. I Øjeblikket er Telefonvæsenets Tilgodehavende i Føroya Banki c. 2400 Kroner.

Antallet af Telefonabonnenter, der stadig har været stigende, er for Tiden 151, og Abonnementsafgiften c. 7800 Kr.

Skønt Indtægterne, saavel af Abonnement som Samtalegebyrer, har været noget stigende, vil der ikke kunne skabes Balance i Driften, med mindre der skaffes større Indtægter til Veje. I den i forrige Aars Tingsamling af det i Telefonsagen nedsatte Udvalg afgivne Betænkning angaaende Telefonvæsenets økonomiske Forhold (se Bilag 20 til Lagtingstidende for 1912) er dette Forhold saa indgaaende behandlet, saa Udvalget, for ikke at gentage, hvad allerede er tilstrækkelig oplyst, skal henvise til, hvad i nævnte Betænkning herom er opført. Et Resultat af Overvejelserne i forrige Samling var følgende Vedtagelse:

»Driftsudvalget bemyndiges til at træffe Forberedelse til, at den nu ydede Godtgørelse til Bestyrerne af Landtelefonstationerne kan nedsættes eller eventuelt helt bortfalde.

Driftsudvalget anmodes om at forhandle med Thorshavns Kommune om et eventuelt Tilskud fra Kommunen til Driften af Telefonstationen i Thorshavn.«

I Henhold til denne Vedtagelse har Driftsudvalget, som det fremgaar af den afgivne Beretning, forhandlet med samtlige Forstanderskaber i de Kommuner, hvor Telefon er anlagt, om Sagen og udbedet sig en Udtalelse om, hvorvidt man maatte have noget at erindre mod, at den hidtil ydede Godtgørelse til Bestyrerne af Landtelefonstationerne af 3 Øre pr. takstpligtig Samtale inddrages til Fordel for Telefondriften. Bestyrernes Godtgørelse udover Ekstragebyrer, Budsendelse samt 10 Øre pr. Telefontelegram vilde herefter paahvile de paagældende Kommuner at udrede.

Af de indkomne Besvarelser er 10 bekræftende (5 helt og 5 delvis) medens 9 er benægtende.

Thorshavns Byraad, med hvilket der ligeledes er forhandlet, har tilsagt et aarligt Tilskud paa 400 Kr.

Man skal henvise til Driftsberetningen og de indkomne Skrivelser fra Forstanderskaberne og Thorshavns Byraad.

Udvalget har herefter overvejet, hvilke Skridt der fra Tingets Side kan foretages for at skaffe den fornødne Balance til Veje i Telefondriften. At Tingets Kasser, under den nuværende økonomiske Situation, vedblivende skal yde et noksaa betydeligt aarligt Tilskud til Telefondriften, vil næppe være tilraadeligt eller forsvarligt, da de forskellige Kasser har andre Formaal at røgte, som ikke taaler, at der lægges alt for meget Beslag paa de tilstedeværende disponible Midler. Økonomisk Fond, der hidtil har ydet store Tilskud til Telefondriften, har haft saa megen Nedgang i sine aarlige Indtægter, at der fra denne Kasse ikke vil kunne ydes Tilskud af nævneværdig Betydning, og det samme gælder andre af Tingets Kasser. At optage Laan til Driften, som man adskillige Gange har maattet ty til, er af mange Grunde utilraadeligt.

Da man i forrige Tingsamling drøftede disse Spørgsmaal, mente man med Hensyn til eventuel Forhøjelse af Samtalegebyrer og Telefonabonnement ikke at kunne gaa videre end til den Forhøjelse af 5 Øre i Samtaletaksterne, som man indstillede til Ministeriets Approbation. Da de nuværende Takstbestemmelser gælde til Udgangen af Aaret 1917, vil der altsaa ikke i Øjeblikket ad den Vej kunne skaffes yderligere Indtægter.

Som en Mulighed for at øge om Indtægterne har man slaaet paa en Omlægning af Tjenestetiden for Landtelefonstationerne, saaledes at disse holdes aabne til samme Tid af Døgnet som Centralen i Thorshavn.

Et Flertal af Udvalget kan ikke dele den Anskuelse, at en Forandring i Tjenestetiden i den antydede Retning vil betyde nogen nævneværdig Indtægtsforøgelse, og da en saadan Forandring ogsaa vilde medføre, at de Extragebyrer, der nu komme Landstationerne tilgode, saa at sige helt vilde bortfalde, hvis disse Stationer fik samme Tjenestetid, som Stationen i Thorshavn, maa man ogsaa af denne Grund fraraade, at Tjenestetiden foreløbig forandres. Man tør ogsaa gaa ud fra som nogenlunde givet, at Antallet af Samtalerne ikke vil vokse synderligt ved Forandringen.

Et Mindretal, *Nielsen*, finder at burde fremsætte Forslag om, at Landstationernes Tjenestetid bliver den samme som ved Stationen i Thorshavn. Foruden at Telefonvæsenet maa antages at indvinde noksaa betydelig Forøgelse i Indtægten derved, vil det telefonerende Publikum i de Bygder, der ligger langt fra Hovedcentralen, og som til visse Tider af Dagen har vanskeligt ved at naa frem til Thorshavn endsige længere frem, kunne regne med at opnaa de Samtaler i nogenlunde god Tid, som de nu ofte forgæves maa vente paa en hel Dag og tilmed risikere at blive afbrudte, naar Forbindelsen først har været opnaaet.

Udvalget i sin Helhed maa imidlertid fremholde, at selv om en Forandring i Tjenestetiden vilde betyde en Indtægtsforøgelse, vilde denne ikke i Forbindelse med de forventede Indtægter ved Takstforhøjelsen være tilstrækkelig til at skabe Balance i Driften.

Saadan Balance mener man vilde opnaas, naar den hidtil ydede Godtgørelse af 3 Øre til Landstationerne for modtagne og afgaaede Samtaler inddrages og Thorshavns Kommune yder det lovede aarlige Tilskud af 400 Kr. Tilskudet fra Thorshavns Kommune er bl. a. tilsagt paa den udtrykkelige Betingelse, at den foranommeldte Godtgørelse til Landstationerne inddrages.

Driftsbestyreren har paa Udvalgets Anmodning tilstillet dette en Oversigt over de Indtægter af Samtaler, Telefontelegrammer, Extragebyrer samt Budsendelser, der i Regnskabsaaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912 er tilfaldet samtlige Landstationer. Det fremgaar af denne Oversigt, der vedlægges

Betænkningen, at den samlede Indtægt for Landstationerne har været 3588 Kr. 30 Øre, medens de øvrige ovenfor nævnte Indtægter tilsammen udgør 4370 Kr. 20 Øre.

Det er forstaaeligt, at mange af Kommunalforstanderskaberne har stillet sig uvillige til Spørgsmaalet om Inddragelse af den Stationerne hidtil ydede Godtgørelse af 3 Øre pr. takstpligtig ankommen og afgaaet Samtale, idet Kommunen herefter maatte komme til at betale Bidrag til Stationerne, mulig af samme Størrelse som de Beløb, der inddrages til Telefondriften. For de større Landstationers Vedkommende drejer det sig nemlig om Beløb paa henimod 300 Kr., for en enkelt Stations Vedkommende endog over 300 Kr.

Imidlertid maa Lagtinget afgøre dette Spørgsmaal uanset Kommunalforstanderskabernes mindre velvillige Stilling. Og Lagtinget er berettiget til at inddrage denne Godtgørelse fra Stationerne, idet Tilsagnet fra Amtskommunen om en Godtgørelse af 3 Øre pr. takstpligtig Samtale i sin Tid maa anses som givet ud fra den Forudsætning, at man den Gang ventede, at Telefonerne vilde bære sig. I Tingets Vedtagelse med Hensyn til Godtgørelsen til Landstationerne hedder det ogsaa, at denne tilsiges »indtil videre«. Da det nu tilstrækkeligt tydeligt har vist sig i alle de Aar, der er gaaet, siden Telefonerne kom i Drift, at de ikke kan undvære den Andel af Samtalegebyrerne, der hidtil er overladt til Kommunerne til Stationsbestyrernes Lønning, maa Tidspunktet nu være inde til at inddrage denne Godtgørelse, der kun var tilsagt midlertidig.

Hvis Lagtinget ikke skulde være sindet til at gribe til denne efter Udvalgets Mening eneste Udvej til at skabe Balance i Telefondriften, maa Telefonerne enten overgaa til Administration under Amtsrepartitionsfonden, der da maa udrede Telefonernes aarlige Underskud, eller ogsaa maa der aarlig til Fonden udskrives det fornødne Beløb til Dækning af Telefonernes Underskud. Hvorledes man saa end ser paa Forholdene eller ordner sig med Hensyn til Telefonerne, vil Landkommunerne saavel som Thorshavns Kommune komme til at bære Udgifterne ved Driftsunderskudet, enten derved at man faar en forhøjet Amtsrepartitionsfondskat eller, som det maa synes naturligere og mere tiltalende, at man i paagældende Kommuner skadesløsholder Stationsbestyrerne for den Mindreindtægt de faar, ved at den hidtid ydede Godtgørelse af Samtalegebyrer inddrages.

Udvalget kan efter det anførte tilraade, at Amtskommunen nu inddrager den Godtgørelse af 3 Øre pr. taktspligtig modtaget og afgaaet Samtale, der hidtil er ydet Landtelefonstationerne, hvorimod disse som hidtil nyder de Indtægter, der falde ved Extragebyrer, Telegrammer og Budsendelser.

Ligeledes skal man anbefale, at det af Thorshavns Byraad tilbudte aarlige Tilskud paa 400 Kr. antages. Hvorledes Landkommunerne ordner sig med Hensyn til den fremtidige Godtgørelse til Stationsbestyrerne, anser Udvalget for at være en Sag, der er Amtskommunen uvedkommende, og som Lagtinget ikke behøver at beskæftige sig med. Kun maa man fordre, at de Betingelser, man har stillet med Hensyn til Stationslokaler, disses Opvarmning og Belysning efterkommes.

Forslag:

Fra hele Udvalget:

1. Den Landtelefonstationerne hidtil ydede Godtgørelse af 3 Øre for hver takstpligtig Telefonsamtale, der føres til eller fra paagældende Stationer, inddrages fra 1ste Januar 1914 at regne. Iøvrigt beholder disse Stationer fremtidig som hidtil Ekstragebyrer, Budpenge og Telegramgodtgørelse.
2. Thorshavns Byraads Tilbud om at yde et aarlig Tilskud paa 400 Kr. til Telefondriften antages.
3. Amtmanden anmodes om at underrette vedkommende kommunale Styrelser om Tingets Vedtagelse.

Fra et Mindretal (Nielsen).

Fra 1ste Januar 1914 at regne indføres samme Tjenestetid ved Landtelefonstationerne som til enhver Tid maatte være gældende for Centralstationen i Thorshavn.

Thorshavn, den 4de September 1913.

M. A. Winther, Ordfører. *Joen Poulsen.* *Oliver Effersøe.*

J. Z. Nielsen. *Magnus Dahl.*

•Frantz Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 11.

Opgørelse

over

Landstationernes Indtægt af Samtaler, Telefon-telegrammer, Ekstragebyrer med Budsendelser

i Regnskabsaaret 1. Oktbr. 1911—30. Septbr. 1912.

Station	Samtaler à 3 Øre	Telefon-Telegr. à 10 Øre	Ekstra-gebyr	Bud-sendelser
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Andefjord	56 58	1 40	6 65	56 30
Arnefjord	23 40	» »	2 20	20 70
Bø	29 01	» »	3 05	22 60
Ejde	92 58	3 40	14 40	125 25
Eldøvig	21 09	20	2 75	29 90
Famien	40 83	30	8 35	65 40
Fuglefjord	153 87	2 30	55 05	80 80
Funding	56 16	60	22 60	73 80
Fundingsbotn	13 98	» »	4 45	8 90
Gjøv	38 22	30	10 30	62 80
Haldersvig	62 13	1 20	8 85	87 92
Haraldssund	10 23	10	2 35	9 58
Hellerne	8 94	» »	2 35	10 60
Hesto	37 83	60	6 25	49 30
Hovo	33 48	» »	5 15	46 80
Husevig	20 22	60	7 05	25 80
Husun	13 80	20	1 50	16 30
Kalbak	20 91	80	2 45	20 20
Kirkeho	27 15	90	4 25	9 50
Klaksvig	279 31	7 80	85 50	105 40
Kvalbo	87 66	50	26 26	135 05
Kvalvig (Str.)	48 18	50	15 40	46 35
Kvalvig (S.)	40 71	70	10 70	67 90
Kvannesund	35 28	» »	4 35	17 10
Kvivig	99 30	1 70	17 10	132 95
Kuno	40 59	10	8 35	55 80
Lervig	82 02	80	18 65	74 00
Midvaag	136 20	3 40	24 90	95 45
Morskrannes	5 73	» »	35	5 55
Nordregøte	31 53	10	6 65	34 10
Nordskaals	24 09	50	3 80	33 50
Porkere	55 42	30	26 20	82 30
Saltangeraa	43 29	60	15 45	35 95
Saud	104 79	5 80	51 50	99 10
Sandevaag	112 29	1 60	19 00	74 40
Selletrø	27 51	80	4 15	41 30
Skaale	47 38	2 00	13 30	89 90
Skaalevig	37 68	1 80	7 85	32 10
Skarvenæs	10 84	10	2 60	9 90
Skopen	79 59	40	15 10	90 50
Solmundefjord	41 34	1 00	6 60	13 75
Strænder	46 06	1 20	21 00	64 75
Strømnæs	22 62	80	1 25	20 30
Sumbø	60 16	1 40	21 55	78 80
Sund	16 11	20	2 65	2 14
Sydregøte	78 72	1 30	24 90	36 50
At overføre...	2458 80	48 20	624 10	2397 19

Station	Samtaler à 3 Øre	Telefon-Telegr. à 10 Øre	Ekstra-gebyr	Bud-sendelser
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført...	2458 80	48 20	624 10	2397 19
Sørvaag	88 77	2 20	18 50	103 00
Thorshavn	« «	» »	» »	» »
Thorsvig	28 91	» »	3 10	37 90
Todnæs	28 26	30	9 90	67 85
Tofte	43 95	1 00	38 65	66 03
Tveraa	323 13	19 80	106 65	155 95
Vaag	238 14	6 10	89 30	110 30
Velbestad	21 60	20	14 10	22 70
Vestmanhavn	216 84	5 20	61 85	139 80
Viderejde	77 52	2 30	17 50	81 40
Ordevig	42 18	40	9 65	40 50
Oreenge	22 20	» »	15 70	22 20
J. Christiansen, Norddeble	» »	» »	» »	20 68
Hvalfanger-A/S »Norddeble«	» »	» »	» »	» »
Tilsammen...	3588 30	85 70	1009 00	3265 50

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 12.

Lagtingets Beslutninger af 25. August 1913 om Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond til Landingssteder, Broer og Veje.

A. Landingssteder.

1. Hattervig, 2 Landingssteder.

Andragende fra Forstanderskabet for Videreje, Fuglø og Svinø Sognes Kommune om Tilskud til en Udbedring.

Forslag:

Der bevilges:

Til Landingsstedet »úti á rætt«:		
a. $^2/_3$ af Udgifterne ved Anskaffelse af Materialier, indtil	76 Kr.	
b. $^2/_3$ af Formandsløn og Smedearbejde	22 —	
	indtil....	98 Kr.
Til Landingsstedet »á gjónni«:		
a. $^2/_3$ af Udgifterne ved Anskaffelse af Materialier, indtil	54 Kr.	
b. $^2/_3$ af Formandsløn (Smedeløn)	52 —	
	indtil....	106 Kr.

2. Hellen ved Viderejde.

Andragende fra Forstanderskabet for Viderejde, Fuglø og Svinø Sognes Kommune om Tilskud til Udbedring.

Forslag:

Der bevilges:

a. $^2/_3$ af Udgifterne ved Anskaffelse af Materialier, indtil	137 Kr.	
b. $^2/_3$ af Formandsløn (Smedeløn), indtil	70 —	
	indtil....	207 Kr.

3. Húsurætt, Funding.

Andragende fra Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune om Genbevilling.

Der henvises til Lagtingstidende 1907, Side 196, Punkt 9, og 1909, Bil. 11, Punkt 3. Anlægget er forsvarligt udført.

Forslag:

Der genbevilges:

a.	til Omkostninger ved Anskaffelse af Spil og øvrige Redskaber, Materialier, indtil	95 Kr. 44 Ø.
b.	$^3/_4$ af Formandsløn	22 — 25 —
		117 Kr. 69 Ø.

som udbetales, naar det er oplyst, at efternævnte af de i 1907 fastsatte Vilkaar for Bevillingen er opfyldte, nemlig:

at der af Andragerne er leveret mindst 30 Dages Arbejde à 10 Timer til Anlæggets Udførelse, hvilket oplyses ved behørig Attest,

at specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne ved Arbejdet er tilvejebragt og

at Forstanderskabet har erklæret, at det paa vedkommende Sogns Vegne vil overtage og vedligeholde Anlægget som offentligt.

Sagen maa bringes til Afslutning inden Aarets Udgang. I modsat Fald bortfalder Bevillingen.

4. Øre paa Østerø.

Andragende fra Ole Dahl, Øre, og Aktieselskabet »Thorshavns Mælkeforsyning« om Tilskud til Opførelse af en Landingsbro.

Forslag:

Der svares Andragerne, at der efter de af Lagtinget benyttede Regler ikke kan blive Tale om at yde noget Tilskud, da vedkommende Kommunalforstanderskab ikke vil overtage Landingsstedet som offentligt og vedligeholde det som saadant. En Afskrift af Betænkning og Overslag fra Tingets Tillidsmand tilstilles Andragerne.

5. Landingsbroen ved Kalbak.

Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld om Tilskud til en Udvidelse af Landingsbroen.

Forslag:

Der bevilges:

a.	$^2/_3$ af Udgifterne ved Anskaffelse af Materialier, indtil	157 Kr.
b.	$^2/_3$ af Formandsløn, indtil	40 —
	indtil	197 Kr.

6. Kvivig.

Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld om Tilskud til Opførelse af *Anlæg som Værn imod Brænding.*

Et Overslag fra Lagtingets Tillidsmand udviser en samlet Udgift paa 2982 Kr. 56 Ø.

Forslag:

Der svares Andrageren:

I det man fremsender Afskrift af Betænkning og Overslag fra Lagtingets Tillidsmand, skal man underrette Forstanderskabet om, at det ligger udenfor Tingets Praksis at yde Tilskud til Anlæg af den heromhandlede Natur, og at man i alt Fald ikke for nærværende Tid kan give nogen Bevilling til samme.

7. *Úti á Stórbátsstoð, Sandevaag.*

Sagen forelaa i Fjor; jfr. Lagtingstidenden 1912, Bilag 18, Punkt 10. Der foreligger ikke noget nyt Andragende.

8. *Úti í Gjógv, Sandevaag.*

Andragende fra Joen Elias Thomsen, Sandevaag, om Tilskud til Anlæg af et Landingssted.

Forslag:

Der svares Andrageren ligesom Svaret med Hensyn til Post 4.

9. *Dal paa Sando.*

Andragende fra Kommunalforstanderen i Dal for Bygdens Beboere om Tilskud til Anlæg af et Landingssted.

Forslag:

Der bevilges:

a.	$^2/_3$ af Materialier, indtil	503 Kr.
b.	$^2/_3$ af Formandsløn og Smedeløn, indtil	187 —
c.	Ekstraordinært	100 —
	indtil	790 Kr.

10. *Ejdet, Kvalbø.*

Andragende fra Forstanderskabet for Kvalbo Sogns Kommune til Ministeriet for offentlige Arbejder om Statstilskud til en Udbedring af Landingsstedet.

Lagtingets Tillidsmand har foretaget en Undersøgelse paa Stedet og afgivet en Betænkning over Sagen, ledsaget af et Overslag. Landingsstedet har faaet saa betydelig Skade, at en større Udbedring er nødvendig, og Tillidsmanden tilraader, at der søges teknisk Bistand hertil, samt at der som en foreløbig Foranstaltning iværksættes visse Arbejder, hvis Udførelse beregnes at ville koste 169 Kr.

Forslag:

Sagen indsendes til Ministeriet for offentlige Arbejder med Lagtingets bedste Anbefaling med Hensyn til Iværksættelse af en sagkyndig Undersøgelse samt med Hensyn til en Bevilling af Statskassen, idet Tinget erklærer sig villigt til at yde et passende Bidrag til et eventuelt Anlæg til Udbedring af Landingsstedet efter Undersøgelsen.

Forstanderskabet underrettes om Tingets Vedtagelse og tilstilles en Afskrift af Betænkning og Overslag fra Tingets Tillidsmand med Opfordring til snarest muligt at udføre den af Tillidsmanden foreslaaede foreløbige Foranstaltning til Sikring af Landingsstedet.

11. Undir Bringi i Frodebø.

Andragende fra Johannes Mortensen, Frodebø, for Beboerne i Frodebø.

Sagen blev behandlet i Lagtinget i Fjor; jfr. Lagtingstidende 1912, Bil. 18. A. 9. Anlægget er forsvarlig udført, og Sagen foreligger i det hele taget i Orden i Henhold til Tingets Beslutning.

Anlægget har kostet:

Materialier	630	Kr.	99 Ø.
Formandsløn	117	—	68 —
Andet Arbejde, 870 Timer à 25 Ø	217	—	50 —
	966	Kr.	17 Ø.

Overslaget lød paa:

Materialier	494	Kr.	00 Ø.
Formandsløn	88	—	00 —
Andet Arbejde	362	—	00 —
	944	Kr.	00 Ø.

Anlægget er opført 16 Alen langt i Stedet for, som forudsat i den oprindelige Plan, 12 Alen.

Forslag:

Der bevilges ..... 388 Kr.

12. Skorastettir i Frodebø.

Andragende fra Jørgen D. Petersen m. fl. Beboere af Frodebø om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet.

Forslag:

Der svares Andragerne som Svaret ad Post 4.

En Afskrift af Betænkning og Overslag fra Tingets Tillidsmand tilstilles Andragerne.

13. Porkere.

Andragende fra Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune om Tilskud til Anlæg af en Bro for Motorbaade og andre Baade.

Forslag:

Der svares Andrageren:

Lagtinget har i 1909 efter indkommet Andragende ydet en Bevilling til en Landingsbro i Porkere og fornyet denne i 1911 samt igen i 1912. Imidlertid er Anlægget ikke blevet udført, og nu foreligger der et nyt Andragende i samme Retning, men ud fra den Forudsætning, at Broen skal blive meget kostbarere end tidligere paatænkt, og beregnet til ogsaa at kunne benyttes af større Baade (Motorbaade). Det nu foreliggende, af Lagtingets Tillidsmand udarbejdede Overslag, udviser en samlet Udgift paa 6433 Kr. Forstanderskabet er imidlertid formentlig ukendt med dette Overslag, og da der desuden savnes en Udtalelse fra Forstanderskabet, om dette paa Kommunens Vegne vil overtage det eventuelle Anlæg og vedlige-

holde det som offentligt, anser Lagtinget det for rigtigt, inden man tager endelig Stilling til Sagen, at forelægge denne i dens nuværende Form for Forstanderskabet til nærmere Overvejelse bl. a. med Hensyn til, om Anlægget efter Forstanderskabets Mening vil kunne udføres mindre omfattende og mindre bekosteligt.

Lagtinget tør ikke paa Forhaand love at yde Tilskud i den sædvanlige Størrelse til et Anlæg af den her omhandlede Beskaffenhed og Bekostning, hvilket Tilskud i Forhold til Overslaget vilde andrage 1280 Kr.

Hvis Forstanderskabet ønsker Sagen fremmet, maa en Meddelelse herom og om, hvilken Stilling Forstanderskabet indtager til Sagen, indsendes til Lagtinget inden Udgangen af Maj Maaned 1914.

Afskrift af Betænkning og Overslag fra Lagtingets Tillidsmand vedlægges.

14. Øgrum.

Andragende fra Thomas Vestergaard m. fl. Beboere af Øgrum om Tilskud til Opførelse af et *Anlæg som Værn imod Brænding.*

Et Overslag fra Lagtingets Tillidsmand udviser en samlet Udgift paa 3520 Kr.

Forslag:

Der svares Andragerne:

Idet man fremsender Afskrift af Betænkning og Overslag fra Lagtingets Tillidsmand, skal man underrette Andragerne om, at det ligger udenfor Tingets Praksis at yde Tilskud til Anlæg af den heromhandlede Natur, og at man i alt Fald ikke for nærværende Tid kan give nogen Bevilling til samme.

15. Podlin, Sumbø.

Andragende fra Forstanderskabet for Sumbø Sogns Kommune om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet.

Forslag:

Der bevilges:

a.	$^2/_3$ af Udgifterne ved Anskaffelse af Materialier, indtil.....	328 Kr.
b.	$^2/_3$ af Formandsløn og Smedeløn, indtil.....	161 —
	indtil....	489 Kr.

B. Broer.

1. Over Skarddalsá paa Kuno.

(Buer af Jernbeton med Brohoveder af Sten.)

Andragende fra Forstanderskabet for Kuno, Mygledal og Husum Sognes Kommune.

Forslag:

Der bevilges:

a.	$^3/_5$ af Udgifterne ved Materialier, indtil	285 Kr.
b.	$^3/_5$ af Formandsløn og Smedearbejde, indtil	43 —
	indtil....	328 Kr.

2. Over Breiddá ved Sellebrø.

Andragende fra Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune.

Forslag:

Der bevilges til Anlæg af en Bro af Staalskinner og Træ med Brohoveder af Sten, jfr. Overslag:

a.	$^3/_5$ af Udgifterne ved Materialier, indtil	105 Kr.
b.	$^3/_5$ af Formandsløn, indtil	30 —
	indtil....	135 Kr.

3. Over Prestá paa Skaale.

(Af Staalskinner og Træ med Brohoveder af Sten).

Andragende fra Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune.

Forslag:

a.	$^3/_5$ af Udgiften ved Materialier, indtil	102 Kr.
b.	$^3/_5$ af Formandsløn, indtil	30 —
	indtil....	132 Kr.

4. Over Hóvadalsá i Kalbak.

Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld; jfr. Lagtingstidende 1912, Bilag 18, B. 2.

Der svares Andrageren:

Ifølge Andragendet har Forstanderskabet tidligere gentagne Gange, senest for 10 Aar siden, modtaget Tilskud af Færø Amts økonomiske Fond til Istandsættelse af Broen. Det drejer sig nu om en ny Istandsættelse. Hertil kan Tinget imidlertid efter den Regel, som man har benyttet i en Del Aar, ikke yde Tilskud.

En Afskrift af Betænkning og Overslag fra Tingets Tillidsmand fremsendes med Svaret.

5. To Broer over Bjarnadalsaaerne i Kvalvigsdalen.

Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld; jfr. Lagtingstidende 1912, Bilag 18, B. 3.

Anlægget er forsvarligt udført.

Det har kostet ..... 491 Kr. 43 Ø.
Tillidsmandens Overslag beløb sig til . 943 — 00 —

Forslag:

Der bevilges ..... 140 Kr.

6. Over Storaa i Eldevig.

Der andrages om en Forhøjelse af den i 1912 givne Bevilling, der androg:

a. $^3/_5$ af Udgiften ved medgaaede Materialier, indtil ..... 95 Kr,
b. $^3/_5$ af Formandsløn, indtil ... . 13 —

indtil ialt.... 108 Kr.

Andragendet motiveres ved, at de medgaaede Omkostninger have overskredet Overslaget.

Overslaget lød paa 253 Kr. 02 Øre, medens Andragerens Opgørelse over Udgifterne beløber sig til ialt 316 Kr. 96 Øre (deraf er til Materialier henholdsvis 204 Kr. 71 Øre og 157 Kr. 32 Øre).

Hvis Andragendet blev imødekommet, saaledes at man udregnede Tilskudet i Forhold til de medgaaede Udgifter i Stedet for at regne det efter Overslaget, vilde det udgøre vedrørende Materialier 122 Kr. og vedrørende Formandsløn 19 Kr., ialt 141 Kr., altsaa 33 Kr. mere end bevilget.

Udvalget kan ikke anbefale, at Bevillingen forhøjes, idet der ikke, medmindre ganske særlige Omstændigheder foreligge, som har foraarsaget, at Overslaget er overskredet, og derhos Overskridelsen er af en vis større Betydning, kan være Grund til at yde en Tillægsbevilling, naar Omstændighederne iøvrigt tillader det.

De for Bevillingens Udbetaling fastsatte Vilkaar er opfyldte.

Forslag:

Der anvises et Beløb paa 108 Kr. som Tilskud til den ny Bro over Storaa i Eldevig til Udbetaling til Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune.

Der tilstilles Andrageren en Afskrift af Udvalgets Betænkning.

C. Veje.

1. Kørevej fra den af Ingeniør Horn projekterede Vejlinie: Kirkebø—Thorshavn til den ny Trø vest for Velbestad Bygd.

Andragende fra Kongsbonde J. J. Dalsgaard, for Beboerne af Velbestad om Tilskud under Henvisning til Lagtingets Beslutning af 25. September 1909, Lagtingstidende 1909, Bilag 11, Side 7—8.

Forslag:

Der bevilges ..... 149 Kr.

2. Kørevеje: a) Gennem Thorsvig Bygd til Kvalvig, b) fra Saksen Bygd til Vejen fra Kvalvig og c) fra Kvalvig gennem Kvalvigsdalen
(Fortsættelse af Anlæg).

Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld.

Forslag:

ad a) og b). Der henvises til Sag Nr. 4. (Vej gennem Kollefjordsdalen).
ad c). Der bevilges for en Strækning af 400 m Længde et Beløb paa 100 Kr. Vejen bør have mindst den samme Bredde som tidligere, og Stigningen bør ikke være mere end 1 : 12.

3. Kørevej fra Trangisvaag imod Vest gennem Haugen.

Andragende fra Poul Johannes Lindberg m. fl. Beboere af Trangisvaag om Tilskud.

Forslag:

Der svares Andragerne:

Amtsingeniøren vil ved forefaldende Lejlighed undersøge Sagen paa Stedet og affatte en Plan for Anlægget samt et Overslag. Andragerne maa stille fornøden Bistand ved Undersøgelsen til Ingeniørens Raadighed, men de skal ikke betale for dennes Arbejde. Ingeniørens Plan og Overslag vil i sin Tid blive tilstillet Andragerne. Hvis disse ønske Sagen fremmet, maa de indgive fornyet Andragende til Lagtinget med en Erklæring fra Forstanderskabet om, at det paa Kommunens Vegne vil overtage Vejen som offentlig og vedligeholde den. Det eventuelle Tilskud kan ikke ventes at ville overstige 100 Kr. pr. 400 m af Vejens Længde.

4. Kørevej gennem Kollefjordsdalen.

Andragende fra Niclas Jacobsen, Kvivig, med flere Beboere af Kvivig og Kollefjord Sogne.

Foralag:

Med Hensyn til forskellige paatænkte større Anlæg af Landevoje i Nordstrømø (jfr. Sag Nr. 2) gives Niclas Jacobsen, Kvivig, paa vedkommende Andrageres Vegne samt Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld fornøden Underretning overensstemmende med Lagtingets Beslutning d. 29. August 1912. Amtmanden anmodes om at foranledige, at de paagældende Vejprojekter blive undersøgte af Amtsingeniøren ved forefaldende Lejlighed, og at Planer samt Overslag blive udarbejdede, samt at Sagen i sin Helhed bliver belyst og tilrettelagt, saaledes, at Lagtinget kan tage Stilling til den og eventuelt indsende den til Regeringen med Andragende om Statstilskud betimelig inden Udløbet af paagældende Finansperiode; jfr. Skrivelse af 1. Juli 1912 fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Lagtinget (Lagtingstidende 1912, S. 106).

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 13.

Ændringsforslag

til

det af Landbokommissionen udarbejdede

Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme.

Til § 1.

1) Foran »sælges« i 3dje Linie sættes »kan«.

Til § 2.

2) I 2det Stykke, 2den Linie udgaar Ordene »efter Naadensaarets Udløb«.

Til § 4.

3) I 2det Stykke, 1ste Linie udgaar Ordet »fornøden« og i 2den Linie ændres Ordene »kræve særlig Uddannelse« til »maatte være nødvendige«.

Til § 5.

4) I 1ste Stykke, 2den Linie sættes »ogsaa« i Stedet for »i lige Maade«.
5) I 2det Stykkes Slutning tilføjes efter »Parcel« Ordene »eller Salgsnummer«.

Til § 6.

6) I 1ste Stykke, 2den Linie udgaar Ordet »parcelvis« og i 3die Linie indskydes efter »Minimumsprisen« Ordene »paa hvert Salgsnummer«.
7) I samme Stykkes 7de Linie ændres »Parceller« til »Salgsnummere«.
8) I samme Stykkes næstsidste Linie udgaar »(jfr. § 22, sidste Stk.)«.

Til § 8.

9) I 2den Linie sættes i Stedet for »til een eller to Kør« følgende: »dels til 2 à 3 Kør, dels til et efter Omstændighederne passende Antal Faar; ligeledes kan i nærmere bestemt Omfang Tørvebeder, Kulminer og andre Rettigheder forbeholdes Beneficiarius og Eftermænd i den Jord, der skal bortsælges«.

Til § 9.

10) Som nyt 1ste og 2det Stykke indsættes:

»Kommissionen bestemmer efter de foreliggende Omstændigheder, om Indmark og Udmark skal følges ad ved Salget eller ikke.

I førstnævnte Tilfælde kan Salg foregaa efter det gamle Marketal, dog ikke i mindre Dele end $^1/_4$ Mark, ligesom det i Reglen heller ikke skal tilstedes nogen at købe mere end én Mark Jord.«

11) 1ste Stykke redigeres saaledes:
»Sælges Indmark for sig, vil den være at dele i Brug af passende Størrelse for den paagældende Bygd.«
12) I 2det Stykke, 1ste Linie udgaar »Udmark bør« og i Stedet sættes: »Sælges Udmark alene, skal den,«.
13) I samme Stykkes 4de Linie forandres »$^1/_{10}$« til »$^1/_5$«.
14) I samme Stykkes sidste Linie indskydes mellem »der« og »egne« Ordet »særlig«.
15) I samme Linie indsættes Ordet »kunne« foran »sælges«.

Til § 10.

16) I 5te Linie udgaar Ordene »angaaende . . . . . og«.
17) Fra »Indbyggere« i 7de Linie til »Køb« i 9de Linie udgaar, og der sættes i Stedet: »Indbyggere af den Bygd, hvortil den til Bortsalg stillede Ejendom hører, og af den eller de i umiddelbar Nærhed af denne beliggende Bygder, skulle i Reglen have fortrinsvis Adgang til Køb«.
18) I næstsidste Linie forandres »Parceller« til »Salgsnummere«.

Til § 11.

19) Paragraffen udgaar.

Til § 12.

20) Paragraffens 2dot Stykke udgaar.

Til § 13.

21) I 1ste og 2den Linie forandres »saa vidt muligt« til »om fornødent«.

Til § 14.

22) I 1ste Stykke, sidste Linie, udgaar »de . . . . Hektar«, og der sættes i Stedet: »Værdien af selve Jordstykket uden Hegn og i uopdyrket Stand i Reglen ikke beregnes højere end til 100 Kr. pr. Sommer- og Vinterfoder«.
23) I 2det Stykke, 2den Linie, efter »Trø« tilføjes »eller, for saa vidt Trøen skønnes at burde deles i flere Salgsnummere, ét af disse«.
24) I samme Stykkes 5te Linie indskydes mellem »til« og »at« Ordene: »efter eget Valg«.
25) Sidste Stykke udgaar.

Til § 15.

26) I 2den Linie udgaar Ordene »findes ønskeligt« og erstattes af »skønnes at være af Vigtighed for paagældende Kommune«.

Til § 17.

27) I 2det Stykke, 1ste og 2den Linie, udgaar »Beneficiarius . . . . . Salg.« og i Stedet sættes »de i § 2 nævnte Betingelser for Salg foreligge«.
28) I 3die Stykkes Slutning udgaar ».« og der tilføjes »samt den hver enkelt Parcel eller Salgsnummer paahvilende Andel i Skattebyrden.«

Til § 22.

29) Paragraffens sidste Punktum udgaar.

I Udvalget ang. Salg af Præstegaardsjord, Lagtinget d. 6. Septbr. 1913.

Fr. Petersen,
Ordfører.

J. C. F. Dam,
med Forbehold.

J. M. Hentze.

D. P. Michelsen.

A. Samuelsen.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 14.

Udkast til Lov

om

Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 52 af 1. April 1896 om Forandring i Bestemmelserne om Afholdelse af Ting paa Færøerne.

§ 1.

I Suderø Syssel holdes fremtidig Ting 6 Gange aarlig med et Mellemrum af ikke under 1 og ikke over 3 Maaneder og saaledes, at der i hvert Fjerdingaar falder mindst 1 Tingdag. Ved kgl. Anordning kan Antallet af aarlige Tingdage i nævnte Syssel forhøjes, og de derved nødvendiggjorte nærmere Bestemmelser træffes.

§ 2.

Sager, der er anhængiggjorte ved ordinært Ting i Suderø Syssel, kan i Tilfælde af Udsættelse berammes til Foretagelse ved Ekstraret.

§ 3.

Civile Sager, der er anhængiggjorte for Retten i Suderø Syssel, kan herefter, naar Parterne derom er enige, overføres helt eller delvis til Foretagelse ved Retten i Thorshavn.

§ 4.

Justitsministeriet kan efter Sorenskriverens Andragende meddele Sysselmanden i Suderø Syssel en almindelig for et kortere eller længere Tidsrum gældende Konstitution til i Sorenskriverens Forfald og efter hans Anmodning paa eget An- og Tilsvar at beklæde Retten i Suderø Syssel.

§ 5.

I Tilfælde af at Sorenskriveren ikke naar rettidig at komme til Stede til ordinært Ting eller berammet Ekstraret i Suderø Syssel, skal der snarest efter

hans Ankomst ske Opslag paa Tingstedet, eller saafremt Retten er berammet andetsteds, da paa det fastsatte Sted samt dennden paa den eller de ved Lov Nr. 59 af 1. April 1912 paabudte Opslagstavler i paagældende Bygd om, hvornaar Retsmødet vil tage sin Begyndelse.

§ 6.

Saadanne Tinglæsninger, som efter de hidtil gældende Regler foretages ved Suderø Syssels Ting, kan herefter i Stedet for og med lige Retsvirkning foretages ved det ordinære Ting i Thorshavn, naar derom fremsættes Ønske af den, der begærer Tinglæsningen.

Motiver til foranstaaende Forslag.

De nugældende Regler om Tingordningen paa Færøerne findes i Lov Nr. 52 af 1. April 1896, sammenholdt med Forordning 30. Marts 1836. Ifølge disse Bestemmelser, jfr. navnlig anførte Lovs § 1, er Øerne delt i to Jurisdiktioner, en nordlig med Tingsted i Thorshavn, omfattende Strømø, Østerø, Vaagø, Sandø og Norderøernes Sysler, og en sydlig med Tingsted i Tveraa, omfattende Suderø Syssel. De to Jurisdiktioner har fælles Dommer, Sorenskriveren, der har Bolig i Thorshavn. Tinget i Thorshavn betragtes dog i visse Henseender som Hovedtinget; saaledes kan Domme i Sager optagne ved Suderø Ting ifølge anførte Forordning § 4 afsiges i Thorshavn, og Forordningens § 5 hjemler, at Sager, der henhører under Suderø Ting, med Sagvolderens Samtykke kan indstævnes for eller fortsættes ved Tinget i Thorshavn.

I Thorshavn holdes Ting 21 Gange aarlig, paa Suderø 4 Gange.

Denne Ordning kan for Suderøs Vedkommende ikke længere siges at være tidssvarende. Siden 1896 har denne Ø gennemgaaet en betydelig Udvikling; Folketallet, der i 1893 var 2655 og i 1903 3239, er nu 4113, og Øens Fiskeri og Handel er gaaet overordentlig stærkt frem, saaledes at nu omtrent Halvdelen af Færøernes Fiskekuttere have hjemme paa Suderø, og nogle af Øens største Eksport- og Importforretninger findes der.

At Suderøs Befolkning under disse forandrede Forhold føler det som en Gêne, at der kun 4 Gange aarlig holdes Ting paa Øen, behøver næppe nærmere Forklaring.

Under Hensyn hertil forelagde Færø Amt i afvigte Vinter Justitsministeriet et Udkast til Lovforslag, der gik ud paa i nogen Grad at bøde paa Ulemperne ved den nuværende Ordning derigennem, at der foresloges aabnet Mulighed for, at civile Retssager, henhørende for Suderø Ting, kunne veksle mellem dette og Thorshavns Ting, samt at Tinglæsning for Suderø Syssels Vedkommende kunde foretages ved Tinget i Thorshavn.

Ministeriet fandt dog ikke tilstrækkelig Grund til at søge Sagen fremmet, i hvert Fald ikke forinden Lagtinget havde taget Initiativet dertil, og Suderøs Befolkning havde haft Lejlighed til at udtale sig om Sagen.

Fra samtlige Forstanderskaber i Suderø Syssel er der nu i Løbet af indeværende Sommer til Lagtinget indkommet enslydende Andragender, gaaende ud paa, at det uheldige Forhold, at der paa Suderø kun holdes Ting 4 Gange om Aaret, foranlediges ændret paa den efter Omstændighederne gunstigste Maade.

Til eventuel Imødekommen af dette fra den interesserede Befolknings Side fremsatte Ønsker er det foranstaaende Lovforslag herefter bleven udarbejdet.

Forslaget er ikke saa lidt mere omfattende end det tidligere ovenfor nævnte Udkast. Som det vil ses, foreslaas det at lette Retssagernes Fremme derved, at Tingdagenes aarlige Antal bestemmes til 6 med Mulighed for yderligere Forhøjelse ved kgl. Anordning, at der skabes Hjemmel for, at civile Sager, inkaminerede ved ordinært Ting, derefter kan foretages ved Ekstraret, at det gøres muligt med Parternes Samtykke at lade Sager, der er inkaminerede ved Suderø Ting, veksle mellem dette og Thorshavns Ting, samt endelig at der skal kunne meddeles Sysselmanden i Suderø Syssel Konstitution til i Sorenskriverens Forfald paa eget An- og Tilsvar at beklæde Retten paa Suderø.

Det tør antages, at disse Regler, anvendte paa rette Maade, vil vise sig tilstrækkelige til at medføre en meget betydelig Forbedring af Processordningen paa Suderø, vistnok i det hele en saa stor Lettelse deri, som i Øjeblikket kan opnaas paa det bestaaende Grundlag.

I Forslaget er ogsaa optaget Bestemmelse om, at Tinglæsning for Suderø Syssels Vedkommende kan foretages ved Thorshavns Ting.

Forslaget vil i Tilfælde af dets Ophøjelse til Lov, ikke medføre nogen Udgift for Statskassen.

Hvad Amtskommunen angaar skal man bemærke:

Tingrejserne er foreslaaet forøget med 2, fra 4 til 6. Tingrejserne have ifølge de Oplysninger, som Udvalget har indhentet, paaført Amtskommunen en Udgift for hver Rejse af gennemsnitlig c. 33 Kr. For to Rejser kan man herefter formentlig regne med en aarlig Forøgelse af Udgifterne, der ikke overstiger 66 Kr. Imidlertid er det tvivlsomt, om den paatænkte Foranstaltning overhovedet vil medføre nogen Udgift for Amtskommunen, da Sorenskriveren i den senere Tid har foretaget mindst 6 aarlige Rejser til Suderø i Embeds Medfør.

Særlig med Hensyn til de enkelte Bestemmelser skal bemærkes:

ad § 1.

Træder i Stedet for sidste Punktum i Lov 1896 § 1.

De Suderø Ting vedrørende Bestemmelser i Lov 1896 § 2 og 3 er ikke optagne her eller andetsteds i Forslaget, idet man betragter det som en Selvfølge, at de uforandrede forbliver i Kraft.

ad § 2.

Denne Bestemmelse vil kunne antages at faa nogen Betydning i Praksis i Forbindelse med Reglen i § 4 om Konstitution for Sysselmanden, samt i Tilfælde, hvor Sorenskriveren ved et ordinært Tings Afholdelse er paa det rene med, at han inden næste ordinære Ting vil komme til Suderø paa Embedsvegne.

Det betragtes som en Selvfølge, at Ekstraretten kan berammes til Foretagelse ogsaa andetsteds end paa det sædvanlige Tingsted.

Lignende, iøvrigt mere vidtgaaende, Regler om ordinære Retssagers Foretagelse ved Ekstraret findes i Anordning for Island 15. August 1832.

ad § 3.

Hvad der her foreslaas, er ikke noget helt nyt; i Forordning 30 Marts 1886 § 5, jfr. ogsaa N. L. 1—2—17, haves Regler, der gaar i samme Retning.

Imidlertid er det tvivlsomt, om der i Forordning 1836 § 5 haves Hjemmel for den her foreslaaede Fremgangsmaade, at den enkelte Sag skifter mellem Suderø Ting og Thorshavns Ting, hvorved det muliggøres at benytte de mellem to Retsdage paa Suderø liggende Retsdage ved Tinget i Thorshavn.

ad § 4.

Den her foreslaaede Regel har en delvis Parallel i Bestemmelsen i Anordning 8. Maj 1894 angaaende Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn, § 3; ogsaa kan sammenholdes den for Skifte-, Foged- og Auktionsret i Kjøbenhavn gældende Ordning.

Det maa forudsættes, at Sorenskriveren, uanset om der er meddelt Sysselmanden Konstitution, er forpligtet til, saa vidt det paa nogen Maade er ham muligt, personlig at administrere Retten paa Suderø, ganske særlig de ordinære Ting.

Efter Bestemmelsens Udtryk vil den Konstitution, der kan meddeles Sysselmanden, ogsaa kunne omfatte den kriminelle Retspleje.

At Konstitution for Sysselmanden til for enkelte særlige Tilfælde paa Sorenskriverens An- og Tilsvar at beklæde Retten, som hidtil, meddeles af Amtmanden, betragtes som en Selvfølge.

ad § 5.

Den her forudsatte Situation, der ikke vides hidtil at have foreligget, er under Hensyn til de vanskelige Vejrforhold paa Færøerne ikke utænkelig, og der savnes i den bestaaende Lovgivning Bestemmelser om, hvorledes der i sau Fald skal forholdes.

ad § 6.

Det maa mærkes, at det stilles de paagældende ganske frit, om de ønsker at benytte Adgangen til Tinglæsning i Thorshavn, og at denne aldrig vil være en retlig Nødvendighed.

Med Hensyn til Fristerne efter N. L. 5-3-39 og følgende og Forordning 28. Juli 1841 § 1 maa Spørgsmaalet, om de i foreliggende Tilfælde er overholdt, derfor afgøres efter, hvor Læsning har fundet Sted, uanset hvilke Muligheder, der har været for Læsning ved det ikke benyttede Ting.

Lagtingets Udvalg i Sagen om Afholdelse af flere Ting i Suderø Syssel,
Thorshavn, den 6. September 1913.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

N. Djurhuus.

M. A. Winther.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 15.

Kontinuations-Udvalgsbetænkning

angaaende

Postforbindelsen.

Siden undertegnede Udvalg under 29. f. M. afgav sin Betænkning og efter at Sagen har været til 2. Behandling har Tinget modtaget og til Udvalget henvist en Henvendelse fra »Det Bergenske Dampskibsselskab«. Selskabet tilbyder heri at etablere en regelmæssig Dampskibsforbindelse mellem Norge (Bergen), Færøerne og Island, saaledes, at der i 7 Sommermaaneder (April—Oktober) bliver 14 Ture med 14 Dages Mellemrum og i 5 Vintermaaneder (November—Marts) 5 maanedlige Ture. Farten skal besørges af 2 Skibe af Størrelse og Fart svarende omtrent til »Flora« (c. 500 Tons). Efter et vedlagt Fartplanudkast for Sommerruten skal det ene Skib udgaa fra Kristiania, anløbende Kristianssand, Stavanger, Havgesund og Bergen, Thorshavn (den 7. i hver Maaned), Vestmanøerne, Reykjavik og derfra nord om Island og tilbage fra Faskrudsfjord til Thorshavn (den 22. i hver Maaned), Bergen o. s. v. til Kristiania. Det andet Skib skal udgaa fra Trondhjem, anløbe Kristiansund, Aalesund, Bergen, Thorshavn (den 21. i hver Maaned), Faskrudsfjord og derfra nord om Island til Reykjavik, Vestmanøerne, Faskrudsfjord, Thorshavn (den 6 i hver Maaned), Bergen o. s. v. til Trondhjem. — For Vintermaanederne 1 Gang maanedlig. — Som Subvention forlanges ialt 70,000 Kr., heraf 10,000 for at anløbe Færøerne.

Det er øjensynligt, at en saadan Rute for Postvæsenets Vedkommende vilde betyde et vældigt Fremskridt, saavel for Postforbindelsen mellem Færøerne og det egentlige Danmark og Udlandet (over Bergen) som ogsaa med Island, hvor saa mange af vore Fiskere færdes i Sommertiden, med hvilket Land vor Postforbindelse for Tiden er meget mangelfuld (jfr. Hovedbetænkningen). Den Udgift, der nu anvendes for Postbefordring med engelske Fiskedampere, vilde ogsaa herved helt kunne undgaas.

Ogsaa af Hensyn til Passagerer maa en saadan Rute meget anbefales. En Rejse mellem Færøerne og København vil ad denne Rute tage en betydelig kortere Tid, og for Folk, der ikke er rigtig søstærke, har det stor Betydning, at Søreisen forkortes fra c. 6 til 2 Døgn. — For dem af vore Fiskere, der aarlig rejser over til Island, vil Ruten ogsaa have særdeles stor Betydning.

Udvalget har mundtlig henvendt sig til Bestyrelsen for den færøske Købmandsforening, der har udtalt, at foruden den ovenfor nævnte store Betydning denne Rute vil faa for Befordring af Post og Passagerer, vil den ogsaa kunne faa stor Betydning for Indførsel af Agnsild og Udførsel af færøsk Klipfisk. Som bekendt mangler her ofte i Foraarstiden fersk eller iset Sild til Aga, medens der i Norge kan være Overflod af Sild. De Forsøg, der alt er gjort med at indføre Agnsild fra Norge, har givet gode Resultater, saa Sagen kan komme til at faa stor Betydning for vort Fiskeri.

Angaaende Klipfiskeexport til eller over Norge oplyses, at man derfra hele Aaret har direkte Dampskibsforbindelse med Spanien og Middelhavslandene, saa det til Tider har vist sig lønnende herfra at afsende Klipfisk over Norge ligesom man ogsaa kan se sin Fordel ved at sælge til Bergen, hvor man til Tider har opnaaet højere Priser end noget andet Sted.

Med Hensyn til Tilførsel af Varer til Færøerne er Forholdet det, at hvorvel en stor de Del af Varer, man her har Brug for, med Fordel vilde kunne faas fra eller over Norge, (der indføres allerede nu en Del Varer fra Norge), vil de fleste af vore Handlende nødig gaa udenom de tilvante Forbindelser i København. Naar hertil kommer, at Skibene kun skal anløbe en Plads paa Færøerne, vil det for alle, der bor udenfor Thorshavn, være saa godt som umuligt at tage Varer med disse Skibe; thi Omladning og Transport mellem de enkelte Pladser her paa Øerne er (med de nuværende Havneforhold) ret kostbar. Man kan derfor ikke undres over, at Kobmandsforeningen, ved Siden af at anbefale den heromhandlede Rute, holder fast paa sit Andragende af 24. Juni d. A.

Ligesom Kobmandsforeningen syntes, at det af »Det Forenede Dampskibsselskab« forlangte Tilskud, 25,000 Kr., var for højt, mener den ogsaa, at det heromhandlede Tilskud er for højt, navnlig naar henses til, at der fra Island med 17 Anløbsteder kun forlanges 30,000 Kr. Den mener derfor, at begge Tilskud ved Forhandling maa kunne reduceres saa betydeligt (mulig til det Halve) at Ministeriet vil kunne gaa ind paa at bevilge et Tilskud til Opretholdelse af begge Ruter.

Ogsaa Udvalget er af den Formening, at der ved Forhandling mellem Ministeriet og vedkommende Rederier vil kunne opnaas et tilfredsstillende Resultat, for den heromhandlede Rute navnlig af Hensyn til Post- og Passagerbefordring, den anden særlig af Hensyn til Befordring af Gods, hvilket sidste er af størst Betydning for vor økonomiske Udvikling.

Udvalget tillader sig derfor som nyt Punkt 5 at foreslaa til Vedtagelse:

5. Lagtinget andrager om, at Justitsministeriet vil søge udvirket Statstilskud af en saadan Størrelse, at »Det Bergenske Dampskibsselskab«s Islandsskibe kan anløbe Færøerne paa samtlige Ture for ud- og hjemgaaende, hvorved de i Indstillingspunkt 2 og 3 fremsatte Ønsker vilde være imødekomne, hvorimod disse Skibe ikke vil kunne træde i Stedet for det i Punkt 1 omhandlede Skib.

6. Amtmanden anmodes om at meddele »Det Bergenske Dampskibsselskab« forudøden Underretning.

I Udvalget for »Tjaldur«s Fartplan, Thorshavn den 8. September 1913.

Magnus Dahl. *J. C. F. Dam.* *A. C. Evensen.*

D. P. Michelsen. *Joen Poulsen,*
Ordfører.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 16.

Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag i Sagen ang. Postforbindelsen.

Indstillingspunkt 1 omformes saaledes:

»Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om det fornødne Statstilskud til Igangsættelse af et Postskib af den i den færøske Købmandsforenings Skrivelse til Direktionen for »Det Forenede Dampskibsselskab« af 24. Juni 1913 omhandlede Art.«

I Udvalget for »Tjaldur«s Fartplan, Thorshavn den 8. September 1913.

Magnus Dahl. *J. C. F. Dam.* *A. C. Evensen.*

D. P. Michelsen. *Joen Poulsen.*

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 17.

Udvalgsbetænkning.

angaaende

Tuberkulose-Sygehuset i Hoydal.

———

Fra Driftsudvalget for Sygehuset i Hoydal er indkommet Beretning dateret 16. Juli d. A. Denne Beretning indeholder følgende Punkter:

1. Der foretages Reparation af Liggehallerne og Maling af Huset (jfr. Post 4).
2. I Henhold til en Lagtingsbeslutning fra i Fjor (Lagtingstidende 1912, Side 128) fremsendes et Anlægsregnskab, ifølge hvilket der indtil 17. Januar 1910 var anvist 160,127 Kr. 14 Øre. Senere er anvist til Ingeniør Ingemann 4720 Kr. 65 Øre, og refunderet af Aktieselskabet »Phoenix« 1202 Kr. 60 Øre. Herefter bliver den samlede Anlægssum 163,645 Kr. 19 Øre. Statstilskudet har udgjort 70,400 Kr.
3. Der vedlægges en Afskrift af Protokollen for Driftsudvalgets Møde den 14. Jan. d. A. og gøres nærmere Rede for Udførelsen af de i Mødet foretagne Beslutninger.
4. Der vedlægges en Synsforretning. Udgifter til Reparationer og Maling er anslaaet til 2000 Kr. (jfr. Post 1).
5. Der er forhandlet om og opnaaet Rabat paa Medicinalvarer, der købes i Apoteket.
6. Der vedlægges Oversigt fra Lægen over Økonomiregnskabet, der udviser, at Udgifterne er i Nedgang.
7. Der vedlægges Beretning fra Lægen om Sanatoriets Virksomhed i foregaaende Regnskabsaar.
8. Driftsudvalget har paa nærmere fastsat Betingelser udlejet Brugsretten til Græsning paa Sygehusets Arealer fra 1. Novbr. 1912 til 1. Novbr. 1914 for 50 Kr. aarlig.

Om Punkt 2 og 3 skal man paa dertil given Foranledning udtale sig lidt nærmere.

Ad Punkt 2.

Som bekendt vedtog Tinget i forrige Samling:

»Det henstilles til Driftsudvalget at søge Anlægsregnskabet indlemmet i Lagtingets Arkiv.«

Efter denne Henstilling har Amtet under 30. November f. A. henvendt sig til Justitsministeriet, der under 12. Oktober d. A. har fremsendt den omhandlede »Opgørelse over Omkostningerne ved Anlæg af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose Sygehus i Hoydal«; men uden at vedlægge de tilhørende Bilag.

Amtet har derefter under 21. November igen rettet en Henvendelse til Justitsministeriet angaaende disse Bilag; men Ministeriet har, efter stedfunden Brevveksling med Arkitekt Ingemann, svaret, at de paagældende Bilag ikke findes ved den derværende Sag, og at det ikke er lykkedes udenfor Sagen at finde noget Tuberkulosehospitalet vedrørende.

Efter anstillet Undersøgelse har Udvalget faaet oplyst:

At den omhandlede Opgørelse, der er dateret den 17. Januar 1910 og underskreven af Driftsudvalgets daværende Medlemmer, ved Skrivelse af 19. s. M. fra samme Driftsudvalg er blevet tilstillet Amtet, med Bemærkning, at 13 Stk. Bilag ville blive eftersendte. (Ialt har der været 362 Bilag.)

At Amtet under s. D. har sendt Udvalgets Skrivelse med Opgørelse og Bilag til Arkitekt Ingemann til Gennemsyn og Videresendelse til Justitsministeriet, til hvilket Amtet under s. D. har sendt en udførlig Redegørelse for alle Omstændigheder der har bevirket, at Bygningen er bleven dyrere end paaregnet og ansøgt om yderligere Statstilskud.

Da der indenfor Udvalget er rejst Spørgsmaal om en selvstændig Revision af Anlægsregnskabet, har Udvalget herom, gennem Amtet, rettet en Henvendelse til Lagtingets Revisor, der i vedlagte Erklæring af 12. f. M. har udtalt, at Anlægsregnskabet ikke kan revideres paa Grundlag af den ham forelagte Opgørelse af 17. Januar 1910, men at Regnskabets enkelte Poster nærmest maa siges at være reviderede gennem de Regnskaberne for Amtreparationen vedlagte Bilag. Noget særligt Regnskab over det samledo Anlæg har derimod ikke været forelagt ham til Revision.

Udvalgets *Flertal* (H. A. Djurhuus, Michelsen, Poulsen og Skaalum) beklager, at de ommeldte Bilag ikke er modtagne til Indlemmelse i Arkivet; men maa iøvrigt formene, at der ikke er videre at foretage i Sagen.

Mindretallet, der har en afvigende Mening angaaende Punkt 2 skal herom tillade sig at udtale følgende:

I en af det staaende Udvalg ført Protokol (eller Optegnelsesblade) findes anført under 17. December 1909, at Udvalget har vedtaget at vælge A. Samuelsen (Formanden) og Konoy til at udarbejde Regnskab over Anlægsomkostningerne ved Sygehuset. Angaaende dette Regnskab, der blev aflagt den 17. Januar 1910, og andrager en Sum af 163,645 Kr. 19 Øre, udtaler Revisor i Skrivelse af 12. August d. A., at det ikke kan revideres.

Mindretallet har opstillet sig selv 2 Spørgsmaal, 1, hvad har været Anledningen til, at nævnte Regnskab foreligger i en saadan Form, at det ikke kan revideres, og 2, kan der bringes Orden i foreliggende Regnskab og hvad bør der gøres for at dette kan ske.

Angaaende Spørgsmaal 1: hvad har været Anledningen til, at nævnte Regnskab henligger i en saadan Form, at det ikke kan revideres, saa har Mindretallet i den Anledning efterset de af Udvalget førte Forhandlingsprotokoller for mulig deraf at udfinde, hvorledes det staaende Udvalg har ordnet sig med Regnskabsførelsen fra Anlæggets Begyndelse til dettes Fuldendelse. Det fremgaar deraf, at den første Bestemmelse, der er protokoleret vedrørende Regnskabsførelsen, er dateret 11. Maj 1907, hvorefter Udvalget overdrager til D'hr. Müller og Samuelsen at attestere Regninger vedrørende Anlæg, Bygninger og Anskaffelser.

Den 13. Maj 1908 findes protokoleret, at der fremlagdes en Opgørelse

over de til Dato til Sygehuset medgaaede Udgifter, og endelig den 17. December 1909 findes foranførte Vedtagelse om Regnskabets Aflæggelse.

Dette er alt hvad Protokollerne indeholde vedrørende Anlægsregnskabsordningen.

Da der ikke ses at være antaget nogen egentlig Regnskabsfører hverken ved Anlæggets Begyndelse eller senere, maa man antage, at Udvalget gennem dettes Formand, der ogsaa specielt sammen med et andet Medlem valgtes til at attestere Regningerne, har, eventuelt i Forbindelse med Amtmanden, forestaaet Regnskabsførelsen. Men denne Regnskabsførelse maa, allerede forinden Udvalgsbeslutningen af 17. Maj 1909, have været meget mangelfuld, thi den 23. December fremgaar det af Protokollerne, at nævnte Regnskabsaflæggere har maattet stille Regnskabsaflæggelsen i Bero indtil nærmere Oplysninger var indhentede angaaende forskellige Poster til meget betydelige Beløb, der vare anviste fra »Føroya Banki«, uden at disse vare posterede hos Landfogden, ligesom der savnedes Kvitteringer for disse Beløb.

Der findes ikke tilført Protokollerne nogen Meddelelse om, hvorvidt der opnaaedes fuld Klarhed hvad anførte Poster angaar. Men det vil formentlig tydelig fremgaa heraf, at hele Regnskabet allerede da var i en saadan Tilstand, at det ikke kunde aflægges rigtigt; herpaa tyder ogsaa, at Udvalget i den til Amtet fremsendte Skrivelse udtaler, at ialt 13 Bilag, der angaar meget betydelige Poster, ikke have været til Stede ved Aflæggelsen. Man kan saaledes gaa ud fra, at der under hele Regnskabstidens Forløb har været en Uordentlighed til Stede, og at denne Ukorrekthed er fremkommet ved, at den (de), der har indehaft Regnskabsførelsen, har savnet de nødvendige Betingelser til at føre et ordentligt Regnskab.

Det næste Spørgsmaal bliver 2: kan der bringes Orden i foreliggende Regnskab, og hvad bør der gøres for at dette kan ske.

Hertil er først at bemærke, at der fra Regnskabets Aflæggelse den 17. Januar 1910 og til Revisors Meddelelse til Tinget om samme Regnskabs Tilstand den 12. August 1913 synes at være hengaaet saa altfor lang Tid. Det maa spørges: Har det været nødvendigt at anvende en Tid af $3^1/_2$ Aar for at faa Revisors Svar paa et Lagtingsregnskab, som endda ikke kunde revideres. Det er for Udvalget oplyst, at det aflagte Regnskab har henligget urevideret i 3 Aar i København, og at sammesteds ere de da tilstedeværende Bilag bortkomne. Men det vilde være forstaaeligt, at Sanatorieudvalget burde ved Indleveringen af Regnskabet til Amtet, eller Amtet burde, forinden dettes Nedsendelse af Regnskabet, have ladet tage bekræftede Afskrifter af Regnskabet med samtlige Bilag og sendt dette Materiale til Ministeriet og derefter tilsendt Originalerne til Revisor, saaledes at dennes Udtalelser kunde have foreligget for Lagtinget allerede i Juli Maaned 1910, i Stedet for nu i August 1913. Man kan ikke se bort fra, at Regnskabets Ansvarhavende (Udvalgets Formand, eventuelt i Forbindelse med Amtmanden) her har været overordentlig uagtsom.

Men dernæst bliver der Spørgsmaalet om de 13 Bilag, som Sanatorieudvalget siger sig at ville eftersende, men som der senere ingen Oplysning findes om; ere disse 13 Bilag nogensinde skaffede til Veje, og hvorfor kunde de ikke medfølge Regnskabet samtidig med de andre Bilag, hvor beroede disse Bilag ved Regnskabets Affattelse? Herom foreligger der endnu ingen Oplysninger.

Uagtet der altsaa er hengaaet mere end 3 Aar udover hvad der havde været nødvendigt for at faa Regnskabet forelagt Tinget med Revisors Bemærkninger, saa foreligger dog Anlægsregnskabet i en saa overordentlig mangelfuld Skikkelse, at Lagtingets Beslutning fra i Fjor om at indlemme dette Regnskab i Amtets Arkiv umulig lader sig udføre. At annulere denne vedtagne Beslutning kan der formentlig ikke godt være Tale om, overfor et Regnskab, der drejer sig om en saa betydelig Sum.

Hvad der fremfor alt gælder om at skaffe til Veje, er samtlige Bilag. Naar disse have eksisteret i sin Tid, kan der ikke tænkes Mulighed for, at disse ere spor-

løst forsvundne. Man ved, i hvert Fald vil man formentlig med Lethed kunne faa at vide, gennem hvilke Hænder disse Bilag har gaaet, og de maa paa denne Maade kunne efterspores.

Noget andet gælder for de oftomtalte 13 Bilag, men ogsaa med Hensyn til disses Skæbne maa der kunne skaffes Efterretning. Sanatorieudvalgets daværende Formand, der forfattede Regnskabet, maa have været klar over, hvor disse Bilag dengang befandt sig, og i Kraft af, at det blev lovet at eftersende disse, maa han kunne fremskaffe Oplysninger om, hvad der senere er sket med disse Bilag.

Skulde det trods alle fornyede Anstrængelser vise sig aldeles umuligt at fremskaffe de savnede Bilag eller overhovedet at bringe Orden i Regnskabet, da maa Tinget tage under alvorlig Prøvelse, hvad der i saa Tilfælde bør foretages. Man kan formentlig ikke lade et uordentligt Regnskab af saa overordentlig stor Værdi passere uden videre.

Lagtingets Revisor har ganske vist udtalt, at Regnskabets enkelte Poster nærmest maa siges at være revideret gennem de Regnskaberne for Amtsrepartitionsfonden vedlagte Bilag. Men hertil er dog at bemærke, at for det første kan Lagtinget ikke være tilfreds med en Udtalelse fra sin Revisor, der er saa vag, at han maa benytte Udtrykkene «nærmest maa siges at være revideret», og dertil kommer, at der formentlig efter det foreliggende ikke tilstrækkelig tydelig kan fremgaa af Amtsrepartitionsfondsregnskaberne, hvorledes Tilskudet fra Nationalforeningen (10,000 Kr.) og Tilskudet fra Statskassen (70,400 Kr.) har været anvendt.

Ad Punkt 3.

I Anledning af at det under denne Post er oplyst, at Maskinpasserens Løn er nedsat «fra 500 til 400 Kr., hvoraf de 100 Kr. er gjort afhængig af, at han udfører et efter Udvalgets Skøn tilfredsstillende Arbejde med Hensyn til Orden i de til Sanatoriet hørende Bygninger og med Hensyn til Haveurbejde», er der fra 2 af Tingets Medlemmer rettet en Henvendelse til Tinget om igen at forhøje Maskinpasserens Løn til 500 Kr., ligesom der henstilles, at Tinget nærmere bestemmer Driftsudvalgets Virksomhedsomraade.

Efter hvad der er Udvalget bekendt, bestod Maskinpasserens Familje, dengang han blev antaget med en Løn af 500 Kr., kun af 2 Personer; der blev dog tilsagt ham frit Ophold med Kost, Vask o. s. v. for indtil 4 Personer. Da Familjen nu bestaar af 6 Personer, er det kun naturligt, at der er foretaget en Revision af den, under en anden Forudsætning fastsatte Lønbestemmelse. Selvom der nu blandt Tingets Medlemmer kan være delte Meninger om, hvor Grænsen i hvert enkelt Tilfælde skal sættes, maa Udvalget dog formene, at Tinget bør give Driftsudvalget frie Hænder i saa Henseende, og at man derfor hverken bør ændre Udvalgets Beslutninger eller indskrænke dets Virksomhedsomraade. Med Hensyn til det af de to af Tingets Medlemmer nævnte Forhold, skal Udvalget dog tillade sig at bemærke, at Beretningens Ordlyd mulig har givet Anledning til en Misforstaaelse af, hvad der er besluttet. Efter den fremlagte Udskrift af Protokollen er Maskinpasserens Løn sat til *300 Kr.* aarlig. Naar der dog nævnes 400 Kr., beror dette, efter hvad Udvalget har bragt i Erfaring, paa, at Udvalget udover de 300 Kr. aarlig har lovet ham et Gratiale paa 100 Kr. aarlig, dersom han, foruden sin egentlige Gerning, kan og vil udføre visse andre Forretninger i Bygningerne og i Haven. Udvalget finder herefter ikke Anledning til at stille Forslag om nogen Forandring i de af Driftsudvalget tagne Bestemmelser.

I Henhold til det anførte foreslaas til Vedtagelse:

Forslag af hele Udvalget:

Lagtinget vælger 2 Mænd til i Forening med Amtmanden at lede Driften af Sygehuset i Hoydal.

Forslag af Mindretallet:

1. Tinget kan ikke godkende det fremlagte Anlægsregnskab (Opgørelse) for Sanatoriet i Hoydal.
2. Lagtinget andrager Formanden om at foretage fornyede Efterforskninger for at skaffe de til Sanatoriet Anlægsregnskab hørende Bilag tilveje.
3. I øvrigt udsættes Sagen til næste Aar.

Lagtingssalen, den 8. September 1913.

Joen Poulsen,
Ordfører.

Skaalum.

H. A. Djurhuus.

D. P. Mikkelsen.

J. Paburesson.

•Fram•s Bogtrykkeri, Thorshavn. – 1913.

Bilag 18.

Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag

angaaende

Tuberkulose-Sygehuset i Hoydal.

Efter Punkt 2 i Mindretallets Forslag tilføjes som nyt Punkt 3:

3. Tinget anmoder Regnskabsfører J. Olsen om mod en passende Godtgørelse at aflægge Sanatoriets Anlægsregnskab paa Grundlag af Amtsrepartitionsfondsregnskabet og det eventuelt tilvejebragte Bilagsmateriale, jfr. Punkt 2.

Punkt 3 forandres til Punkt 4.

Lagtinget, 11. September 1913.

J. Patursson.

»Fram« Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 19.

Udvalgsbetænkning.

Færø Amt har ved Skrivelse af 11. Juli d. A. henledet Lagtingets Opmærksomhed paa Bestemmelserne i § 5 i Lov Nr. 127 af 29. April d. A. om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne, ifølge hvilken Tinget vil have at afgive Erklæring om, i hvilken Rækkefølge nedennævnte i Lovens §§ 2, 3 og 4 omhandlede Anlæg skulle udføres:

1)	Kaj ved Trangisvaag, anslaaet Udgift	341,000 Kr.
2)	Havn ved Skopen, anslaaet Udgift	192,000 —
3)	Pier ved Sørvaag, anslaaet Udgift	13,200 —
4)	Havn eller Dækmole ved Midvaag, eventuelt i Forbindelse med en Pier i Sandevaag, anslaaet Udgift	231,000 —
5)	Dækmole ved Kvivig, anslaaet Udgift	22,000 —
6)	Eventuelt: En Pier ved Vaag.	
7)	Vejanlæg fra Skopen til Sand med Arm til Trødum, anslaaet Udgift	50,000 —

Vedrørende denne Sag er der til Tinget endvidere indkommet:

Skrivelse fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune indeholdende Andragende om, at Havneanlægget i Skopen og Vejanlægget Skopen—Sand maa blive udført i første Række.

Skrivelse fra 44 Fiskere og Motorbaadsejere i Midvaag om, at Havneanlægget sammesteds maa blive udført i første Række.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning i Sagen, skal tillade sig at bemærke følgende:

Den af Amtet citerede Lovbestemmelse er ifølge det foreliggende indført i Loven paa Foranledning af vedkommende Landstingsudvalg, som med Hensyn til de i §§ 2 og 4 omhandlede Anlæg har ønsket at fastsætte i Loven en lignende Begrænsning af Statskassens Udgifter, som den Lovens § 1^2 fastsætter for Statshavnen i Thorshavn, dog selvfølgelig sammenholdt med Bestemmelsen i § 2, næstsidste Stykke. Det fremgaar af Lagtingets Forhandlinger om denne Sag, at Tinget, særlig i Ekstrasamlingen 1913, er gaaet ud fra, at Kommunernes Tilskud til de forskellige Anlæg er begrænset til $^1/_5$ af de i Loven omhandlede Overslags-

summer eller Licitationssummerne, for saa vidt disse ikke i »nævneværdig Grad overskrider Overslagssummerne.«

I sidstnævnte Tilfælde har Tinget forudsat, at Entreprisetilbudene forelægges for de interesserede Sogne.

Udvalget fremhæver, at det utvivlsomt har været Lagtingets Mening, at Statshavneanlægget i Thorshavn skal fremmes for den til dette Anlæg bevilgede Sum, men ikke paa Bekostning af de kommunale Anlæg, lige saa lidt som disse skal fremmes paa Bekostning af Havneanlægget i Thorshavn. Man minder endvidere om, at det har været Tingets Opfattelse, at intet af de kommunale Anlæg skal fremmes paa Bekostning af et andet af de i Loven omhandlede kommunale Anlæg.

Denne Tingets Betragtning, som Udvalget fuldt ud tiltræder, medfører, at de enkelte Anlæg kun kan fremmes, for saa vidt den til hvert især bevilgede Sum er tilstrækkelig eller det manglende Beløb paa anden Maade tilvejebringes.

Nu er det vel saa, at det kan indvendes, at denne Betragtning eventuelt maa medføre, at et og andet af de i Lovens § 2 omhandlede Havneanlæg ikke kan komme til Udførelse paa Grund af, at den til hvert enkelt Anlæg givne Bevilling er utilstrækkelig, hvilken Eventualitet ikke vil kunne indtræffe for det i § 4 omhandlede Vejanlægs Vedkommende, idet Sand og Skopen Sogne har andraget om at overtage Anlægget i Entreprise for Overslagssummen. (Det i § 3 omhandlede Havneanlæg i Vaag indtager ifølge Loven en Særstilling). Den ommeldte Indvending vil dog efter Udvalgets Mening næppe faa nogen praktisk Betydning, idet der efter det foreliggende er al Grund til at gaa ud fra, at Overslagssummerne er beregnede saa rigeligt, at hvert enkelt Anlæg vil kunne udføres for den beregnede Sum. Som Følge deraf maa man gaa ud fra, at i alt Fald samtlige de Anlæg, hvortil der er bevilget særlig Anlægssum, vil kunne udføres i indeværende Femaarsperiode. Skulde nu samtlige Anlæg ikke kunne paabegyndes samtidig, hvad Udvalget langtfra anser for udelukket, vil den Omstændighed, at et Anlæg ikke paabegyndes i første Omgang, aldrig bevirke, at det skydes ud i det uvisse, men det vil kun betyde, at praktiske Grunde er til Hinder for en samtidig Udførelse af Anlæggene. Ud fra disse almindelige Betragtninger og de saaledes givne Forudsætninger skal Udvalget tillade sig at udtale følgende om de enkelte Anlæg og deres Berettigelse til at komme til Udførelse i første Række.

Udvalget skal behandle Anlæggene i den Orden, hvori de forekommer i Loven.

I. Kaj ved Trangisvaag.

Allerede i Lagtingssamlingen 1905 har Tinget taget Stilling til denne Sag og indsendt den til Regeringen med sin Anbefaling. Der findes som bekendt en saa betydelig Trafik paa Stedet, at der allerede er Brug for et Anlæg som det omhandlede, selv om det maa erkendes, at der i Forvejen findes en god naturlig Havn paa Stedet.

Sagen er saaledes forberedt, at Anlægget kan paabegyndes naar som helst, og det maa antages, at Arbejdet kan udføres hele Aaret rundt.

II. Havn ved Skopen.

Lagtinget har altid ment, at dette Anlæg vil faa overordentlig Betydning for det færøske Fiskeri, da Skopen ligger udmærket for Fiskeriet. Der findes i Øjeblikket kun en enkelt Motorbaad hjemmehørende i Bygden, som det meste af Aaret maa fortøjes udenfor Sandø, da man overhovedet ikke kan faa Motorbaade assurerede med Skopen som Oplægshavn, men man tviver ikke om, at der øjeblikkelig vil blive anskaffet adskillige saadanne, saasnart Havneanlægget er fuldført,

ligesom man ogsaa har Grund til at vente, at Motorbaade andre Steder fra Øerne, navnlig fra Suderø, vil tage Station i Skopen, især under Foraarsfiskeriet. Hele Sandøen mangler ganske brugelige Havne. Lagtinget har fundet dette Anlæg saa paakrævet nødvendigt, at det har vedtaget at bistaa Bygden Skopen ved eventuelt at garantere for det Laan, som skal optages, for at dette fattige Sogn kan udrede den det paahvilende $^1/_5$ af Overslagssummen. Befolkningen i Skopen er saa interesseret for Sagen, at den ved frivillig Beskatning allerede er begyndt paa at tilvejebringe en Del af de Midler, som fra Soguets Side skal ydes til Anlægget.

Efter de stedlige Forhold skønner Udvalget, at Havnearbejderne i Skopen i det væsentlige maa udføres i Sommerhalvaaret.

III. Pier ved Sørvaag.

Dette Anlæg har sin store Interesse for Bygden og vil sikkert kunne udføres i Forbindelse med de større Anlæg, som f. Eks. Havneanlægget i Midvaag eller Skopen. Arbejdet kan udføres baade Vinter og Sommer.

IV. Havn eller Dækmole ved Midvaag, eventuelt i Forbindelse med et Pieranlæg i Sandevaag.

Vaagøen, der ligger godt for Fiskeri, har, bortset fra Sørvaag, slette Havneforhold. Desuagtet har der paa denne Ø udviklet sig et Motorbaadsfiskeri af megen Betydning. Der bruges nu næppe Robaade til Fiskeri i de større Bygder paa Øen, og Midvaag og Sandevaag har, efter hvad der foreligger, c. 25 Motorbaade, som antagelig repræsenterer en Værdi af c. 100,000 Kr. Indenfor Udvalget ved man Besked om, at der til næste Foraar vil blive drevet fra Midvaag yderligere mindst 10 Motorbaade.

Havneforholdene paa Stedet er imidlertid saa slette, at det er forbundet med megen Risiko at have Fartøjer liggende enten i Midvaag eller Sandevaag undtagen i Sommerhalvaaret. Den øvrige Tid af Aaret, 1. Novbr. til 1. Marts, maa man af Hensyn til Assurancen have Motorbaadsflaaden liggende i Sørvaag eller en anden sikker Havn udenfor Øen, f. Eks. Vestmanhavn paa Strømø. At dette betyder et Tab for Motorbaadsejerne og dermed Fiskeriet, er en Selvfølge, idet man ikke kan udnytte de enkelte Fiskedage, som forekomme i Vinterhalvaaret, selv om der er Udsigt til godt Fiskeri, naar man ikke vil løbe den Risiko at lade Fartøjerne blive liggende enten paa Midvaag eller Sandevaag, men denne Risiko anses af stedkendte Folk for at være saa betydelig, at man ikke kan udsætte sig for den. Hvis man skal have nogen Nytte af Motorbaadene, maa man i alt Fald kunne bruge dem i Vaarfisketiden, som i Reglen begynder ved Marts Maaned, men der kan i denne Maaned forekomme saa haardt Vejr, at Motorbaadene udsættes for Fare ved at ligge paa Midvaag og Sandevaag. I Begyndelsen af Marts Maaned i Aar rasede der et usædvanlig haardt Vejr over Færøerne. Motorfartøjerne paa Midvaag led vel ingen Skade, men Folk paa vedkommende Sted gør med Bestemthed gældende, at dette skyldes Vindens gunstige Retning (ud fra Landet), og at alle Fartøjerne utvivlsomt vilde være blevne ødelagte, hvis der havde været en Paalandsstorm af tilsvarende Styrke.

I denne Sammenhæng maa dog nævnes, at paagældende Uvejr var af en ganske usalmindelig voldsom Art, som man tør haabe ikke vil gentage sig i en nærmere Fremtid, og selv om der snart skulde komme lige saa haardt Vejr, skulde der yderligere en uheldig Omstændighed til, nemlig Paalandsvind, for at Faren for de paagældende Fartøjer skal blive overhængende.

De daarlige Havneforhold ved Midvaag og Sandevaag maa ifølge det udviklede mane til, at den i Havneloven omhandlede Forbedring udføres saa snart

ske kan under Hensyn til, at der allerede findes en saa stor Motorbaadsflaade paa Stedet.

Imidlertid er det blevet gjort gældende, at man først bør skride til Udførelse af dette Anlæg, naar man har indvundet Erfaring med Hensyn til Vandbygningsarbejder paa Færøerne, og i saa Henseende vil Iværksættelsen af Anlægget ved Skopen før Midvaag kunne faa Betydning. Det er ogsaa blevet gjort gældende, at man ikke bør lade ude af Betragtning, at mens man i Skopen hele Tiden er bleven staaende ved Ingeniør Bruuns Projekt, er de stedlige Myndigheder og Ingeniører optraadte noget usikkert med Hensyn til, paa hvilken Maade Havneforholdene ved Midvaag skal forbedres, og at det ikke er givet, at man endnu har fundet den bedste Form for en Forbedring.

Det paagældende Arbejde vil kunne udføres om Sommeren, men dog vil al Stensprængning kunne udføres om Vinteren.

Pieranlægget ved Sandevaag maa, ifølge alt, hvad der foreligger, udføres sammen med Midvaag.

Medundertegnede Nielsen kan ikke dele de af Flertallet fremsatte Betragtninger med Hensyn til Anlægget ved Midvaag om, at der er en hel Del, som taler for at man først strider til Udførelse af dette Anlæg, naar man har indvundet Erfaring med Hensyn til Vandbygningsarbejder paa Færøerne. Dette Anlægs Udførelse er ikke vanskeligere at realisere end de øvrige Anlæg, bortset fra Trangisvaag. Der er ingen som helst rimelig Grund i at udsætte Paabegyndelsen af Anlægget ved Midvaag fremfor andre Anlæg for at indvinde Erfaringer med Hensyn til Vandbygningsarbejder. Det samme kan med lige saa stor Berettigelse siges ogsaa om de øvrige Anlæg. Naar Flertallet anfører, at saavel de stedlige Myndigheder som Ingeniører er optraadt noget usikkert m. H. t. paa hvilken Maade Havneforholdene ved Midvaag skal forbedres, og at det ikke er givet, at man endnu har fundet den bedste Form for en Forbedring, da skal hertil bemærkes, at saavel Havnebygmester Møller som de stedlige Myndigheder er enige i, at den af Ingeniør Jagd i Fjor udarbejdede Plan er det bedste, man kan opnaa for de Midler, der haves til Raadighed til Anlæggets Udførelse.

Det er absolut af allerstørste Vigtighed at paabegynde Anlægget ved Midvaag snarest muligt for at man derved ikke alene kan fremme Vinterfiskeriet saavel fra Midvaag som fra Sandevaag, men ogsaa for at forhindre, at det nuværende store Vaarfiskeri skal standses ved en Ødelæggelse af Motorbaadsflaaden, der til det kommende Foraar efter al Sandsynlighed vil repræsentere en Værdi af ca. 150,000 Kr. Det maa være indlysende for enhver, at det er af allerstørste Betydning snarest muligt at gøre, hvad der gøres kan, for at hindre at denne Kapital og den dermed forbundne Fiskeridrift skal gaa til Grunde. Jeg mener derfor, at Havneanlægget ved Midvaag er fuldt ud berettiget til at stilles i første Række blandt de projekterede Havneanlæg.

V. Dækmolen ved Kvivig,

som af de interesserede imødeses med berettiget Længsel, kan formentlig udføres saavel i Forbindelse med Skopen-Anlægget som Midvaag-Anlægget, men maa udføres i Sommerhalvaaret.

VI. Vejanlægget Skopen—Sand.

Dette Anlæg bør formentlig udføres straks og holdes helt udenfor Spørgsmaalet om Rækkefølgen af Havneanlæggene. Sagen er gammel og har megen Interesse. Udvalget finder, at Lagtinget for Vejsagens gode Fremme bør medvirke til, at dette Anlæg udføres for at man kan indvinde Erfaring med Hensyn

til Vejbygning af den heromhandlede Art. De paagældende Sogne har jo forlængst tilbudt at overtage Arbejdet i Entreprise.

Med Hensyn til de mindre Havneanlæg maa Udvalget tilraade Lagtinget at fremhæve overfor Regeringen Nødvendigheden af at disse bortliciteres sammen med et eller andet af de større Anlæg, da man ellers ikke kan vente at faa dem udførte.

Udvalget haaber, at Regeringen nu snarest vil træffe de nødvendige Foranstaltninger til, at Havneanlæggene udbydes i Licitation. Skulde det ved Bortliciteringen vise sig, at enkelte Anlæg ikke kunne udføres for det Beløb, som haves til Raadighed, og det nødvendige manglende Beløb ikke tilvejebringes paa anden Maade, træder vedkommende Anlæg selvfølgelig tilbage for hine af de allerede udviklede Grunde, og i saa Fald løses Spørgsmaalet om en Rækkefølge forsaavidt af sig selv.

Imidlertid mener Udvalget, som alt bemærket, at kunne forudsætte, at Havneanlæggene vil kunne udføres for den til hvert enkelt beregnede Sum, saaledes at samtlige Havneanlæg komme til Udførelse, efterhaanden som tekniske og finansielle Hensyn tillader det. Man vilde af let forstaaelige Grunde finde det meget ønskeligt, om samtlige Anlæg saa vidt muligt samtidig kunde komme til Udførelse, idet det for Udvalget som vel ogsaa for Lagtinget volder Vanskeligheder, at trække enkelte af de i Loven omhandlede Anlæg frem i første Række i Modsætning til andre, netop fordi hvert enkelt Anlæg har sin Berettigelse til at fremmes snarest, og Ønskerne blandt Udvalgets forskellige Medlemmer som blandt den interesserede Befolkning ganske naturlig kolliderer i det Øjeblik, der bliver Tale om, at give det ene Anlæg et Forspring for det andet.

Udvalget er dog enigt om, at det allervigtigste er, at faa de omhandlede Anlæg udførte i den mest formaalstjenlige Form, og man mener at kunne stole paa, at samtlige Anlæg vil blive paabegyndte eventuelt tilendebragte indenfor et Tidsrum af 5 Aar. Med Hensyn til Anlægget i Vaag, da har dette faaet en særlig Stilling indenfor de i Loven omhandle, idet det kun kommer til Udførelse i indeværende Femaarsperiode, saafremt der fra de øvrige Anlæg bliver et tilstrækkeligt Beløb tilovers enten derved, at de øvrige Anlæg kan udføres billigere end beregnet, eller ved at et eller flere af dem ikke kommer til Udførelse.

Som før anført, er Bestemmelsen i § 5 indsat i Loven for at begrænse Statskassens Udgifter til de forskellige kommunale Anlæg. Da nu Udvalget mener, at der, saaledes som Sagen foreligger, findes en Begrænsning ikke alene af Udgifterne til samtlige Anlæg, men navnlig ogsaa en Begrænsning af Udgifterne til hvert enkelt Anlæg, synes en Bestemmelse af Rækkefølgen at være mindre paakrævet af den Grund. Imidlertid kan rent praktiske eller tekniske Grunde kræve en saadan Bestemmelse af Rækkefølgen, og da man nu ønsker Lagtinget en Erklæring i saa Henseende, hør Tinget allerede nu tage Stilling til dette Spørgsmaal, og Udvalget skal derfor nedenfor tillade sig at stille Forslag i saa Henseende, idet man dog har ment at kunne gaa ud fra, at praktiske Grunde taler for, at i alt Fald et Par af de større Anlæg -- et Anlæg som antagelig kun kan udføres i Sommerhalvaaret og et Anlæg, som kan udføres hele Aaret rundt — maa kunne udføres samtidig.

Medundertegnede Nielsen og Evensen finder, at et naturligt Grundlag for en Klassificering af Havneanlæggene er Spørgsmaalet om, hvorvidt vedkommende Anlæg væsentlig er et Fiskerianlæg eller væsentlig et Trafikanlæg. Det vil umulig kunne bortforklares, at Anlæg af Fiskerihavne er af ganske anderledes stor Betydning end Anlæg af Trafikhavne for Færøerne i al Almindelighed, hor hvor der jo i Forvejen findes adskillige særdeles gode naturlige Havne vel egnede til Trafikbrug. I denne Forbindelse kan ogsaa henvises til, at endog Udførelsen

af et saa omfattende Anlæg, som den paatænkte Statshavn i Thorshavn, hvor der i Forvejen ikke findes nogen naturlig Havn, for en meget betydelig Del ønskes iværksat af Hensyn til selve Fiskeriet (Havn for Fiskefartøjer.) I det foreliggende Tilfælde er Anlæggene i Skopen og Midvaag i ganske særlig Grad udprægede Fiskerianlæg, medens Kajanlægget i Trangisvaag i egentlig Forstand er et Trafikanlæg. Trangisvaag er ubestridelig en af Færøernes bedste naturlige Havne; det er jo netop paa Grundlag af de fortrinlige Naturforhold, at denne Plads har svunget sig op til sin nuværende store Betydning, ogsaa som Trafikhavn; det betydelige færøske og navnlig islandske Kutterfiskeri, som om Sommeren drives herfra, kan meget vel yderligere udvikles, selv uden nogen Forbedring af de nuværende Havneforhold. Ud fra denne Betragtning, som utvivlsomt deles af den langt overvejende Del af Færøernes Befolkning, er det Standpunkt det naturlige, at foreslaa de egentlige Fiskerianlæg fremmede først.

Man maa her tillige i særlig Grad tage i Betragtning den fuldstændige Omlægning af Hjemmefiskeriet, som i udstrakt Grad er et Vinterfiskeri, der i disse sidste Aar finder Sted for store Dele af Færøerne, idet man gaar over fra Benyttelsen af Robaade til Motorbaade, saa at det maa anses for ubestrideligt, at de stærkeste og mest berettigede Krav, der for Tiden kan stilles til yderligere Fremme af Fiskeriet, er Kravet om Anlæg af Motorbaadshavne og da særlig paa Færøernes Vestside, hvor nogle af Øernes rigeste Fiskebanker findes og hvor samtidig Landingsforholdene som Regel af Naturen er vanskeligst.

Medundertegnede Evensen, som saaledes maa finde, at det naturligste og i sig selv rigtigste vilde være at fremme de egentlige Fiskerianlæg først, kan paa den anden Side dog ikke overse, at naar Lagtinget allerede i Samlingen 1905 anbefalede Anlægget i Trangisvaag, og denne Plads igennem en Aarrække har ventet til Planer over andre færøske Havneanlæg kunde modnes, kan Anlægget dér siges at have et Krav paa nu endelig at komme i Forgrunden. Kunde man trygt stole paa, at den af Statskassen tilsagte og til hvert enkelt Anlæg beregnede Bevilling kun blev anvendt til vedkommende Anlæg selv, medmindre vedkommende Kommune af en eller anden Grund maatte opgive Anlægget, saa at et Anlæg ikke af den Grund stod i Fare for at udgaa, at det blev opført sidst i Rækkefølgen, spillede hele Spørgsmaalet om Anlæggenes Rækkefølge ikke nogen overvældende Rolle. Dog maa jeg for Skopens Vedkommende pege paa, at her kan det indbringende Motorbaadsfiskeri overhovedet slet ikke komme i Gang, før Havnen er bygget.

Medundertegnede Effersøe skal fremføre følgende særlige Bemærkninger:

Jeg maa bestemt antage, at det vil være hensigtsmæssigt for Fremme af Arbejdet ved Anlæggene, at dette ordnes saaledes, at der kan arbejdes baade Sommer og Vinter, og at derfor et Anlæg som Tveraa, der kan fremmes til alle Aarstider, bør udføres samtidig med et andet Anlæg, hvis Arbejde helt eller i det væsentlige maa hvile om Vinteren (Skopen, Midvaag, Kvivig). Bortset fra det forholdsvis ubetydelige Anlæg ved Sørvaag vil formentlig intet af de heromhandlede Anlæg kunne udføres om Vinteren i mærkeværdigt Omfang. Følgen heraf maa blive, at der snarest muligt tages fat paa Anlægget af Kajen ved Tveraa, og at dennes Udførelse, saa snart Aarstiden tillader det, forbindes med Udførelsen af et af de andre større Anlæg. Naar der skal vælges imellem disse, maa Skopen, efter det hidtil fremkomne, formentlig af forskellige Grunde foretrækkes for Midvaag, bl. a. fordi det er et nødvendigt Supplement til Vejanlægget Skopen—Sand—Trødum. Dets Gennemførelse er antagelig mere sikker end Midvaag, og ligeledes er Nytten af et Anlæg i Skopen formentlig mere sikker. Jeg kan ikke skønne, at Iværksættelsen af Anlægget ved Midvaag er saa paatrængende, som et Medlem af Udvalget (Nielsen) mener. Man har ikke før hørt, at Faren for Motorbaadene i Midvaag er saa overhængende, som det nu

opgives, og navnlig synes jeg ikke, at det i den Henseende betyder noget væsentligt, at der i den sidste Vinter indtraf et ganske usædvanlig haardt Vejr, som satte Motorbaadene i Midvaag i Fare. Snarere maa man maaske kunne slutte, at den Omstændighed, at der ingen Skade skete, til Trods for det hæftige Uvejr, tyder paa, at Faren dog ikke er meget stor.

Jeg maa derhos advare imod altfor ensidigt at fremdrage Betydningen af Fiskeri med mindre Motorfartøjer. Hidtil har dog Fiskeriet med de egentlige søgaaende Kuttere, — som man kan sende bort fra Øerne, naar det paakræves, — været langt det vigtigste, og jeg finder ikke, at der foreligger noget, som tyder paa, at Fiskeriet med de egentlige søgaaende Fartøjer skulde tabe sin Betydning. For at fremme dette Fiskeri og af Hensyn til Trafikken i det hele taget agtes Anlægget ved Tverraa udført. Det maa ubetinget være rigtigt at iværksætte samtidigt et Anlæg, som fortrinsvis har Betydning for det søgaaende Kutter- (eller Dampskibs-) fiskeri og for Trafikken i det hele (Tveraa), og et Anlæg som fortrinsvis har Betydning for det lokale Fiskeri med mindre Motorfartøjer (Skopen). En jævn Udvikling, der tager Sigte paa samtlige Muligheder for Fremme af Fiskeri og Trafik, vil være det bedste og sundeste. Jeg kan derfor ikke tilraade at tage fat samtidig paa Anlæg af to Motorbaadshavne i første Række med Tilsidesættelse af Anlægget i Tveraa, saaledes at dettes Iværksættelse udskydes. Det vilde være en stor Fejl at udvikle det Fiskeri, hvis Omraade er meget begrænset (og det vil være Tilfældet med Hensyn til Motorbaadsfiskeriet fra Midvaag eller Skopen), paa Bekostning af det Fiskeri med søgaaende Fartøjer, der kan søge Fisken, hvor den findes saavel ved Færøerne som andetsteds, og udgør Hovedgrundlaget for al Trivsel paa Øerne i Almindelighed, og i Tveraa i Særdeleshed.

Det maa ogsaa erindres, at Forslaget angaaende Anlægget i Tveraa forelaa fuldt udarbejdet allerede i 1905, og at man har udskudt dets Iværksættelse af Hensyn til andre mulige Havneanlæg paa Færøerne. Nu at udskyde Anlægget i Tveraa, hvis Betydning for Øernes Trafik og Havfiskeri er umiskendelig, end yderligere til Fordel for andre senere Planer af mindre Betydning, vilde være uforsvarligt, og det vilde ganske naturligt virke meget pinligt indenfor de Kredse, der nu har ventet længe paa Iværksættelsen af Anlægget ved Tveraa.

For saa vidt Godheden af de nuværende Havneforhold ved Tveraa (Trangisvaag) er blevet fremhævet fra anden Side indenfor Udvalget, maa jeg henvise til, at der findes flere andre lige saa gode eller bedre naturlige Havne paa Færøerne som Trangisvaag, og at Havneforholdene i Tveraa trænge meget til at forbedres, for at den Fiskeri- og Handelsbedrift, som dygtige Mænd have bragt paa Fode, skal kunne trives og udvikles videre til Gavn ikke blot for enkelte men ogsaa for Færøerne som Helhed.

Udvalget har ikke kunnet enes om Fremsættelsen af et Fællesforslag, men de enkelte Medlemmer, Effersøe, Evensen (dog med Forbehold), Nielsen og Samuelsen fremsætter hver sit Forslag, medens Dahl underskriver med Forbehold. Medundertegnede Samuelsen vil eventuelt kunne tiltræde Effersøes Forslag, men maa dog, saaledes som Sagen er kommen til at foreligge, fremsætte selvstændigt Forslag.

Forslag

(af Effersøe.)

1. Lagtinget udtaler overfor Ministeriet for offentlige Arbejder, at Tinget forventer, at de i §§ 2 og 4 i Lov Nr. 127 af 29. April 1913 om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne ommeldte Anlæg kunne udføres for de til hvert Anlæg især bevilgede Beløb, og gaar ud fra, at de Anlæg, som først maatte blive paabegyndte, ikke udføres paa Bekostning af de senere i Rækkefølgen kommende Anlæg. Som Følge heraf maa der ved Afgørelsen af Spørgsmaa-

let om den Rækkefølge, i hvilken de omhandlede Anlæg vil være at bringe til Udførelse, først tages Hensyn til, om noget Anlæg ved stedfunden Udbydelse i Entrepriso, viser sig ikke at kunne udføres for den anslaaede Sum (og det manglende Beløb ikke skaffes til Veje fra den interesserede Kommune eller fra Private), idet det i saa Fald maa sættes tilbage i Rækken, og Spørgsmaalet, om det overhovedet skal udføres, maa være Genstand for ny Forhandling, bl. a. i Lagtinget.

2. Saafremt ikke samtlige Anlæg maatte kunne komme til Udførelse samtidig, forventer Lagtinget, at saa mange Anlæg paabegyndes straks, som det af tekniske og finansielle Hensyn er muligt, og derefter fremmes snarest.

Man tænker sig, at Vejanlægget Skopen—Sand—Trødum samt Kajen ved Trangisvaag og eventuelt Pieren ved Sørvaag maa kunne paabegyndes i den tilstundende Vinter, at Havnen ved Skopen og Dækmolen ved Kvivig kan paabegyndes næste Sommer, samt at Havnen eller Dækmolen ved Midvaag, eventuelt i Forbindelse med en Pier i Sandevaag, derefter paabegyndes saa snart som muligt; jfr. iøvrigt Punkt 1.

Hvis Anlæggene ved Tveraa og Sørvaag ikke kunne paabegyndes i den tilstundende Vinter, forventer man, at disse Anlæg paabegyndes næste Sommer, samtidig med Havnen i Skopen.

Man fremhæver Betydningen af, at den paatænkte Pier ved Vaag bliver paabegyndt saa snart, som det under Hensyn til Bestemmelsen i Lov Nr. 127 af 29. April 1913 § 3, er muligt.

Forslag (med Forbehold).

(af Evensen.)

1. (Som Samuelsens Punkt 1.)
2. a. Lagtinget tilraader, at Vejanlægget Skopen—Sand med Arm til Trødum paabegyndes kommende Vinter.
   b. Hvis ikke vægtige tekniske eller finansielle Grunde er til Hinder derfor, vilde Lagtinget foretrække, at samme Entreprenør overtog samtlige de kommunale Havneanlæg.
   c. Forsaavidt samme Entreprenør overtager samtlige Havneanlæg, kan Tinget ikke se rettere end at Anlæggene i Trangisvaag, Skopen og Midvaag saavidt muligt bør paabegyndes og udføres jævnsides, med mindre et af disse Sogne af finansielle eller andre Grunde maatte lade sit Anlæg falde eller foreløbig udsætte; bliver Anlægget kun foreløbig udsat, tilraader Tinget, at det paabegyndes, saa snart de Forhold, der voldte Udsættelsen, ere ordnede; Smaaanlæggene i Kvivig, Sørvaag og eventuelt i Sandevaag udføres saasnart det af praktiske Grunde maatte kunne ske.
   d. Forudsat at to af de tre større Anlæg faar samme Entreprenør, tilraader Tinget, at disse to først paabegyndes og udføres jævnsides.
   e. Forudsat at hvert af de tre større Anlæg, eventuelt i Forbindelse med Smaaanlæggene, faar sin Entreprenør, og de af den Grund ikke alle skulde kunne udføres jævnsides, tilraader Tinget, at Anlæggene i Skopen og Midvaag fremmes først og jævnsides, og forsaavidt heller ikke dette sidste skulde være muligt af finansielle eller praktiske Grunde, da Skopen først og derefter Midvaag.
   f. Tinget tilraader, at den paatænkte Pier i Vaag paabegyndes saa snart som det under Hensyn til Bestemmelsen i Lovens § 3 maatte være muligt.
3. Tinget anmoder Ministeriet om at udbyde i Licitation samtidig alle de kommunale Havneanlæg enkeltvis eller samlede.
4. (Som Samuelsens Punkt 3.)

Forslag

(af Nielsen).

1. Lagtinget udtaler overfor Ministeriet for offentlige Arbejder, at Tinget forudsætter, at de i §§ 2 og 4 i Lov Nr. 127 af 29. April 1913 om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne ommeldte Anlæg kunne udføres for de til hvert Anlæg især bevilgede Beløb, saaledes at de Anlæg, som først maatte blive paabegyndte, ikke udføres paa Bekostning af de senere i Rækkefølgen kommende Anlæg.
2. De to Fiskerianlæg i Skopen og Midvaag i Forbindelse med Pieranlæggene i Sandevaag og Sørvaag samt det mindre Fiskerianlæg i Kvivig ønskes fremmede om muligt samtidigt og i første Række. Skulde det af finansielle eller tekniske Grunde være ugørligt at fremme disse Anlæg samtidig, foreslaas

   principalt

   at Anlægget i Midvaag paabegyndes først.

   subsidiært:

   at Anlægget i Skopen paabegyndes først.

3. Tinget fremhæver overfor Ministeriet Ønskeligheden af, at Anlæggene iværksættes snarest.

Forslag

(af Samuelsen).

1. Lagtinget udtaler overfor Ministeriet for offentlige Arbejder, at Tinget forudsætter, at de i §§ 2 og 4 i Lov Nr. 127 af 29. April 1913 om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne ommeldte Anlæg kunne udføres for de til hvert Anlæg især bevilgede Beløb, saaledes at de Anlæg, som først maatte blive paabegyndte ikke udføres paa Bekostning af de senere i Rækkefølgen kommende Anlæg.
2. Saafremt ikke samtlige Anlæg samtidig maatte kunne komme til Udførelse, tilraader Lagtinget at Vejanlægget Skopen—Sand udføres først; Kajanlægget i Trangisvaag og Havneanlægget i Skopen om muligt samtidig, medmindre Ministeriet maatte skønne, at Havneanlægget i Midvaag er saaledes forberedt, at det sammen med Kajanlægget i Trangisvaag kan udføres forud for Havneanlægget i Skopen og endelig, at Moleanlægget i Kvivig og Pieranlægget i Sørvaag udføres saa snart som det af praktiske Grunde maatte kunne ske, mens det eventuelle Pieranlæg i Sandevaag udføres samtidig med Havneanlægget i Midvaag.
3. Tinget fremhæver Betydningen af, at den paatænkte Pier ved Vaag bliver paabegyndt saa snart som det under Hensyn til Bestemmelsen i Lov Nr. 127 af 29. April 1913 § 3 er muligt.
4. Tinget fremhæver overfor Ministeriet Ønskeligheden af, at Anlæggene iværksættes snarest.

I Havneudvalget den 11. September 1913.

Med Forbehold

M. Dahl. *Oliver Effersøe.* *A. C. Evensen.*

J. Z. Nielsen. *A. Samuelsen,*
Ordfører.

Frams Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Ændringsforslag

til

Effersøes Forslag.

Punkt 2, andet og tredie Stykke affattes saaledes:

»Vejanlægget Skopen—Sand—Trødum tilraades paabegyndt straks. Man tænker sig dernæst, at Kajen ved Trangisvaag og Havnen ved Skopen begge kunne paabegyndes næste Aar, eventuelt tillige Pieren ved Sørvaag og Dækmolen ved Kvivig, samt at Havnen eller Dækmolen i Midvaag eventuelt i Forbindelse med en Pier i Sandevaag derefter paabegyndes saa snart som muligt; jfr. iøvrigt Punkt 1.«

Som nyt Punkt 3 tilføjes:

»Hvis ikke særlige Grunde er til Hinder derfor, vilde Lagtinget sætte Pris paa, at samme Bygmester overtog i Entreprise samtlige de kommunale Havneanlæg.«

Lagtingssalen, 13. September 1913.

A. C. Evensen.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 21.

Mindretalsbetænkning

i

Sagen om Sanatoriets Driftsregnskaber for Tiden fra Maj 1908 til 31. Marts 1910.

Mindretallet skal bemærke:

Udvalget er blevet nedsat a) for, at skaffe Oplysninger om, hvor Ansvaret ligger for de af Revisor paapegede Fejl i Regnskabet og b) for, at fremsætte Forslag til Tinget om, hvad der i Anledning af de indhentede Oplysninger bør foretages.

Hvad Punkt a) angaar, da har Mindretallet i dette Øjemed gennemgaaet Driftsudvalgets Forhandlingsprotokoller for mulig deraf at erfare, hvem Udvalget har ansat som fungerende Ansvarhavende for Driftsregnskabet i her omhandlede Tidsrum.

Det fremgaar af det gennemsete Protokolmateriale, at Udvalget den 11. Maj 1907 vælger D'hrr. Müller og Samuelsen til at attestere Regninger vedrørende Anlæg, Bygninger og Anskaffelser.

I Udvalgsmøde den 1. Januar 1908 behandles (efter Protokollen) første Gang Spørgsmaal om Driften (Anbud paa Levnedsmidler og Ansættelse af Personale).

Det fremgaar videre af Protokollen, at i Udvalgets Møde den 13. Maj 1908 vedtoges det midlertidig at overdrage Regnskabsførelsen ved Sygehuset til Lægen med Bistand af Sygeplejersken og lønnet Assistance til Afskrivnining om fornødent.

Mindretallet har angaaende den Forandring, der tilsyneladende er indtraadt vedrørende Regnskabsførelsen efter 13. Maj 1908, henvendt sig til Lægen og af ham modtaget en Skrivelse, hvori bl. a. udtales, 1) at han aldrig har haft noget med Regnskabet at gøre, og 2) at Udbetalingen af alle mindre, daglige Udgifter foretoges af Oversygeplejersken med Regnskab fra hende, medens større Regninger indsendtes til Driftsudvalgets Formand og anvisles af ham.

I Protokollen for 6. September 1909 findes anført, at man Dags Dato vedtog at antage Fuldmægtig G. Winther som Bogholder ved Sygehuset fra 1. Oktober 1909. Endvidere anmodedes G. Winther om at aflægge Regnskabet for Tiden indtil 1. Oktober.

Angaaende denne Regnskabsaflæggelse har Hr. G. Winther i en Udvalget forelagt Skrivelse udtalt, at det til hans Raadighed staaende Materiale var saa

mangelfuldt, at han straks var klar over, at han ikke kunde fremlægge noget nøjagtigt Regnskab. Samme Regnskab blev derfor heller ikke underskrevet af ham.

Det fremgaar ikke af Protokolleringen, hvor længe Hr. G. Winther har fungeret som Bogholder (Regnskabsaflægger?), eller om han i det hele taget havde noget med den daglige Regnskabsførelse at gøre, men den 17. December 1909 vedtog Udvalget, at Regninger vedrørende Sygehuset ikke maatte anvises til Udbetaling, før Udvalget havde haft Lejlighed til at udtale sig om disse, ligesom man videre vedtog, at bemeldte Regninger ikke maatte udbetales af Driften, medmindre de vare paategnede af Udvalgets Formand; og den 16. Marts 1910 vedtog Udvalget, at alle Regninger ved Driften af Sygehuset, forinden Udbetalingen, skal forevises Udvalgets Formand, ogsaa efter at den nye Regnskabsordning er traadt i Kraft.

Gaaende ud fra, at saavel Lægees som G. Winthers førnævnte Oplysninger ere rigtige, maa man, i Henhold til det øvrige i Sagen oplyste, erkende, at Udvalgets Formand har fungeret som Regnskabernes af Udvalget betroede Tilsynsmand, og at saaledes Ansvaret for de Fejl, som det ikke var muligt at rette ved Regnskabsaflæggelsen, i første Række maa paahvile denne.

Idet Mindretallet udtaler dette, maa man dog straks gøre opmærksom paa, at dette er under Forudsætning af, at Forhandlingsprotokollerne er rigtig førte. Hvorvidt dette er Tilfældet, kan Mindretallet ikke paastaa, saa meget mere som der er forskellige Ting, der tyder paa, at har der været Uorden i Regnskaberne, har der ogsaa været Uorden i Protokolførelsen, og Mindretallet skal angaaende Protokolførselen tillade sig nogle Bemærkninger.

Det første, man studser over, er Protokollernes Antal, der findes ikke mindre end 3 eller maaske rettere sagt 4, idet der foruden de 3 hæftede Protokoller findes et løst Ark med Protokoltilførsel. Dernæst forekommer det mærkeligt, at kun den ene Protokol er autoriseret og paginoret, de andre ere uautoriserede og upaginerede. Endvidere har Protokollerne ingen Følgeorden; en af disse begynder saaledes den 16. September 1906 og slutter den 15. Juni 1909, en anden begynder den 26. Marts 1907 og slutter den anden Marts 1911, og endnu en tredie begynder den 17. December 1909 og slutter den 28. Januar 1911, endelig findes et løst Ark, der begynder og afsluttes den 16. Juni 1909.

De enkelte Protokollers Benyttelse synes at have været rent tilfældigt. Dette fremgaar f. Ex. af, at i den ene Protokol er indført et Udvalgsmøde, afholdt den 6. Oktober 1909, i en anden Protokol er indført et Udvalgsmøde, afholdt den 17. December 1909, i en tredie Protokol er indført et Udvalgsmøde, afholdt 15. Juni 1909, og i en fjerde (det løse Ark) er indført et Udvalgsmøde, afholdt 16. Juni 1909. Derefter angiver saa igen den førstnævnte Protokol, at et Møde er afholdt 16. December 1909, den anden Protokol, at der er afholdt et Møde den 23. December 1909 o. s. fr.

Som endnu en Mærkværdighed skal anføres, at den anden Ende af den ene Protokol synes at være anvendt nærmest som Kopibog for Formanden, og at der paa Omslaget i en anden Protokol er indført en tilsyneladende forglemt Udvalgsbeslutning.

Foruden hernævnte Mærkværdigheder findes bl. a. i den ene Protokol opført 10 Udvalgsmøder, afholdte i Tiden fra 16. September 1906 til 3. April 1907, kun undertegnede af Formanden og tilsyneladende opførte lejlighedsvis. Umiddelbart derefter findes i samme Protokol indført med Formandens Concipering, men uden nogen Underskrift, følgende Prolokoltilførsel: Aar 1907 den 26. Septbr. aabnedes Protokollen. Naar samme Protokol bærer følgende Titel: Forhandlingsprotokol for det staaende Udvalg i Sanatoriesagen 1906, og der er indført Protokoltilførsler fra 16. April 1906 til 3. April 1907, synes det uforklarligt, at Protokollen først erklæres aabnet den 26. September 1907. Det kan formentligt ikke forstaas paa anden Maade end at alle de nysnævnte Udvalgsvedtagelser ikke ere protokolmæssig

opførte, men nærmest maa anses at være Notitser af Formanden. Rigtigheden af denne Formodning bekræftes formentlig af, at det først er efter den bekendtgjorte »Aabning«, at Udvalgsbeslutningerne underskrives af samtlige Udvalgsmedlemmer.

Men efter hvad der saaledes kommer til at foreligge, maa Formanden anses for ikke at have ført nogen Protokol i det første Aar af det staaende Udvalgs Funktionstid.

Naar det nys anførtes, at efter Protokollens »Aabning« underskreves Udvalgsbetænkningerne af hele Udvalget, da maa dette betragtes kun som midlertidig udtalt, idet det viser sig, at efter nogen Tids Forløb indtræffer Forholdet gentagne Gange, at kun nogle, stundom en enkelt (Formanden) underskriver; en enkelt Gang findes endog opført en Udvalgshandling med Beslutninger, uden nogen som helst Underskrift. Her skal ganske enkeltvis anføres nogle Eksempler paa ufyldestgørende Underskrifter og andre Mærkværdigheder ved Bogføringen.

Udvalgsmødet den 17. Dec. 1909 er kun underskrevet af et Medlem (Formanden). Dette Møde er protokolleret paa Protokollens Omslagsside og synes at være tilført Protokollen paa et senere Tidsrum.

Protokolleringen af Udvalgsmødet den 8. Okt. 1910 mangler aldeles Underskrift; samme Udvalgsbeslutning synes, efter forskelligt at dømme, at være en senere Tilføjelse.

Protokolleringen af Udvalgsmøderne, henholdsvis 21. Januar og 25. Januar 1911, er kun underskrevet af et Medlem (Formanden). Den 28. Januar s. A. har Formanden indført en Meddelelse om en Skrivelse, han har tilsendt Amtet. Samtlige hernævnte Protokolleringer, baade af 21. Jan., 25. Jan. og 28. Jan., synes at være indførte i Protokollen samtidig.

Til den som Kopibog anvendte anden Ende af den ene Protokol skal bl. a. eksempelvis bemærkes, at der dersteds findes indført en Udvalgsvedtagelse (17. Decbr. 1909) underskrevet (med Formandens Haand) af 3 Medlemmer, medens samme Vedtagelse i Forhandlingsprotokollen, hvorfra den maa anses taget, kun er underskrevet af et Medlem (Formanden).

— Efter foran anførte at dømme, maa Mindretallet gaa ud fra, at der er Mulighed for, at Protokolførelsen kan være upaalidelig. Hvis saa er Tilfælde, kan man derfor, ikke alene paa Grundlag af de protokollerede før anførte Beslutninger vedrørende Regnskabsførelsen, saa afgjort hævde, hvor Hovedansvaret for Regnskabsførelsen har boret.

Sagen maa da, formener Mindretallet, særlig ses ud fra den Betragtning, at idet Lagtinget overgav Driftsledelsen til et Udvalg (i Forbindelse med Amtmanden), saa maa dette Udvalg staa Tinget ansvarlig for Driftsledelsen — herunder ogsaa for Aflæggelsen af et ordentligt Driftsregnskab.

Og skal man indenfor selve Udvalget søge at udfinde, hvem der i første Række bærer Ansvaret for Regnskabet, da vil det øjensynlig være en rigtig Slutning, at ligesom Udvalgets Formand (til Dels Amtmanden) har ført og bør have ført Forhandlingsprotokollerne, saa er det ogsaa ham, der har ført (naar ingen anden var ansat) Hovedtilsynet med Regnskabsførelsen. Mindretallet kan dog ikke se bort fra, at Udvalgets øvrige Medlemmer ogsaa — i ethvert Fald efter det endnu i Sagen oplyste — maa bære et vist Ansvar baade for den ukorrekte Protokollering og den urigtige Regnskabsførelse, thi disse burde have paatalt den af Formanden anvendte Fremgangsmaade, baade vedrørende Regnskabet og Protokollerne.

Saa meget synes i ethvert Fald at foreligge klart belyst, at har Formanden ikke forestaaet Tilsynet med Regnskabsførelsen paa en mere korrekt Maade, end han har ført Protokollerne, da er det forklarligt nok, at nogle af de af Revisor paaviste Fejl er indtrufne.

Det kan dog ikke ses bort fra, at ogsaa Lagtinget i foreliggende Tilfælde har sit Ansvar; thi Tinget burde have fastholdt som en udtrykkelig Betingelse til Udvalget, at der ved hver Tingsamlings Begyndelse forelaa et ordnet Regnskab angaaende Sygehusets Drift. Og naar dette ikke blev fremskaffet, burde Tinget ikke sluttet nogen Samling, før dette havde truffet alle nødvendige Foranstaltninger til Regnskabets fornødne fremtidige Ordning.

Kommer man dernæst til det andet Udvalget af Lagtinget forelagte Spørgsmaal, nemlig, hvad der i Anledning af de indhentede Oplysninger bør foretages, da maa Mindretallet hævde, at en hel Del af de af Revisor paapegede Fejl ere af en meget alvorlig Natur, som man dog ikke foreløbig skal komme ind paa en nærmere Omtale af.*) Dette gælder flere Poster, men særlig gælder det Regnskabet 1. Juni 1908—31. Marts 1909 Post 15 e og Regnskabet 1. April 1909—31. Marts 1910 Post 15 q, hvor Revisor for disse 2 Posters Vedkommende paaviser en Sum af 1975 Kr. 20 Ø. + 150 Kr. 06 Ø. eller tilsammen 2125 Kr. 26 Ø., for hvilket Beløb der intet Regnskab foreligger.

Et Regnskab med en saa betydelig Uoverensstemmelse vedrørende Balancen kan Tinget ikke henlægge. Det under alle Omstændigheder mindste, Tinget kan gøre, forinden dette beslutter sig at henlægge Regnskabet, er at skaffe Oplysninger om den manglende Sum eller skaffe den til Veje. Færø Amtsrepartitionsfond kan ikke, samtidig som Tinget foretager nye Skatteudskrivninger til denne Fond, staa belastet med en Udgift paa 2125,26 Kr., som Tinget ikke kan gøre nogen som helst Rede for.

Mindretallet skal til sidst tillade sig at bemærke, at der indenfor Udvalget ikke har været Stemning for at søge sagkyndig Assistance udenfor Udvalget til at fremskaffe Oplysninger i de af Lagtinget forelagte Spørgsmaal. Mindretallet maa dog være af den Formening, at yderligere Klargørelse er mulig, og foreslaar til Tingets Vedtagelse:

1. Tinget anmoder den for Regnskabsperioden 1. Juni 1908—31. Marts 1910 fungerende Tilsynshavende ved Sanatoriets Driftsregnskaber, det daværende Driftsudvalgs Formand, om, at fremskaffe Regnskab for den af Lagtingets Revisor antegnede Sum: 2125 Kr. 26 Ø., for hvilken Sum der ifølge Revisionens Antegnelser intet Regnskab foreligger.
2. Kan det under Punkt 1 omhandlede Regnskab ikke tilvejebringes, eller kan der ikke skaffes paalidelige Oplysninger om anførte 2125 Kr. 26 Ø.s Anvendelse, anmoder Tinget den under Punkt 1 nævnte Tilsynshavende om inden næste Lagtingssamling at søge tilvejebragt det manglende Beløb til Indbetaling i Amtsrepartisionsfonden.
3. Indtil det under Punkt 1 nævnte Beløb tilvejebringes, eller der for samme Beløb er fremskaffet et for Tinget antageligt Regnskab, indestaar Tingets samtlige Medlemmer, der have fungeret i ovenomhandlede Regnskabsperiode, for den i Regnskaberne af Revisor paaviste Difference.
4. Det overdrages til Hr. Lagtingsmand, Regnskabsfører J. Olsen mod en passende Godsgørelse paa ny at aflægge Driftsregnskaberne og samtidig efter det tilvejebragte Materiale at søge paavist, hvorledes de af Revisor anmeldte Mangler i den løbende Regnskabsførelse ere fremkomne.
5. Iøvrigt udsættes Sagen til næste Aar.

Lagtinget, den 11. September 1913.

J. Patursson.

---

*) Der henvises her til Revisors Bemærkninger, der medfølger Sagen.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1913.

Bilag 22.

Repartition.

Sognenes Navne	Efter Folkemængde (1/2)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (1/2)		Tilsammen	
	Folketal	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Klaksvig Sogn	778	368	25	400	»	768	25
Viderejde —	497	235	25	285	»	520	25
Fuglø —	178	84	25	65	»	149	25
Svinø —	187	88	51	70	»	158	51
Kunø —	183	86	62	95	»	181	62
Mygledal —	110	52	07	42	»	94	07
Husum —	154	72	89	65	»	137	89
Fuglefjord —	900	426	»	370	»	796	»
Andefjord —	354	167	56	100	»	267	56
Funding —	381	180	34	150	»	330	34
Næs —	830	392	87	275	»	667	87
Gøte —	408	193	12	145	»	338	12
Sjov —	577	273	11	165	»	438	11
Ejde —	661	312	87	115	»	427	87
Kvivig —	456	215	84	190	»	405	84
Kollefjord —	311	147	21	120	»	267	21
Kvalvig —	320	151	47	200	»	351	47
Haldersvig —	392	185	55	105	»	290	55
Saksen —	52	24	61	40	»	64	61
Vestmanhavn —	566	267	91	200	»	467	91
Kirkebø —	248	117	39	150	»	267	39
Kalbak —	104	49	23	80	»	129	23
Thorshavns udenbys Sogn	250	118	33	35	»	153	33
Nolsø Sogn	253	119	76	95	»	214	75
Midvaag —	481	227	68	200	»	427	68
Sandevaag —	403	190	75	143	»	333	75
Sørvaag —	508	240	45	195	»	435	45
Bø —	95	44	97	59	»	94	97
Myggenæs	153	72	42	65	»	137	42
Sand — (med Dimon)	453	214	42	160	»	374	42
Skopen —	274	129	70	70	»	199	70
Skaalevig —	229	108	39	95	»	203	39
Husevig —	223	106	66	85	»	190	55
Skuo —	117	55	38	35	»	90	38
Porkere —	515	243	77	105	»	348	77
Famien —	157	74	31	60	»	134	31
Sumbø —	478	226	25	160	»	386	25
Vaag —	777	367	78	580	»	947	78
Kvalbø —	639	302	46	160	»	462	46
Frodebø —	1251	592	14	1100	»	1692	14
Thorshavns Kommune	2097	992	58	1700	»	2692	58
Summa...	18000	8520	»	8520	»	17040	»

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1913.

Bilag 23.

Ændringsforslag

til

Udkast til Lov for Færøerne om Hegn og Markfred.

(Forslag og Betænkninger afgivne af den færøske Landbokommission, Side 46—58.)

Til § 1.

1) Paragraffen affattes saaledes:

»I Indmark kan Nabo som Regel ikke kræve Hegn af Nabo. Hegnsynsmændene (Landvæsenskommissionen) kan dog bestemme, at Hegn skal opføres mellem Naboer i Indmark, naar særlige Omstændigheder tale derfor. Spørgsmaal herom behandles efter §§ 45—50.«

Til § 2.

2) Paragraffens 2det Stykke affattes saaledes:

»Hegn mellem Indmark og Udmark skal som Regel være fælles for alle Indmarkslodder i Bygden.«

Til § 4.

3) Sidste Punktum af 2det Stykke udgaar.

Til § 6.

4) Paragraffen udgaar.

Til § 7.

5) I 6te Linie udgaar »og foregaaende Paragraf«.

Til § 8.

6) Paragraffen udgaar.

Til § 9.

7) 2det Stykke udgaar.

8) I 3die Stykke, 2den Linie ændres »i § 6, sidste Punktum nævnte Ejere« til »tilgrænsende Ejere, som ere interesserede i Hegnets Anbringelse, samt de Ejere, som benytte Vejen som Driftevej«.

9) I sidste Stykke, 3die Linie efter »Forhold« indskydes: »saasom naar indenfor liggende Hegn er blevet overflødigt ved Opførelse af nyt Hegn«.

Til § 12.

10) I 2den Linie ændres »og Kvæg« til »Kvæg og Gæs«.

Til § 13.

11) 1ste Stykke udgaar.

Til § 14.

12) I 3die Linie ændres »naar det er uomgængeligt nødvendigt« til »naar Bekostningen ved at sætte eller vedligeholde Hegnet i Grænseskellet vil være uforholdsmæssig stor«.

Til § 15.

13) 1ste Stykke, sidste Punktum affattes saaledes: »Led skal være saaledes indrettet, at det lukker selv. Paa almindelig befaret Vej skal det med Lethed kunne aabnes.«

14) I 2det Stykke, 1ste Linie efter »opsættes« tilføjes: »i Hegn mellem Indmarkslodder«.

Til § 16.

15) I Linie 2—4 udgaar: »(derunder . . . . . § 35, 2det Stykke)«.

Til § 18.

16) I 2den Linie ændres »Bygdens« til »Distriktets«.

Til § 20.

17) Sidste Stykke affattes saaledes:

»Bestemmelsen i nærværende Paragrafs 1ste Stykke finder ikke Anvendelse paa Ejere i Indmark i følgende Tilfælde:

a) naar nogen driver sit Husdyr over Andenmands Jord til sin egen Jord, i Tilfælde, hvor han ikke kan undgaa det for at komme til sin Jord, og Benyttelsen af den fremmede Jord er stemmende med almindelig Brug, og han derhos anvender fornøden Omhu for at gøre saa lidt Skade paa fremmed Jord som muligt.
b) naar Ejer i Indmark, som ligger indenfor fælles Hegn, for at drive ulovlig løsgaaende Dyr ud gennem det fælles Hegn, maa drive det over Andenmands Jord, for saa vidt han har anvendt fornøden Omhu for at gøre saa lidt Skade paa fremmed Jord som muligt.«

Til § 23.

18) I 1ste Stykke Linie 1 ændres »eller Svin« til »Svin eller Gaas, som ikke holdes i Udmarken«.

19) Som et nyt Stykke tilføjes efter 2det Stykke:

»Kommer Hest, Kvæg, Faar, Ged, Svin eller Gaas, som holdes i Udmarken, ind paa fremmed Ejendom i Indmark, skal Dyrets Ejer erstatte den Skade, det tilføjer (jfr. 1ste Stykke), for saa vidt Dyret er vanefuldt eller Dyrets Ejer har forsømt sin Hegnspligt. Skyldes det Trediemands Forsommelse (være sig ved . . . . som § 24 . . . . skal den paagældende erstatte Skaden.«

20) Sidste Punktum af 3die Stykke bortfalder.

Til § 24.

21) Paragraffen udgaar.

Til § 25.

22) I 1ste Stykke, Linie 1, tilføjes efter »Ejendom«: »som kan kræves erstattet«.

Til § 26.

23) I 1ste Stykke Linie 2, udgaar Ordet »vidnefast«.

24) I 1ste Stykke Linie 6—7 udgaar: »saa betids, at han har haft Tid til at afværge den ulovlige Gang«.

25) I 2det Stykke, Linie 2 udgaar: »jfr. Haugelovens § 34«.

26) Efter »Haugerøgter« i Linie 2 sættes Punktum, og i Stedet for Resten af Stykket sættes følgende: »Faaret bør afhentes snarest muligt, for saa vidt det er taget. Er dette ikke Tilfældet, bør Afhentningen finde Sted senest til næste almindelige Fjældgang. Bliver Faaret ikke afhentet, anvendes Reglerne i foregaaende Paragraf, 3. og 4. Punktum.«

27) I Linie 1 ændres »Strid eller Tvivl« til »Tvist«, og efter »opstaar« tilføjes »mellem to Hauger«.

Til § 29.

28) I 2det Stykke, Linie 2 udgaar »(jfr. Havgelovens § 25.)«

29) I 4de Stykke, Linie 1—2 udgaar »eller paa anden paa Stedet brugelig Maade«.

Vedtages dette, udgaar ligeledes de samme Ord i § 32, Linie 3—4.

Til § 35.

30) 3die Stykke udgaar.

Vedtages dette, udgaar »jfr. § 35, sidste Punktum« i § 37, Linie 2.

Til § 38.

31) I Linie 5 udgaar »jfr. Haugelovens § 1.«

32) I Linie 6—7 indsættes »Lodsejer i Haugen« i Stedet for »ethvert Medlem af Haugens Bestyrelse (eller, om saadan ikke findes anmeldt til Sysselmanden, mod enhver Lodsejer i Haugen)«.

Til § 39.

33) I Linie 1 og 5 ændres »Gæs« til »Heste«, og i Linie 5 ændres »Heste« til »Gæs«.

34) I Linie 1 og 2 udgaar »(jfr. Udskiftningsloven § 2)«.

35) I Linie 6 -7 udgaar »(jfr. Grandestævnelovens § 13, jfr. §§ 10 til 12)«.

Til § 41.

36) I Linie 3 udgaar »i Henhold til Haugelovens § 3«.

Til § 42.

37) I Punkt 2, Linie 4 udgaar »(jfr. Grandestævnelovens §§ 1 og 13)«.

Til § 44.

38) I 1ste Stykke, Linie 2 tilføjes efter »Hegnsynsmænd«: »og 1 Suppleant«.

39) I 2det Stykke, Linie 4 efter »forhindret« tilføjes », og Suppleanten heller ikke kan fungere«, hvorhos der til Stykkets Slutning føjes: »eller at tilkalde en Synsmand fra et Nabodistrikt«.

40) Til 6te Stykke føjes: »Det almindelige aarlige Eftersyn (jfr. § . . .) udføres uden Betaling.«

Ny § efter § 44.

41) Det paahviler Hegnsynsmændene aarlig at udføre almindeligt Syn over de Hegn i Distriktet, som ikke skal holdes vedlige hele Aaret, hvilket Syn foretages snarest muligt efter det Tidspunkt, da Hegnet bør være sat i lovlig Stand. Enhver Mangel bringes snarest af Synsmændene til den Hegnpligtiges Kundskab, idet der samtidigt forelægges denne en Frist til Manglernes forsvarlige Udbedring. Det paahviler Synsmændene at afholde fornyet Syn snarest muligt efter Udløbet af den forelagte Frist og til at foretage Anmeldelse til Politiet

med Hensyn til de Mangler, som endnu ikke maatte være forsvarlig afhjulpne ved dette Syn.

Til § 46.

42) I 1ste Stykke, Linie 1 efter »Forening« tilføjes: »Dog kan Forretningen i alle Tilfælde, hvor den kun angaar Syn eller Anke over Vedligeholdelsesmangler, foretages af to Synsmænd og ethvert forefaldende Spørgsmaal afgøres af disse alene, hvis de ere enige. Ere de ikke enige, maa for saa vidt angaar vedkommende Spørgsmaal den tredie Synsmand tilkaldes og deltage i Afgørelsen, Om Forretningens Foretagelse skal der ske Opslag i Distriktets Kundgørelsestavler med mindst Aftens Varsel.«

43) I 1ste Stykke, Linie 9 efter »Regning« tilføjes: »Formanden kan i det Øjemed kræve sig udbetalt et passende Forskud af vedkommende Sogns Kasse«.

Til § 50.

44) Efter 1ste Stykke, Linie . . . indskydes følgende nye Stykke: »Hegnsynsmændenes Afgørelser kunne overhovedet ikke være Genstand for Appel, for saa vidt de kun angaa Spørgsmaal om og hvorledes et Hegn bør udbedres og der ikke foreligger Tvist om, hvem Hegnspligten paahviler.«

Til § 52.

45) I Linie 2 ændres »og § 22« til »§ 22 og (ny) § 45«.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1914.

Bilag 24.

Ekstrakter

af

de af Færoernes Lagting deciderede Regnskaber

i

Sessionen 1913.

Meddelt af Færø Amt.

Thorshavn.

Trykt i »Færø Amtstidendes« Bogtrykkeri.

1914.

1.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

1. Overskud fra forrige Regnskabsaar.					
I. Beholdning:					
a. Kontant hos Landfogden		4085	45		
b. Indestaaende i Foroya Banki		3561	47		
				8546	92
II. Indtægtsrestancer:		Kr	Øre		
a. Af Bidrag til Fonden fra det matrikulerede Jordegods		5530	34		
b. Af Kommunernes Bidrag til Fonden		14099	33		
				19629	67
III. Forskud, der 1. Oktober henstod uberigtigede:		Kr	Øre		
a. Delinkventomkostninger		3350	28		
b. Vedrørende Behandling af gnitsomme Sygdomme paa Færøerne i H. t. Lov 29. Marts 1904		11430	57		
c. Andre Forskud		1224	11		
				16004	96
2. Udskrivning paa Færøerne for indeværende Skatteaar:		Kr	Øre		
a. Af Amtets matrikulerede Jordegods, $4258^{74}/_{100}$ Skattemarker, à 1 Kr. 50 Øre pr. Skattemark		6388	11		
b. Bidrag fra Kommunerne i Færø Amt		"	"		
				6388	11
3. Kendelser for udfærdigede Handelsbeviser				300	"
4. Indtægt af Aktiver				4837	44
5. Statstilskud i H. t. Lov Nr. 85 af 15. Marts 1903 § 37				3000	"
6. Optagne Laan				6453	69
7. Andre Indtægter				575	43
			Summa Indtægt	65736	22

Udgift.

1.	Lagtinget:				
	a. Udgifter vedrørende Lagtingshuset med dertil hørende Inventarium og Bogsamling		710 98		
	b. Udgifter vedrørende Lagtingsarbejdet		6425 34		
				7136	32
2.	Justits-, Politi- og Fattigvæsen:	Kr	Øre		
	a. Befordringsgodtgørelse og Diæter til Retsbetjente	64	"		
	b. Løsning til Arrestforvarer, Udgifter til Arresthus og Tinghus paa Suderø	367	67		
	c. Løsning til Retsvidner og Godtgørelse til Retsvidner i offentlige Sager	690	75		
	d. Vidnegodtgørelse i H. t. Lov 20. April 1888	393	5		
	e. Udgifter under beneficerede Sager	130	50		
	f. Delinkventomkostninger	1407	4		
	g. Udgifter til hjemløse Trængendes Forsørgelse og Fattiges med fleres Hjemsendelse	394	33		
				3315	33
3.	Udgifter i Anledning af det offentlige Valgvæsen i H. t. Lov 3. Marts 1903 § 41			310	25
4.	Medicinalvæsenet:	Kr	Øre		
	a. Udgifter i Anledning af epidemiske Sygdomme	2084	97		
	b. Udgifter til veneriske Sygdommes Behandling	330	40		
	c. Udgifter til Sanatoriets Drift	110	"		
	d. Udgifter i Anledning af offentlig Vaccination	319	38		
	e. Udgifter til Jordemodervæsenet i H. t. Lov 20. Marts 1878 § 5	484	76		
	f. Befordringsudgifter til Læge i H. t. Lov 17. Marts 1865 § 7	77	52		
	g. Udgifter vedrørende Karantænevæsenet	113	30		
				3549	73
5.	Samfærdselsvæsenet:				
	Bidrag til den lokale Dampskibsforbindelse mellem Færøerne indbyrdes			1000	"
6.	Skolevæsenet:	Kr	Øre		
	a. Understøttelse til begavede Børn fra Landdistrikterne under deres Ophold ved Færøernes Mellem- og Realskole	700	"		
	b. Andre Udgifter	190	"		
				890	"
7.	Landbruget:	Kr	Øre		
	a. For Ødelæggelse af Ravne og Krager	159	50		
	b. Andre Udgifter	461	6		
				620	56
8.	Afdrag paa Gæld			16900	69
9.	Forskellige Udgifter			2578	58
10.	Overskudskonto:	Kr	Øre		
	I. Beholdning:				
	a. Hos Landfogden	3495	33		
	b. Indestaaende i Føroya Banki	7128	91		
				10624	27
	II. Indtægtsrestancer:	Kr	Øre		
	a. Af Bidrag til Fonden fra det matrikulerede Jordegods	4368	19		
	b. Af Kommunernes Bidrag til Fonden	3105	95		
				7471	44
	III. Forskud, der henstod uberigtigede ved Regnskabsaarets Slutning:	Kr	Øre		
	a. Delinkventomkostninger	3544	56		
	b. Vedrørende Behandling af smitsomme Sygdomme paa Færøerne	8340	15		
	c. Andre Forskud	521	54		
				11306	5
			Summa Udgift	65736	22

2.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

1.	Beholdning den 1. Oktober 1911.						
	I. Tilhørende Grundfonden:						
	Rentebærende Kapitaler					32000	"
	II. Disponible Midler:						
	Restancer			695	50		
	Forskud			16670	"		
	Kontant Beholdning			631	85		
						17997	35
						49997	35
2.	Renter m. v.					1160	74
3.	Arveafgifter					713	06
4.	Afgifter af Testamenter og Gavebreve					3	36
5.	Bidrag fra Embeds- og Bestillingsmænd i Anl. af deres Ansættelse paa Færøerne					34	"
6.	Afgifter af Grindefangster					337	29
7.	Bøder					187	"
8.	Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger					300	"
9.	Do. i Henhold til Lov om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne af 30. Marts 1892 § 15					75	"
10.	Do. i Henhold til Firmaloven					1	"
11.	Afgifter ifølge Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902					729	67
12.	Andre Indtægter					5	"
					Summa Indtægt	53444	47

Udgift.

1.	Tilskud til Kommunernes Fattigvæsen:						
	Til Klaksvig Sogn					100	"
	- Gøte —					100	"
	- Andefjord —					150	"
	- Thorshavns udenbys Sogn					100	"
	- Skaalevig Sogn					100	"
						550	"
2.	Udgifter i Anl. af Vagthold paa Amtshospitalet					800	"
3.	Tilskud til Sygehuset i Klaksvig					600	"
4.	Do. til Sygehuset i Tverna					600	"
5.	Do. til den praktiserende Læge paa Sandø					600	"
6.	Do. til den praktiserende Læge paa Vaago					111	"
7.	Udgifter i Anl. af Alexandra Rubeksens Ophold paa Døvstummeinstituttet i Fredericia					450	"
8.	Do. i Anl. af Carla Kjærbos Ophold paa samme Institut					450	"
9.	Do. ved Underhold af Børn avlede udenfor Ægteskab					360	"
10.	Løn til Regnskabsføreren					150	"
11.	Forskud, der udgaa til endelig Udgift					749	71
12.	Andre Udgifter					23	03
13.	Beholdning den 30. September 1912.						
	I. Tilhørende Grundfonden					32500	"
	II. Disponible Midler:						
	Restancer			634	"		
	Forskud			113	27		
	I Færø Amts Sparekasse			11131	77		
	Kontant Beholdning			3621	80		
						15499	81
						47999	81
					Summa Udgift	53444	47

3.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Skolefond

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Kontant og i Sparekassen	12887	5		
	Rentebærende Kapitaler	49390	68		
	Restancer	1283	9		
				63560	82
2.	Renter af Fondens Kapitaler			2410	43
3.	Refusion af Reersley Kirketidende for 1911			14	34
4.	Statskassens Deputat til Skolevæsenet			224	"
5.	Statskassens Tilskud til Færøernes Mellem- og Realskole			7195	83
6.	Amtsrepartitionsfondens Tilskud til samme			562	50
7.	Thorshavns Kommunes Tilskud til samme			150	"
8.	Afgift af Grindefangster			174	32
9.	Afgift af Storhvaler			729	67
10.	Skolepenge af Mellem- og Realskolens Elever			2818	67
11.	Leje af Gymnastikbygningen			50	"
12.	Færøernes Seminariums Tilskud til Brændsel og Rengøring			100	"
13.	Tilskud af Statskassen, Amtsrepartitionsfonden og Thorshavns Kommune til Pensioner			600	"
	Summa Indtægt			78590	58

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Pensioner			1287	50
2.	Tilskud til Thorshavns Kommuneskole			640	"
3.	Udgifter ved Færøernes Mellem- og Realskole:				
	Lønninger til Lærerne	10433	32		
	Skolens Rengøring og Opvarmning m. v.	477	64		
	Bygningsskat og Vandafgift	85	90		
	Vedligeholdelse af Bygninger samt Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarier	443	42		
	Anskaffelse og Vedligeholdelse af Bøger, Undervisningsapparater, Skrivematerialier	69	98		
	Assurance af Bygninger og Inventarium	153	"		
	For Trykning og Afskrivning m. v.	36	50		
				11699	76
4.	Understøttelse til Elever fra Landet			1125	"
5.	Løn til Kassereren			50	"
6.	Revisorlon			38	"
7.	Andre Udgifter (anvist af Skoledirektionen)			258	19
8.	Beholdning den 31. December 1912:	Kr	Øre		
	Rentebærende Kapitaler	47692	35		
	Restancer	1302	34		
	I Færø Amts Sparekasse	9348	33		
	I Føroya Banki	3825	53		
	Kontant hos Kassereren	1523	58		
				63492	13
	Summa Udgift			78590	58

4.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Skydsvæsenet paa Færøerne

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Oktober 1911.				
	Kontant Beholdning	3201	48		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1397	21		
	Restancer	737	33		
				5328	92
2.	Paaligned Kommunerne i Henhold til Lov af 17. Marts 1865 § 3 og Lov af 14. Januar 1881:				
	Klaksvig Sogns Kommune	265	42		
	Viderejde, Fuglø og Svine Sognes Kommune	294	8		
	Kunø, Mygledal og Husum —	152	50		
	Andefjord og Faglefjord —	413	15		
	Funding Sogns —	125	53		
	Næs og Gøte —	497	87		
	Sjov Sogns —	196	10		
	Fjde —	217	77		
	De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld	437	91		
	Vestmanhavn Sogns Kommune	161	89		
	De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld	172	19		
	Nolsø Sogns Kommune	72	37		
	Vaago Præstegælds Kommune	475	96		
	Sandø —	419	23		
	Kvalbø Sogns —	179	89		
	Frodebø —	352	17		
	Porkere —	134	98		
	Vaag —	218	74		
	Sumbø —	131	56		
	Famien —	41	20		
	Thorshavns —	596	81		
				5180	32
3.	Indvundne Renter			60	95
4.	Andre Indtægter			17	27
			Summa Indtægt	10887	46

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Skydsudgifter i Aaret 1911—12:						
	A. Fælles Skydsudgifter for Amtet.						
	a. Udbetalt gennem Sysselmændene:						
	i Norderøernes Syssel	131	93				
	- Østerø —	157	80				
	- Strømø —	156	29½				
	- Vaagø —	23	76				
	- Sandø —	89	10				
	- Suderø —	48	34				
				605	13½		
	b. Udbetalt ved Kassereren			240	45		
B.	De for Sysserne særlige Skydsudgifter:	Kr	Øre				
	for Norderøernes Syssel	145	7				
	- Østerø —	100	70				
	- Strømø —	322	50½				
	— Vaagø —	22	36				
	- Sandø —	112	38				
	— Suderø —	61	39				
				664	40½		
						1508	98
				At overføre		1508	98

			Kr	Øre
		Overført	1508	98
2.	Tilskud til den lokale Dampskibsforbindelse paa Færøerne		3500	"
3.	Løn til Regnskabsføreren		60	"
4.	For Revision af Regnskabet		12	58
5.	For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt		16	33
6.	Beholdning den 30. September 1912:			
	Restancer	3744 27		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	2058 16		
	Kontant Beholdning	987 14		
			6789	57
		Summa Udgift	10887	46

5.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Oktober 1911.				
	a. Tilhørende Grundfonden:				
	Rentebærende Kapitaler		19056 "		
	b. Disponible Midler:	Kr	Øre		
	Forskud til Amtsrepartitionsfonden	17650	"		
	Restancer	944	34		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	10702	31		
	Kontant Beholdning	42	33		
			29338 98		
				48394	98
2.	Renter af Fondens Kapitaler			945	6
3.	Udlagt ved Grindefangster som Skadehval			1308	97
4.	Andre Indtægter ved Grindefangster			1560	23
5.	Indtægt i Henhold til Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1903			4378	3
6.	Andre Indtægter			57	57
			Summa Indtægt	56634	83

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Til Anlæg og Vedligeholdelse af Broer, Veje og Landingssteder			3067	8
2.	Udgifter i Anledning af Grindefangster:	Kr	Øre		
	Erstatning for Skade paa Baade og Redskaber	839	15		
	Do. for Mandskade	4	50		
	Realisation af Skadehval	107	48		
	Do. af Fondens ordinære Indtægter af Grindefangster	127	02		
	For Bortskaffelse af Indvolde fra Grindefangster	84	"		
	For Telefonering m. m. i Anl. af Grindebuds Afsendelse	72	05		
				1236	30
3.	Løn til Regnskabsføreren			96	"
4.	Tilskud til det danske Hedeselskab i Anl. af Anlægget af en Plantage ved Thorshavn			300	"
5.	Tilskud til Føroya Háskúla			300	"
6.	Tilskud til Amtskommunens Telefonanlæg			3000	"
7.	Tilskud til Færø Amts Bibliotek			500	"
8.	Tilskud til Aftenskoleundervisning			117	60
9.	Rejseunderstøttelse til Lærere og Lærerinder til videre Uddannelse i Danmark			300	"
10.	Tilskud til Kommunelægen paa Vaago			289	"
11.	Tilskud til Deltagelse i Fiskerindstillingen i København			300	"
12.	Halvdelen af Nettoudgifterne ved Tilvejebringelsen af Lagtingstidenden $19^{08}/_{09}$ - $09^{09}/_{10}$			1476	68
13.	Diæter og Rejseudgifter til Lagtingets Tillidsmand S. Sørensen			131	60
14.	Afgivet til Fonden for Jordehvalens Aflosning (5 pCt.)			218	90
15.	Andre Udgifter			56	52
			At overføre	14393	68

			Kr	Øre
		Overført	14393	68
16.	Beholdning den 30. September 1913.			
	a. Tilhørende Grundfonden:			
	Rentebærende Kapitaler	Kr 20056 Øre "		
	b. Disponible Midler:			
	Forskud til Amtsrepartitionsfonden	13000 "		
	Restancer	1007 11		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	7831 "		
	Kontant Beholdning	1344 1		
		23185 15		
			43241	15
		Summa Udgift	56634	83

Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning tilgode den 30. September 1913..... 11155 Kr. 44 Øre.

6.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Grindegarnet i Vestmanhavn

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912:				
	Restancer	830	75		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	195	61		
	Kontant Beholdning	8	25		
				1034	61
2.	Indtægter af Grindefangster			11	51
3.	Renter				
			Summa Indtægt	1046	12

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Udgifter ved Grindegarnet			103	14
2.	Rente af Gæld til Økonomisk Fond fra 11. December 1908 til 11. Juli 1913			616	"
3.	Løn til Kassereren			12	"
4.	For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			7	73
5.	For Revision af Regnskabet			2	70
6.	Beholdning den 31. December 1912:				
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	267	12		
	Kontant Beholdning	38	43		
				305	55
			Summa Udgift	1046	12

Grindegarnets Gæld til Færø Amts økonomiske Fond den 31. December 1912 ..... 4488 Kr.

7.
Ekstrakt
af
Regnskabet for Fonden for Forulykkedes Efterladte
for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912:				
	a. Tilhørende Grundfonden	6010	74		
	b. Disponible Midler	1750	54		
				7761	28
2.	Renter af Fondens Kapitaler			274	42
3.	Andre Indtægter (ifølge Decision)			8	„
	Summa Indtægt			8043	70

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Understøttelse til Forulykkedes Efterladte			140	„
2.	Løn til Kassereren			12	„
3.	Andre Udgifter			8	91
4.	Beholdning den 31. December 1912.				
	a. Tilhørende Grundfonden:	Kr	Øre	Kr	Øre
	Rentebærende Kapitaler	1820	„		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	4290	74		
				6110	74
	b. Disponible Midler:	Kr	Øre		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1584	34		
	Restancer	16	40		
	Kontant Beholdning	171	41		
				1772	5
				7882	79
	Summa Udgift			8043	70

8.
Ekstrakt
af
Regnskabet for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne
for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Kontant Beholdning	436	8		
	Restancer	43	6		
	Rentebærende Kapitaler	2000	„		
				2479	14
2.	Renter af Fondens Kapitaler			89	97
	Summa Indtægt			2569	11

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Til Anskaffelse af Bøger			„	„
2.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet			7	73
3.	For Revision af Regnskabet			„	20
4.	Beholdning den 31. December 1912.	Kr	Øre		
	Rentebærende Kapitaler	2000	„		
	Kontant Beholdning	561	18		
				2561	18
	Summa Udgift			2569	11

9.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtligheds Legat

for Aaret 1912.

I. Realskolelegatet.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Kontant Beholdning	2	10		
	Rentebærende Kapital	1400	„		
				1402	10
2.	Renter af Kapitalen			49	„
	Summa Indtægt			1451	10

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	For Bøger til Disciplebiblioteket			49	95
2.	For Revision af Regnskabet			„	20
3.	Beholdning den 31. December 1912.				
	Rentebærende Kapital	1400	„		
	Kontant Beholdning	„	95		
				1400	95
	Summa Udgift			1451	10

II. Pensionslegatet.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Kontant Beholdning	33	„		
	Indestaaende i Faero Amts Sparekasse	199	40		
	Restancer	8	„		
	Rentebærende Kapital	800	„		
	Privat Panteobligation	100	„		
				1139	40
2.	Renter			39	47
	Summa Indtægt			1178	87

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Udbetalte Pensioner			14	„
2.	Beholdning den 31. December 1912.	Kr	Øre		
	Rentebærende Kapital	800	„		
	Privat Panteobligation	100	„		
	Indestaaende i Faero Amts Sparekasse	231	87		
	Kontant Beholdning	33	„		
				1164	87
	Summa Udgift			1178	87

10.

Ekstrakt

af

Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1 Oktober 1911.				
	Kontant Beholdning	204	20		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	2957	72		
				3161	92
2.	Forsikringspræmier for indtegnede Skolebygninger:	Kr	Øre		
	i Klaksvig Sogns Kommune	14	80		
	- Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune	11	20		
	- Viderejde, Fuglø og Svinø — —	14	40		
	- Andefjord og Fuglefjord — —	12	22		
	- Funding Sogns Kommune	8	"		
	- Næs og Gøte Sognes Kommune	16	80		
	- Sjov Sogns —	11	20		
	- Ejde —	11	"		
	- De forenede Sogne i Nordstrøma Præstegæld	19	"		
	- Vestmanhavn Sogns Kommune	6	"		
	- De forenede Sogne i Sydstrøma	6	56		
	- Nolsø Sogns Kommune	2	40		
	- Vaago Præstegælds Kommune	22	"		
	- Sandø — —	33	"		
	- Kvalbø Sogns —	4	"		
	- Frodlbø —	36	"		
	- Vaag (S.) — —	16	"		
				334	58
3.	Indvundne Renter			106	67
			Summa Indtægt	3503	17

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Løn til Kassereren			50	"
2.	Revisorløn			"	80
3.	For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			11	13
4.	Beholdning den 30. September 1912:	Kr	Øre		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	3234	39		
	Kontant Beholdning	216	85		
				3411	24
			Summa Udgift	3503	17

II.

Ekstrakt

af

Regnskabet for de færøske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Oktober 1911.				
	Kontant Beholdning	839	30		
	Rentebærende Kapitaler	8648	86		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	7306	70		
				16694	86
2.	Indbetalinger til Fonden ifølge Lov af 29. Marts 1893 § 2:	Kr	Øre		
	Fra Statskassen	823	18		
	Fra Lærere og Lærerinder paa Færøerne:	Kr	Øre		
	i Klaksvig Sogns Kommune	25	23		
	- Kuno, Mygledal og Husum Sognes Kommune	13	37		
	- Viderejde, Fuglø og Svino — —	21	94		
	- Andelfjord og Fuglefjord — —	12	97		
	- Næs og Gøte — —	22	98		
	- Sjov Sogns —	18	63		
	- Fjde —	8	48		
	- De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld	36	31		
	- Vestmanhavn Sogns Kommune	18	17		
	- Thorshavns Kommune	55	10		
	- Nolsø Sogns —	10	65		
	- De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld	11	7		
	- Vaago Sogns Kommune	30	78		
	- Myggenæs Sogns Kommune	4	88		
	- Sandø Præstegælds —	26	80		
	- Kvalbø Sogns —	30	63		
	- Frodebø — —	37	56		
	- Vaag — —	11	87		
	- Porkeri — —	7	„		
	- Sumbø —	12	84		
	- Famien — —	5	33		
				411	59
	Fra Kommunerne paa Færøerne:	Kr	Øre		
	Klaksvig Sogns Kommune	25	23		
	Kuno, Mygledal og Husum Sognes Kommune	13	37		
	Viderejde, Fuglø og Svino — —	21	94		
	Andefjord og Fuglefjord —	12	97		
	Næs og Gøte — —	22	98		
	Sjov Sogns —	18	63		
	Ejde	8	48		
	De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld	36	31		
	Vestmanhavn Sogns Kommune	18	17		
	Thorshavns —	55	10		
	Nolsø —	10	65		
	De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld	11	7		
	Vaago Sognes Kommune	30	78		
	Myggenæs Sogns Kommune	4	88		
	Sandø Præstegælds —	26	80		
	Kvalbø Sogns —	30	63		
	Frodebø — —	37	56		
	Vaag —	11	87		
	Porkeri — —	7	„		
	Sumbø — —	12	84		
	Famien —	5	33		
				411	59
				1646	36
3.	Indbetaling fra Kommunerne til Kassererens Løning			100	„
4.	Renter af Fondens Kapitaler			553	23
			Summa Indtægt	18094	45

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Udbetalte Pensioner	1787	57
2.	Løn til Kassereren	100	„
3.	For Revision af Regnskabet	5	42
4.	For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt	16	33
5.	Beholdning den 30. September 1912.		
	Rentebærende Kapitaler (Kr 13672 26)		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse (2022 44)		
	Kontant Beholdning (390 43)	17085	13
	Summa Udgift	18994	45

12.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Oktober 1911:				
	a. Kontant	2928	44		
	b. I Føroya Banki	656	60		
	c. Restancer	3100	69		
				6685	73
2.	Afgift af Abonnement			7415	10
3.	Indtægt af Telefonsamtaler og Telefontelegrammer, Ekstragebyrer og Budsendelse			2167	13
4.	Amtskommunens Godtgørelse for de til og fra Telegrafstationen i Thorshavn ind- og udtelefonerede Telegrammer			343	95
5.	Forskellige Indtægter			508	17
6.	Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond			3000	„
7.	Laan fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark			15000	„
8.	Stationernes Tilgodehavende (jfr. Udgiftspost 6)			37	49
9.	Indtægt i Henhold til Decision af Regnskaberne for 1909—10 og 1910—11			142	31
10.	Gæld til Føroya Banki den 30. September 1912			3533	57
	Summa Indtægt			58340	45

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Gæld den 1. Oktober 1911			5623	37
2.	Administration			3920	24
3.	Stationernes Drift			9372	23
4.	Vedligeholdelse og Eftersyn af Linjerne			5378	1
5.	Forrentning og Amortisation af de til Anlægget optagne Laan			13682	47
6.	Udbetaling af Stationernes Tilgodehavende (jfr. Indtægtspost 8)			37	49
7.	Udgifter ved Udvidelse af Anlægget			2872	57
8.	Udgifter ved Rearmering af Kabel			4162	41
9.	Forskellige Udgifter			397	43
10.	Udgift i Henhold til Decision af Regnskaberne for 1909—10 og 1910—11			67	81
11.	Beholdning den 30. September 1912.				
	Restancer	3900	12		
	Forskud til Suderøkablet	3790	66		
	Forskud til Telefonstationen i Thorshavn	6016	93		
	Kontant	318	71		
				13826	43
	Summa Udgift			58340	45

13.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus i Højdal

for Aaret fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Oktober 1911:				
	a. Tilgodehavende hos Patienter	2756	29		
	b. Statskassens Tilskud for Juli Kvartal 1911	4588	30		
	c. Restance for Desinfektion	22	"		
	d. Kontant	396	58		
				7663	7
2.	Betaling for Patienter			7250	58
3.	Statskassens Tilskud			21309	90
4.	Forskellige Indtægter			495	85
5.	Gæld den 30. September 1912			6310	30
	Summa Indtægt			43029	70

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Gæld den 1. Oktober 1911	6934	24
2.	Lønninger	4715	95
3.	Forplejning	12022	5
4.	Vask og Rengøring	325	71
5.	Brændsel og Belysning	5305	16
6.	Medicin	1258	55
7.	Bygninger	473	81
8.	Maskiner	37	"
9.	Inventar	573	12
10.	Assurance	885	"
11.	Have og Anlæg	140	55
12.	Kontorhold m. m.	944	13
13.	Husdyrhold	144	37
14.	Rester af Mellemværende med Føroya Banki	532	98
15.	Patienternes Tilgodehavende	127	74
16.	Desinfektion, der føres til endelig Udgift som uerholdelig	21	"
17.	Beholdning den 30. September 1912.		
	a. Tilgodehavende hos Patienter (Restancer)	3002	18
	b. Statskassens Tilskud for Juli Kvartal 1912	5475	75
	c. Kontant	110	41
		8588	34
	Summa Udgift	43029	70

14.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	1958	„
2.	Erstatning for samtlige Tiender	1360	„
3.	Afgift af Storhvaler	145	94
4.	Renter	34	73
5.	Andre Indtægter	19	3
	Summa Indtægt	3117	70

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Reparationsarbejder ved Kirkerne	51	15
2.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier	76	17
3.	For Kirkelys, Brød og Vin	163	32
4.	For Kirkernes Rengøring	43	50
5.	Præsthold	64	„
6.	Visitatspenge	10	„
7.	Andel i Kirkekassererens Lønning	53	87
8.	For Revision af Regnskabet	4	13
9.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet	7	93
10.	Beholdning den 31. December 1912. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	3943	63
	Summa Udgift	3407	70

15.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Østerø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	9848	62		
	Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	3500	„		
				13348	62
2.	Erstatning for samtlige Tiender			1850	„
3.	Afgift af Storhvaler			291	87
4.	Renter			236	75
5.	Andre Indtægter			9	„
	Summa Indtægt			15734	24

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Reparationsarbejder ved Kirkerne	89	45
2.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier	87	15
3.	For Kirkelys, Brød og Vin	352	53
4.	For Kirkernes Rengøring	121	83
5.	Præsthold	133	"
6.	Visitatspenge	10	"
7.	Andel i Kirkekassererens Løsning	53	87
8.	For Revision af Regnskabet	6	50
9.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet	8	93
10.	Andre Udgifter	16	50
11.	Beholdning den 31. December 1912.		
	Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	3500	"
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	11364	48
		14861	48
	Summa Udgift	15736	24

16.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.		
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	143	73
2.	Erstatning for samtlige Tiender	780	"
3.	Afgift af Storhvaler	291	87
4.	Gæld ved Udgangen af Regnskabsaaret	18600	"
	Summa Indtægt	19814	60

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Gæld den 1. Januar 1913	18600	"
2.	Reparationsarbejder ved Kirkerne	147	75
3.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier	324	51
4.	For Kirkelys, Brød og Vin	113	13
5.	For Kirkernes Rengøring	165	83
6.	Præsthold	60	"
7.	Visitatspenge	6	25
8.	Andel i Kirkekassererens Løsning	30	75
9.	For Revision af Regnskabet	3	44
10.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet	8	13
11.	Udgifter ved Omgravning af Kirkegaarden i Thorshavn	225	"
12.	Andre Udgifter	9	85
13.	Beholdning den 31. December 1912.		
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	220	98
	Summa Udgift	19814	60

17.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Thorshavns Kirkes særlige Kasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	6000	..		
	I Færø Amts Sparekasse	450	5		
	Kontant Beholdning	326	60		
				6776	65
2.	Renter			262	5
3.	Stolestadepenge			186	47
4.	Betaling for Klokker, Lys og Orgel ved kirkelige Handlinger			345	„
5.	Indkommet i Kirkens Bosse			66	19
	Summa Indtægt			7536	36

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Lønning til Organisten m. v.			100	„
2.	For Tilsyn med Taarnuret			50	„
3.	Løn til Graveren			60	„
4.	Belysningsudgifter			70	60
5.	For Revision af Regnskabet			1	78
6.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet			8	33
7.	Udgifter ved Sørgegudstjeneste i Anledning af Kongens Død			58	58
8.	Beholdning den 31. December 1912.				
	Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	5970	„		
	Laan	450	„		
	I Færø Amts Sparekasse	319	10		
	Kontant Beholdning	387	97		
				7127	7
	Summa Udgift			7536	36

18.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	1237	97		
	Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	9100	„		
				10337	97
2.	Erstatning for samtlige Tiender			900	„
3.	Afgift af Storhvaler			145	93
4.	Renter			183	31
5.	Andre Indtægter			4	„
	Summa Indtægt			11571	24

Udgift

				Kr	Øre
1.	Reparationsarbejder ved Kirkerne			134	36
2.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier			35	98
3.	For Kirkelys, Brød og Vin			355	20
4.	For Kirkernes Rengøring			56	45
5.	Præsthold			53	„
6.	Visitatspenge			8	75
7.	Andel i Kirkekassererens Lønning			46	15
8.	For Revision af Regnskabet			3	38
9.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet			9	13
10.	Andre Udgifter			33	25
11.	Beholdning den 31. December 1912.	Kr	Øre		
	Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	9100	„		
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	1817	59		
				10917	59
			Summa Udgift	11571	24

19.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Vaagø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

—

Indtægt.

				Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.	Kr	Øre		
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	5906	67		
	Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	19500	„		
				25406	67
2.	Erstatning for samtlige Tiender			1140	„
3.	Afgift af Storhvaler			145	94
4.	Renter			450	61
5.	Andre Indtægter			39	„
			Summa Indtægt	27182	22

Udgift.

				Kr	Øre
1.	Reparationsarbejder ved Kirkerne			30	32
2.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier			139	48
3.	For Kirkelys, Brød og Vin			194	81
4.	For Kirkernes Rengøring			66	„
5.	Præsthold			80	„
6.	Visitatspenge			7	50
7.	Andel i Kirkekassererens Lønning			38	46
8.	For Revision af Regnskabet			4	54
9.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet			9	13
10.	Beholdning den 31. December 1912.	Kr	Øre		
	Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	19500	„		
	Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	7111	98		
				26611	98
			Summa Udgift	27182	22

20.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sandø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	3723	50
2.	Erstatning for samtlige Tiender	670	„
3.	Afgift af Storhvaler	145	93
4.	Renter	101	50
	Summa Indtægt	6640	93

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Reparationsarbejder ved Kirkerne	392	80
2.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier	13	50
3.	For Kirkelys, Brød og Vin	189	28
4.	For Kirkernes Rengøring	52	87
5.	Præsthold	52	„
6.	Visitatspenge	6	25
7.	Andel i Kirkekassererens Lønning	30	75
8.	For Revision af Regnskabet	2	62
9.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet	7	73
10.	Beholdning den 31. December 1912. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	5893	13
	Summa Udgift	6640	93

21.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Suderø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	3601	16
2.	Erstatning for samtlige Tiender	1300	„
3.	Afgift af Storhvaler	291	87
4.	Gæld ved Udgangen af Regnskabsaaret	13500	„
	Summa Indtægt	18593	3

Udgift.

		Kr	Øre
1.	Gæld den 1. Januar 1912	13500	"
2.	Reparationsarbejder ved Kirkerne	250	78
3.	Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier	309	12
4.	For Kirkelys, Brød og Vin	137	77
5.	For Kirkernes Rengøring	67	23
6.	Præsthold	90	"
7.	Visitatspenge	8	75
8.	Andel i Kirkekassererens Løntning	46	15
9.	For Revision af Regnskabet	4	53
10.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet	8	33
11.	Udgifter ved Istandsættelse af Kirkegaardene i Kvalvig og Hove	150	20
12.	Beholdning den 31. December 1913. Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	4020	17
	Summa Udgift	18593	3

22.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Vaag (Suderø) Kirkes særlige Kasse

for Aaret 1912.

Indtægt.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	Beholdning den 1. Januar 1912.				
	Rentebærende Kapital	631	22		
	Resterende Rente	7	"		
	Kontant Beholdning	56	27		
				694	49
2.	Renter			22	8
	Summa Indtægt			716	57

Udgift.

		Kr	Øre	Kr	Øre
1.	For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet			7	13
2.	For Revision af Regnskabet			"	5
3.	Beholdning den 31. December 1912				
	Rentebærende Kapital	541	67		
	Kontant Beholdning	164	72		
				709	39
	Summa Udgift			716	57

Indhold.

		Side
	Lagtingets Medlemmer.	
I.	Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne	1
II.	Lov om Bogføring m. v.	2
III.	Statstilskud til Befordringskasser i Forbindelse med Statsanerkendte Sygekasser paa Færøerne	4
IV.	Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner	5
V.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 29. April 1913 om Hjælpekasser	7
VI.	Forbedring af Forholdene ved Færø Amts Hospital	9
VII.	Lov om Arbejdsanvisning	12
VIII.	Lov om Understøttelse til Børn af Enker	14
IX.	Forandring i Bestemmelserne om Afholdelse af Ting paa Suderø	17
X.	Forandring i Reglement for Grindefangsten paa Færøerne	19
XI.	Andragende fra Afholdsforeningen »Det blaa Kors« om Kolportagebevilling	23
XII.	Andragende om at Bygden Kvalvig paa Suderø fremtidig maa benævnes Sandvig	26
XIII.	Fartplan for Dampskibet »Smyril«	29
XIV.	Postdampskibet »Tjaldurs« Fartplan	29
XV.	Forbedring af Postforbindelsen paa Færøerne	33
XVI.	Etablering af flere Fyr paa Færøerne m. m.	35
XVII.	Ændring i Havnereglement for Vaag	38
XVIII.	Havnereglement for Fuglefjord	42
XIX.	Havnereglement for Kongshavn	48
XX.	Sagen angaaende de færøske Landbobrug	54
XXI.	Statstilskud til Havneanlæg	61
XXII.	Tuberkulose-Sygehuset	64
XXIII.	Amtskommunens Telefonanlæg	69
XXIV.	Tilvejebringelse af nye Lokaler for Færøernes Mellem- og Realskole	74
XXV.	Opførelse af forskellige Skolestuer	76
XXVI.	Udsættelse af Præmier for Tegninger til et færøsk Hus med Stald	82
XXVII.	Vilkaar for Deling af Viderejde, Svino og Fuglo Sognes Kommune i to særskilte Kommuner	84
XXVIII.	Vilkaar for Deling af de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld i 4 selvstændige Kommuner	86
XXIX.	Sagen angaaende Pligtarbejde i de forskellige Kommuner	88
XXX.	Opførelse af en Lærerbolig i Kvalvig paa Suderø	91
XXXI.	Regulering af Vejen ved Markøre i Vaag	93
XXXII.	Bevilling til Føroya Fólkaháskúla	95
XXXIII.	Ombygning af Kirken i Mygledal	96
XXXIV.	Opførelse af en ny Kirke i Vaag paa Suderø	98
XXXV.	Tilskud til Kirkegaardens Anlæggelse og Udvidelse	100
XXXVI.	Afhjælpning af Mangler ved Skolebygninger	103

		Side
XXXVII.	Forlængelse af Fiskeriinspektionsskibets Ophold ved Færøerne	104
XXXVIII.	Andragende om Tilskud til en teknisk Skole i Thorshavn	107
XXXIX.	Andragende om Statslaan til Anskaffelse af en Damptrawler	109
XL.	Andragende vedrørende Afstemning i Anledning af Kommunevalg i Kvalvig Sogn	112
XLI.	Vej mellem Hove og Vang	113
XLII.	Ang. forskellige Beløb, som forskudsvis ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden	117
XLIII.	Angaaende Omkostninger ved Baadebygger Georg Vilhelm Thorstensens fraskilte Hustrus Kur og Ophold Kommunehospitalet og St. Hans Hospital	119
XLIV.	Regler for Deling af Springere	120
XLV.	Husevig som Hvalvaag	121
XLVI.	Sagen angaaende Skibes Dybtgaaende og Lastelinje m. m.	122
XLVII.	Fredning og Bevaring af Fortidslevninger paa Færøerne	123
XLVIII.	Fredning af Muslinger (Øvur)	126
XLIX.	Grindebud med Motorbaad	127
L.	Motorbaadehavn ved Hove	128
LI.	Forslag fra Lagtingets Budgetudvalg til Beslutning	130
LII.	Forslag fra et Mindretal i Lagtingets Budgetudvalg (Effersøe) til Beslutning	131
LIII.	De af Amtmanden ene afgjorte Sager	132
LIV.	Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	132
LV.	Andre Vedtagelser:	
	1. Ang. Tilskud til det færøske Museum	141
	2. Bevilling til Afskrivning af færøske Kvæder, som findes i det kgl. Bibliotek i København	141
	3. Rejseunderstøttelse til færøske Lærere	142
	4. Ang. det Hansenske Legats Renter	142
	5. Andragende fra Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig om forhøjet Tilskud	142
	6. Andragende fra Smed J. L. Didriksen af Vestmannhavn om Tilskud til Anskaffelse af Værktøj	143
	7. Andragende om Forandring i en stadfæstet Skoleplan for Kirkebø Sogn	143
	8. Andragende om Oplysning om Gennemførelse af Skoleanordningen	143
	9. Andragende om Olajprædiken paa Færøsk	143
	10. Andragende om Forandring i Præstelønningsloven af 14. Marts 1913	144
	11. Forslag til Beslutning vedrørende Apotekerloven	144
	12. Forslag til Beslutning vedrørende Delingen af Strømø Syssel	145
	13. Afskrifters Fremlæggelse i Lagtinget	145
	14. 5 Skrivelser fra Kongsbonde Patursson af 29. August, 30. August, 6. September, 6. September og 13. September 1913 samt en Skrivelse fra Sysselmand Effersøe af 13. September s. A.	146
	15. Skrivelse af 4. September 1913 fra Jacob Jacobsen, Skalevig, angaaende Klage over en af Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune foretagen Ekspropriation	146
	16. Statusoversigt for Amtskommunen	146

III

Tilføjelser.

A. Love og Anordninger.
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser Til Lagtinget.

Bilag.

Bilag 1. Forslag til kgl. Anordning hvorved Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser sættes i Kraft paa Færøerne.
— 2. Anordning for Færøerne angaaende Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner.
— 3. Oversigt over Færø Amtskommunes økonomiske Status til Brug for Lagtinget 1913.
— 4. Forslag til Lov for Færøerne om Bogføring m. v.
— 5. Beretning fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen.
— 6. Forslag til Lov om Fredning og Bevaring af Fortidslevninger paa Færøerne.
— 7. Udvalgsbetænkning.
— 8. Udvalgsbetænkning angaaende Postforbindelsen.
— 9. Udvalgsbetænkning angaaende »Tjaldur«s Fartplan.
— 10. Betænkning fra Udvalget i Telefonsagen.
— 11. Opgørelse over Landstationernes Indtægt af Samtaler, Telefontelegrammer, Ekstragebyrer med Budsendelser i Regnskabsaaret 1. Oktober 1911 til 30 September 1912.
— 12. Lagtingets Beslutning af 25. August 1913 om Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond til Landingssteder, Broer og Veje.
— 13. Ændringsforslag til det af Landbokommissionen udarbejdede Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme.
— 14. Udkast til Lov om Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 52 af 1. April 1896 om Forandring i Bestemmelserne om Afholdelse af Ting paa Færøerne.
— 15. Kontinuations-Udvalgsbetænkning angaaende Postforbindelsen.
— 16. Ændringsforslag til Udvalgets Forslag i Sagen ang. Postforbindelsen.
— 17. Udvalgsbetænkning angaaende Tuberkulose-Sygehuset i Hoydal.
— 18. Ændringsforslag til Udvalgets Forslag angaaende Tuberkulose-Sygehuset i Hoydal.
— 19. Udvalgsbetænkning.
— 20. Ændringsforslag til Effersøes Forslag.
— 21. Mindretalsbetænkning i Sagen om Sanatoriets Driftsregnskaber for Tiden fra Maj 1908 til 31. Marts 1910.
— 22. Repartition.
— 23. Ekstrakter af de af Færøernes Lagting deciderere Regnskaber i Sessionen 1913 samt Uddrag af Kommuneregnskaberne for 1911—1912.